

เศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วยการสะสมทุนทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณ

มาดล จรุงรัตน์

คุษฎีนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรคุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหารจัดการ

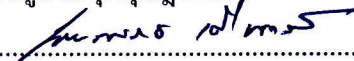
คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

กรกฎาคม 2563

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมคุษฎีนิพนธ์และคณะกรรมการสอบคุษฎีนิพนธ์ ได้พิจารณา
คุษฎีนิพนธ์ของ มาดล จรุงรัตน์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐศาสตรคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตรการเมืองและการบริหารจัดการ
ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมคุษฎีนิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษา

(ดร.ชัยณรงค์ เกร็อนวน)

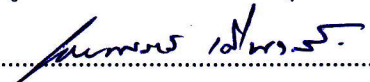
คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยยนต์ ประดิษฐศิลป์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนรรตน์ อนันทนาธร)

..... กรรมการ

(ดร.ชัยณรงค์ เกร็อนวน)

..... กรรมการ

(ดร.ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์)

คณะรัฐศาสตรและนิติศาสตร อนุมัติให้รับคุษฎีนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐศาสตรคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตรการเมืองและการบริหารจัดการ
ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะรัฐศาสตรและนิติศาสตร

(รองศาสตราจารย์ ว่าที่เรือตรี ดร.เอกวิทย์ มณีธร)

วันที่..... 24 ..เดือน..... กรกฎาคม..... พ.ศ.2563.....

ประกาศคุณูปการ

คุณฐิณีพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงไปไม่ได้ ถ้าขาดการให้คำปรึกษาและแนะนำในการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในคุณฐิณีพนธ์ จากอาจารย์ดร.ชัยณรงค์ เครือนวนซึ่งเป็นประธานการควบคุมคุณฐิณีพนธ์ และอาจารย์ดร.ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางในการศึกษา มอบความรู้และแนวทางในการทำงานวิจัยในขั้นนี้แก่ข้าพเจ้าในทุกขั้นตอน ซึ่งทำให้ข้าพเจ้าได้รับแนวทางในการศึกษาหาความรู้ การวิเคราะห์และการทำวิจัยที่ได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์

ขอขอบคุณ รศ.ดร.ชัยยนต์ประดิษฐ์ศิลป์ ประธานกรรมการสอบปากเปล่าและผศ.ดร.อนุรัตน์ อนันทนาธร กรรมการสอบปากเปล่าที่ให้คำแนะนำในการปรับปรุงและแก้ไข จนทำให้คุณฐิณีพนธ์ของข้าพเจ้ามีความสมบูรณ์ครบถ้วนมากขึ้น

ขอขอบคุณ ผศ.ดร.โอฬาร ถิ่นบางเตียว ผศ.ดร.รุ่งนภา ырรองเกษมสุข ดร.สกลดิ อิศริยานนท์ และอาจารย์ผู้มอบความรู้ในสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองทุกท่าน ที่มอบความรู้ ความรัก และความเมตตาต่อศิษย์คนนี้อย่างตลอดหลักสูตรที่ศึกษาอยู่

ขอขอบคุณ พี่ศุภกฤต ปิติพัฒน์ (พี่โหน่ง) พี่ภัทรมน สุวพันธุ์(พี่เอ๋) พี่กรุง ไท นพรัตน์ (พี่ต้อม) นายกฤษณพงษ์ วิชัยดิษฐ (เพื่อนโค้ง) น้องธรวพล ทองอินทราช (น้องก้อ) พี่พรทิวา อาชีวะ (พี่ต๋อน) น้องสิตางค์ เจริญวงศ์ (น้องตางค์) และน้องภักพล เส้นขาว(น้องโอ) นิสิตปริญญาเอกสาขาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหารจัดการ รุ่นสามเพื่อนร่วมชั้นเรียนของข้าพเจ้าสำหรับประสบการณ์และความทรงจำที่ดีร่วมกันตลอดการศึกษาเล่าเรียน และขอขอบคุณ เพื่อน ๆ ของข้าพเจ้าทุกคน ที่เป็นกำลังใจและให้ความช่วยเหลือแก่ข้าพเจ้าระหว่างที่ข้าพเจ้าศึกษาอยู่จนกระทั่งจบการศึกษา

ขอขอบคุณ ดร.สิตางค์ เจริญวงศ์ (น้องตางค์) สำหรับกำลังใจ เป็นธุระจัดการจัดหาให้ทุกสิ่งทุกอย่าง ตลอดระยะเวลาการเรียนการทำคุณฐิณีพนธ์เสมอมา

ขอขอบคุณ คุณพ่อพาสกร จรูญรัตน์ และคุณแม่ธีรนาฏ จรูญรัตน์ ผู้ให้กำเนิด ผู้มีพระคุณ และให้การศึกษาแก่ข้าพเจ้า ขอขอบคุณนายเชิงอรรถ จรูญรัตน์ นายมติ จรูญรัตน์ และนายมิติ จรูญรัตน์ พี่น้อง และคนในครอบครัวจรูญรัตน์ทุกท่าน ขอขอบคุณ นางสาวรติดา ไสยรินทร์ ภรรยา คุณพ่อสบาย ไสยรินทร์ คุณแม่รัชณี ไสยรินทร์ และครอบครัวไสยรินทร์ทุกท่าน ที่ให้ความรัก ที่เป็นกำลังใจตลอดจนให้คำปรึกษา และสั่งสอนข้าพเจ้าให้ทำในสิ่งที่ถูกต้องเสมอมา

มาดล จรูญรัตน์

57820027: สาขาวิชา: เศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหารจัดการ; ร.ด. (เศรษฐศาสตร์การเมือง
และการบริหารจัดการ)

คำสำคัญ: การสะสมทุน/ ทูตทางการเมือง/ ตระกูลเทือกสุบรรณ/ เศรษฐศาสตร์การเมือง

มาดล จรูญรัตน์: เศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วยการสะสมทุนทางการเมืองของตระกูล
เทือกสุบรรณ (POLITICAL ECONOMY OF POLITICAL ACCUMULATION: A CASE STUDY
OF THAUGSUBAN FAMILY.) คณะกรรมการควบคุมคดียุติพันธุ์: ชัยณรงค์ เกรือนวน ร.ด.,
ปริษา เปี่ยมพงศ์สานต์, Dr.rer.pol., 188 หน้า. ปี พ.ศ. 2563.

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมืองแนววัฒนธรรมเชิงวิพากษ์ มีวัตถุประสงค์
คือ เพื่อศึกษาการสะสมทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรมและทุนทางสัญลักษณ์ ที่
เป็นเงื่อนไขจำเป็นในการสะสมทุนทางการเมือง เพื่อศึกษาปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขเพียงพอในสนาม
แห่งอำนาจนำไปสู่อำนาจทางการเมือง และเพื่อศึกษากระบวนการสะสมทุนทางการเมืองไปสู่การมี
อำนาจทางการเมือง ของตระกูลเทือกสุบรรณ ผลการศึกษาพบว่า ตระกูลเทือกสุบรรณมีการสะสม
ทุนทั้ง 4 รูปแบบ ดังนี้ 1.การสะสมทุนทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การประกอบอาชีพเกษตรกรรม การรับ
ราชการ และการทำธุรกิจส่วนตัว 2.การสะสมทุนทางสังคม ได้แก่ การอุทิศตนเพื่อสังคม การจัดตั้ง
สหกรณ์ การจัดทำโครงการ และสร้างกลุ่มเครือข่าย 3.การสะสมทุนทางวัฒนธรรม ได้แก่
การศึกษา สถาบันการศึกษา สโมสรฟุตบอล และอุดมการณ์ทางการเมือง 4.การสะสมทุนทาง
สัญลักษณ์ ได้แก่ รางวัลเหน็บทองคำ กำนันประเทศนอก ลูกกำนัน และเสียงนกหวีด นำมาสู่ทุน
ทางการเมือง ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขเพียงพอในสนามแห่งอำนาจนำไปสู่อำนาจ
ทางการเมือง คือ 1.ระบบอุปถัมภ์ ได้แก่ ผู้ให้-ผู้รับการอุปถัมภ์ กลุ่มเครือข่าย และกลุ่มพรรคพวก-
เพื่อนฝูง 2.พรรคการเมือง ได้แก่ ประวัติความเป็นมาของพรรคการเมือง ชื่อเสียง-ผลงานของพรรค
การเมือง และงบประมาณของพรรคการเมือง 3.สนามทางสังคม ได้แก่ ชุมชน ข้าราชการ การทำ
ธุรกิจ และการเมืองท้องถิ่น ผลการศึกษาพบว่ากระบวนการสะสมทุนทางการเมืองไปสู่การมีอำนาจ
ทางการเมือง คือ 1.การใช้ทุนทางเศรษฐกิจ ได้แก่การใช้ในรูปแบบของเครือข่ายทางธุรกิจ ค่าจ้าง-
ค่าตอบแทน เงินทุนการหาเสียง การศึกษา ทุนการศึกษา และภาษีสังคม 2.การใช้ทุนทางสังคม
ได้แก่การใช้ในรูปแบบของการเป็นคนในพื้นที่ เป็นคนในสังคม เป็นนักพัฒนาสังคม และการใช้
ตำแหน่งหน้าที่ 3.การใช้ทุนทางวัฒนธรรม ได้แก่การใช้ในรูปแบบของความเป็นตัวตน
สถาบันการศึกษา และกีฬา 4.การใช้ทุนทางสัญลักษณ์ ได้แก่การใช้ในรูปแบบของคุณงามความดี
ความรู้ความสามารถ ผู้นำแห่งการต่อสู้ การคัดค้าน และผู้ให้ใบอนุญาต ผลการปฏิสัมพันธ์ของทุน
รูปแบบต่าง ๆ เหล่านี้นำไปสู่การสะสมทุนทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณ

57820027: MAJOR: POLITICAL ECONOMY AND GOVERNANCE; D.POL.SC.

(POLITICAL ECONOMY AND GOVERNANCE)

KEYWORDS: POLITICAL ACCUMULATION/ POLITICAL CAPITAL/ THAUGSUBAN
FAMILY/ POLITICAL ECONOMY

MADON JAROONRAT: POLITICAL ECONOMY OF POLITICAL
ACCUMULATION: A CASE STUDY OF THAUGSUBAN FAMILY DISSERTATION
EXAMINATION COMMITTEE: CHAINARONG KRUEANUAN, Ph.D., PREECHA
PIAMPHONGSANT, Dr.rer.pol., 188 P. 2020.

This research is a critical-cultural studies in political economy aiming 1. to examine the ways Thaugsuban Family had performed on economic capital, social capital, cultural capital, and symbolic capital, which are considered as crucial factors for political accumulation 2. to investigate adequate conditional factors for leading to the field of power to gain a political power and 3. to study political capital accumulation process for securing the political power of Thaugsuban Family. The findings revealed that the Thaugsuban Family had performed four forms of political capital accumulations comprising 1. Economic Capital—the professional careers of Thaugsuban Family are agricultural profession, government official, and business owner 2. Social Capital—dedication to the public service, establishment of cooperatives, public projects initiators, and establishment of networks 3. Cultural Capital—education, educational institution, football club, and political ideology, and 4. Symbolic Capital—been awarded Outstanding Village Headman Award, be referred to as Internationalized Sub-district Headman, as Uncle Sub-district Headman (Lung Kamnan), and the owner of symbolic whistle sound. It was also found that the crucial conditional factors to be competitive in the field of power as a result gaining the political power were 1. Patronage System which are givers-takers, groups of relative, and groups of fellow and friend 2. Political Party meaning history, reputation, and budget of the political party 3. Social Field refers to community, government official, conducting business, and local politics. There were found four utilizing processes of political capital accumulation for securing the political power which are 1. Economic Capital—utilizing business network, wages and honorarium, budget for political party campaigns, education, scholarship, and social tax 2. Social Capital—using advantages of being a member of local community, the society, social developers, and the professional position 3. Cultural Capital—utilizing the form of identity, educational institution, and sports and 4. Symbolic Capital—contributing to the public with virtue, knowledge and ability, being a leader in public fights and objections, and being a philanthropist. The result of these capitals interaction lead to political accumulation of Thaugsuban Family.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตการศึกษา.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
2 สํารวจองค์ความรู้.....	7
แนวคิดเรื่องทุน.....	7
แนวคิดเรื่องทุนทางการเมืองและการสะสมทุนทางการเมือง.....	29
แนวคิดปฏิบัติการทางสังคม.....	35
แนวคิดเรื่องทุนคืออำนาจ.....	50
เอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	52
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	62
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	64
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	66
วิธีวิทยาในการวิเคราะห์.....	66
วิธีการศึกษา.....	69
4 ผลการศึกษา.....	73
เพื่อศึกษาการสะสมทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรมและ ทุนทางสัญลักษณ์ที่เป็นเงื่อนไขจำเป็นในการสะสมทุนทางการเมืองของตระกูล เทือกสุบรรณ.....	73
เพื่อศึกษาปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขเพียงพอในสนามแห่งอำนาจนำไปสู่อำนาจทาง การเมือง กรณีของตระกูลเทือกสุบรรณ.....	106

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3. เพื่อศึกษากระบวนการสะสมทุนทางการเมืองไปสู่การมีอำนาจทางการเมือง กรณีของตระกูลเทือกสุบรรณ.....	127
5 สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	152
สรุปผลการศึกษา.....	152
การอภิปรายผล.....	173
ข้อเสนอแนะ.....	182
บรรณานุกรม.....	184
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	188

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2-1	กรอบแนวคิดทางทฤษฎี..... 31
2-2	คุณลักษณะของฮาบิตัส (Habitus)..... 39
2-3	การต่อสู้ระหว่างสนามทางสังคมย่อย และสนามทางสังคมใหญ่..... 47
2-4	กรอบแนวคิดการวิจัย..... 62
5-1	รูปแบบการสะสมทุนที่เป็นเงื่อนไขจำเป็นในการสะสมทุนทางการเมือง..... 156
5-2	รูปแบบปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขเพียงพอในสนามแห่งอำนาจนำไปสู่อำนาจทางการเมือง..... 163
5-3	รูปแบบการใช้ทุนที่เป็นเงื่อนไขจำเป็นในการสะสมทุนทางการเมืองไปสู่การมีอำนาจทางการเมือง..... 173
5-4	ตัวแบบการสะสมทุนทางการเมืองเข้าสู่อำนาจทางการเมือง..... 181

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหาวิจัย

การสะสมทุนในอดีต เป็นการสะสมทุนในมิติของการสะสมทุนทางเศรษฐกิจที่เน้นการสะสมทุนในระบุนิยม โดยนักคิดคนสำคัญได้แก่ คาร์ล มาร์กซ์ มีแนวคิดว่าการสะสมทุนนั้นเกิดจากระบบนายทุน ซึ่งวิวัฒนาการของระบบนายทุน มาร์กซ์ กล่าวว่าเมื่อนายทุนเริ่มกิจการธุรกิจ ได้แบ่งทุนออกเป็น 2 ส่วน ส่วนหนึ่ง ใช้ซื้อเครื่องจักรและวัตถุดิบ ทุนส่วนนี้มีมูลค่าของมันจะถูกรักษาเก็บไว้ในขบวนการผลิตโดยถูกรวมไว้เป็นส่วนหนึ่งของมูลค่าของผลผลิตสำเร็จ ทุนส่วนนี้เรียกว่า ทุนคงที่ ทุนอีกแบบหนึ่งนายทุนใช้ซื้อทุนแรงงาน ทุนส่วนนี้ทำให้เกิดค่าส่วนเกินได้ภายหลัง ทุนส่วนนี้เรียกว่า ทุนแปรผัน อัตราส่วนระหว่างทุนคงที่กับทุนแปรผัน เรียกว่าองค์ประกอบอินทรีย์ของทุน ส่วนสินค้าที่พลังแรงงานสร้างขึ้นใหม่ แบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่นายทุนเอาไปเรียกว่าค่าส่วนเกิน และส่วนที่เป็นค่าจ้างแรงงาน ซึ่งก็คือทุนแปรผัน นั่นเอง (ฉัตรทิพย์ นาถสุภา, 2557, หน้า 176-177)

เมื่อการผลิตระบบนายทุนดำเนินไปจะเกิดการ สะสมทุน (Accumulation of capital) มากขึ้น การสะสมทุน คือ การนำเอาค่าส่วนเกินมาลงทุน มาเพิ่มลงไปบนทุนที่มีอยู่เดิม การลงทุนเพิ่มนี้เพื่อหาค่าส่วนเกินมาให้มากขึ้น การเพิ่มค่าส่วนเกินทำได้โดยการลงทุนใช้เครื่องจักร ใช้เทคนิคสมัยใหม่ซึ่งจะทำให้แรงงานผลิตสินค้าที่จำเป็นสำหรับสร้างพลังแรงงานของเขาน้อยลง และมีเวลาผลิตค่าส่วนเกินให้นายทุนมากขึ้น การผลิตซ้ำของ คาร์ล มาร์กซ์ เป็นผู้ริเริ่มใช้คำว่าผลิตซ้ำ (การผลิตซ้ำทางวัฒนธรรม) ให้ความหมายการผลิตซ้ำของพลังการผลิต (แรงงาน) โดยการทำให้มีสวัสดิการแก่แรงงาน เช่น ที่พัก อาหาร การรักษาพยาบาล เพื่อให้แรงงานทำหน้าที่ผลิตให้แก่ นายทุนต่อ บูร์ดิเออ ได้นำเอาแนวคิดการผลิตซ้ำมาใช้ในเชิงสังคม การผลิตซ้ำทางสังคมวัฒนธรรมเป็นการผลิตซ้ำโดยการถ่ายทอด ค่านิยม อุดมการณ์ของชนชั้นที่ครอบงำ เพื่อให้ชนชั้นดังกล่าวสามารถครอบงำชนชั้นอื่นได้ต่อไป (ฉัตรทิพย์ นาถสุภา, 2557, หน้า 176-177)

จะเห็นว่าลักษณะการสะสมทุนของ มาร์กซ์ เกิดขึ้นในการบวนการผลิต ในลักษณะการขูดรีดชนชั้นแรงงาน ซึ่งเป็นการสะสมทุนทางเศรษฐกิจ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยไม่ได้ศึกษาการสะสมทุนทางเศรษฐกิจ เพียงมิติเดียว เพราะทุนทางการเมืองนั้น เกิดจากการแปรสภาพของ ทุนทางสังคม ทุนสัญลักษณ์ ทุนทางเศรษฐกิจ และทุนทางวัฒนธรรม มาเป็นทุนทางการเมือง อีกทั้งผู้วิจัย

จะทำการวิเคราะห์ รูปแบบการสะสมทุนในลักษณะของการผลิตซ้ำทุน ที่เป็นกระบวนการในการรักษาอำนาจทางการเมือง

อย่างไรก็ตามในบริบทของการเมือง การสะสมทุนนั้นเป็นไปเพื่อการรักษาอำนาจและผลประโยชน์ของนักการเมือง และเพื่อใช้ในการเข้าสู่กระบวนการทางการเมือง ทุนคือเงื่อนไขสำคัญที่ ที่จะส่งผลให้นักการเมืองสามารถเข้าสู่กระบวนการทางการเมืองและสร้างอำนาจทางการเมืองได้ รวมถึงการรักษาซึ่งอำนาจนั้นไว้ โดยนักวิชาการในทางสังคมวิทยา ได้ให้ความสำคัญกับทุน ในฐานะของปฏิบัติการของกลุ่มบุคคลที่เป็น ไปในความหมายที่เป็นแรงขับเคลื่อนทางสังคมที่เป็นตัวกำหนดความสัมพันธ์เชิงอำนาจในสังคม ทุนที่เป็นเงื่อนไขสำคัญที่นักการเมืองจะต้องมีและสะสม และผลิตซ้ำนั้น ได้แก่ Kimberly (2008)

ทุนวัฒนธรรม (Cultural capital) หมายถึงสถานภาพหรือตำแหน่งแห่งที่ของบุคคลในสังคม เช่น เกียรติยศ ชื่อเสียง เส้นสาย วุฒิการศึกษา รางวัลเชิดชูเกียรติต่าง ๆ เป็นต้น

ทุนเศรษฐกิจ (Economic capital) ได้แก่ ทรัพย์สินและความมั่งคั่งทางการเงิน

ทุนสังคม (Social capital) คือทรัพย์สินที่แต่ละบุคคล แต่ละกลุ่มมี เช่น บุคลิก หน้าตา กิริยามารยาท ฐานะทางชนชั้น การศึกษา เป็นต้น

ทุนสัญลักษณ์ (Symbolic capital) เช่น สถานภาพ ชื่อเสียงการได้รับการยอมรับทางสังคม เป็นต้น

นอกจากทุนทั้ง 4 แล้ว ยังมีทุนประเภทหนึ่งคือทุนทางการเมือง เกิดได้จากการแปลงสภาพทุนต่าง ๆ มาเป็นทุนทางการเมืองอันได้แก่ ทุนทางสังคม ทุนสัญลักษณ์ ทุนทางเศรษฐกิจ และทุนทางวัฒนธรรม มาเป็นทุนทางการเมือง เป็นผลรวมของการรวมทุนประเภทอื่น ๆ ที่ถูกนำมาใช้สำหรับการดำเนินการทางการเมือง ที่หวังผลแบบเจาะจง หรือเป็นผลตอบกลับจากการดำเนินการทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นการเข้าสู่กระบวนการทางการเมือง เป็นการใช้ทุนในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีอยู่ เข้าสู่กระบวนการนำทุนเหล่านั้นกลับไปสู่การผลิตใหม่ โฉนดการผลิต การแลกเปลี่ยนการผสมผสานของทุนในรูปแบบต่าง ๆ ผลของกระบวนการนี้ ถือเป็นทรัพย์สินที่สำคัญ และจำเป็นสำหรับการผลิตทุนทางการเมือง Kimberly (2008)

การสะสมทุนทางการเมือง จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการสะสมทุนที่เป็นเงื่อนไขสำคัญ ได้แก่ ทุนทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม และทุนทางสัญลักษณ์ ซึ่งบัวร์ดิเออเสนอว่าการผลิตซ้ำเป็นยุทธศาสตร์ (Strategy) บั๊กเจกจะรับรู้ถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และสร้างยุทธศาสตร์ในการปฏิบัติ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์นั้น หรือการที่บั๊กเจกเกิดการตระหนักรู้หรือเป็นผลที่เกิดจากการรับรู้ในเรื่องของกฎกติกา ทั้งนี้ยุทธศาสตร์ที่บั๊กเจกสร้างนั้น ไม่ใช่เรื่องของกฎหรือทางเลือก แต่เป็นความรู้ลึกซึ้งเชิงปฏิบัติที่เกิดขึ้นจากระบบของการแสดงออก บัวร์ดิเออนิยามการ

ผลิตซ้ำว่า “เป็นการปฏิบัติชุดหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะแตกต่างกันมากและยังผลให้ปัจเจกหรือครอบครัวมีแนวโน้มนที่จะรักษาหรือเพิ่มพูนทรัพย์สินของพวกเขา เพื่อรักษาได้แต่ตำแหน่งในโครงสร้างชนชั้นไม่ว่าจะรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว” Bourdieu (1989, p. 125 อ้างถึงใน สุภางค์ จันทวานิช, 2555)

หากวิเคราะห์เรื่องของปฏิบัติการทางสังคม โดยการใช้ทุนนั้นจะพบว่าในบริบทการเมืองไทย การที่บุคคลจะเข้าสู่เส้นทางทางการเมืองได้นั้นต้องมีการสะสมทุน เพื่อเป็นฐานในการได้มาซึ่งการยอมรับจากประชาชน ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยของ โอฬาร ถิ่นบางเตียว (2554) ได้วิจัยเรื่อง ตระกูลคุณปลื้ม: พัฒนาการสะสมทุนทางเศรษฐกิจและสังคม พบว่าการสะสมทุนทางเศรษฐกิจและสังคม เป็นฐานสำคัญจนเกิดเป็นกลุ่มการเมืองและมีบทบาทในฐานะชนชั้นนำท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรีภายใต้ร่มเงาของบ้านใหญ่บางแสน ซึ่งตระกูลเทือกสุบรรณได้มีการใช้ทุน รูปแบบต่าง ๆ มาเป็นฐานทางการเมือง การรักษาอำนาจ ปฏิบัติการทางสังคม

อย่างไรก็ตามในการที่เราจะสามารถวิเคราะห์การสะสมทุนทางการเมืองที่จะทำให้การวิเคราะห์นั้นครบทุกมิติมีความจำเป็นที่จะต้องใช้ตระกูลทางการเมืองที่เกิดขึ้นมาอย่างยาวนาน และมีลักษณะของการใช้และสะสมทุนต่าง ๆ ในสนามทางสังคมและสนามอำนาจทางการเมือง ในฐานะของปฏิบัติการทางสังคมในการเข้าสู่กระบวนการทางการเมือง การได้มาซึ่งผลลัพธ์ทางการเมือง ผ่านการใช้ทุนต่าง ๆ โดยจากการศึกษาพบว่าตระกูลทางการเมืองในประเทศไทยที่มีลักษณะสำคัญดังกล่าวนี้ ได้แก่ ตระกูลเทือกสุบรรณ

กล่าวได้ว่าสกุล เทือกสุบรรณ มีต้นตระกูลสืบทอดมาจากนายสม ทหารเอกในกรมพระราชวังบวรสถานมงคล (วังหน้า) ซึ่งได้ยกทัพมาตีเมืองท่าทอง (จังหวัดสุราษฎร์ธานีในปัจจุบัน) จากพม่าในสงครามเก้าทัพ พ.ศ. 2328 ต่อมาจึงมอบตำแหน่งพระวิสุตรสงครามภักดีให้นายสมเป็นเจ้าเมืองท่าทอง เมื่อเสียชีวิตนายเดชบุตรชายคนที่ 4 ได้รับตำแหน่งหลวงเทพพิทักษ์สุนทรขึ้นเป็นเจ้าเมืองสืบมา สกุลเทือกสุบรรณสืบเชื้อสายมาจากบุตรคนโตของหลวงเทพพิทักษ์สุนทร ชื่อ นายครุฑ เป็นต้นตระกูล นับต่อมา (สุเทพ เทือกสุบรรณ, 2557, หน้า 28)

จากการศึกษาพบว่าตระกูลเทือกสุบรรณ เข้าสู่กระบวนการทางการเมืองในยุคแรก ๆ ผ่านการใช้ทุนทางสังคมผ่าน นายจรัส เทือกสุบรรณ ได้กลับมารับจ้างลากไม้* และทำไร่ ทำนาด้วยความขยันขันแข็ง ประกอบกับมีเพื่อนมาก และได้รับการยอมรับนับถือจากเพื่อนบ้าน จึงได้รับเลือกให้เป็นผู้ใหญ่บ้าน ในขณะที่มีอายุเพียง 27 ปีเศษ เห็นได้ว่าตระกูลเทือกสุบรรณเริ่มต้นเข้าสู่กระบวนการทางการเมือง โดยการใช้ทุนทางสังคมมาเป็นส่วนสำคัญในการสร้างฐานทุนทางการเมือง เพื่อเข้าสู่กระบวนการทางการเมืองผ่านการมี เพื่อนฝูง และเครือข่ายของตนเอง

* สังคมในบริบทชุมชนในอดีต บุคคลที่มีช้างในครอบครองถือได้ว่าเป็นคนที่มีฐานะมั่งมีทางเศรษฐกิจ

นอกจากนี้ยังพบว่านายจรัส ยังมีลักษณะที่สำคัญของการสร้างทุนทางสัญลักษณ์ ที่ทำให้เขาสามารถรักษาอำนาจทางการเมืองไว้ได้อย่างยาวนาน โดยพบว่าเมื่อตนเองมาดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านได้ทำประโยชน์ให้กับชุมชนจากการ โดยหลังจากที่ได้ดำรงตำแหน่งเป็นผู้ใหญ่บ้าน นายจรัสได้วางแผนและจัดหางบประมาณพัฒนาหมู่บ้าน โดยไม่อาศัยงบประมาณจากทางราชการ ด้วยความเอาใจจริงเอาใจ ประกอบกับได้รับการร่วมมือจากชาวบ้าน ทำให้บ้านบ่อกรังเจริญขึ้น ชื่อเสียงของผู้ใหญ่จรัสจึงเป็นที่รู้จักไปทั่ว ต่อมาปีเศษ ตำแหน่งกำนันตำบลท่าสะทอนว่าง ผู้ใหญ่จรัสจึงได้รับเลือกเป็นกำนัน ตำบลท่าสะทอนมีความเจริญขึ้นและอยู่อย่างสงบ ไม่มีโจรผู้ร้าย กำนันจรัสได้ชื่อว่า กำนันมือปราบ พูดคำไหนคำนั้น หากมีโจรมาจากถิ่นอื่นหนีมาหลบซ่อน เขาจะไปจับเองโดยไม่เกรงใจใครจากผลงานที่โดดเด่น จึงได้รับตำแหน่งกำนันยอดเยี่ยม หรือ กำนันแหบทองคำ จากกระทรวงมหาดไทย พร้อมรางวัลแหบทองคำ อาวุธปืนสั้นและเครื่องแบบราชการ กำนันจรัสในวัย 50 กว่าปีได้ลาออกจากตำแหน่งเพื่อให้ลูกชายคนโตดำรงตำแหน่งแทน แต่นายจรัสได้กลับลงรับสมัครในตำแหน่งกำนันอีกครั้งหลังจากลูกชายคนโตก้าวขึ้นเป็น ส.ส. และนายจรัสก็ได้รับตำแหน่งกำนันอีกครั้งในอายุ 76 ปี ทำให้เขาเป็นกำนันที่มีอายุมากที่สุดในประเทศไทย (สุเทพ เทือกสุบรรณ, 2557)

นอกจากการใช้ทุนทางทางสังคมและทุนทางสัญลักษณ์แล้ว พบว่าตระกูลเทือกสุบรรณนั้น ได้ใช้ทุนทางสังคมในการสร้างทุนทางการเมืองแล้วนั้น ตระกูลเทือกสุบรรณยังได้มีการสร้างทุนทางวัฒนธรรมโดยอาศัยทุนทางเศรษฐกิจ ผ่านบุตรชาย คือนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ไปศึกษาต่อและสำเร็จการศึกษาปริญญาโทจากมหาวิทยาลัยมิิดเดิล เทนเนสซี (Middle Tennessee State University) ด้านทฤษฎีการเมืองและการปกครอง พร้อมกับความมุ่งมั่นว่าจะก้าวเข้าสู่เส้นทางการเมืองตามที่ฝัน ซึ่งทำให้ทุนทางวัฒนธรรม เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ตระกูลเทือกสุบรรณนำมาใช้เป็นปฏิบัติการในการเข้าสู่การเมืองในระดับชาติ กล่าวคือเมื่อนายสุเทพ เทือกสุบรรณเข้าสู่เส้นทางการเมืองคือการได้เป็นกำนันแทนนายจรัสผู้เป็นพ่อ ซึ่งลาออกจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านและกำนันเพื่อเปิดทางให้ลูกชายโดยการลงสมัครในตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านและได้รับเลือกตั้งแบบไม่มีคู่แข่งเลยเรียกว่ามติเป็นเอกฉันท์ พอนายสุเทพได้รับตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านแล้ว จึงต้องให้ผู้ใหญ่บ้านทั้ง 9 หมู่บ้านมาโหวตเลือกกำนันและผลคือ ผู้ใหญ่ทุกคนยกมือให้นายสุเทพหมดทุกคน จึงมีผลทำให้นายสุเทพได้ดำรงตำแหน่งกำนัน นายสุเทพจึงเป็นกำนันที่มีอายุน้อยที่สุด ในวัยเพียง 25 ปี (สุเทพ เทือกสุบรรณ, 2557)

จากที่กล่าวมาจะพบว่า ในการวิเคราะห์การสะสมทุนทางการเมือง จึงจำเป็นที่จะต้องวิเคราะห์การสะสมทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรมและทุนทางสัญลักษณ์ ประกอบเพราะทุนเหล่านี้เป็นเป็นเงื่อนไขสำคัญที่นำมาใช้ในการสะสมทุนทางการเมือง ที่จะ

นำมาใช้ในการรักษาอำนาจทางการเมือง นำมาใช้ในปฏิบัติการทางสังคม ดังนั้น ผู้วิจัยจึง
 ทำการศึกษาเรื่อง การสะสมทุนทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณ เพื่อทำการวิเคราะห์ การ
 สะสมทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรมและทุนทางสัญลักษณ์ ที่เป็นเงื่อนไข
 จำเป็นในการสะสมทุนทางการเมือง ปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขเพียงพอในสนามแห่งอำนาจนำไปสู่
 อำนาจทางการเมือง และกระบวนการสะสมทุนทางการเมืองไปสู่การมีอำนาจทางการเมือง ใน
 บริบทของตระกูลเทือกสุบรรณ

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการสะสมทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรมและทุนทาง
 สัญลักษณ์ ที่เป็นเงื่อนไขจำเป็นในการสะสมทุนทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขเพียงพอในสนามแห่งอำนาจนำไปสู่อำนาจทางการเมือง
 กรณีของตระกูลเทือกสุบรรณ
3. เพื่อศึกษากระบวนการสะสมทุนทางการเมืองไปสู่การมีอำนาจทางการเมือง กรณีของ
 ตระกูลเทือกสุบรรณ

ขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตในด้านช่วงเวลาของการศึกษา
 กรอบเวลาในการศึกษาผู้วิจัยได้ทำการกำหนดกรอบเวลาในการศึกษาไว้ตั้งแต่ พ.ศ.2490
 ถึงปัจจุบัน เนื่องจากในช่วงระยะเวลาดังกล่าวเป็นช่วงที่ตระกูลเทือกสุบรรณได้เข้าสู่เส้นทางทาง
 การเมืองเป็นครั้งแรก โดยนายจรัส เทือกสุบรรณ เข้าสู่เส้นทางทางการเมืองในการได้รับเลือกเป็น
 ผู้ใหญ่บ้านเมื่อปี 2490
2. ขอบเขตในด้านเนื้อหาของการศึกษา
 ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาของการศึกษาวิจัยไว้ว่าศึกษาถึงการสะสมทุนทาง
 การเมือง ของตระกูลเทือกสุบรรณ โดยจะทำการวิเคราะห์ถึงการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของ
 ตระกูลเทือกสุบรรณ โดยจะทำการวิเคราะห์ การสะสมทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม ทุนทาง
 วัฒนธรรมและทุนทางสัญลักษณ์ ที่เป็นเงื่อนไขจำเป็นในการสะสมทุนทางการเมืองของตระกูล
 เทือกสุบรรณ วิเคราะห์ปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขเพียงพอในสนามแห่งอำนาจนำไปสู่อำนาจทางการเมือง
 ของตระกูลเทือกสุบรรณ รวมถึงกระบวนการสะสมทุนทางการเมืองไปสู่การมีอำนาจทางการเมือง
 ของตระกูลเทือกสุบรรณ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. คาดว่าผลการศึกษาครั้งนี้จะเป็นการพัฒนาองค์ความรู้เศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วยการสะสมทุนทางการเมือง
2. ได้ตัวแบบการศึกษาทุนทางการเมืองเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ถึงกระบวนการการใช้ทุนทางการเมืองเข้าสู่เส้นทางทางการเมืองของนักการเมือง
3. ผลการศึกษาจะเป็นฐานข้อมูลในการพัฒนาแนวคิดเกี่ยวกับทุนในรูปแบบทุนทางการเมือง

บทที่ 2

การสำรวจองค์ความรู้

การสำรวจองค์ความรู้เกี่ยวข้องกับการวิจัยเรื่อง เศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วยการสะสมทุนทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในประเด็นดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเรื่องทุน
2. แนวคิดเรื่องทุนทางการเมืองและการสะสมทุนทางการเมือง
3. แนวคิดปฏิบัติการทางสังคม
4. แนวคิดเรื่องทุนคืออำนาจ
5. เอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิดการวิจัย
7. นิยามศัพท์เฉพาะ

แนวคิดเรื่องทุน

งานวิจัยชิ้นนี้ได้ใช้แนวคิดและทฤษฎีหลักที่เกี่ยวกับทุน ซึ่งความหมายโดยทั่วไป ส่วนใหญ่จะพบได้ว่า ทุน หมายถึง ทรัพย์สิน เงินทอง ที่คนเรามีอยู่ (กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน, 2553) แต่ทุนในความหมายทางวิชาการนั้น มีความหมายที่แตกต่างและ หลากหลาย โดยมีนักวิชาการที่ศึกษาและนิยามความหมายของ ทุน ไว้ดังนี้

มาร์กซ์ (Marx, 1867 อ้างถึงใน กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน, 2553) ได้ให้ความหมายของ “ทุน” ในความหมายของคำว่า ทรัพย์สิน เงินทอง ซึ่งเป็นความหมายโดยทั่วไป ตามที่ทุกคนเข้าใจ นั้นยังไม่ใช่สิ่งที่เรียกได้ว่า “ทุน” จนกว่าทรัพย์สินนั้นจะมีการแปรเปลี่ยน “สถานะ” (Mode) เข้าไปสู่กระบวนการผลิต เช่น การนำทรัพย์สินไปลงทุน ที่อยู่ในรูปแบบของการใส่แรงงานเข้าไปแล้วทำให้เกิดมูลค่าส่วนเกินและกำไร ทรัพย์สินนั้นจึงจะ “แปรสภาพ” ไปเป็นทุน ดังนั้นทุนจึงไม่ใช่ “สาระ” ในตัวเองแต่เป็น “สถานะ” ที่ถูก “มอบหมายหน้าที่” ดังที่กล่าวมาข้างต้น จากแนวคิดดังกล่าว มาร์กซ์ ได้มองว่าสิ่งที่แปรสภาพกลายเป็น “ทุน” ได้จึงไม่จำกัดอยู่แต่เฉพาะ “ทรัพย์สิน เงินทอง” เท่านั้นในระบบการผลิตแบบทุนนิยม สามารถจะขยายขอบเขตของสิ่งที่เรียกว่า “ทุน” ออกไปได้เป็น 5-6 อย่าง ที่รู้จักกันในนาม 4-5 m เช่น

แรงงานมนุษย์ก็กลายเป็นทุน (Manpower)

เทคโนโลยี (Machine)

วัตถุดิบ (Material)

เงิน (Money)

การจัดการ/ ความรู้ (Management/ Knowledge)

อันที่จริง ‘ทุน’ เป็นสิ่งที่มีมาอยู่ในสังคมยุคก่อนหน้าทุนนิยม เช่น สังคมพาลีซนิยม สังคมศักดินา ฯลฯ หากทว่า มีสังคมอยู่ประเภทหนึ่งที่มีการก่อรูปของสังคม (Social formation) ที่ใช้ ‘ทุน’ เป็นหลักในแบบวิธีการผลิต และได้มีการสร้างกฎเกณฑ์แบบใหม่ขึ้นที่เกี่ยวกับทุน เช่น (กฎของการขายแรงงาน) สังคมเช่นนั้น คือ สังคมทุนนิยมนั่นเอง ลักษณะเฉพาะของทุน กล่าวคือ ทุนมีลักษณะที่อยู่นิ่งเฉยไม่ได้จะต้องมีการกระทำเกิดขึ้นไม่อย่างใดก็อย่างหนึ่งที่มีสถานะที่ไม่หยุดนิ่ง ดังนั้น บรรดาเหล่านายทุนจึงนำทุนเข้าสู่การผลิต เพื่อให้ทุนก่อเกิดมูลค่าส่วนเกิน และกำไร สำหรับผลที่ได้จากการผลิตที่เกิดจากทุนนั้น มาร์กซ์ มีจุดยืนที่แตกต่างจากนักเศรษฐศาสตร์รุ่นก่อน เช่น อควัม สมิทหรือริคาร์ได้ เนื่องจากมาร์กซ์เห็นว่า ความมั่งคั่งของผู้เป็นเจ้าของทุนนั้นมีได้เพียงเกิดจาก ‘กำไร’ (Profit) จากการผลิตสินค้าได้เท่านั้น (เกิดขึ้นในขั้นตอนการแลกเปลี่ยน) หากทว่า แหล่งแห่งความมั่งคั่งนั้นมาจาก ‘มูลค่าส่วนเกิน’ (Surplus value) ที่คนงานได้ใส่แรงงานของตนเข้าไปในการผลิตมากกว่า (เกิดขึ้นในขั้นตอนการผลิตมากกว่า) (กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน, 2553)

การขยายตัวของแนวคิดเรื่อง ‘ทุน’ จากเดิมที่บุคคลส่วนใหญ่ได้ให้ความสนใจกับ ‘ทุน’ ในส่วนที่เป็น ‘ทุนเศรษฐกิจ’ (Economic capital) และมาร์กซ์ค้นพบกฎของทุนว่า ทุนจำเป็นที่ต้องมีการขยายตัวอยู่เสมอไม่ว่าจะเป็นไปด้วยกลวิธีใดก็ตาม เช่น การขยายปริมาณ/พื้นที่ ซึ่งผลที่มาจาก การขยายพื้นที่ดังกล่าวได้สำแดงตัวออกมาเป็นลัทธิล่าอาณานิคมในช่วงศตวรรษที่ 15-16 หรือ การขยายตัวด้วยวิธีการรวมทุนเข้าด้วยกัน ในปัจจุบันนี้ การขยายแนวคิดเกี่ยวกับ ‘ทุน’ นั้นเป็นการขยาย ‘มิติสิ่งที่จะเป็นทุน’ ออกไปอย่างกว้างขวางจากเดิมซึ่งทุน นั้นจะหมายถึง ที่ดิน โรงงาน เครื่องจักร แรงงาน แต่ทว่า จากยุคสมัยของมาร์กซ์มาจนถึงปัจจุบัน ‘ทุน’ ได้ขยายประเภทและมิติออกไป (กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน, 2553)

ในความหมายกว้างที่สุด ทุน หมายถึง ทรัพย์สินที่สามารถกระทำให้อำนาจทรัพย์สินที่มีอยู่เพิ่มมากขึ้น โดยอาจจะอยู่ในรูปแบบของ เงิน เครื่องจักร เครื่องมือ อาคาร สถานที่ หรือสิ่งอื่น ๆ ที่ไม่ได้นำมาใช้เพื่อบริโภคโดยตรงแต่เพื่อประโยชน์ในการผลิต ทุนเป็นหนึ่งในปัจจัยการผลิต ร่วมกับปัจจัยอีก 2 ปัจจัยได้แก่ แรงงาน และที่ดิน ภาษาละตินได้มีรากศัพท์ของคำว่า Capitalis ซึ่งมีต้นกำเนิดมาจากคำว่า Caput, Capit ที่มีหมายความว่า ‘หัว’ จึงสามารถเชื่อมโยงความเกี่ยวพันโดยตรงกับการค้าขายและการครอบครองฝูงสัตว์ได้เพราะ ในสมัยก่อนนั้นสามารถวัดความมั่งคั่งร่ำรวยได้จากการนับจำนวนหัวของสัตว์ที่บุคคลนั้น ๆ ครอบครองอยู่ (ชนิดา

เสงี่ยมไพศาลสุข, 2550)

ในทางสังคมผู้ที่ได้ให้คำอธิบายเกี่ยวกับทุนอย่างกระจ่างชัดและครอบคลุมมิติต่าง ๆ มากที่สุด คือ คาร์ล มาร์กซ์ นักปราชญ์ชาวเยอรมัน ซึ่งได้ให้นิยามความหมายของ ‘ทุน’ ในแง่มุมที่เกี่ยวข้องพันกันกับชนชั้นในสังคม โดย คาร์ล มาร์กซ์ มองว่าคุณสมบัติของทุนในฐานะเป็นสิ่งที่สามารถสั่งสมปริมาณเพื่อให้เกิดการเพิ่มพูนของมูลค่านั้น เป็นเครื่องสร้างความแตกต่างของชนชั้นระหว่างผู้ครอบครองทุน อันได้แก่ ชนชั้นกระฎุมพี (Bourgeoisie) กับผู้ใช้แรงงานหรือที่เรียกว่าชนชั้นกรรมาชีพ (Proletariat) ความสัมพันธ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นดังกล่าวเป็นผลโดยตรงจากการเกิดระบบ ‘ทุนนิยม’ (Capitalism) กล่าวคือ ระบบการผลิตสินค้าเพื่อการค้าขายแลกเปลี่ยน และมุ่งผลกำไรเป็นสำคัญ โดยมีกระบวนการสั่งสมทุน (Accumulation) เป็นกลไกในการขับเคลื่อนที่สำคัญ ระบบทุนนิยมนี้เริ่มแสดงบทบาทที่เด่นชัดตั้งแต่ช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 19 เป็นผลอันเกิดจากการเบ่งบานของแนวคิดเสรีนิยมและการปฏิวัติอุตสาหกรรม อันส่งผลให้ชนชั้นกระฎุมพี ได้แก่ พ่อค้าและผู้ประกอบอาชีพอิสระ กลายเป็นกลุ่มคนผู้ที่ครอบครองทรัพยากรในการผลิตมากที่สุด และอาศัยระบบทุนนิยมนี้เองทำให้เกิดประโยชน์ และใช้ในการเอารัดเอาเปรียบชนชั้นกรรมาชีพ (ชนิตาเสงี่ยมไพศาลสุข, 2550)

ในหนังสือชื่อ Das Kapital (1867-1894) ซึ่งเสนอบทวิเคราะห์หลักไกลของเศรษฐกิจแบบทุนนิยมโดยละเอียดนั้น

มาร์กซ์ ได้กล่าวถึงทุนว่ามีทุนอยู่ 2 ประเภท คือ ทุนคงที่และทุนแปรผัน ทุนคงที่ (Constant capital) ได้แก่ปัจจัยการผลิตต่างที่ไม่ใช่คน แต่หมายถึง โรงงานและเครื่องจักร มูลค่าของทุนประเภทนี้จะไม่เปลี่ยนแปลง กล่าวคือ มูลค่าที่ใช้ไปในกระบวนการผลิตจะถูกถ่ายโอนไปสู่สินค้า ดังนั้น เจ้าของทุนลงทุนไปเท่าใด มูลค่าที่ได้รับกลับมาจากสินค้าที่ผลิตก็จะมีค่าเท่ากัน ส่วนทุนแปรผัน (Variable capital) ได้แก่ ค่าจ้างแรงงาน มูลค่าที่ได้รับกลับมาจากการลงทุนประเภทนี้ จะมีการเปลี่ยนแปลง คือ เกิดมูลค่าส่วนเกิน (Surplus value) ของสินค้า เนื่องจากการเอารัดเอาเปรียบโดยเจ้าของทุนในการใช้แรงงานของกรรมกร ที่มีการใช้แรงงานมากเกินไปกว่ามูลค่าของค่าจ้างทำให้มีแรงงานส่วนที่ไม่ได้รับค่าตอบแทน มูลค่าส่วนเกินที่เกิดขึ้นนี้ คือ กำไร ที่เจ้าของทุนนำไปสั่งสมและเพิ่มปริมาณทุนให้มากขึ้นเรื่อย ๆ อันเป็นผลให้ความร่ำรวยและยังคงมีไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ชนชั้นกรรมาชีพจึงยังคงอยู่ภายใต้วังจรของการครอบงำทางเศรษฐกิจอย่างไม่มีทางหลุดพ้นเว้นแต่จะมีกระบวนการลุกขึ้นมาเพื่อต่อสู้กับชนชั้นนายทุน (ชนิตาเสงี่ยมไพศาลสุข, 2550)

จากนิยาม ความหมายของ ทุน จากนักทฤษฎีข้างต้นที่ผู้ศึกษา ได้ศึกษาถึงความหมายของคำว่า ทุน ตามแนวคิดของมาร์กซ์ ซึ่งทุนจะอยู่ใน รูปแบบหรือมิติที่เกี่ยวข้องกับระบบเศรษฐกิจเป็นหลัก ถึงแม้ว่ามาร์กซ์จะ ได้ให้ความหมาย คำว่า ทุน แตกต่างจาก นักวิชาการเศรษฐศาสตร์

กระแสหลักที่ มองเห็นทุนเป็นเพียง สิ่งที่อยู่ในรูปของ ทรัพย์สิน เงินตรา ส่วนมาร์กซ์มอง ทุน อยู่ในลักษณะของปัจจัยในการผลิต ไม่ใช่เพียงแต่ ทรัพย์สิน เช่น โรงงาน เครื่องจักร เครื่องมือ สถานที่ แต่มาร์กซ์ ยังหมายรวมถึง แรงงานและที่ดินอีกด้วย ที่สามารถ เปลี่ยนสถานะเข้าสู่กระบวนการผลิต เพื่อเพิ่มมูลค่า เกิดมูลค่าส่วนเกินหรือกำไร และแนวคิดเรื่องทุนของมาร์กซ์ ใช้ในการวิเคราะห์ทุน ในระบบทุนนิยม ที่มุ่งเน้นในการอธิบายกลไกการทุจริตที่เกิดจากชนชั้นนายทุน ซึ่ง ทุนในลักษณะนี้ ผู้ศึกษามองว่าไม่สามารถนำมาอธิบายมิติทางการเมืองได้อย่างครอบคลุม เพราะในเรื่องของการเมือง มีองค์ประกอบที่หลากหลายมิใช่ เศรษฐกิจเพียงมิติเดียว

โคลแมน (Coleman, 1988 อ้างถึงใน ชลัยพร อมรวัฒนา, 2551) เชื่อว่าทุนทางสังคมมีความหลากหลาย และแตกต่างกันระหว่างชุมชน/ กลุ่ม/ เครือข่าย โดยโคลแมน ใช้หน้าที่ (Function) ของแต่ละชุมชน/ กลุ่ม/ เครือข่ายเป็นเกณฑ์ในการอธิบายลักษณะทุนทางสังคม เพราะเชื่อว่าแต่ละชุมชน/ กลุ่ม/ เครือข่าย นั้นจะมีหน้าที่ที่ไม่เหมือนกัน มีความแตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละพื้นที่ เป็นผลให้ทุนทางสังคมที่เกิดขึ้นหรือความต้องการทุนทางสังคม เพื่อเกื้อหนุนชุมชน/ กลุ่ม/ เครือข่าย มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ โคลแมน เชื่อว่าบนความหลากหลายเหล่านี้ แต่ถึงอย่างไรมันก็มีอยู่ 2 ประการที่เหมือนกัน ที่ทำให้ชุมชน/ กลุ่ม/ เครือข่าย ประสบผลสำเร็จในการดำเนินการ ประการแรก ทุนทางสังคมของแต่ละชุมชนจะช่วยสนับสนุนการก่อตัวของโครงสร้างสังคม ในลักษณะการเชื่อมโยงเครือข่าย/ กลุ่ม/ ชุมชน ให้มีการเป็นศูนย์รวม ซึ่งเอื้อประโยชน์และสร้างความไว้วางใจระหว่างบุคคลในกลุ่ม รวมทั้งสร้างบรรทัดฐานของสังคมร่วมกัน ประการที่สอง คือ ทุนทางสังคมที่เกิดขึ้น จะเกื้อหนุนให้บุคคลสามารถดำเนินการอันเป็นประโยชน์ต่อตนเอง และต่อชุมชน เกิดการดำเนินการร่วม (Collective action) และพลังร่วม (Synergy) ของชุมชน/ กลุ่ม/ เครือข่าย ซึ่งโคลแมน ได้ใช้ตัวแปรดังกล่าวเป็นตัวชี้วัดทุนทางสังคม นอกจากนี้ โคลแมน ยังได้อธิบายคุณสมบัติและ ประโยชน์ของทุนทางสังคมว่า ทุนทางสังคมสามารถกระตุ้นและสนับสนุนให้ การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมได้เช่นเดียวกับทุนประเภทอื่น ๆ เพียงแต่ทุนทางสังคม เป็นทุนที่จับต้อง ไม่ได้หรือมองไม่เห็น (Intangible capital) เท่านั้น

ต่อมาพัตน์ม (Putnam, 1993; 1995; 2000; 2002 อ้างถึงใน ชลัยพร อมรวัฒนา, 2551) ได้ขยายคำนิยามและแนวคิด ทุนทางสังคมในมุมมองที่กว้างกว่าของโคลแมน โดยพัตน์มวิเคราะห์ทุนทางสังคมแบบทฤษฎี องค์กรร่วม (Integrated theories Approach) ซึ่งมุมมองของพัตน์มที่คล้ายกับของโคลแมน คือ การเชื่อว่าทุนทางสังคมเป็นสิ่งที่จะต้องไม่ได้ ดังนั้นทุนทางสังคม ก็คือค่านิยมร่วมของทุกเครือข่ายสังคม อันเป็นความสัมพันธ์ที่เกื้อหนุนซึ่งกันและกันในกลุ่ม/ เครือข่าย/ ชุมชน/ องค์กร ก่อให้เกิด ศักยภาพ/ พลังร่วม

พัตนัม (Putnam, 2000 อ้างถึงใน ชลัยพร อมรวัฒนา, 2551) พัตนัมได้ศึกษาเพิ่มเติมจากของโคลแมน ในประเด็นต่าง ๆ มีดังนี้ (ชลัยพร อมรวัฒนา, 2551)

1. พัตนัมแสดงให้เห็นถึงคุณลักษณะของทุนทางสังคมและทุนประเภทอื่น ๆ โดยเชื่อว่า ทุนทางกายภาพ คือลักษณะทางกายภาพต่าง ๆ ของวัตถุ และทุนมนุษย์ คือลักษณะหรือคุณสมบัติของแต่ละบุคคล เช่น การมีจริยธรรมที่ดี/ มีความไว้วางใจ การเคารพซึ่งกันและกัน เป็นต้น ในขณะที่ทุนทางสังคมเป็นการเชื่อมโยงระหว่างบุคคลในลักษณะของสังคมเครือข่าย และสร้างบรรทัดฐานของการเอื้อประโยชน์ร่วมกัน อีกทั้งเป็นการสร้างสังคมที่เชื่อสัตย์ จนเกิดความผูกพันหรือผูกมัดให้ทุกคนในสังคมร่วมมือกันจนกลายเป็นเครือข่าย ดังนั้นทุนทางสังคมคือ คุณความดีของคนในสังคมซึ่งจะมีอำนาจมากที่สุดหากคุณความดีถูกฝังอยู่กับเครือข่ายของความสัมพันธ์ร่วมกันในสังคม ส่งผลให้เกิดการเพิ่มศักยภาพควบคู่กับการช่วยลดต้นทุน ของการทำงานได้มากกว่าการทำงานแบบปัจเจกชน (Putnam, 2000) และก่อให้เกิดค่านิยม ร่วมในกลุ่ม/องค์กร/ประเทศชาติที่ต้องอาศัยการพึ่งพา ช่วยเหลือ เกื้อกูลซึ่งกันและกัน ความไว้วางใจระหว่างกัน ที่จะช่วยให้องค์กร/ กลุ่ม/ ชุมชนมีความเข้มแข็งและมีพลังงานมากขึ้น

2. พัตนัมพิสูจน์ให้เห็นว่า ทุนทางสังคมสามารถช่วยให้ประชาชนในสังคมแก้ไขปัญหา ร่วมกันได้ง่ายขึ้น โดยคนในชุมชนที่มีทุนทางสังคมจะมีคุณภาพชีวิตและฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีกว่าชุมชนที่ขาดทุนทางสังคม เพราะคนในชุมชนที่มีทุนทางสังคมจะสามารถ เชื่อมโยงกับผู้อื่น ในชุมชนเดียวกันด้วยความเชื่อสัตย์ ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการ เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนของการทำงาน อีกทั้งยังช่วยให้คนในชุมชนมีความรู้เพิ่มมากขึ้น และสามารถแก้ไขปัญหา รวมทั้งสามารถดำเนินธุรกรรมได้ดียิ่งขึ้น (ชลัยพร อมรวัฒนา, 2551)

ผลการศึกษาของพัตนัมทำให้สามารถจำแนกประเภทของทุนทางสังคม ออกเป็น 3 ประเภท โดยสามารถสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้ (ชลัยพร อมรวัฒนา, 2551)

1. ทุนความผูกพันทางสังคม (Bonding social capital) หมายถึงความผูกพัน ระหว่างคนที่ต้องเผชิญกับสถานการณ์เดียวกันหรือมีปัญหาาร่วมกัน อาทิ คนในครอบครัวเดียวกัน เพื่อนและเพื่อนบ้านสนิท พัตนัมกล่าวไว้ว่าเป็นความผูกพันจากภายใน (Inward looking) ซึ่ง ความผูกพันเช่นนี้จะประ โยชน์ต่อการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกัน กล่าวคือ เมื่อคน หนึ่งได้รับผลประโยชน์ก็เท่ากับอีกคนหนึ่งได้รับผลประโยชน์เช่นกัน และในทางตรงกันข้าม หาก คนหนึ่งเสียผลประโยชน์ก็เท่ากับคนในกลุ่มเสียผลประโยชน์เช่นกัน หรือกล่าวอีกนัยคือ การได้ การเสียเท่ากัน (Putnam, 2002)

2. ทุนสะพานเชื่อมต่อทางสังคม (Bridging social capital) หมายถึง การรวมตัวของคนที่มีความใกล้ชิดกันแต่ไม่มากเหมือนดังเช่น ทุนความผูกพันทางสังคมทั้งนี้เป็น ความผูกพันที่

พิจารณาจากภายนอก (Outward looking) เช่น มิตรภาพระหว่างเพื่อนที่ไม่ถึงกับสนิทกัน และผู้ร่วมงาน จะมีผลประโยชน์ อาทิ ในการเชื่อมโยงการใช้ประโยชน์ของทรัพย์สิน การกระจายข้อมูลข่าวสารในวงที่กว้างขึ้น เป็นต้น (Putnam, 2002)

3. ทูตเชื่อมโยงทางสังคม (Linking social capital) หมายถึงการเชื่อมโยงที่แผ่กระจายไปในกลุ่มคนที่มีความแตกต่างกัน โดยสิ้นเชิง ซึ่งเป็นความผูกพันที่พิจารณาจากภายนอก เช่นเดียวกับประเภทที่ 2 แต่มีวงที่กว้างมากกว่า โดยเป็นการเชื่อมโยงระหว่างกลุ่ม/ชุมชน ที่ช่วยให้ ชุมชนสามารถเข้าถึงทรัพยากรและข้อมูลข่าวสารที่แตกต่างและหลากหลายมากขึ้น โดยเฉพาะใน สังคมปัจจุบันที่ต้องเผชิญกับปัญหาที่ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น (Woolcock, 2001)

ดังนั้นทุนทางสังคมในบริบทของพัฒน์ คือ ลักษณะขององค์กรทางสังคม เช่น เครือข่ายบรรพตฐาน และ ความไว้วางใจในสังคม เป็นต้น ลักษณะดังกล่าวเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการสร้างความร่วมมือร่วมใจในการแก้ไขปัญหาและรักษาผลประโยชน์ร่วมกันในสังคม นอกจากนี้ พัฒน์ยังได้นำนิยามและแนวคิดนี้ไปใช้เป็นกรอบของการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางสังคมกับระบบประชาธิปไตยและการเมืองของสหรัฐอเมริกา ดังปรากฏในหนังสือ Bowling Alone และเป็นหนังสือที่ได้รับความนิยมและกล่าวถึงมากที่สุด ผลการศึกษาของพัฒน์ พบว่า ทุนทางสังคมในสหรัฐอเมริกาลดลง เนื่องด้วยสาเหตุสำคัญ ได้แก่ ระดับการลดต่ำลงของความไว้วางใจ ในรัฐบาลและการลดต่ำลงของการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ซึ่งเห็นได้จาก จำนวนผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในสหรัฐอเมริกาลดลงอย่างต่อเนื่อง และการลดน้อยลงของการเข้าไปมีส่วนร่วมในการรณรงค์เพื่อต่อต้านความอยุติธรรม (ชลัษพร อมรวัฒนา, 2551)

นอกจากนี้ความผูกพันอย่างไม่เป็นทางการทางสังคมในสหรัฐอเมริกาก็ลดต่ำลงเช่นกัน อาทิ การจัดกิจกรรมระหว่างคนในชุมชนต่าง ๆ ของสหรัฐอเมริกาลดลง ผลจากการศึกษายังพบอีกว่าความไว้วางใจ และความร่วมมือร่วมใจในชุมชนหรือระหว่างบุคคลลดน้อยลง โดยประชาชนส่วนใหญ่จะอาศัยศาลเป็นผู้ตัดสินปัญหา มากกว่าจะช่วยกันแก้ไขปัญหาก่อนกระบวนการทางศาล ซึ่งสาเหตุสำคัญเกิดจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เช่น ทีวี คอมพิวเตอร์ ทำให้คนใช้เวลา กับเทคโนโลยีมากกว่าการสร้างปฏิสัมพันธ์กับชุมชน เป็นต้น ควบคู่กับการเปลี่ยนแปลงในวิธีการดำรงชีวิตที่ส่งผลให้คนต้องทำมาหากินเพิ่มขึ้นด้วยเพราะค่าครองชีพที่เพิ่มสูงขึ้น (ชลัษพร อมรวัฒนา, 2551)

ถ้านิยามทุนทางสังคมและผลการศึกษาของพัฒน์ ได้รับการกล่าวถึงมากกว่า นักวิชาการคนอื่น ๆ เพราะผู้อ่านจากหลากหลายวงการสามารถเข้าถึงและเข้าใจได้ง่าย จนทำให้ แนวคิดด้านทุนทางสังคมกระจายไปในสายวิชาการอื่น ๆ มากยิ่งขึ้น รวมทั้งสามารถนำไป ประยุกต์ใช้กับสายวิชาการด้านอื่น ๆ ได้ ประกอบกับผลการศึกษาของนักวิจัยอีกหลายท่านแสดงให้เห็นถึงประโยชน์

ของทุนทางสังคมต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม อาทิ ไฮด์ท (Haidt, 2006) และ ออฟเฟอร์ (Offer, 2006) ได้ศึกษาอิทธิพลของทุนทางสังคมต่อการพัฒนาการศึกษา การพัฒนา สาธารณสุข และการรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง โดยเชื่อว่าการรวมกลุ่มทั้งในระดับ ครัวเรือน โรงเรียน กลุ่มคนและชุมชนขนาดใหญ่ผ่านความไว้วางใจ เครือข่ายเชื่อมโยง และ บรรทัดฐานของการร่วมมือร่วมใจจะช่วยแก้ไขปัญหาสังคม พร้อมทั้งสร้างโอกาสและทางเลือก ของ การพัฒนาให้ประสบผลตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (ชลัษพร อมรวัฒนา, 2551)

พัตนัม (Putnam, 2002, p. 6) ได้อธิบายว่า แท้จริงแล้วแกนกลางของแนวคิดทุนทางสังคม เป็นเรื่องง่าย ๆ พื้น ๆ เท่านั้นเอง กล่าวคือ ทุนทางสังคมเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายทางสังคม (Social networks matter) เขามองว่า “เครือข่าย” มีคุณค่าอย่างยิ่งต่อสมาชิกที่อยู่ภายในเครือข่ายนั้น ในแง่นี้ สามารถจำแนก ทุนทางสังคมออกเป็น 2 ประเภท คือ ทุนทางสังคมที่เป็นส่วนตัว (Private or internal social capital) กับทุนทางสังคมที่เป็นสาธารณะ (Public or external social capital) (สมศักดิ์ สามัคคีธรรม, 2554)

“ทุนทางสังคมที่เป็นส่วนตัว” หมายถึง ทุนทางสังคมที่ครอบครองและใช้ ประโยชน์โดย บุคคลแต่ละคน ทุนทางสังคมประเภทนี้จะใช้ตัวบุคคลเป็นหน่วยใน การวิเคราะห์ (Unit of analysis) กล่าวคือ บุคคลที่มีทุนทางสังคมสูง หมายถึงบุคคล ที่มีเครือข่ายทางสังคมกว้างขวาง ได้แก่ บุคคลที่มีคนรู้จักและให้การยอมรับเป็น จำนวนมาก ซึ่งบุคคลดังกล่าวนี้จะมีช่องทางในการ สื่อสารและมีโอกาสที่จะได้รับ ข้อมูลข่าวสารหลายช่องทาง ซึ่งผู้ที่ครอบครองทุนทางสังคมสูงย่อม ได้เปรียบ ในการ แสวงหางานทำ การประกอบธุรกิจ และได้รับการสนับสนุนทางการเมือง มากกว่า สูงกว่าผู้มีทุนทางสังคมต่ำ

ส่วน “ทุนทางสังคมที่เป็นสาธารณะ” หมายถึง ทุนทางสังคมที่เป็นภาพรวมของ สังคม หนึ่ง ๆ โดยหน่วยในการวิเคราะห์ ก็คือ สังคมที่ศึกษาทั้งสังคม (เช่น ชุมชน หมู่บ้าน ตำบล จังหวัด ประเทศ ฯลฯ) โดยพิจารณาว่า สังคมที่ศึกษานั้น สมาชิกมีการปฏิสัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใด รู้จัก มักคุ้นกันอย่างกว้างขวางหรือไม่โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สมาชิกทางสังคมให้ความไว้วางใจ (Mutual trust) กันมากน้อยเพียงใด การสะสมทุนทางสังคมที่เป็นสาธารณะ จะนำไปสู่การมีภาพลักษณ์เชิง บวกต่อบุคคลที่ ยังไม่รู้จัก ซึ่งจะก่อรูปเป็นบรรทัดฐานของการช่วยเหลือเกื้อกูลแก่คนทั่วไป (Norms of generalized reciprocity) อีกด้วย สังคมใดที่มีทุนทางสังคมสาธารณะระดับสูง มี แนวโน้มที่จะมีอัตราอาชญากรรมอยู่ในระดับต่ำ ภายใต้อัตราภาวะดังกล่าวจะเป็นพื้นฐานอันเหมาะสม ของการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม และเป็นเงื่อนไขให้ระบอบประชาธิปไตยสามารถดำเนินไปได้อย่าง มีประสิทธิภาพ

พัตนัม (Putnam, 2002, p. 8-12) ได้ชี้ให้เห็นว่า คนทั่วไป (รวมทั้งนักเคลื่อนไหวฝ่ายซ้าย) ยังมีความเข้าใจผิดเกี่ยวกับทุนทางสังคมอยู่หลายประการ เช่น โดยทั่วไปผู้คนมีความเชื่อว่าทุนทางสังคมเป็นสิ่งที่ดี แต่ Putnam ได้กล่าวเน้นย้ำว่า ไม่จำเป็นที่ทุนทางสังคมจะต้องเป็นสิ่งที่ดีเสมอไป และไม่จำเป็นที่ทุนทางสังคมจะต้องมีอยู่ในทุก ๆ หนแห่ง นอกจากนี้ เพื่อให้การวิเคราะห์ทุนทางสังคมมีความละเอียดลึกซึ้งมากขึ้น เขาได้จำแนกประเภทของทุนทางสังคมออกเป็น 4 แบบดังต่อไปนี้ (สมศักดิ์ สามัคคีธรรม, 2554)

แบบแรก ทุนทางสังคมที่เป็นทางการกับไม่เป็นทางการ (Formal versus informal social capital) ตัวอย่างของทุนทางสังคมที่เป็นทางการได้แก่ สหภาพแรงงาน สหกรณ์ออมทรัพย์ สมาคมวิชาชีพ ฯลฯ ลักษณะสำคัญของทุนทางสังคมประเภทนี้ ก็คือ มีการจัดตั้งองค์กรอย่างเป็นทางการ มีสมาชิกที่จดทะเบียนแน่นอน มีเจ้าหน้าที่ ปฏิบัติงานประจำ มีการประชุมสามัญ มีระเบียบข้อบังคับ และสายการบังคับบัญชา ที่เป็นทางการ ส่วนทุนทางสังคมที่ไม่เป็นทางการได้แก่ เครือญาติ ครัวเรือนที่อยู่ใน ชุมชนเดียวกัน เพื่อนบ้าน สมาคมศิษย์เก่า ฯลฯ ทุนทางสังคมที่ไม่เป็นทางการต่างมีสายใยผูกพันในรูปของเครือข่าย มีความไวเนื้อเชื่อใจต่อกัน และมีบรรทัดฐานของการแลกเปลี่ยนทางสังคม (ยินดีให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันด้วยความสมัครใจ) เนื่องจากทุนทางสังคมแบบไม่เป็นทางการมักจะปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัด ดังนั้น ที่ผ่านมามีการศึกษากันน้อย อันแตกต่างจากทุนทางสังคมที่เป็นทางการ ที่มี การจัดตั้งองค์กรอย่างชัดเจน ด้วยเหตุนี้ที่ผ่านมามีการศึกษาทุนทางสังคมแบบเป็นทางการกันเป็นจำนวนมาก แต่กลับละเลยทุนทางสังคมที่ไม่เป็นทางการ ทั้ง ๆ ที่เป็นทุนทางสังคมที่มีความสำคัญอย่างมากเช่นเดียวกัน

แบบที่สอง ทุนทางสังคมที่เหนียวแน่นกับบอบบาง (Thick versus thin social capital) แบบแรกหมายถึง ทุนทางสังคมที่ผูกร้อย/เชื่อมต่อความสัมพันธ์ระหว่าง สมาชิกให้ยึดติดกันเอาไว้อย่างหนาแน่น (Strong ties) อาทิ ญาติสนิทที่มีอายุรุ่นราวคราวเดียวกัน เป็นเพื่อนรักกัน เติบโตมาด้วยกัน กินนอนร่วมทุกข์ร่วมสุขมาด้วยกัน ส่วนทุนทางสังคมแบบบอบบาง หมายถึง ความสัมพันธ์ที่เชื่อมต่อกัน แต่ยังขาดความลึกซึ้ง (Weak ties) เช่น เพื่อนร่วมชั้นเรียนที่เราเคยพูดคุยด้วยเป็นบางครั้ง แต่มิได้สนิทสนมกัน กระนั้นก็ตาม หากเขาต้องการความช่วยเหลือเล็กน้อย ๆ น้อย ๆ เราก็ยินดี ให้ความช่วยเหลือแก่เขาได้ โดยปกตินั้น บุคคลที่เรามีความสัมพันธ์เหนียวแน่น จะเป็นคนที่เราใช้เวลาอยู่กับเขาค่อนข้างมาก และคนที่เขารู้จักมักคุ้นก็จะเป็นคนที่เรา รู้จักมักคุ้นด้วย ส่วนความสัมพันธ์อันบอบบางจะเป็นบุคคลที่เราใช้เวลาอยู่กับเขาน้อย รวมทั้งคนที่เขาให้การสนิทสนมด้วยมักจะเป็นคนที่เราไม่รู้จักมักคุ้นอีกด้วย ในแง่นี้ หากเราเน้นความสัมพันธ์อันเหนียวแน่นโดยละเลย/ ไม่ยี่คิดที่จะมีความสัมพันธ์อันบอบบางกับผู้อื่น ก็จะทำให้เรากลายเป็นคนคับแคบ/ ปิดกั้นตัวเอง ในทางตรงข้าม หากผู้คนในสังคมต่างมีความสัมพันธ์อันบอบบางกับคนอื่น ๆ จำนวนมาก

ความสัมพันธ์อันบอบบางจะช่วยถักทอสังคมในภาพรวมเข้าไว้ด้วยกันได้ดีกว่า และจะก่อให้เกิดบรรทัดฐานของการแลกเปลี่ยนทางสังคม (ผู้คนที่ต่างยินดีให้ความช่วยเหลือแก่คนแปลกหน้าหรือผู้ที่ไม่สนิทสนม) ได้อย่างกว้างขวาง/ ครอบคลุมมากกว่า (Putnam, 2002, p. 11)

แบบที่สาม ทูทางสังคมที่เน้นภายในกับเน้นภายนอก (Inward-looking versus outward-looking social capital) ทูทางสังคมที่เน้นภายใน หมายถึง การมุ่งแสวงหาประโยชน์ (ทั้งทางการเมือง สังคม และวัตถุ) ให้แก่สมาชิกที่อยู่กลุ่มเดียวกัน เช่น สหภาพแรงงานในยุคปัจจุบันที่มุ่งเน้นเรียกร้องผลประโยชน์ให้แก่สมาชิกของตน โดยไม่สนใจปัญหาทางสังคม/เศรษฐกิจอื่น ๆ ที่อยู่นอกกลุ่ม ส่วนทูทางสังคมที่เน้นภายนอก หมายถึง การพุ่งความสนใจไปที่ประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ เช่น องค์กรการกุศล สภากาชาด ขบวนการสิ่งแวดล้อม ฯลฯ แม้ว่าทูทางสังคมที่เน้นภายนอกอาจเรียกร้องความเสียสละเพื่อส่วนรวมสูงกว่า (รวมทั้งมีความเหนือกว่า ทางด้านศีลธรรม) แต่ Putnam มองว่า การมุ่งพัฒนาความเข้มแข็งของทูทางสังคม ที่เน้นภายนอก มิได้หมายถึง การสะสมทูทางสังคม ที่เหนือกว่าการสร้างเสริมของทูทางสังคมที่เน้นภายในแต่ประการใด (Putnam, 2002, p. 11)

แบบสุดท้าย ทูทางสังคมแบบเปิดกับแบบปิด (Bridging versus bonding social capital) ทูทางสังคมแบบปิด หมายถึง การมุ่งเน้นสร้างความผูกพันระหว่าง คนที่มีลักษณะบางอย่างเหมือนกัน เช่น นับถือศาสนาเดียวกัน เป็นสมาชิกของเครือญาติเดียวกัน สังกัดชนชั้นเดียวกัน ชาติพันธุ์เดียวกัน ฯลฯ ขณะเดียวกันก็จะสร้าง กำแพงขวางกั้นความสัมพันธ์ที่แตกต่างไปจากเรา ส่วนทูทางสังคมแบบเปิด หมายถึง การสร้างเครือข่ายทางสังคม โดยเปิดกว้างให้ผู้ที่มีความแตกต่างหลากหลายสามารถเข้ามาทำกิจกรรมร่วมกัน ได้ โดยปกติทูทางสังคมแบบปิดจะมีผลกระทบเชิงลบ เนื่องจากการปิดกั้นความสัมพันธ์กับบุคคลที่แตกต่างจะทำให้เกิดการแบ่งแยกระหว่างพวกเขา กับพวกเราขึ้น ซึ่งอาจพัฒนาไปสู่ความขัดแย้งได้โดยง่าย ในขณะที่ทูทางสังคมแบบเปิดเหมาะสมกับการพัฒนาภาคประชาสังคมในยุคสมัยปัจจุบันได้มากกว่า เนื่องจากมีการเปิดกว้างให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้คนที่มีความแตกต่างหลากหลายได้มากกว่า (สมศักดิ์ สามัคคีธรรม, 2554)

จากนิยาม เรื่อง ทูทางสังคม จากนักทฤษฎีข้างต้น ผู้ศึกษาสรุปได้ว่า ในลักษณะทูทางสังคม ของ โคลแมน และ แพทนาม โดย

โคลแมน ได้อธิบายทูทางสังคมว่าเป็นลักษณะทางสังคมมีความหลากหลาย โคลแมนได้ใช้ หน้าที่ เป็นตัวอธิบายทูทางสังคมในแต่ละสังคม ซึ่งเขาเชื่อว่าแต่ละกลุ่มในสังคมมีหน้าที่ที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดทูทางสังคมที่แตกต่างกัน ลักษณะทูทางสังคมของโคลแมน มี 2 ลักษณะคือทูทางสังคมที่สร้าง โครงสร้างทางสังคม สร้างความไว้วางใจ บรรทัดฐานของสังคมร่วมกัน กับ

ทุนทางสังคมที่สร้างประโยชน์ให้กับตนเองและชุมชน เกิดการรวมตัวร่วมดำเนินการร่วมกัน รวมพลังกันในสังคม

แพนนิ้ม ได้อธิบายทุนทางสังคม ต่อยอดจาก โคลแมน โดย เขามองว่า ทุนทางสังคมอยู่ในรูปแบบองค์กรทางสังคม ที่มีลักษณะความสัมพันธ์ของเครือข่ายที่เชื่อมโยงกันในสังคมของกลุ่มคนที่ใกล้ชิดมาก และเป็นสะพานส่งต่อไปยังบุคคลที่มีความใกล้ชิดน้อย อีกทั้งทำให้เกิดการเชื่อมโยงกันทางสังคม ซึ่งความสัมพันธ์จะอยู่ในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ ทุนทางสังคมยังเป็นตัวช่วยแก้ไขปัญหของสังคม และทุนทางสังคมยังส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจในแต่ละสังคมอีกด้วย

จาก โคลแมนและแพนนิ้ม จะเห็นได้ว่า ทุนทางสังคมดังกล่าวมิได้พูดถึงมิติเชิงอำนาจที่เป็นเรื่องของการใช้ทุนทางสังคมเป็นกลไกในการครอบงำหรือควบคุมเพื่อวัตถุประสงค์บางอย่างของผู้เป็นเจ้าของทุน ดังนั้นทุนทางสังคมของเขาทั้งสอง ในทัศนะของผู้วิจัย จึงไม่สามารถนำมาใช้เป็นหลักในการวิเคราะห์งานวิจัยเรื่องนี้เพราะกระบวนการทางการเมืองนั้น ต้องอาศัย ทุนเพื่อสร้างและสะสมอำนาจทางการเมือง

บูร์ดิเยอ (Bourdieu, 1989, p. 46) แนวคิดเรื่อง “ทุน” ได้ถูกนำมาใช้ในความหมายที่กว้างขึ้นนอกเหนือไปจากทุนในเชิงเศรษฐกิจ เช่น ทุนสังคม ทุนมนุษย์ ทุนทางความรู้ ทุนทางปัญญา ทุนทางทรัพยากร ฯลฯ แนวความคิดเหล่านี้ตั้งอยู่บนสมมุติฐานที่ว่า สังคมประกอบขึ้นด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ อันหลากหลายและซับซ้อน การพิจารณาแต่มิติเศรษฐกิจเพียงองค์ประกอบเดียวจึงไม่น่าจะเพียงพอต่อการทำความเข้าใจปรากฏการณ์ของสังคมทั้งสังคม ในที่นี้จะกล่าวถึงทุนที่บูร์ดิเยอได้วิเคราะห์ คือ ทุนทางวัฒนธรรม ทางสัญลักษณ์ ทุนทางสังคม โดยจากพื้นฐานของมาร์กซ์ในเรื่อง “ทุน” นักทฤษฎีวิพากษ์รุ่นหลัง โดยเฉพาะ บูร์ดิเยออธิบายไว้ว่า ทุน คือ แรงงานที่ถูกสะสมในรูปแบบที่ถูกทำให้เป็นวัตถุหรือถูกรวมไว้กับปัจเจกชนหรือกลุ่มของปัจเจกชน ทั้งนี้เพื่อให้พวกเขาสามารถจัดสรรพลังงานทางสังคมในรูปของแรงงานที่เป็นรูปธรรม หรือแรงงานที่อยู่ในตัวบุคคล ดังนี้แล้ว ทุนจึงเป็นมรดกที่สืบทอดมาอย่างต่อเนื่อง สามารถเปลี่ยนรูปแบบได้ มีลักษณะที่สัมผัสได้และสัมผัสไม่ได้ รวมทั้งเป็นปัจจัยที่กำหนดตำแหน่งแห่งที่ทางสังคม (Position) และความเป็นไปได้ของตัวแสดงหรือปัจเจกบุคคลในการเข้าไปอยู่ในสนามทางสังคม (Field) ต่าง ๆ ที่ดำรงอยู่ในพื้นที่ทางสังคม บูร์ดิเยอนำมาขยายออกไปเป็นอีกหลายประเภท เช่น ทุนเศรษฐกิจ ทุนวัฒนธรรม ทุนสัญลักษณ์ ทุนสังคม ซึ่งแนวคิด เรื่องทุนของ บูร์ดิเยอนั้น เขาได้มีการมองมิติของทุนออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้ (กาญจนา แก้วเทพและสมสุข หินวิมาน, 2553; ชนิตา เสงี่ยมไพศาลสุข, 2550; รุ่งนภา ธรรมเกษมสุข, 2557)

1. ทุนทางเศรษฐกิจ

ทุนทางเศรษฐกิจ (Economic capital) ได้แก่ รายได้ ทรัพย์สิน การสะสมทรัพย์สิน เงินงบประมาณ สิ่งของที่มีมูลค่า เช่น สิ่งก่อสร้าง อาคาร บ้านเรือน เครื่องประดับ ยานพาหนะ หุ่น ฯลฯ ทุนประเภทนี้ ดำเนินอยู่ใน อาณาบริเวณทางสังคม อื่น ๆ ได้

ทุนประเภทนี้เป็นรูปแบบทุนที่มีเหตุผล ซึ่งหมายความว่า ประการที่หนึ่ง สามารถคิดคำนวณเป็นปริมาณที่แน่นอนได้ ประการที่สอง สามารถระบุรูปแบบได้อย่างแน่ชัด เช่น เงินสดในธนาคาร ราคาเครื่องจักร/ ที่ดิน/ ฯลฯ ดังนั้น จึงเป็นเรื่องไม่ยากที่จะศึกษาทุนประเภทนี้ไม่ว่าจะเป็น การวิเคราะห์การสะสมทุน การครอบครองทรัพย์สิน การแลกเปลี่ยน/ ถ่ายโอน ฯลฯ เช่นที่ศึกษาโดยวิชาเศรษฐศาสตร์ (กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน, 2553)

ทุนทางเศรษฐกิจ (Economic capital) ประกอบด้วยทุนตามความหมายของมาร์กซ์ รวมถึงการครอบครองในทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการเพิ่มความสามารถของผู้กระทำในสังคม ขณะเดียวกันก็สามารถเปลี่ยนรูปไปเป็น “เงิน” ได้อย่างตรงไปตรงมาอย่างทันทีทันใด และอาจถูกทำให้เป็นสถาบันในรูปของสิทธิในทรัพย์สิน (สุภางค์ จันทวานิช, 2555)

2. ทุนทางวัฒนธรรม

ทุนทางวัฒนธรรม (Cultural capital) บูร์ดิเยอแบ่งรูปย่อยของทุนวัฒนธรรมออกเป็น 3 รูปแบบคือ (กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน, 2553)

2.1 แบบฟอร์มที่คัดค้าน (Objectified form) ได้แก่ ทุนวัฒนธรรมที่อยู่ในรูปแบบของวัตถุ เช่น หนังสือ รูปภาพ ซีดี ฯลฯ ที่ปัจเจกบุคคลครอบครองเป็นเจ้าของ

2.2 แบบฟอร์มสถาบัน (Institutionalized form) ได้แก่ สมรรถนะด้านวัฒนธรรมที่อยู่ในรูปของสถาบัน เช่น คุณภาพ/ชื่อเสียงของสถาบันการศึกษา เป็นต้น

2.3 แบบฟอร์มเป็นตัวเป็นตน (Embodied form) ได้แก่ สมรรถนะด้านวัฒนธรรมของปัจเจกบุคคล เช่น ความสามารถ/ความรู้ที่จะพูดเรื่องศิลปะ การมีบุคคลที่สง่างาม สามารถวางท่าทางได้อย่างงดงาม ความหมายของ Embodied form ที่อยู่ในปัจเจกบุคคลที่อาจจะมี ความหมายใกล้เคียงกับคำว่า “Habitus” แต่บูร์ดิเยอก็ได้ยกตัวอย่างแสดงให้เห็นความแตกต่างกัน

ตัวอย่างเช่น หากบุคคลหนึ่งมีความรักในความรู้ของวิชาปรัชญา ทำให้เขาสนใจที่จะเสาะแสวงหาหนังสือปรัชญาดังกล่าวทำให้เขามีชื่อเสียง สามารถไปออกรายการโทรทัศน์ประเภท “แฟนพันธุ์แท้” หรือเป็นนักเขียนคอลัมน์ในนิตยสารทำให้มีรายได้ ในช่วงนี้ สมรรถนะ ดังกล่าวได้คลี่คลายกลายเป็นทุนวัฒนธรรมแบบฟอร์มเป็นตัวเป็นตน (Embodied form) แล้วหากจะเทียบเคียงกับแนวคิดเรื่อง “มูลค่า” ของมาร์กซ์ ก็อาจจะสรุปได้ว่า Habitus นั้นเปรียบเสมือนมูลค่าใช้สอย (Use value) ของบุคคลแต่ “ทุนวัฒนธรรมแบบฟอร์มเป็นตัวเป็นตน (Embodied form)”

เปรียบเสมือนมูลค่าแลกเปลี่ยน (Exchange value) นั่นเอง (กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน, 2553)

มูลค่าของทุนวัฒนธรรมนี้จะดำเนินงานอยู่ในสนามทางสังคม (Field) วัฒนธรรม ซึ่งบูร์ดิเยอเห็นว่าในโลกสมัยใหม่ ระบบการศึกษาเป็นสนามทางสังคม (Field) วัฒนธรรมที่สำคัญที่สุด เขาได้ยกตัวอย่างของระบบการศึกษาในฝรั่งเศสว่า สาขาวิชาที่สอนนั้น มีคุณลักษณะและมูลค่าไม่เท่ากัน (ในสังคมไทยก็เช่นเดียวกัน) เช่น ฝรั่งเศส คนที่สามารถเรียนวาดรูปและแกะสลักจากถูกลมองว่ามีระดับ มากกว่าเรียนถ่ายรูปหรือเรียนดนตรีแจ๊ส และแน่นอนว่า ถ้าเป็นแนวเพลงป๊อปก็จะยิ่งอยู่ในระดับต่าง ๆ ดังนั้น บูร์ดิเยอจึงสรุปได้ว่า ระบบการศึกษาเป็นตัวผลิตซ้ำเพื่อสืบทอดโครงสร้างชนชั้นในสังคม เพราะระบบการศึกษานี้มีความเกี่ยวข้องกับทุนทางวัฒนธรรมนั่นเอง (กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน, 2553)

ในโลกแห่งความเป็นจริง เด็กจากชนชั้นกลาง/ ชนชั้นสูงจึงสามารถเข้าถึง ทุนทางวัฒนธรรมตั้งแต่แรกเกิด เช่น สามารถเรียนเปียโน (มีเปียโนอยู่ในบ้าน) เรียนเต้นบัลเล่ต์ ยิมนาสติก ฯลฯ และมีเวลาที่จะซักซ้อมฝึกฝน เมื่อโตขึ้นก็ทำให้มีโอกาสที่จะได้เข้าทำงานดี ๆ ด้วยความฉลาดที่มาจากธรรมชาติ ซึ่งเท่ากับปกปิดข้อเท็จจริงเรื่องความสามารถในการสั่งสมทุนทางวัฒนธรรมของแต่ละชนชั้นที่ไม่เท่ากัน (กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน, 2553)

สุภาวดี จันทวานิช (2555) ได้กล่าวถึง ทุนทางวัฒนธรรม (Cultural capital) มี 3 รูปแบบ คือ

1. ทุนที่เป็นฮาบิตุส ได้แก่ การแสดงออกของร่างกายและจิตใจ มักปรากฏในชีวิตทางวัฒนธรรม และต้องใช้ระยะเวลาในการก่อตัวเป็นรูปร่าง ทุนแบบนี้สามารถเปลี่ยนความมั่งคั่งภายนอกให้กลายเป็นทุนที่อยู่ในตัวคนได้ แต่ไม่สามารถเปลี่ยนได้อย่างทันทีทันใด หากต้องขึ้นอยู่กับเวลา สังคม และชนชั้นทางสังคม

ทุนที่เป็นฮาบิตุสนี้ เป็นการส่งผ่านทางพันธุกรรมในครอบครัวและเป็นมรดกที่คนมักไม่นึกถึง เช่น ความสวย ผิวพรรณ สีส้ม ดวงตา ฯลฯ ถือเป็นเงื่อนไขเบื้องต้นของทุนทางวัฒนธรรมอื่น ๆ การส่งผ่านทุน ฮาบิตุสอาศัยเวลา และสามารถเชื่อมโยงไปยังทุนทางเศรษฐกิจได้ ฮาบิตุสอาจลดลงหรือหายไปได้ด้วย

2. ทุนที่ทำให้เป็นรูปธรรม (Objectified state) ทุนทางวัฒนธรรมแบบนี้มีคุณสมบัติมากมาย เป็นคุณสมบัติที่มีความสัมพันธ์กับทุนทางวัฒนธรรมในแบบอื่น ๆ แสดงออกเชิงวัตถุในรูปของสื่อหรือสิ่งของ อาทิ รูปภาพ งานเขียน หนังสือ พจนานุกรม อนุสาวรีย์ เครื่องมือ เครื่องจักร ฯลฯ ความเป็นทุนทางวัฒนธรรมดังกล่าว สามารถส่งผ่านได้เหมือนทุนทางเศรษฐกิจ แต่สิ่งที่จะสามารถส่งผ่านได้ คือ ความเป็นเจ้าของภาพ ซึ่งคือ ความเป็นเจ้าของในวิธีการบริโภค

ภาพเขียน ฉะนั้นสินค้าในเชิงวัฒนธรรมจึงเป็นได้ทั้งสิ่งที่เป็นวัตถุและสัญลักษณ์ คนที่เป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตจึงต้องหาวิธีการที่เหมาะสมในการสะสมรวบรวมทุน

3. ทุนที่ถูกทำให้เป็นสถาบัน (Institutionalization state) คือทุนที่ทำให้เป็นวัตถุหรือรูปธรรมที่ชัดเจน เป็นการอ้างอิงถึงคุณสมบัติเบื้องต้นของทุนทางวัฒนธรรมในลักษณะกันและกัน โดยแสดงออกในรูปของประกาศนียบัตร หนังสือรับรอง และการสอบวัดคุณสมบัติ ทุนทางวัฒนธรรมจึงสามารถเปลี่ยนรูปได้ภายใต้เงื่อนไขเฉพาะ คืออาจเปลี่ยนรูปเป็นทุนทางเศรษฐกิจ เช่น เงินเดือน หรือ เปลี่ยนรูปกลายเป็นคุณสมบัติทางการศึกษา

ทุนลักษณะนี้ได้สร้างความแตกต่างระหว่าง ความรู้ที่เป็นทางการที่ได้รับการรับรอง ความสามารถ กับทุนทางวัฒนธรรมแบบธรรมดา ทุนนี้ยังทำให้เกิดการสับเปลี่ยนระหว่างทุนทางวัฒนธรรมกับทุนทางเศรษฐกิจได้อีกด้วย โดย “การรับประกันทุนการศึกษา” ด้วย “มูลค่าของเงิน” เพราะผลผลิตของการแลกเปลี่ยนทุนทางเศรษฐกิจไปเป็นทุนทางวัฒนธรรมได้สร้างมูลค่าในรูปของทุนทางวัฒนธรรมให้กับผู้ที่มีคุณสมบัติทางการศึกษา ผลกำไรในรูปวัตถุและสัญลักษณ์ที่ คุณสมบัติทางการศึกษารับรอง ขึ้นกับ ความหายาก การลงทุนในแง่เวลา และความพยายาม (สุภาภรณ์ จันทวานิช, 2555)

รุ่งนภา ธรรมเกษมสุข (2557) ได้กล่าวถึง ทุนวัฒนธรรม (Cultural capital) มี 3 รูปแบบ คือ

1. ทุนที่รวมอยู่ใน ฮาบิตุส (Embodied state) อยู่ในรูปของแนวปฏิบัติของร่างกายและจิตใจที่คงทนถาวร มักปรากฏอยู่ในรูปของวัฒนธรรม ต้องใช้เวลาในการสะสมและรวบรวมกันเป็นรูปเป็นร่าง ทุนรูปแบบนี้สามารถเปลี่ยนความมั่งคั่งภายนอกหรือที่อยู่ในรูปวัตถุ ให้กลายเป็นทุนที่อยู่ในตัวคนได้ คือ เข้าไปอยู่ในฮาบิตุส การเปลี่ยนจากทุนชนิดหนึ่งเป็นอีกชนิดหนึ่งไม่สามารถเปลี่ยนได้อย่างทันทีทันใดด้วยการร้องขอ การให้ของขวัญ การใช้จ่าย หรือการแลกเปลี่ยน แต่กระบวนการในการแปลงทุนจำเป็นต้องมีเงื่อนไขอื่นประกอบนั้นคือ เวลา สังคม และชนชั้นทางสังคม ทุนชนิดนี้สามารถลดลงและหายไปได้โดยคนที่มิและใช้ทุนรูปแบบนี้ กล่าวคือด้วยความสามารถทางกายภาพและความทรงจำของเขาเอง ขณะเดียวกันทุนชนิดนี้ก็เชื่อมโยงกับบุคคลในทางกายภาพ และนำไปสู่การส่งผ่านทางกรรมพันธุ์ ซึ่งมักจะถูกเปลี่ยนรูปหรือมักจะมองไม่เห็น เพราะเป็นสิ่งที่ปัจเจกชนเพิ่มเข้าไปในมรดก โดยทำให้เป็นเงื่อนไขเบื้องต้นเพื่อจะทำหน้าที่เป็นทุนวัฒนธรรมของตระกูลหรือของชนชั้นตนเอง โดยคนที่รับไม่ได้รู้สึกหรือตระหนักว่า คือ “ทุน” หากแต่เป็นความสามารถที่ได้มาโดยชอบธรรม

ทุนวัฒนธรรมรูปแบบนี้จะถูกสืบทอดด้วยการส่งผ่านทางกรรมพันธุ์ ซึ่งเป็นการสืบทอดทุนในแบบที่ถูกซ่อนไว้ในปัจเจกชนและในชนชั้นได้ดีที่สุด โดยเวลาจะเป็นตัวกลางที่ทำหน้าที่ใน

การเชื่อมโยงทุนวัฒนธรรมและทุนเศรษฐกิจความแตกต่างในการเป็นเจ้าของทุนวัฒนธรรมของแต่ละครอบครัว สามารถเห็นได้ในช่วงอายุแรกแรกที่เริ่มทำการสะสมและส่งผ่านทุนและเมื่ออายุยิ่งมากขึ้นทุนวัฒนธรรมที่ถูกสร้างจะสั่งสมอยู่ในตัวก็จะเพิ่มพูนมากขึ้น

2. ทุนที่ถูกทำให้อยู่ในรูปของวัตถุหรือที่เป็นรูปประธรรม (Objectified state) ทุนวัฒนธรรมชนิดนี้มีคุณสมบัติมากมาย แต่นิยามได้เพียงแค่ว่าเป็นคุณสมบัติที่มีความสัมพันธ์กับทุนวัฒนธรรมในแบบที่ประกอบกัน ทุนชนิดนี้ถูกทำให้เป็นวัตถุในรูปของสื่อหรือสิ่งของ เช่น รูปภาพ งานเขียน หนังสือ พจนานุกรม อนุสาวรีย์ เครื่องมือเครื่องจักร ฯลฯ การแสดงออกและสืบทอดได้ผ่านวัตถุ เช่น การสะสมภาพวาด การสะสมทุนวัฒนธรรมชนิดนี้สามารถถูกส่งผ่านได้เหมือนกับทุนเศรษฐกิจ แต่สิ่งที่จะสามารถส่งผ่านและมองเห็นได้ คือ ความเป็นเจ้าของในตัวของภาพนั้น ซึ่งคือ ความเป็นเจ้าของในวิธีการบริโภครูปภาพเขียน ฉะนั้นสินค้าในเชิงวัฒนธรรมจึงเป็นได้ทั้งสิ่งที่เป็นวัตถุและสัญลักษณ์ คนที่เป็นเจ้าของเครื่องมือการผลิตหรือเป็นเจ้าของทุน จึงต้องหาวิธีที่เหมาะสมในการสะสมรวบรวมทุน

สำหรับการเป็นเจ้าของทุน ไม่ได้หมายความว่า การครอบครองหรือมีทุนวัฒนธรรมชนิดนี้อยู่สูง จะมีทุนวัฒนธรรมในระดับสูง เพราะในความเป็นจริงการครอบครองบ่งบอกถึงสถานภาพที่คุมครืออย่างมาก คือ หากเป็นผู้ขายผลผลิตหรือบริการ พวกเขาจะถูกจัดแยกประเภทเป็นกลุ่มที่ถูกครอบงำ (Dominated) แต่ถ้าหากเขาเป็นเจ้าของเครื่องมือการผลิต และผลกำไรที่เขาได้มาจากทุนวัฒนธรรมแบบนี้ พวกเขาจะถูกจัดแยกประเภทไปเป็นกลุ่มที่ครอบงำ (Dominate) เพราะถือว่าพวกเขา คือ กลุ่มที่มีทุนวัฒนธรรมของชนชั้นครอบงำอยู่ในตัวที่สามารถสร้างสรรค์ผลงานได้ ฉะนั้นเมื่อทุนวัฒนธรรมเข้าไปอยู่ในเครื่องมือการผลิตเพิ่มมากขึ้นพลังและความเข้มแข็งในการสะสมของผู้ที่เป็นเจ้าของทุนวัฒนธรรมนี้ก็จะเพิ่มขึ้นด้วย ทุนวัฒนธรรมชนิดนี้ดำรงอยู่ในรูปแบบวัตถุและสัญลักษณ์ ประสิทธิภาพของทุนจะถูกทำให้เกิดความเหมาะสมโดยตัวแสดงการนำไปใช้และการนำไปปฏิบัติ

3. ทุนที่ถูกทำให้อยู่ในรูปสถาบัน (Institutionalization state) คือ ทุนที่อยู่ในรูปแบบของการทำให้เป็นวัตถุหรือรูปธรรม ที่ถูกจัดแยกออกมาจากปัจเจกบุคคลทุนชนิดนี้อ้างอิงถึงคุณสมบัติเริ่มต้นของทุนวัฒนธรรม และจะถูกเข้าใจว่าเป็นการรับประกันโดยแสดงออกในรูปของประกาศนียบัตร หนังสือรับรอง และการสอบ ทุนวัฒนธรรมชนิดนี้สามารถเปลี่ยนรูปภายใต้เงื่อนไขเฉพาะได้ คือ อาจเปลี่ยนรูปเป็นทุนเศรษฐกิจหรืออาจถูกเปลี่ยนรูปให้กลายเป็นสถาบันในรูปของคุณสมบัติทางการศึกษา ขณะเดียวกันก็สร้างความแตกต่างระหว่างความรู้ที่เป็นทางการที่ได้รับการรับรองความสามารถกลับทุนวัฒนธรรมแบบธรรมดา เพราะทุนวัฒนธรรมที่ถูกทำให้กลายเป็นสถาบัน ได้ทำให้เกิดการเปรียบเทียบระหว่างผู้ได้รับการรับรองกับผู้ที่ไม่ได้รับการรับรอง

หรือแม้แต่เกิดการแปลงทุนวัฒนธรรมด้วยการทดแทนสิ่งหนึ่งโดยอีกสิ่งหนึ่งเพื่อความสำเร็จ ยิ่งกว่านั้น ยังทำให้เกิดการสร้างอัตราการแลกเปลี่ยนระหว่างทุนวัฒนธรรมกับทุนเศรษฐกิจด้วย คือเกิดการแปลงทุนเป็น “การรับประกันทุนการศึกษา” ด้วย “มูลค่าของเงิน” นั้นเพราะว่าจะได้มาซึ่งทุนวัฒนธรรมชนิดนี้ต้องอาศัยความพยายาม เวลา และความยากลำบากในการแสวงหา มูลค่าของทุนเศรษฐกิจที่จะใช้ในการแลกเปลี่ยนไปเป็นทุนวัฒนธรรมจึงมีมูลค่าสูงตามไปด้วย นั่นเพราะได้เกิดการสร้างมูลค่าในรูปของทุนวัฒนธรรมให้กับผู้ที่มีคุณสมบัติที่คู่ควรและมีคุณสมบัติพร้อมที่จะครอบครอง

ทุนวัฒนธรรมชนิดนี้สามารถอธิบายถึง ความไม่เท่าเทียมกันในการประสบความสำเร็จทางการศึกษาของเด็กที่มีพื้นฐานจากชนชั้นทางสังคมที่แตกต่างกันได้ โดยพิจารณาจากรูปแบบของผลประโยชน์ที่เด็กที่มาจากกลุ่มและชนชั้นที่ต่างกัน จะได้รับจากตลาดการศึกษาแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาในภาพของสังคม สิ่งนี้เองที่ได้สะท้อนภาพของการกระจายตัวของทุนวัฒนธรรมระหว่างชนชั้นและกลุ่มชนชั้น อันเป็นเงื่อนไขของการสร้างความแตกต่าง ของปัจเจกบุคคลและชนชั้นจากมรดกที่เป็นเงื่อนไขเบื้องต้นที่เด็กแต่ละคนได้รับมาไม่เท่าเทียมกัน (รุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข, 2557)

ทุนทางวัฒนธรรม (Cultural capital) หมายถึง สิ่งที่บุคคลได้รับจากกระบวนการหล่อหลอมทางสังคมอันกลายเป็นคุณสมบัติติดตัวที่เพื่อให้บุคคลสามารถนำไปเพิ่มพูนมูลค่าของตนได้ ทั้งนี้มักเป็นสิ่งที่หลอมละลายอยู่ในตัวตนของบุคคลและแสดงออกผ่านทางพฤติกรรม เช่น ความรู้ ธรรมเนียม กริยามารยาท นอกจากนี้ ยังหมายรวมถึงทรัพย์สินต่าง ๆ ที่มีคุณค่าอย่างใดอย่างหนึ่งที่ไม่ใช่ในเชิงเศรษฐกิจแต่สามารถมีมูลค่าในเชิงเศรษฐกิจได้ เช่น งานศิลปะ หนังสือ เอกสารรับรองทางวิชาการ (ชนิดา เสงี่ยมไพศาลสุข, 2550)

บูร์ดิเออ เป็นผู้เสนอแนวคิดเรื่องทุนวัฒนธรรมที่มีการวิเคราะห์ได้อย่างละเอียดลึกซึ้ง โดยนำทุนในเชิงเศรษฐกิจมาขยายขอบเขตไปสู่แหล่งทรัพยากรทางวัฒนธรรมด้วย ซึ่งพิจารณาได้ในสามลักษณะ คือ ทุนทางวัฒนธรรม ที่แฝงฝังในกาย ทุนที่อยู่ในรูปวัตถุ และทุนที่อาศัยการสถาปนา ทุนทางวัฒนธรรมในแบบแรก ได้แก่ มิตรภาพหรือระบบโน้มเอียงต่าง ๆ ที่ได้รับการปลูกฝังเข้าไปในตัวปัจเจกผ่านกระบวนการหล่อหลอมทางสังคม แล้วประกอบสร้างเป็นโครงสร้างการรับรู้การประเมินคุณค่า ซึ่งเอื้อให้ปัจเจกมีศักยภาพที่จะครอบครองหรือบริโภครายการทรัพย์สินทางวัฒนธรรม เช่น ดนตรี ศิลปะ งานทางวิชาการ ทั้งนี้เนื่องจากการบริโภครายการทรัพย์สินเหล่านี้กระทำผ่านการเข้าใจความหมายหรือรหัสเท่านั้น ทุนในลักษณะของระบบโน้มเอียงนี้ต้องได้รับการสั่งสมตั้งแต่ในวัยเด็กโดยอาศัยการลงทุนทั้งเวลาและเงินของบิดามารดา สมาชิกในครอบครัว และผู้ที่มีอาชีพให้การอบรมสั่งสอนในการปลูกฝังสิ่งเหล่านี้ให้แฝงฝังเข้าไปในตัวบุคคลอย่างลึกซึ้งจนมอง

ไม่เห็นและหลอมรวมเป็นคุณสมบัติประจำตัวที่มักจะถูกมองว่าเป็นสิ่งที่ “ธรรมชาติ” หรือ “พระเจ้า” ให้มา ในอีกแง่หนึ่งทุนชนิดนี้จึงมีบทบาทเป็นทุนทางสัญลักษณ์ด้วยเนื่องจากต้องอาศัยความชอบธรรมในการสร้างมูลค่า และเงินไขทางสังคมของการได้รับหรือการสืบทอดจึงจะต้องมีลักษณะซ่อนเร้นหรือไม่อาจมองเห็นได้เท่านั้น ทุนวัฒนธรรมรูปแบบนี้มีความเกี่ยวข้องกับทุนทางเศรษฐกิจด้วย เนื่องจาก “เวลา” เป็นปัจจัยสำคัญของการสั่งสมทุนทางวัฒนธรรมและผู้ที่จะมีเวลาว่างให้กับการเสริมสร้างทุนชนิดนี้ก็มักจะเป็นกลุ่มคนที่ไม่ต้องเสียเวลาไปกับการสร้างทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางวัฒนธรรมรูปแบบที่สองปรากฏในรูปแบบของทรัพย์สินทางวัฒนธรรม (Biens culturels) ที่สามารถครอบครองและสั่งสม เช่น ภาพวาด หนังสือ เครื่องดนตรี ฯลฯ โดยทุนในรูปแบบนี้ส่วนใหญ่จะปรากฏมูลค่าได้ต้องอาศัยความสัมพันธ์กับทุนในแบบแฝงฝังในกายด้วย ส่วนทุนในรูปแบบที่สาม คือ การรับรองจากสถาบัน ที่ได้รับการยอมรับจากสมาชิกในวงการศึกษา เช่น ใบรับรองคุณวุฒิการศึกษา เป็นต้น ซึ่งเป็นหนทางหนึ่งในการลบล้างข้อจำกัดของทุนทางวัฒนธรรมซึ่งเกี่ยวข้องกับร่างกายของผู้ครอบครอง และช่วยเพิ่มพูนมูลค่าของทุนทางสัญลักษณ์ได้ด้วยอาศัยการรับรองจาก “ทางการ” ทุนประเภทนี้ทำให้การลงทุนทางการศึกษาของบุคคลมีค่าอย่างเป็นรูปธรรมและสามารถสร้างทุนในทางเศรษฐกิจได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีคุณวุฒิการศึกษา ซึ่งมีมูลค่าเมื่ออยู่ในตลาดแรงงาน (ชนิดา เสงี่ยมไพศาลสุข, 2550)

นอกจากนี้ บูร์ดิเอดูได้มีการเพิ่มองค์ประกอบทางวัฒนธรรมเพื่อใช้ในการวิเคราะห์สังคมแบบมาร์กซิสต์ โดยเสนอว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียวนั้นไม่สามารถที่ใช้อธิบายปรากฏการณ์การครอบงำที่มีอยู่ในสังคมได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ มาร์กได้มีแนวคิดที่แสดงให้เห็นว่าการครอบครองทุนเศรษฐกิจที่ไม่เท่าเทียมส่งผลต่อความไม่เท่าเทียมกันในสังคม บูร์ดิเอดูยังมองว่าทุนทางวัฒนธรรมก็ยังเป็นปัจจัยในการพุงความไม่เท่าเทียมกันในสังคมไม่ได้มีเพียงแต่ทุนทางเศรษฐกิจ แต่ยังรวมถึงทุนวัฒนธรรมด้วย ซึ่งทำให้การแบ่งชนชั้นในสังคมมีรายละเอียดเพิ่มมากขึ้น (ชนิดา เสงี่ยมไพศาลสุข, 2550)

ทุนทางวัฒนธรรมสามารถแยกออกได้เป็น 3 รูปแบบ (Bourdieu, 1986)

ในสถานะที่เป็นตัวตน (Embodied state) กล่าวคือ อยู่ในรูปแบบของการจัดการสภาวะทางจิตใจและร่างกายที่ถูกปลูกฝัง ถ่ายทอด และซึมซับจากสังคมที่บุคคลเหล่านั้นได้อาศัยอยู่ การสะสมทุนทางวัฒนธรรมในความเป็นตัวตนอาจเรียกได้ว่า เป็นรูปแบบของสิ่งที่เรียกว่าการเพาะปลูก อาจมองได้ว่าเป็นสิ่งที่ถูกถ่ายทอดผ่านทางพันธุกรรม หรือเรียกว่ากรรมพันธุ์ เป็นการถ่ายทอดสิ่งที่ไม่สามารถมองเห็นได้ ต้องการเวลาในการถ่ายทอด มีการใช้เวลาในการถ่ายทอดและจดจำ จึงไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้อย่างทันท่วงที แต่มิได้หมายความว่าไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ แต่ต้องมีระยะเวลาในการเปลี่ยนแปลง

ในสถานะสินค้าทางวัฒนธรรม (Objectified state) กล่าวคือ อยู่ในรูปแบบของการจัดการที่เป็นร่องรอยหรือการรับรู้ผ่านแนวคิดหรือวัตถุ ทูทางวัฒนธรรมที่ระบุในวัตถุและสื่อที่เป็นวัตถุ เช่น งานเขียน ภาพวาด อนุสาวรีย์ เครื่องมือและอื่น ๆ ทูทางวัฒนธรรมรูปแบบนี้ ใช้วัตถุเป็นตัวกลางในการแสดงออก จะเห็นได้จาก การแสดงความเป็นเจ้าของ การสะสมวัตถุ เช่น การสะสมภาพวาด หรือกล่าวได้ว่าใช้การบริโภคภาพเขียนด้วยการเป็นเจ้าของทุน นั่นเอง

ในสถานะของสถาบัน (Institutionalization state) กล่าวคือ การจัดรูปแบบของการรับรองคุณสมบัติ ในรูปแบบของใบรับรองวุฒิการศึกษา เอกสารรับรอง กระบวนการวัดผลโดยการสอบ ทุนรูปแบบนี้อาจมองคุณค่าที่แตกต่างกัน ของผู้ที่ได้รับการรับรองกับผู้ที่ไม่ได้รับการรับรอง มองได้ว่าทุนทางวัฒนธรรมรูปแบบนี้เป็นการสร้างมูลค่าให้กับผู้ที่ได้รับการรับรอง ยกตัวอย่างเช่น ผู้ที่ได้รับการรับรองในการจบการศึกษาจากสถาบันทางการศึกษากับผู้ที่ไม่ได้รับการรับรองจากสถาบันการศึกษา เป็นต้น ทุนรูปแบบนี้อาจมีความเกี่ยวข้องกับทุนเศรษฐกิจ โดยการแลกเปลี่ยนทุน เช่น ทุนการศึกษา เป็นการแลกเปลี่ยนทุนทางเศรษฐกิจเป็นทุนทางวัฒนธรรม ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด

3. ทุนทางสัญลักษณ์ (Symbolic capital)

ทุนทางสัญลักษณ์ (Symbolic capital) ทุนประเภทนี้ บูร์ดิเยอ หมายถึง สถานภาพ/ชื่อเสียง/การได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น ๆ ที่ทำให้เจ้าของทุนเกิดความได้เปรียบ/เกิดประโยชน์ต่าง ๆ ทุนประเภทนี้ดูได้ยากกว่าทุน 2 ประเภทที่กล่าวมา และก็ยากที่จะระบุให้ชัดเจนไปว่าได้ดำเนินงานอยู่ในสนามทางสังคม (Field) แบบใด (กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน, 2553)

สำหรับในสังคมที่มีการแบ่งงานกันทำอย่างสูงมาก ความมีชื่อเสียงจะแยกอยู่ตามสาขา/แวดวง /วงการต่าง ๆ เช่น ผู้ที่มีชื่อเสียงด้านกล้วยไม้/ อาหาร/ ดาราศาสตร์/ โรคมะเร็ง ฯลฯ และอาจจะรู้จักกันดีเฉพาะภายในแวดวงเท่านั้น อย่างไรก็ตามการมีนิตยสารประเภท Who's Who การให้รางวัลโนเบล รางวัลซีไรท์ความเป็นคนดัง /ดาราที่ไปปรากฏตัวตามหน้าสื่อมวลชน ก็ทำให้มองเห็นกระบวนการสะสมแลกเปลี่ยนทุนสัญลักษณ์ได้พอสมควร (กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน, 2553)

ทุนทางสัญลักษณ์ (Symbolic capital) ทุนแบบนี้เกิดขึ้นจากเกือบทุกที่ที่บุคคลรับรู้และยอมรับว่ามีอยู่ อาทิ ศักดิ์ศรี สถานภาพ อำนาจ ทุนทางสัญลักษณ์ อาจมากกว่าการที่ปัจเจกมีทุนทางเศรษฐกิจเป็นพื้นฐาน และเมื่อมีทุนทางสัญลักษณ์ก็สามารถเปลี่ยนเพื่อให้ได้มาซึ่งทุนทางเศรษฐกิจไปเป็นทุนทางสัญลักษณ์ จะไม่สำเร็จได้หากปราศจากการสมรู้ร่วมคิด (Complicity) ของทุกกลุ่ม แรงขับในการให้ได้มาและต่อสู้เพื่อรักษาทุนทางสัญลักษณ์ มาจากการแสดงออกมา (Disposition)

ที่ถูกสร้างขึ้นจากฮาบิตุส เป็นกระบวนการสืบทอดมาตั้งแต่เกิดค่อย ๆ ถูกทำให้เพิ่มขึ้นโดยครอบครัวและโรงเรียน (สุภางค์ จันทวานิช, 2555)

ทุนสัญลักษณ์ (Symbolic capital) บังเจกบุคคลอาจรับรู้ถึงทุนสัญลักษณ์ได้จากการสัมผัสและยอมรับว่ามีอยู่ เช่น ศักดิ์ศรี สถานภาพ อำนาจ ซึ่งสามารถได้มาจากเกือบทุกที่ ทุนสัญลักษณ์สามารถได้มาจากการที่บังเจกบุคคลมีทุนเศรษฐกิจเป็นพื้นฐาน และหากมีทุนเศรษฐกิจมากพอ บุคคลในสังคมก็จะรับรู้และยอมรับสถานะที่มั่งคั่ง เช่น การเป็นเจ้าของ หรือในอีกทางหนึ่ง บังเจกบุคคลที่เป็นตัวแสดงในสังคมอาจใช้ทุนเศรษฐกิจที่ตนเองครอบครองนำไปสร้างประโยชน์กับคนอื่น ๆ ด้วยการบริจาค การตั้งมูลนิธิ หรือสมาคม ซึ่งจะทำให้สังคมรับรู้ในตัวบุคคลนั้นด้วยคำว่าคนดีของสังคมหรือผู้ใจบุญ (รุ่งนภา ขรรขเกษมสุข, 2557)

เมื่อบังเจกบุคคลมีทุนสัญลักษณ์จากทุนเศรษฐกิจ ดังเช่นตัวอย่างที่กล่าวข้างต้นแล้ว ทุนสัญลักษณ์ก็สามารถเปลี่ยนรูปเพื่อให้กลายเป็นธุรกิจได้ เช่นกัน แต่การเปลี่ยนรูปอีกครั้งหนึ่งจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือกันจากทุกกลุ่มในสังคม เพื่อให้ทุนสัญลักษณ์ที่ถูกสร้างขึ้นมานั้นยังคงอยู่และได้รับการยอมรับเช่นเดิม เพราะสิ่งที่สำคัญสำหรับทุนสัญลักษณ์ คือ แรงขับในการให้ได้มาและการต่อสู้เพื่อรักษาทุนสัญลักษณ์นั้น ซึ่งกระบวนการในการให้ได้มาและการรักษาไว้ให้ได้นั้นมาจากแนวกริยา (Disposition) ที่แสดงออกมาจากฮาบิตุสที่สืบทอดมาตั้งแต่เกิดแล้วค่อย ๆ ถูกทำให้เพิ่มขึ้นโดยครอบครัวและโรงเรียน (รุ่งนภา ขรรขเกษมสุข, 2557)

ทุนทางสัญลักษณ์ (Symbolic capital) หมายถึง คุณสมบัติบางอย่าง เช่น พละกำลัง ทรัพย์สินสมบัติ วิศวกรรม ซึ่งต้องอาศัยการตีความโดยหมู่สมาชิกในสังคมที่มีกระบวนการชุดการรับรู้และประเมินคุณค่าชุดเดียวกันจึงจะสามารถก่อผลหรือมีมูลค่าได้ (ชนิดา เสงี่ยมไพศาลสุข, 2550)

แนวคิดเรื่องทุนทางสัญลักษณ์เป็นการต่อยอดความคิดของแมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber, 1864-1920) ซึ่งอธิบายไว้ในเรื่องชนชั้นและสถานภาพอันเป็นผลจากบารมีที่สร้างความชอบธรรมให้แก่อำนาจของผู้นำ บูร์ดิเออเสนอว่า สิ่งที่ทำให้กลุ่มคนบางกลุ่มมี “บารมี” ได้เป็นผลจากการมี “ทุนทางสัญลักษณ์” ซึ่งมีได้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเอง แต่ต้องอาศัยการแฝงฝังระบบ โน้มเอียงต่าง ๆ ที่สอดคล้องลงไปในตัวผู้กระทำการ โดยผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคมตั้งแต่ในวัยเยาว์ แต่ทุนทางสัญลักษณ์จะก่อผลที่เป็นมูลค่าได้ก็ต่อเมื่อผู้กระทำการอีกกลุ่มที่ปราศจากทุนดังกล่าวได้รับการแฝงฝังกระบวนการ ชุดการรับรู้และประเมินคุณค่าต่าง ๆ ที่เอื้อให้เห็นคุณค่าของคุณสมบัติเรานั้นได้ ทุนทางสัญลักษณ์เป็นที่มาของการครอบงำเช่นเดียวกับทุนในระบบเศรษฐกิจ บูร์ดิเออเรียกการครอบงำทางอำนาจด้วยอาศัยทุนสัญลักษณ์ว่า “การครอบงำเชิงสัญลักษณ์” (Domination symbolique) เป็นการเอารัศเอาเปรียบแบบที่ฝ่ายที่อยู่ภายใต้การครอบงำไม่ได้ตระหนักว่าถูก

ครอบงำ นับได้ว่าเป็น “ความรุนแรงเชิงสัญลักษณ์” (Violence symbolique) ซึ่งทำให้การครอบงำดำเนินไปได้โดยไม่เกิดการตั้งคำถามหรือคัดค้าน (ชนิดา เสงี่ยมไพศาลสุข, 2550)

ความชอบธรรม (Legitimite) เป็นองค์ประกอบสำคัญของทุนทางสัญลักษณ์ที่สร้างมูลค่าและก่อผลในการครอบงำทางอำนาจในเชิงสัญลักษณ์ได้ การจะได้มาซึ่งความชอบธรรมนี้ต้องอาศัยการปฏิบัติการในเชิงสัญลักษณ์มากมายที่มุ่งแปรสภาพการกระทำซึ่งมุ่งผลประโยชน์ในทางการเมืองหรือทางเศรษฐกิจให้กลายเป็น “การกระทำที่ไม่หวังผล” ซึ่งมีความชอบธรรมในฐานะที่ปลอดภัยทางการเมืองหรือเศรษฐกิจ อันจะกลายเป็นทุนที่ทำให้ผู้ครอบครองดำรงอยู่ในชนชั้นครอบงำต่อไปได้อย่างถาวร บุรีดิเออเรียกกระบวนการที่มุ่งยึดอายุมูลค่าของทุนต่อไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุดนี้ว่า การเล่นแร่แปรธาตุเชิงสัญลักษณ์ (Alchimie symbolique) (ชนิดา เสงี่ยมไพศาลสุข, 2550)

ทุนทางสัญลักษณ์เป็นเครื่องมือในการสร้างและพยุงความแตกต่างทางชนชั้นในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพเช่นเดียวกับทุนทางเศรษฐกิจ โดยในบางสังคมอาจมีพลังมากกว่าด้วยซ้ำ เนื่องจากทุนทางสัญลักษณ์อาศัยการปลูกฝังกระบวนการชุดการรับรู้และประเมินคุณค่าผ่านกระบวนการหล่อหลอมทางสังคมตั้งแต่ในวัยเด็ก ทำให้นิภาพของปัจเจกมีลักษณะสอดคล้องกับโครงสร้างในสังคมที่ปัจเจกดำรงชีวิตอยู่ ผู้ที่เติบโตในสังคมของชนชั้นครอบงำจึงมีคุณสมบัติอันเป็นทุนถามว่าทำอย่างหนึ่ง เช่น รสนิยม ภาษา กิริยามารยาท ที่เป็นลักษณะเฉพาะของกลุ่มที่ตนเติบโตมา ส่วนผู้ที่เติบโตในสังคมผู้ใช้แรงงานก็จะมีรสนิยม ภาษา กิริยามารยาทในอีกแบบหนึ่งการแบ่งสรรทรัพยากรอย่างไม่เท่าเทียมกันในกรณีของทุนทางสัญลักษณ์นี้จึงมีลักษณะเป็นโครงสร้างที่เปลี่ยนแปลงได้ยาก เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงจะเป็นไปได้ก็ต่อเมื่อการกระทำในระดับของระบบการรับรู้และประเมินคุณค่าที่ฝังลึกในตัวบุคคลเลยทีเดียวน (ชนิดา เสงี่ยมไพศาลสุข, 2550)

ทุนทางสัญลักษณ์มีความเกี่ยวข้องกับทุนทางวัฒนธรรม เนื่องจากการมีทุนทางวัฒนธรรมมักจะเอื้อให้เกิดทุนทางสัญลักษณ์ได้อีกต่อหนึ่งด้วย เช่น การมีรสนิยมดี การมีความรู้สูงจะส่งเสริมให้บุคคลมีเกียรติ ศักดิ์ศรีและสุดท้ายก็จะสามารถนำแปรให้มีมูลค่าในทางเศรษฐกิจได้ ทั้งนี้โดยต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขว่ามูลค่าดังกล่าวจะต้องไม่ได้รับการเปิดเผย “การไม่หวังผลประโยชน์” ไม่ว่าจะเชิงอำนาจหรือเชิงเศรษฐกิจจะเป็นหลักการของทุนทางสัญลักษณ์เสมอ ในแง่นี้กล่าวได้ว่า “ทุนทางสัญลักษณ์ก็คือทุนทางวัฒนธรรมหรือทุนทางเศรษฐกิจที่ไม่ได้รับการยอมรับหรือตระหนักรู้ว่าเป็นเศรษฐกิจ” นั่นเอง (ชนิดา เสงี่ยมไพศาลสุข, 2550)

4. ทุนทางสังคม (Social capital)

ทุนทางสังคม (Social capital) คำว่า “ทุนทางสังคม” นี้เป็นคำที่เราอาจจะพบเห็นได้บ่อยกว่า

ทุนวัฒนธรรม/ ทุนสัญลักษณ์ แต่ส่วนใหญ่แล้ว เรามักจะพบเห็นจากแนวคิดของโรเบิร์ต พูทนาม (Robert putnum) นักวิชาการอเมริกันมากกว่า

ความหมายของทุนสังคมนั้นมี 2 ความหมาย แต่ทั้งสองต่างก็หมายถึง เครือข่ายทางสังคม (Network) ทั้งสิ้น เพียงแต่ว่าในความหมายแรก เป็นการมองมาจากโครงสร้างที่มอง ตัวเครือข่ายจริงๆ เช่น โครงสร้างของกลุ่มเพื่อนร่วมโรงเรียน เพื่อนร่วมอาชีพ ฯลฯ ในส่วนความหมายที่สองนั้น เป็นมุมมองจากปัจเจกบุคคล ที่มีเครือข่าย และมองว่าเครือข่ายนั้นเป็นทรัพยากรอย่างหนึ่งของตน เช่น เป็นคนที่มีเส้นสาย/กว้างขวาง (กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน, 2553)

บูร์ดิเออเห็นว่า ทุนสังคมนั้นถือเป็นเสมือนทรัพยากรอย่างหนึ่งที่สามารถใช้อำนวยประโยชน์ให้ได้ ดังเช่น ที่มีคนกล่าวกันว่า ไม่สำคัญว่ามีผลงานอะไร สำคัญที่ว่าเป็นคนของใครมากกว่า และสำหรับทุนทางสังคมนี้อาจจะกระจายอยู่ตามสนามทางสังคม (Field) ต่าง ๆ เช่น เพื่อนร่วมรุ่น เพื่อน โรงเรียนเดียวกัน คนหมู่บ้านเดียวกัน คนแซ่เดียวกัน เป็นต้นมาสังคม (กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน, 2553)

ในการจำแนกแยกแยะทุนประเภทต่าง ๆ ที่แตกออกมาจาก ทุนเศรษฐกิจ ที่มาร์กได้เริ่มต้นเอาไว้ บูร์ดิเออก็ได้เคลื่อนย้ายความสนใจจากนักเศรษฐศาสตร์รุ่นก่อนเคยมาวิเคราะห์ทุนเศรษฐกิจและทุนการเมือง มาสู่ทางด้านวัฒนธรรมสถาบันที่เกี่ยวข้อง ทุนสัญลักษณ์ และทุนสังคม (กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน, 2553)

ทุนทางสังคม (Social capital) หมายถึง เครือข่ายความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่สามารถสร้างมูลค่าและเปลี่ยนแปลงเป็นผลประโยชน์ได้

บูร์ดิเออวิเคราะห์ทุนทางสังคมโดยเน้นไปที่ยุทธวิธีในการเพิ่มทุนและการผลิตซ้ำความไม่เท่าเทียมกัน ทุนทางสังคมเป็นหนึ่งในทุนสี่ชนิดที่มีความสำคัญสำหรับการศึกษาคกรอบำทางอำนาจในสังคม (ทุนอีกสามชนิด ได้แก่ ทุนทางเศรษฐกิจ-เงินและที่ดิน ทุนทางวัฒนธรรม-ทรัพย์สินและบริการทางวัฒนธรรม เอกสารรับรองทางการศึกษา ทุนทางสัญลักษณ์-ความชอบธรรม) ในทัศนะของบูร์ดิเออ ทุนทางสังคม คือ ทุนของเครือข่ายความสัมพันธ์ทางสังคม ความมีหน้ามีตา ความเป็นที่เคารพนับถือซึ่งสามารถแปรเปลี่ยนเป็นความได้เปรียบทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมได้ปริมาณของทุนทางสังคมขึ้นอยู่กับขนาดของเครือข่ายความสัมพันธ์และปริมาณของทุน (ไม่ว่าจะเป็นทุนทางเศรษฐกิจ ทางวัฒนธรรม หรือทุนทางสัญลักษณ์) ที่ผู้ที่อยู่ในเครือข่ายครอบครอง ดังนั้นทุนทางสังคมจึงต้องอิงอยู่กับทุนทางวัฒนธรรมและทุนทางเศรษฐกิจเสมอ โดยมี “ผลประโยชน์” เป็นปัจจัยพื้นฐานที่ทำให้เกิดเครือข่ายทางสังคมได้ (ชนิตา เสถียรมไพศาลสุข, 2550)

ทุนทางสังคม (Social capital) ประกอบด้วยทุนสองแบบดังนี้ (สุภางค์ จันทวานิช, 2555)

1. ทรัพยากรที่มีความสัมพันธ์กับสมาชิกของกลุ่ม และเครือข่ายของสังคม ทูทางสังคม ขึ้นอยู่กับเครือข่ายและการติดต่อสัมพันธ์ที่บุคคลจะสามารถระดมมาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น คุณภาพของทุนทางสังคมในส่วนนี้ถูกสร้างขึ้นมาจากผลรวมของการมีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มากกว่าจะเป็นเพียงแค่คุณภาพของกลุ่มเท่านั้น

2. การรับรู้และการยอมรับ (Cognition and recognition) การได้มาซึ่งการรับรู้และการยอมรับเป็นเรื่องของคุณลักษณะเชิงสัญลักษณ์ และสามารถเปลี่ยนรูปเป็น ทุนทางสัญลักษณ์ได้ (Symbolic capital)

สำหรับบูร์ดิเยอ “ทุนทางสังคม” ถูกสร้างโดยอำนาจทางสังคม และขึ้นอยู่กับการปฏิบัติ อย่างสม่ำเสมอของความไม่เท่าเทียมกันรวมถึงความใกล้ชิดในสังคม “การคงอยู่ของเครือข่าย ความสัมพันธ์” มิได้เป็นไปโดยธรรมชาติ หรือได้มาโดยสังคมสร้าง หากเป็นผลผลิตของความพยายามที่ไม่สิ้นสุดของสถาบันทางสังคม (สุภางค์ จันทวานิช, 2555)

ทุนทางสังคม (Social capital) เป็นผลรวมของทรัพยากร การกระทำหรือคุณงามความดี โดยปริมาตร ‘ทุนทางสังคม’ ของปัจเจกบุคคลจะมากน้อยเพียงไร ขึ้นอยู่กับขนาดของเครือข่าย ความสัมพันธ์ที่สามารถระดมมาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และปริมาณของ “ทุน” ที่ปัจเจกบุคคลเป็นเจ้าของและแสดงความเป็นเจ้าของอย่างถูกต้องทุนทางสังคมจึงประกอบด้วย (รุ่งนภา ชรรยงเกษมสุข, 2557)

1. ทรัพยากรที่มีความสัมพันธ์กับสมาชิกของกลุ่มและเครือข่ายของสังคมจำนวนของทุนทางสังคมที่ปัจเจกบุคคลเป็นเจ้าของ ขึ้นอยู่กับขนาดของเครือข่ายการติดต่อสัมพันธ์ ที่ตัวแสดงจะสามารถระดมมาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น คุณภาพของทุนทางสังคมจึงถูกสร้างขึ้นจากผลรวมของการมีความสัมพันธ์กันระหว่างตัวแสดง มากกว่าจะเป็นเพียงคุณภาพของกลุ่มเท่านั้น

2. การรวมตัวกันของความรู้ความเข้าใจและการยอมรับ (Cognition and recognition) ซึ่งเป็นคุณลักษณะเชิงสัญลักษณ์ และสามารถเปลี่ยนรูปไปเป็นทุนทางสัญลักษณ์ได้ (Symbolic capital)

สำหรับบูร์ดิเยอ ทุนทางสังคมถูกสร้างโดยอำนาจทางสังคมและต้องมีการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ โดยรวมถึงความใกล้ชิดในสังคมด้วย การคงอยู่ของเครือข่ายความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นหรือที่เห็นกันอยู่นั้น มิใช่การดำรงอยู่อย่างนั้นอย่างเป็นธรรมชาติ หากแต่เป็นผลของความพยายามที่ไม่สิ้นสุดของสถาบันที่ต้องการคงรักษาทุนทางสังคมไว้ การเพิ่มขึ้นของทุนทางสังคมจากความสัมพันธ์ที่มีอยู่ คือ รายละเอียดจำนวนมากมาประกอบกันที่ปัจเจกบุคคลในฐานะวัตถุของความสัมพัทธ์นี้ได้ลงทุนไปด้วย “ทุน” ซึ่งเป็นการลงทุนไปในวงสังคม (Sociability) ระยะยาว ฉะนั้น คุณค่าของทุนทางสังคมจึงมาจากความไม่เท่าเทียมกันหรือการถูกกีดกันก่อนหน้า เพราะถูก

สร้างขึ้นมาจากพันธะ หน้าที่หรือความผูกพันทางสังคม ที่สามารถเปลี่ยนรูปไปภายใต้เงื่อนไขเฉพาะ คือ อาจเปลี่ยนรูปไปเป็นทุนเศรษฐกิจ หรืออาจถูกเปลี่ยนรูปให้กลายเป็นสถาบันในรูปของตำแหน่งทางสังคม (Title of nobility) เช่นเด็กคนหนึ่งเกิดมาในครอบครัวที่ฐานะดี พ่อแม่เป็นข้าราชการระดับสูง ได้รับการศึกษาจากสถาบันการศึกษาที่ดี เนื่องจากครอบครัวมีฐานะการเงินที่ดี พ่อที่สามารถรับภาระค่าใช้จ่ายได้และเมื่อเด็กคนนี้อจบการศึกษา ก็จะเข้ารับราชการและสามารถได้ตำแหน่งไปจนได้รับตำแหน่งระดับสูง และได้รับเงินเดือนสูง ฉะนั้น ทุนทางสังคมที่เด็กคนนี้ได้มาส่วนหนึ่งได้มาจากครอบครัวที่พ่อแม่ส่งผ่านมาให้อีกส่วนหนึ่งได้มาจากสถาบันการศึกษาที่พ่อแม่ได้คัดสรรแล้วและอีกส่วนหนึ่งได้มาจากฐานะของการเป็นข้าราชการ ทุนทางสังคมของเด็กคนนี้ถึงแตกต่างจากเด็กคนอื่น ๆ เนื่องจากเกิดมาในครอบครัวที่มีทุนแตกต่างกัน อย่างไรก็ตามการสร้างสังคมและแปลงทุนของเด็กคนนี้ก็ต้องเกิดขึ้นด้วยการปฏิบัติผ่านยุทธศาสตร์ต่าง ๆ เพื่อรักษาและเพิ่มพูนเพราะมิใช่สิ่งที่จะได้มาอย่างง่าย ๆ และไม่มีวันหมดไป (รุ่งนภา ธรรมเกษมสุข, 2557)

ทุนทางสังคม คือ การรวมกันของทรัพยากรที่เกิดขึ้นและมีศักยภาพ ซึ่งเชื่อมโยงกับเครือข่ายความสัมพันธ์ทางสถาบันที่เพิ่มขึ้นหรือลดน้อยลงตามความใกล้ชิด และการรับรู้ร่วมกัน กล่าวอีกแง่หนึ่งคือ สมาชิกที่ได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มเครือข่าย ได้รับการยกย่องจากสังคม ถูกจัดได้ว่าเป็นผู้ที่มีทุนทางสังคมในระดับที่แตกต่างกันตามการสนับสนุนและยอมรับจากสังคมนั้น ๆ

ปริมาณทุนทางสังคมที่ครอบครอง ที่ได้รับขึ้นอยู่กับขนาดของเครือข่ายที่ตนเองมีอยู่ และสามารถระดมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และขึ้นอยู่กับปริมาณของทุนประเภทต่าง ๆ (เศรษฐกิจ วัฒนธรรม หรือสัญลักษณ์) ที่แต่ละบุคคลนั้นครอบครองอยู่ อาจกล่าวได้ว่า ทุนทางสังคมไม่เคยมีสถานะเป็นอิสระจากทุนประเภทต่าง ๆ การขยายตัวของทุนทางสังคมต้องอาศัยความพยายามอย่างต่อเนื่องของการเข้าสังคม ซึ่งเป็นการแลกเปลี่ยนอย่างต่อเนื่องซึ่งกันและกัน ซึ่งการเข้าสังคมก็มีการแลกเปลี่ยนของทุนทางเศรษฐกิจทั้งทางตรงและทางอ้อม การมีชื่อเสียง และการยอมรับทางสังคม อันเกิดจากการสะสมทุนทางสังคม เป็นสัญลักษณ์ของชื่อที่ยิ่งใหญ่ สามารถเปลี่ยนความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนเป็นคนที่คนรู้จักมากกว่ารู้จักคน ส่งผลให้การกระทำใด ๆ เพื่อสังคมจะมีประสิทธิภาพสูง (Bourdieu, 1986)

จากการศึกษาเรื่อง ทุน ผู้ศึกษาสามารถสรุปได้ว่า ทุนตามแนวคิดของบูร์ดิเอนั้นจะสังเกตได้ว่า บูร์ดิเอน มองทุนทั้ง 4 ประเภท (ทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรม และทุนทางสัญลักษณ์) เป็นทรัพยากร สามารถที่จะแปรสภาพ เป็น ทุน ในลักษณะต่าง ๆ ระหว่างกันได้ โดยลักษณะทุนดังกล่าวมีลักษณะดังนี้ 1. ทุนทางเศรษฐกิจ จะต้องสะสมทรัพยากร รายได้ ทรัพย์สิน การสะสมทรัพย์สิน เงิน งบประมาณ สิ่งของที่มูลค่า เช่น สิ่งก่อสร้าง อาคาร บ้านเรือน

เครื่องประดับ ยานพาหนะ หุ่น ฯลฯ 2. ทูทางสังคม จะต้องสะสมทรัพยากร ที่มีความสัมพันธ์กับสมาชิกของกลุ่ม และเครือข่ายของสังคม ทูทางสังคมขึ้นอยู่กับเครือข่ายแลการติดต่อสัมพันธ์ที่บุคคลจะสามารถระดมมาได้ อย่างมีประสิทธิภาพ 3. ทูทางวัฒนธรรม จะต้องสะสมทรัพยากรที่ว่าด้วย เกียรติยศ ชื่อเสียง เส้นสาย วุฒิการศึกษา สถาบัน 4. ทูทางสัญลักษณ์ จะต้องสะสมทรัพยากรที่บุคคลรับรู้และยอมรับว่ามีอยู่ อาทิ ศักดิ์ศรี สถานภาพ ชื่อเสียง การยอมรับในสังคม

โดยผู้ศึกษาทำการศึกษาแนวคิดเรื่องทุนของบูร์ดิเยอพบว่ายังได้ ปรากฏทุนอีกรูปแบบหนึ่งก็คือ ทุนทางการเมือง ซึ่งทุนทางการเมืองนั้นเกิดจากการแปรสภาพจากทุนทั้ง 4 ประเภทข้างต้นที่ได้กล่าวมา

แนวคิดเรื่องทุนทางการเมืองและการสะสมทุนทางการเมือง

ทุนทางการเมือง (Bourdieu, 1989, p 192) นั้นเป็นรูปแบบหนึ่งของทุนสัญลักษณ์ เนื่องจากสัญลักษณ์หนึ่งของทุนทางการเมือง คือ การชื่อเสียงที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความน่าเชื่อถือ การรับรู้ และเห็นในคุณค่า หรือการแสดงออกซึ่งการมีชื่อเสียง ที่ผู้คนให้การยอมรับ เคารพในตัวบุคคล หรือวัตถุที่แสดงออกถึงการมีหรือการถือครองอำนาจที่ผู้คนในสังคมรับรู้ว่าเป็นบุคคลนั้นมีหรือถือครองอำนาจหรือวัตถุแห่งอำนาจนั้นอยู่ การมีทุนทางการเมืองทำให้มีอำนาจเชิงสัญลักษณ์ซึ่งคืออำนาจที่ผู้คนยินยอมที่จะยอมรับผู้ใช้อำนาจเชิงสัญลักษณ์นั้น (รุ่งนภา ขรรขเกษมสุข, 2557)

คนที่มีอำนาจเชิงสัญลักษณ์สามารถสร้างความน่าเชื่อถือและความเลื่อมใสให้กับตนเอง ด้วยชื่อเสียง (Credit) จากการสร้างความไว้วางใจ (Entrust) ให้กับตนเอง และด้วยการสร้างความไว้วางใจ (Trust) อำนาจเชิงสัญลักษณ์จึงเป็นอำนาจที่ดำรงอยู่ได้ เนื่องจากผู้คนยอมรับในอำนาจเชิงสัญลักษณ์นั้นและเชื่อว่าทุนสัญลักษณ์นั้นมีอยู่จริง นักการเมืองจึงได้อำนาจทางการเมืองจากความไว้วางใจที่ผู้คนให้กับเขา จึงอาจเปรียบได้ว่าสำหรับนักการเมืองการได้มาซึ่งอำนาจเชิงสัญลักษณ์เป็นการได้มาซึ่งอำนาจพิเศษที่ทำให้เหนือกว่ากลุ่มอื่น ๆ อันเนื่องจากความเลื่อมใสศรัทธาในการเป็นตัวแทนที่เค้าทำให้กับกลุ่ม และในการเป็นตัวแทนของกลุ่มสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มอื่น ๆ (รุ่งนภา ขรรขเกษมสุข, 2557)

ทุนทางการเมือง สามารถได้มาจากสองทาง ทางแรก เป็นทุนส่วนบุคคล (Personal capital) โดยการมีชื่อเสียง (Fame) การเป็นที่นิยม คือ การที่บุคคลนั้นเป็นผู้ที่รู้จักและถูกรับรู้ว่ามีชื่อเสียง ขณะเดียวกันก็ต้องเป็นเจ้าของคุณสมบัติเฉพาะบางอย่างที่เป็นเงื่อนไขของการได้มาและการรักษาไว้ซึ่งชื่อเสียงที่ดีโดยบ่อยครั้งคุณสมบัติของผู้ที่มีทุนทางการเมืองเป็นผลผลิตของการแปลงทุนที่ถูกสั่งสมจากพื้นที่อื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากอาชีพซึ่งเป็นวิธีการได้มาซึ่งทุนทางการเมือง ทางที่สอง คือ ทุนของการมีชื่อเสียงโดดเด่นจากสาขาอาชีพเป็นผลผลิตที่ถูกสั่งสมมาอย่าง

ซ้ำ ๆ ต่อเนื่องยาวนานและโดยทั่วไปจะใช้เวลาทั้งชีวิต (รุ่งนภา ธรรมเกษมสุข, 2557)

กระบวนการเปลี่ยนจากทุนทางสังคมสู่ทุนทางการเมือง ว่า มีการใช้ทุนทางสังคมเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างทุนทางการเมือง กล่าวคือ ทุนทางสังคมเป็นปัจจัยหนึ่ง ในการกำหนดนโยบายทางการเมือง ตัวอย่างเช่น การกำหนดนโยบาย หรือการตัดสินใจในการใช้อำนาจให้เกิดประโยชน์กับกลุ่มทางสังคม กลายเป็นทุนทางการเมืองของตนเอง ทุนทางสังคมสามารถใช้สำหรับการสร้างทุนทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ สิ่ง que เห็นชัดที่สุดคือ ทุนทางสังคมช่วยในการเอาชนะปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมือง เครื่องข่ายทางสังคมและองค์กรเป็นเวทีสำคัญสำหรับการแลกเปลี่ยนความคิดทางการเมืองและการให้กำลังใจกันในการมีส่วนร่วมทางการเมือง องค์กรทางสังคมสามารถส่งเสริมการพัฒนาตำแหน่งของอุดมการณ์ ซึ่งอุดมการณ์เป็นรูปแบบที่สำคัญรูปแบบหนึ่งของทุนทางการเมือง ในองค์กรที่เป็นทางการเมืองมีโอกาสที่จะพัฒนาทักษะที่เกี่ยวข้องทางการเมืองและสามารถระดมสมาชิกเพื่อใช้ในการดำเนินการทางการเมือง (เช่น การจัดชุมนุมสาธารณะ) การใช้ทุนทางสังคมเพื่อให้ได้ผลทางการเมือง อาจสร้างได้จากการเป็น หุ่นส่วนของทุนทางสังคม แต่ในบางเหตุการณ์ต้องอาศัยทรัพยากรที่จำเป็นเช่น เวลา ความพยายาม และทุนทางเศรษฐกิจ จะต้องมีการลงทุน (เช่น การเดินขบวนประท้วงหรือการเดินขบวน) (Regina & Heidi, 2003)

นอกจากนี้ นักการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหาร ต้องการจะกำหนด ติดตามผลหรือผลประโยชน์ ก็ต้องอาศัยจำนวนของกลุ่มในสังคม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจของกลุ่มทางสังคม ดังนั้นความคิด ความสนใจ และการตัดสินใจ จึงจำเป็นต่อการกำหนดลำดับความสำคัญ ในการใช้ทุนทางสังคมในการสร้างทุนทางการเมือง

กลุ่มที่มีอำนาจในการตัดสินใจทางการเมืองอาจมีกลุ่มธุรกิจทางสังคมบางกลุ่ม ร่วมให้การสนับสนุนอยู่ (ลงทุน) อาจเข้าร่วมกลุ่มกัน โดยผลประโยชน์หรืออาจให้ความสนใจของกลุ่มในข้อตกลงทางการเมืองที่เกิดขึ้นได้ แต่การลงทุนทางการเมืองของกลุ่มดังกล่าว อาจต้องถูกตัดออกไปด้วยถ้าผู้ที่มีอำนาจตัดสินใจทางการเมืองไม่ประสบผลสำเร็จในการเลือกตั้ง เพื่อบรรเทาความเสี่ยงดังกล่าว กลุ่มธุรกิจทางสังคมอาจกระจายการลงทุน ทุนทางการเมืองที่เกิดขึ้นอาจลดลงเมื่อเวลาผ่านไป (Regina & Heidi, 2003)

เพื่อวิเคราะห์กระบวนการทางการเมืองที่นำไปสู่การมีอำนาจทางการเมือง ต้องพิจารณาประเภทของทุนทางสังคมและทรัพยากรอื่น ๆ ทั้งผู้ที่มีอำนาจทางการเมืองและฝ่ายตรงข้าม พวกเขาต้องมีวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการใช้ทุนทางสังคม และทรัพยากรอื่น ๆ สำหรับการสะสมทุนทางการเมือง

เรจิน่า และ ไฮดี (Regina & Heidi, 2003) ได้เสนอกรอบแนวคิดที่แสดงให้เห็นถึง กระบวนการเปลี่ยนทุนทางสังคมไปเป็นทุนทางการเมือง และผลทางการเมืองอาจส่งผลต่อ ทุนทางการเมือง

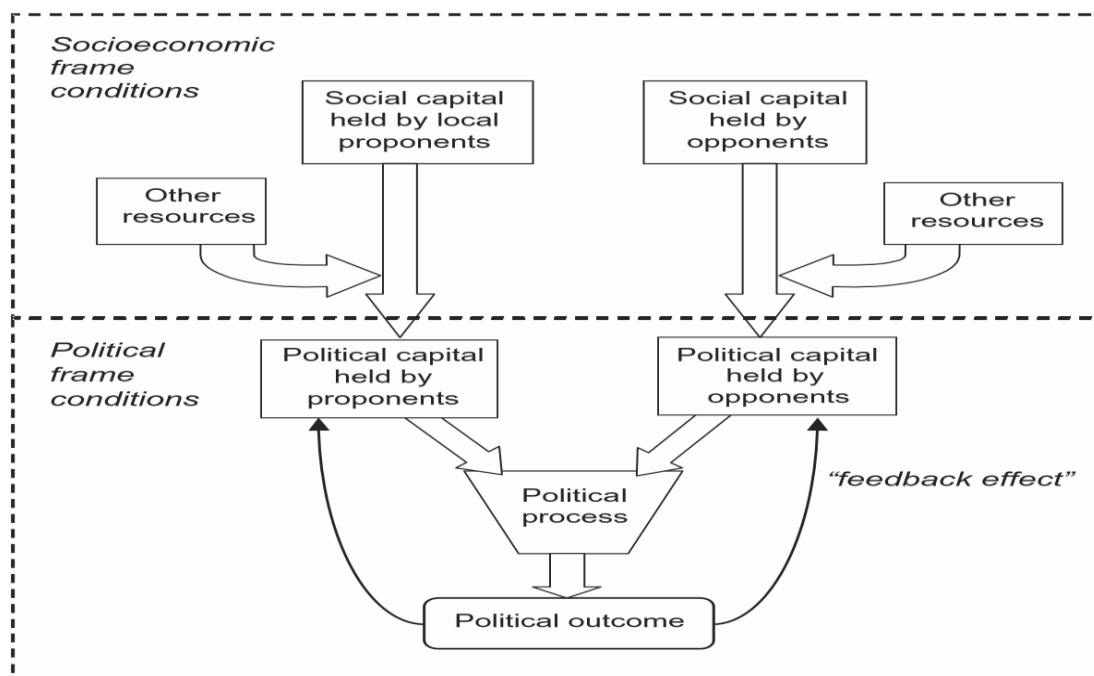

Figure 10.1

ภาพที่ 2-1 กรอบแนวคิดทางทฤษฎี

แสดงให้เห็นว่าผลทางการเมืองที่แสดงออกมาส่งผล “ผลตอบรับ” ต่อทุนทางการเมือง ที่ถือโดย ผู้เสนอและฝ่ายตรงข้าม หากผลทางการเมืองออกมาในเชิงบวก ก็จะส่งผลต่อทุนทางการเมืองในเชิงบวก แต่ในขณะที่ผลทางการเมืองเชิงลบอาจส่งผลในทางตรงกันข้ามเช่นกัน (Regina & Heidi, 2003)

ทุนทางการเมือง ที่ได้จากการ ศึกษาเรื่องการกำหนดทุนทางการเมือง: การพิจารณา ทฤษฎีความสามารถในการแสดงออกของบัวร์ดิเออ ไว้ว่า แนวคิดของทุนทางการเมืองเป็นทฤษฎีทางการเมืองที่มีผลมาจากการขยายตัวของทฤษฎีทุนในสาขาต่าง ๆ ทุนทางการเมืองมีการกำหนดไว้ อย่างหลวม ๆ คือ การเอาผลรวมของทุนประเภทอื่น ๆ ที่เจาะจงนำมาใช้สำหรับการดำเนินการทางการเมืองอาจเป็นเพียงผลการกลับมาของการใช้ทุนในรูปแบบต่าง ๆ ก็ได้ หรือการนำทุนที่ตนเองมี อยู่เข้าสู่กระบวนการผลิต (การผลิตใหม่) ของทุนประเภทอื่น ๆ การผสมผสานของ ลักษณะทุน

ต่าง ๆ ที่มีความแตกต่างกัน นั้นเป็นทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการผลิตทุนทางการเมือง (Kimberly, 2008)

จากการศึกษาถึงทุนทางการเมืองผู้ศึกษาสามารถสรุปได้ว่า ตามแนวคิดของ บัวร์ดิเออ ทุนทางการเมือง นั้นคือ รูปแบบทุนที่มีการพัฒนามาจาก ทุนประเภทต่าง ๆ ซึ่งแนวคิดเรื่องทุนทางการเมืองของ บัวร์ดิเออนั้น จะเห็นได้ว่าเป็นแนวคิดที่มีการพัฒนาต่อออกจากแนวคิดเรื่องทุน ที่มีทุนเพียง 4 ประเภท นั้นก็คือ ทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรม และทุนทางสัญลักษณ์ ซึ่งบัวร์ดิเออได้มองทุนทั้ง 4 ประเภทนี้เป็นทรัพยากรที่จำเป็นในการนำไปสู่แนวคิดเรื่อง ทุนทางการเมือง ซึ่งทุนทางการเมืองเป็นการใช้ทุนของตัวบุคคลหรือกลุ่มบุคคล นำทุนเหล่านั้นเข้าสู่กระบวนการการแปรสภาพของทุนในรูปแบบต่างให้เกิดประโยชน์ทางการเมืองกับตนเองหรือพวกพ้องของตน อีกทั้งทุนต่าง ๆ ยังถูกนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในกิจกรรมหรือในกระบวนการทางการเมืองในมิติต่าง ๆ ถือได้ว่าทุนประเภทต่าง ๆ นั้นเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่ส่งผลต่อการสร้างทุนทางการเมือง และทุนในรูปแบบต่าง ๆ ยังส่งผลต่อการได้มาซึ่งอำนาจทางการเมืองและการรักษาไว้ซึ่งอำนาจทางการเมือง

แต่ บัวร์ดิเออ ไม่ได้มองในลักษณะของปัจจัยหรือองค์ประกอบอื่น ๆ ที่อาจส่งผลและนำไปสู่ทุนทางการเมืองก็เป็นได้ เพราะในบริบททางการเมืองนั้น เป็นเรื่องที่มีความหลากหลายทางสังคมที่อาจประกอบด้วยปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลทางการเมืองของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความต้องการอำนาจทางการเมือง เช่น ลักษณะสังคมของคนไทยที่ยังมีโครงสร้างอำนาจ มีระบบอุปถัมภ์ มีความเชื่อ รวมไปถึงอุดมการณ์ ที่อาจเป็นสิ่งที่ส่งผลทางการเมืองได้ เพราะฉะนั้นการศึกษาว่าด้วยทุนทางการเมือง ผู้ศึกษาเห็นว่าควรมีการศึกษา ในมุมมองหรือแง่มุมอื่นที่แตกต่างไปจากแนวคิด ทุนทางการเมืองของบัวร์ดิเออที่ได้กล่าวมา

การสะสมทุนทางการเมือง

ทุนเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญ การสะสมทุนเป็นกระบวนการ ที่นำมาสู่การยกระดับฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองของปัจเจกบุคคล กระบวนการสะสมทุนของชนชั้นเจ้าของทุน ในหลายประเทศ (โดยเฉพาะประเทศด้อยพัฒนา) เติบโตอย่างก้าวกระโดดเมื่อใช้อำนาจทางการเมืองผ่านผู้แทนหรือไม่ผ่านผู้แทนที่ดีในการแสวงหาค่าเช่าทางเศรษฐกิจ (Economic rent-seeking) ด้วยการพยายามแสวงหาผลประโยชน์สูงสุดจากนโยบายที่มีอยู่หรือที่เกิดขึ้นใหม่โดยคิดกันไม่ให้ผู้อื่นเข้าร่วมในกิจกรรมดังกล่าว (อนุสรณ์ ธรรมใจ, 2547)

การสะสมทุนในยุคใหม่ จึงเกิดจากการสะสมความรู้และเทคโนโลยี ขณะที่ทุนนิยมดั้งเดิม การสะสมทุนต้องอาศัยเส้นสาย สายสัมพันธ์และอำนาจทางการเมือง โดยเฉพาะทุนที่เติบโตใหญ่จากธุรกิจสัมปทาน

การสะสมทุนได้เป็นพลังขับเคลื่อนที่สำคัญของประเทศทุนนิยมทั้งหลาย การแสวงหากำไรเป็นกลไกสำคัญที่ผลักดันระบบให้เดินหน้า กระบวนการสะสมทุน และการแสวงหากำไรอันเป็นธรรมชาติของระบบทุนนิยมนั้นก่อให้เกิดความขัดแย้ง ความก้าวหน้า ความถดถอย ความตึงเครียด การช่วงชิงตลอดเวลา วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจเกิดขึ้นได้ท่ามกลางการแย่งชิงผลประโยชน์ระหว่างชนชั้นและ ในชนชั้นเดียวกันเอง บทบาท พัฒนาการ การสะสมทุน ของกลุ่มทุน ในหลายประเทศทั่วโลก รวมทั้งไทยเป็นประจักษ์พยานได้เป็นอย่างดี ในประเทศที่ชนชั้นนำหรือชนชั้นเจ้าของทุนหยิบยื่น หรือแบ่งปันผลประโยชน์บางส่วนให้กับผู้ที่ด้อยกว่า หรือมีระบบสวัสดิการที่พอเพียง ก็อาจจะไม่มีการเปลี่ยนแปลงที่รุนแรง และชนชั้นอภิสิทธิ์ทั้งหลายยังคงรักษาความเป็นอภิสิทธิ์ของตัวเองได้ต่อไป (อนุสรณ์ ธรรมใจ, 2547)

การสะสมทุน หากมองตามแนวคิดของบูร์ดิเอนั้น มีแนวทางไปทางเดียวกันกับการผลิตซ้ำ ซึ่งบูร์ดิเอนเสนอว่าการผลิตซ้ำเป็นยุทธศาสตร์ (Strategy) ปัจเจกจะรับรู้ถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และสร้างยุทธศาสตร์ในการปฏิบัติ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์นั้น หรือการที่ปัจเจกเกิดการตระหนักรู้หรือเป็นผลที่เกิดจากการรับรู้ในเรื่องของกฎกติกา ทั้งนี้ยุทธศาสตร์ที่ปัจเจกสร้างนั้นไม่ใช่เรื่องของกฎ หรือทางเลือก แต่เป็นความรู้สึกเชิงปฏิบัติที่เกิดขึ้นจากระบบของการแสดงออก บูร์ดิเอนนิยามการผลิตซ้ำว่า “เป็นการปฏิบัติชุดหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะแตกต่างกันและยังผลให้ปัจเจกหรือครอบครัวมีแนวโน้มที่จะรักษาหรือเพิ่มทุนทรัพย์สินของพวกเขา เพื่อรักษาตำแหน่งในโครงสร้างชนชั้น ไม่ว่าจะรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว” (Bourdieu, 1989, p.125; สุภาศักดิ์ จันทวานิช, 2555)

ในเรื่องของการเมืองนั้น การสะสมทุนทางการเมืองถือเป็นกระบวนการที่ถูกนำมาใช้เพื่อการรักษาอำนาจและผลประโยชน์ทางการเมืองของนักการเมือง และการสะสมทุนยังเป็นการยกระดับฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง อีกทั้งยังส่งผลในการเข้าสู่กระบวนการทางการเมืองและสร้างอำนาจทางการเมือง ตลอดจนการรักษาอำนาจทางการเมืองไว้ (Kimberly, 2008; อนุสรณ์ ธรรมใจ, 2547)

จากการศึกษาถึงการสะสมทุนทางการเมืองผู้ศึกษาสามารถสรุปได้ว่า การสะสมทุนนั้นเป็นการยกระดับทาง เศรษฐกิจ สังคม ร่วมไปถึงทางการเมืองของบุคคล จากเดิมการสะสมทุนจะเป็นลักษณะของการสะสมทุนทางเศรษฐกิจเพื่อยกระดับความมั่งคั่ง แล้วขยายผลไปยังทิศทางอื่น ๆ แต่แนวคิดของ บูร์ดิเอนนั้น ได้ พูดยถึงการสะสมทุนทางการเมืองนั้น เป็นการสะสมทุนประเภทต่าง ๆ นั่นก็คือ ทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรม และทุนทางสัญลักษณ์ แล้วนำมาสู่การสะสมทุนทางการเมือง ว่าด้วยการสะสมทุนทางการเมืองนั้น เป็นไปในลักษณะ ของการผลิตซ้ำ ซึ่งการผลิตซ้ำตามแนวทางของ บูร์ดิเอน เป็นชุดปฏิบัติการหนึ่ง ในการที่จะรักษาหรือเพิ่ม

ทุนต่าง ๆ เพื่อรักษา หรือได้ตำแหน่ง ไม่ว่าจะรู้ตัวหรือไม่ก็ตาม อีกทั้งการสะสมทุนทางการเมือง เป็นกระบวนการในการสร้างอำนาจ รักษาอำนาจและผลประโยชน์ทางการเมืองของนักการเมือง ในการศึกษาวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยได้มุ่งเน้นในการศึกษาการสะสมทุนทางการเมือง ซึ่งทุนทางการเมือง นั้นประกอบไปด้วยทุน 4 ประเภท คือ ทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรม และทุนทางสัญลักษณ์

แนวคิดเรื่องสนามอำนาจ

แนวคิดสนามอำนาจเป็นแนวคิดใหม่ของ บูร์ดิเยอ เพื่อขยาย แนวคิดเรื่องทุน ว่าด้วยทุนทางการเมือง สนามอำนาจ หมายถึง สนามที่มีการต่อสู้ ช่วงชิงการควบคุมและครอบงำทุนต่าง ๆ เป็นการต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งความชอบธรรม อีกทั้งเป็นพื้นที่ที่แสดงถึงการปฏิสัมพันธ์ของกลุ่มพลังต่าง ๆ หรือความสัมพันธ์ของสถาบันที่มีทุน ในพื้นที่ ที่มีการแย่งชิงอำนาจนั้นต้องอาศัยทุนต่าง ๆ เพื่อให้ได้อำนาจ ซึ่งแนวคิดสนามอำนาจจะทำให้เห็นถึงวิถีของการผลิตซ้ำ ซึ่งเป็นพื้นฐานของการครอบงำ กระบวนการผลิตซ้ำเงื่อนไขต่าง ๆ เพื่อให้ได้ความชอบธรรมในการใช้อำนาจในการครอบงำ การมีอำนาจมีอาจใช้ หรือ อาศัยความรุนแรงเพื่อให้ได้มาอย่างเดียวนั้นไม่ได้ แต่ต้องอาศัย การวางยุทธศาสตร์ การกำหนดยุทธวิธี ในการผลิตซ้ำเพื่อปกป้องและรักษาอำนาจของตนเองไว้ ยุทธศาสตร์อาจเป็น ยุทธศาสตร์ทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสัญลักษณ์ (Bourdieu 1989; Laurretta,1996)

การวิเคราะห์สนามอำนาจ เพื่อให้รู้ถึงสนามทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสัญลักษณ์ ในเชิงเป็นเหตุเป็นผล หากวิเคราะห์ในมิติชนชั้นเพียงอย่างเดียว มุมมองกว้างไม่ชัดเจน จึงต้องวิเคราะห์ สนามของทุน (เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสัญลักษณ์) เพื่อให้เห็นปฏิสัมพันธ์ เราจึงจะเข้าใจได้ว่า คนที่มีอำนาจไม่ใช่เพียงแค่อำนาจเท่านั้น แต่คนที่มีอำนาจยังจะต้องมี เครือข่าย กับกลุ่มคนที่อยู่ในแต่ละสนาม

การวิเคราะห์สนามอำนาจ ทำให้รู้ถึงบุคคลที่มีอำนาจนั้น ทำไมถึงสามารถควบคุมบุคคลอื่นได้ ถ้าดูจากสนามอำนาจ จะทราบว่า บุคคลคนนั้นมีอำนาจได้อย่างไร และรักษาอำนาจเหล่านั้นได้อย่างไร โคนดูจากอำนาจทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสัญลักษณ์

นอกจากนี้เรื่องของการสะสมทุนในมิติต่าง ๆ ต้องดูถึงอำนาจทางการเมือง การวิเคราะห์สนามอำนาจทำให้เราเห็นถึงอำนาจที่อยู่เหนือทุนต่าง ๆ พื้นที่ที่มีการต่อสู้แย่งชิง มีการควบคุมและครอบงำ (Bourdieu, 1989; Laurretta,1996)

จากการศึกษาถึงแนวคิดสนามอำนาจผู้ศึกษาสามารถสรุปได้ว่า สนามอำนาจเป็นแนวคิด ขยาย แนวคิดทุนทางการเมืองของ บูร์ดิเยอ พุคถึงสนามที่มีการต่อสู้กันเพื่อครอบครองอำนาจ ครอบงำ ช่วงชิงการครอบครองทุนต่าง ๆ เชื้อโยงปฏิสัมพันธ์กันระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ที่มีการแย่งชิง

อำนาจ ซึ่งทุนเป็นสิ่งสำคัญนำไปสู่ชัยชนะในการได้อำนาจมา ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้
 ทำการศึกษาทุนต่าง ๆ (ทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสัญลักษณ์) ที่นำไปสู่อำนาจ อีกทั้งยัง
 ทำการศึกษาถึงบุคคลที่มีอำนาจ ว่าในสนามอำนาจผู้ที่มีอำนาจทางการเมืองมีการได้ การใช้ และ
 การรักษาอำนาจนั้นอย่างไร

แนวคิดปฏิบัติการทางสังคม

แนวคิดที่ว่าด้วยปฏิบัติการทางสังคม ของบูร์ดิเอดูให้ความสำคัญกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง โดยดู
 การทำงานของสังคมผ่านภาษา สำหรับบูร์ดิเอดูภาคปฏิบัติการทางสังคมเป็นตัวประสานโครงสร้าง
 สังคมกับการรับรู้ของปัจเจกบุคคลเข้าด้วยกัน ในความเห็นของ บูร์ดิเอดู การกระทำของคนใน
 สังคม หรือ Practice มีลักษณะทั้ง 1. ถูกกำหนดโดยโครงสร้างสังคม-วัฒนธรรม (Being structured
 หรือ The objective structure) เช่นระเบียบ กฎเกณฑ์สังคม กฎหมาย 2. มีอิสระในการกำหนดการ
 กระทำของตนเองในสังคมระดับหนึ่ง (Structuring หรือ The subjective structure) ดังตัวอย่างการใช้
 ภาษาที่เราถูกกำหนดและสามารถกำหนดการใช้ภาษาของเราได้ในระดับหนึ่ง นั่นคือ การกระทำ
 ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันของคนในสังคมขึ้นกับบริบทหรือสภาพแวดล้อมที่บุคคลนั้นมีชีวิตอยู่ หรือ
 ก็คือขึ้นกับพื้นที่สังคม (The social space) ของผู้นั้น (ไชยรัตน์ เจริญสิน โอฟาร, 2558)

ทฤษฎีแห่งการปฏิบัติการทางสังคมของ บูร์ดิเอดู ถือว่าการปฏิบัติการของคนในสังคม
 เป็นผล มาจากระบบวัฒนธรรม ซึ่งในทัศนะของบูร์ดิเอดู มองวัฒนธรรมในฐานะที่เป็นวิถีของมนุษย์
 (Way of life) อย่างไรก็ดีในการก่อรูปวัฒนธรรมที่เป็นวิถีดังกล่าว เกิดขึ้นจากปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3
 ปัจจัยหลัก ได้แก่ อุปนิสัย (Habitus) ทุน (Capital) และสนามทางสังคม (Field) ซึ่งเป็นพื้นที่ทาง
 สังคมและการเมือง ดังนี้ (ปริชา เปี่ยมพงศ์สานต์, 2544, หน้า 44)

อุปนิสัย (Habitus)

ฮาบิตุส (Habitus) เป็นศัพท์ที่บูร์ดิเอดูใช้เป็นที่รู้จักกันโดยแพร่หลาย อันที่จริงคำว่า
 ฮาบิตุสไม่ใช่คำใหม่ เป็นคำที่ใช้กันมาตั้งแต่สมัยอริสโตเติล จนกระทั่งถึงนอร์เบิร์ต เอเลียส
 (Norbert elias) ก่อนที่จะมาปรากฏอยู่ในงานของบูร์ดิเอดู คูร์โคเองก็เคยใช้คำว่าฮาบิตุสเพื่อ
 อธิบายถึงวิธีการที่คนบางกลุ่มในสังคมใช้ชีวิตอยู่ในสังคมปิด เช่นในสังคมแบบดั้งเดิมหรือใน
 สังคมสมัยใหม่ ได้แก่พวกที่อยู่ในกลุ่มที่ปิดตัวเช่นใน Monastery บูร์ดิเอดูเอาคำว่าฮาบิตุสมาใช้เพื่อ
 แสดงให้เห็นถึงพลังอันแข็งแกร่งที่มีพื้นฐานอยู่ในทางสังคมวัฒนธรรม ชาติพันธุ์ และชนชาติของ
 ปัจเจกบุคคล เขาอธิบายว่าฮาบิตุส หมายถึงกริยาท่าทาง ความคิด มารยาทของบุคคลที่ได้มาและสั่ง
 สมอยู่ในตัวโดยไม่รู้ตัวว่ามั่นคงอยู่มั่นคงกลายเป็นส่วนหนึ่งของความคิดความอ่านใน
 ชีวิตประจำวัน อยู่ในจิตไร้สำนึก ทำให้เราทำสิ่งต่าง ๆ โดยไม่ต้องคิด บูร์ดิเอดู ใช้คำว่าฮาบิตุสเพื่อ

แยกให้เห็นความแตกต่างกับคำว่านิสัย (Habit) ในสองแง่ แ่งแรกฮาบิตไม่ใช่สิ่งที่เป็นปกติธรรมดา ในการกระทำของบุคคล ในอีกแง่หนึ่งฮาบิตทำให้เราสามารถประพฤติปฏิบัติได้อย่างเป็น ธรรมชาติ หรือเป็นอิสระเสรีในการกระทำของตนเอง โดยปกติคนเราจะรู้ว่ามีฮาบิตเช่นไร ก็ต่อเมื่อ เราได้เข้าไปอยู่ในสถานที่ที่เราไม่ได้อยู่ตามปกติ ยกตัวอย่างเช่น ชนชั้นแรงงานถูกเชิญไปในงาน ชาติระดับโลก นอกจากสถานการณ์ที่เราไม่รู้จักดีหรือกฎเกณฑ์ ทางปฏิสัมพันธ์ ว่าวิธีที่จะพูดจา วิธีที่จะปฏิบัติตัวควรทำอย่างไร ภาษาที่ชนชั้นสูงใช้กับภาษาที่สามัญชนใช้เหล่านี้ทำให้เกิดฮาบิต ในทางภาษาที่แตกต่างกัน (รุ่งนภา ขรรยงเกษมสุข, 2550)

บูร์ดิเยอได้ให้คำอธิบายฮาบิตไว้ต่าง ๆ กันดังนี้

1. เป็นระบบของแบบแผนเพื่อสร้างการกระทำบางอย่าง โดยเฉพาะได้มาจากการรับ มรดกทางวัฒนธรรมผ่านสิ่งแวดล้อมในครอบครัว ผู้ที่ได้รับมรดกทางวัฒนธรรมจะมีความรู้ ความเข้าใจ และรสนิยมที่ถูกหล่อหลอมโดยไม่รู้ตัวเพราะไม่มีการเรียนรู้อย่างเป็นทางการ
  2. การแสดงออกของคุณสมบัติต่าง ๆ ในพื้นที่ทางสังคม
  3. การแสดงออกของการลงทุน (โดยไม่รู้ตัว) ของผู้ที่อยู่ในพื้นที่ทางสังคมเกี่ยวกับเรื่อง อำนาจ
  4. เป็นกฎของการกระทำที่ระบุขึ้นทางสังคมของผู้กระทำในสนามสังคม (Social field) ระหว่างชนชั้นที่เป็นผู้ครอบงำกับชนชั้นที่ถูกครอบงำ
  5. เป็นหลักการที่กระตุ้นให้บุคคลมีการกระทำที่เด่นชัดและโดดเด่นไม่เหมือนคนอื่น
- บูร์ดิเยอยกตัวอย่าง เช่น สิ่งที่คุณงานกินและมารยาทในการกินอาหารของเขา ก็พาของคางานและ วิธีการเล่น ความคิดเห็นเหล่านั้น วิธีจำแนกหรือจัดประเภทสิ่งต่าง ๆ การรับรู้และการแจกแจง ตลอดจนรสนิยมบูร์ดิเยอ (Bourdieu, 1994, p. 23 อ้างถึงใน รุ่งนภา ขรรยงเกษมสุข, 2550)

เราอาจแปลฮาบิตเป็นไทยว่า “แนวจริต” คำนี้อยู่ระหว่างคำว่านิสัย และคำว่าสันดาน ฮาบิตไม่ใช่นิสัยเพราะเป็นมากกว่านิสัย เนื่องจากฝังลึกอยู่ในลำดับจิตไร้สำนึกของคน แต่ฮาบิต ไม่ใช่สันดาน เพราะคำว่าสันดานสื่อถึงลักษณะที่มีคุณสมบัติในทางลบ แต่ฮาบิตผู้มีได้มีคุณสมบัติ ในทางลบ ฮาบิตจึงหมายความว่าจริตที่บุคคลได้สั่งสมลงไปในตนเอง โยไม่รู้ตัว เป็นแนวทางที่จะ ประพฤติปฏิบัติ พูดจา คนที่ไม่มีฮาบิตก็จำเป็นต้องปรับและหากต้องการที่จะมีฮาบิตที่โดดเด่นก็ จำเป็นจะต้องปรับจริตของตนให้เหมือนกับจริตของคนที่เป็นชนชั้นผู้นำ จึงเกิดเป็นลักษณะที่ เรียกว่าดีจริตขึ้น

ฮาบิตเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับความโดดเด่นของชนชั้นนำ โดยที่ฮาบิตทำให้ชนชั้นนำมี ลักษณะนิสัยที่ต่างจากคนโดยทั่ว ๆ ไป และแสดงออกผ่านสิ่งที่เรียกว่ารสนิยม รสนิยมไม่ใช่เรื่อง ที่ขึ้นอยู่กับรายได้แต่เป็นเรื่องของการสั่งสมที่ตกทอดมาเป็นมรดกของครอบครัวและวงศ์ตระกูล

การเข้าถึงกิจกรรมทางวัฒนธรรม (ตามแนวทางของโลกวัฒนธรรมของฝรั่งเศส โดยเฉพาะ) เช่น การไปชมละครไปชมพิพิธภัณฑน์ หรือหอศิลป์ เป็นพฤติกรรมที่แตกต่างกันไปในแต่ละชนชั้นคนบางกลุ่มชอบบริโภควัฒนธรรมที่มีลักษณะเป็นชาวบ้าน เช่นการไปชมภาพยนตร์ การชอปปอดูละครที่จบแบบ Happy ending การชมละครโทรทัศน์ ชอบภาพที่เป็นภาพวาด หรือภาพที่ทำเลียนแบบให้เหมือนจริงที่เรียกว่า Reproduction แต่ชนชั้นนำที่มีความโดดเด่นจะสร้างระยะห่างที่แตกต่างออกไป ตัวอย่าง ของรสนิยมที่โดดเด่น เช่นกิจกรรมฟังดนตรีคลาสสิก ดูภาพเขียนหรือภาพปะติมากรรม อ่านงานที่เป็นวรรณกรรม ไปชมละครเวที ฯลฯ แทนที่จะมีกิจกรรมทางวัฒนธรรมพื้น ๆ เช่นไปชมภาพยนตร์ ถ่ายรูป ร้องเพลงหรือร้องคาราโอเกะ และแม้ในกลุ่มที่มีวัฒนธรรมแบบชนชั้นนำ ก็ยังมีรายละเอียดย่อยลงไปอีก เช่นในหมู่คนที่ฟังเพลงคลาสสิก ก็ยังมีคนที่รสนิยมที่ค่อนข้างเบื่อดันเช่น ฟังเพลงวอลทซ์ประเภท Blue danube พวกที่มีรสนิยมระดับกลาง ๆ เช่น ฟังเพลง Rhapsody in blue ของ George Gershwin และกลุ่มที่มีรสนิยมอันโดดเด่นที่ชอปปฟังเพลงบรรเลงที่ใช้ Harpsichord ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีที่หาฟังได้ยากและมีเสียงที่ไพเราะ (Cabin, 2002, pp. 24-25 อ้างถึงใน รุ่งนภา ธรรมเกษมสุข, 2550)

การแสดงออกของฮาบิตุสยังปรากฏอยู่ในพฤติกรรมอื่น ๆ เช่นเสื้อผ้า การตกแต่งบ้าน การท่องเที่ยว การพักผ่อนหย่อนใจ การกีฬา และอาหาร ในขณะที่สามัญชนนิยมกินอาหารแบบบุฟเฟต์ที่มีอาหารมากมายหลายประเภท ชนชั้นนำจะนิยมกินอาหารจานเล็ก ๆ ที่มีเนื้อสัตว์เพียงหนึ่งอย่าง เช่น ปลาหนึ่งชิ้น หรือเนื้อหนึ่งชิ้นเท่านั้น ไม่ปะปนกัน ในเรื่องของกีฬา กีฬาที่สามัญชนนิยม เช่นฟุตบอล รักบี้ มวย ซึ่งเป็นกีฬาที่ใช้พลังกำลัง และเน้นในเรื่องของการทุ่มเทแต่ที่ชอบกีฬาของชนชั้นที่โดดเด่นได้แก่ ชนชั้นกลางและชนชั้นสูงจะเป็นกีฬาที่มีลักษณะแตกต่าง ได้แก่ กอล์ฟ แข่งเรือใบ ซิมา กีฬาเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงการเล่นตามลำพัง หรือเล่นกับผู้เล่นที่ได้เลือกแล้วไม่ใช่เล่นกับใครก็ได้ (Cabin, 2002, pp. 25-26 อ้างถึงใน รุ่งนภา ธรรมเกษมสุข, 2550)

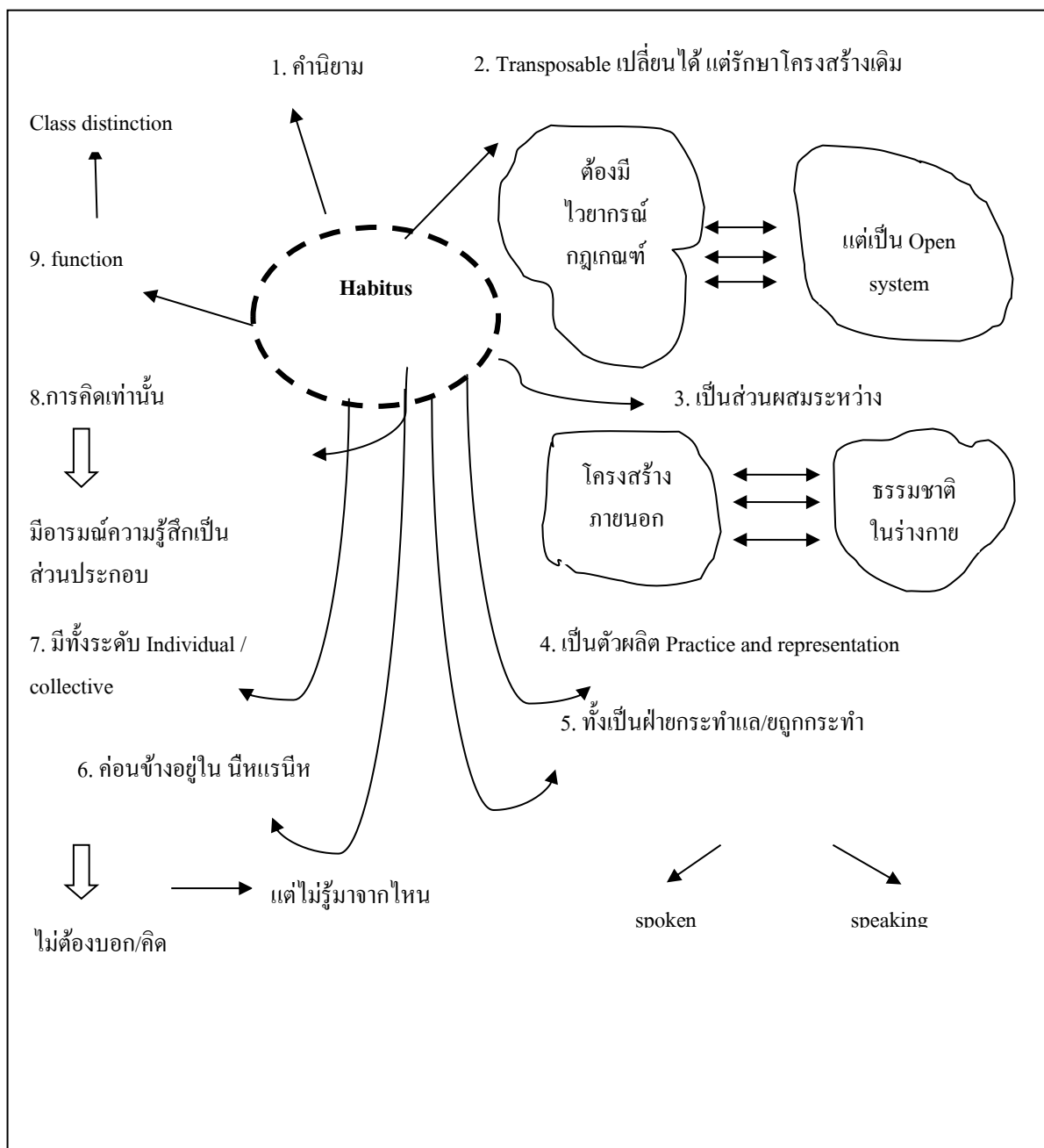
ฮาบิตุสมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับแบบแผนการใช้ชีวิตอย่างมาก เพราะฮาบิตุสเป็นตัวกำหนดแบบแผนการใช้ชีวิตของบุคคลและแบบแผนการใช้ชีวิตนั้นบางครั้งก็ไม่ขึ้นอยู่กับฐานะทางเศรษฐกิจดังจะพบว่าผู้ที่มีทุนทางเศรษฐกิจสูงอาจมีทุนทางวัฒนธรรมต่ำและมีฮาบิตุสที่คล้ายคลึงกับชนชั้นแรงงานทั้ง ๆ ที่มีฐานะดี ยกตัวอย่างเช่น กลุ่มคนที่เรียกว่า Bourgeoisie หรือกระฎุมพี คือกลุ่มคนรวยใหม่ กลุ่มคนรวยเป็นกลุ่มที่ต้องการทำตัวให้เหมือนคนที่รสนิยมและวัฒนธรรมสูง แต่เนื่องจากขาดทุนทางวัฒนธรรมที่เป็นมรดกมาแต่ดั้งเดิม การแสดงออกของคนกลุ่มนี้จึงเป็นการแสดงออกเพื่อเลียนแบบแต่ไม่เหมือน เช่น แทนที่จะชอบไปชมพิพิธภัณฑน์หรือหอศิลป์ กระฎุมพีรายใหม่ก็ชอบไปเยี่ยมชมอนุสาวรีย์ต่าง ๆ ในความพยายามที่จะเป็นนักอ่านแทนที่

จะชอบอ่านวรรณกรรม กระจุกพีรวยใหม่ก็ชอบอ่านนิตยสารบ้าน ๆ ที่คนทั่วไปชอบอ่าน แบบแผนการใช้ชีวิตอื่น ๆ ของคนพวกนี้ก็เช่น ดุภาพยนตร์ ฟังเพลงแจ๊ส และถ่ายรูป (รุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข, 2550, หน้า 249-251)

อันที่จริงแนวคิดเรื่อง ฮาบิตุส (Habitus) นั้น มิใช่แนวคิดที่แปลกใหม่ที่ถูกนำเสนอโดย บูร์ดิเยอ (รวมถึงเอเลียส) แต่ทว่า แนวคิดเรื่อง ฮาบิตุส (Habitus) ได้ถูกนำมาใช้ในวิชาการเป็นเวลานานแล้ว เริ่มตั้งแต่สมัยกรีกคืออริสโตเติล และสืบทอดต่อเนื่องกันมาโดยตลอดวิธีคิดของ ตะวันตก โดยเป็นแนวคิดที่แพร่หลายมาในสำนักปรากฏการณ์วิทยา เช่น เอ็ดมันด์ ฮัสเซิร์ล (Edmund Husserl) อัลเฟรด ชูทซ์ (Alfred Schutz) แมร์โล ปองตี (Merleau Ponty) และในงานของ เวเบอร์ และมาร์แชล มอสส์

สำหรับในกรณีของบูร์ดิเยอนั้นการนำแนวคิดเรื่อง ฮาบิตุส (Habitus) มาขึ้นบูร์ดิเยอมีเป้าหมายที่จะปิดช่องว่างระหว่าง โครงสร้าง และผู้กระทำการ ที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นในการปิดช่องว่างนี้ บูร์ดิเยอได้นำแนวคิดหลัก 3 แนวคิดมาใช้ คือ ทุน (Capital) และสนามทางสังคม (Field) ที่เราได้กล่าวถึงไปแล้ว และแนวคิดที่ 3 คือ ฮาบิตุส (Habitus) นั่นเอง (กาญจนา แก้วเทพ และ สมสุข หินวิมาน, 2553)

เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ ในที่นี้จะนำเสนอแนวคิดของ ฮาบิตุส (Habitus) ด้วยการประมวลคุณลักษณะที่สำคัญของ ฮาบิตุส (Habitus) พร้อมทั้งนำเสนอตัวอย่างการวิเคราะห์ของบูร์ดิเยอ ดังนี้

ภาพที่ 2-2 คุณลักษณะของฮาบิตุส (Habitus)

1. คุณลักษณะสำคัญของ ฮาบิตุส (Habitus) ได้แก่ (กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน, 2553)

1.1 คำนียาม ฮาบิตุส (Habitus) เป็นความโน้มเอียงของอุปนิสัย (Disposition) ที่

รวมทั้งวิธีการใช้ร่างกายวิธีคิด ทัศนคติ การกระทำ อารมณ์ความรู้สึก ฯลฯ ของปัจเจกบุคคล/ กลุ่มที่อยู่ในสนามทางสังคม (Social field) แต่ละประเภท

1.2 มีลักษณะเคลื่อนที่ (Transposable) ของฮาบิตัส (Habitus) ก็คือ คุณลักษณะได้กล่าวมาข้างแล้ว คือในด้านหนึ่งจะต้องมีไวยากรณ์/กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เป็นตัวกำกับความคุมความโน้มเอียงดังกล่าว แต่ในอีกด้านหนึ่ง ฮาบิตัส (Habitus) มีลักษณะเป็น ระบบเปิด (Open system) กล่าวคือ มีลักษณะที่สร้างสรรค์ความแปลกใหม่ (Generate) มีลักษณะที่แตกต่างอย่างฉับพลัน (Spontaneity) มีลักษณะวาดลวดลาย (Improvisation) ปรับเปลี่ยนทั้งหมดนี้ยังคงอยู่ภายในกรอบเกณฑ์ ตัวอย่างที่เทียบเคียงให้เห็นลักษณะเคลื่อนที่ (Transposable) ได้ชัดเจนที่สุดคือการบรรเลงเพลง เพลงแจ๊ส เพลงแจ๊สจะเป็นเพลงที่มีทำนองแน่นอนอยู่แล้ว (ไวยากรณ์/ กฎเกณฑ์) แต่ในระหว่างที่บรรเลงนั้น ผู้เล่นเครื่องดนตรีชิ้นใดชิ้นหนึ่งอาจจะดันออกไปนอกเพลง แต่ในท้ายที่สุดก็จะหวนกลับมาเข้าทำนองเพลงเดิม

1.3 เป็นส่วนผสมระหว่างโครงสร้างภายนอกกับธรรมชาติภายในร่างกาย ที่บูร์ดิเยอใช้คำว่า ซิมซับ/ แฝงฝังอยู่ในร่างกาย (Embodiment) ตัวอย่างเช่น เมื่อ ต้อง ศิษย์น้อย เต็บโตขึ้นมาท่ามกลางบรรยากาศของโต๊ะสนุ๊กเกอร์ เนื่องจากบิดาของเขาเป็นนักเล่นสนุ๊กเกอร์ ต้องจึงได้เดินตามบิดามาตั้งแต่เล็ก ๆ โดยวนเวียนอยู่กับโครงสร้างภายนอก คือ ห้องเล่นสนุ๊กเกอร์ โต๊ะสนุ๊กเกอร์ ไม้สนุ๊กเกอร์ ฯลฯ เขาจึงค่อย ๆ พัฒนาสายตาที่เห็นเหลี่ยมของลูกสนุ๊กเกอร์ ขึ้นมา (ซิมซับเข้าไปอยู่ในร่างกายเลย) เช่นเดียวกับโมซาร์ท (Mozart) ที่เดินตามหลังบิดาไปเล่นไวโอลินในที่ต่าง ๆ ตั้งแต่เด็ก มือและข้อมือที่จับไวโอลินเช่นนั้นทุกครั้ง

1.4 ฮาบิตัส (Habitus) เป็นตัวผลิตการปฏิบัติ (Practice) และการแสดง (Representation) ดังที่กล่าวมาแล้วเช่น เมื่อต้องหรือ โมซาร์ทจับไม้สนุ๊กเกอร์หรือจับไวโอลินเพื่อการปฏิบัตินั้น วิธีการแทงลูกสนุ๊กเกอร์ หรือสีไวโอลินก็กลายเป็นแบบเฉพาะตัว ของเขา และเขาเองก็จะจับไม้สนุ๊กเกอร์และไวโอลินเช่นนั้นทุกครั้ง

1.5 ฮาบิตัส (Habitus) มีลักษณะที่เหมือนภาษา คือ มีทั้งด้านที่ถูกกระทำ (ต้องการกระทำตามโครงสร้าง/ กฎเกณฑ์ เหมือนกับภาษาพูด) กับมีทั้งด้านที่ถูกกระทำ เหมือนกับภาษาพูด (Speaking language) (ซึ่งอาจหมายถึงการมีลีลาเฉพาะตัว/ การวาดลวดลาย หรือหมายถึงการปรับเปลี่ยนได้) ตัวอย่างเช่น นางเอกในภาพยนตร์เรื่อง My fair lady ซึ่งแต่เดิมเป็นเด็กสาวที่มาจากชนชั้นล่าง เธอจึง มีอากัปกริยาแบบชนชั้นล่าง (Habitus) เช่น ตื่นตระหนกง่าย หลบตาผู้อื่น ไม่กล้าเดินเซิดหน้าหากแต่ก้มหน้า ที่สำคัญมีวิธีการพูดภาษาอังกฤษแบบชนชั้นล่าง นี่ก็คือด้าน ฮาบิตัส (Habitus) ต้องถูกกระทำให้เป็นไปตาม โครงสร้าง/กฎเกณฑ์ แต่ในลำดับต่อมา เธอก็ได้ถูกนำมาฝึกบุคลิกภาพใหม่ให้มี ฮาบิตัส (Habitus) แบบชนชั้นสูงเริ่มตั้งแต่วิธีการเดินการวางท่า การนั่ง การใช้

สายตา การแสดงสีหน้า รวมทั้งวิธีการออกเสียงพูดภาษาอังกฤษ ฯลฯ ในส่วนนี้หมายถึง ฮาบิตุส (Habitus) ในส่วนที่เป็นผู้กระทำ

1.6 ฮาบิตุส (Habitus) นั้นค่อนข้างจะทำงานอยู่ในระดับไร้จิตสำนึก กล่าวคือ สามารถปฏิบัติกร/ทำได้โดยไม่ต้องคิด/ไม่ต้องบอกเลย เช่น ทำนึ่งถ้วยรูปของชนชั้นต่าง ๆ หรือที่ภาษานักกีฬาเรียกว่า Feel For The Game กล่าวคือ เวลาเล่นกีฬานั้น แทบจะไม่หยุดคิดเลยว่าจะต้องทำอะไร จะสามารถทำ (แสดงร่างกายตอบโต้) ได้ราวกับอัตโนมัติ โยที่เจ้าตัวเองก็อาจจะบอกไม่ได้ว่า ได้ความสามารถดังกล่าวมาจากที่ไหน เช่น ต้อง ศิษย์น้อย อาจจะไม่ทราบว่าเขาได้สายตาที่เห็นเหลี่ยมมุมของลูกสนุกเกอร์ มาจากที่ไหน

1.7 ฮาบิตุส (Habitus) นั้นเป็นคุณลักษณะที่มีได้ทั้งในระดับปัจเจกบุคคลแต่ละคน และในเวลาเดียวกันก็เป็นคุณลักษณะร่วมของคนแต่ละกลุ่ม แต่ละชนชั้น ตัวอย่างเช่น ชนชั้นล่างของไทยจะมีความสามารถในการร้องเพลงแบบใช้ลูกคอ แต่ชนชั้นกลางจะไม่มี ฮาบิตุส (Habitus) เช่นนั้น เป็นต้น

1.8 ฮาบิตุส (Habitus) นั้นไม่ได้เป็นความโน้มเอียงในแง่ วิธีคิด/ การคิด เท่านั้น หากแต่เป็นความโน้มเอียงทาง ด้านอารมณ์/ ความรู้สึก ซึ่งบูร์ดิเยอเห็นว่า เป็นส่วนประกอบที่สำคัญอย่างยิ่ง ดังนั้น คำนิยามที่ครอบคลุมของ ฮาบิตุส (Habitus) จึงเป็นระบบสติมา (System of schema) ที่เป็นตัวผลิการปฏิบัติ (Practice) ชนิดเฉพาะ ๆ ขึ้นมา ไม่ว่าจะเป็นศิลปินแห่งการคิด (Art of thinking) คำว่า ฮาบิตุส (Habitus) อาจจะมีควมหมายใกล้เคียงกับคำว่า “จริต”

1.9 หน้าที่ของ ฮาบิตุส (Habitus) ในขณะที่บูร์ดิเยอรวมรูดร่วมกับนักคิดคนอื่น ๆ ในการอธิบายว่า ฮาบิตุส (Habitus) คือ อะไร ก่อตัวมาได้อย่างไร แต่ทว่าจุดที่แตกต่างไปจากนักคิดคนอื่น ๆ ในการอธิบายว่า ฮาบิตุส (Habitus) ที่บูร์ดิเยอนำมาใช้ภายในกรอบของเศรษฐศาสตร์การเมืองแต่ก็แตกต่างไปจากนักเศรษฐศาสตร์การเมืองรุ่นคลาสสิกด้วย เนื่องจากบูร์ดิเยอได้เสนอว่า ความแตกต่างของชนชั้น (Class distinction) นั้นในสังคมปัจจุบันไม่ได้วัดจากตำแหน่งการผลิตเสียแล้ว หากแต่วัดจากตำแหน่งของการบริโภค มากกว่าและในขั้นตอนของการบริโภคนี้เองที่เราจะสามารถมองเห็น ฮาบิตุส (Habitus) ของคนในแต่ละชนชั้นได้อย่างชัดเจน เพราะคนแต่ละชนชั้นจะมีวิธีการกินอาหาร การใช้เวลาว่าง การแสดงออกปฏิกิริยาแบบแผนการใช้สื่อมวลชน ฯลฯ ที่แตกต่างกัน บูร์ดิเยอจึงกล่าวว่า ฮาบิตุส (Habitus) เป็นไวยากรณ์แห่งการกระทำที่ใช้ในการจำแนกแยกแยะผู้คนจากชนชั้นต่าง ๆ ที่ปรากฏตัวในสนามสังคม (Social field) (กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน, 2553)

อุปนิสัย หมายถึง ระบบความโน้มเอียงต่าง ๆ ที่กำหนดทิศทางหรือขอบเขตการกระทำของบุคคล ลักษณะที่กำหนดการกระทำนี้ทำให้ อุปนิสัย มีคุณสมบัติของโครงสร้าง โดยเป็น

โครงสร้างที่มีลักษณะยืดหยุ่นด้วยจำเป็นการกำหนด “ขอบเขต” ของการกระทำให้การกระทำมีความโน้มเอียงอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้เป็นการกำหนดการกระทำโดยตรง นอกจากนี้ยังเป็นโครงสร้างที่มีได้มีบทบาทเป็นผู้สร้างการกระทำแต่เพียงฝ่ายเดียว แต่เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นด้วย โดยผ่านกระบวนการหล่อหลอมทางสังคมตั้งแต่ในช่วงแรก ๆ ของชีวิตที่ปลูกฝังค่านิยมและวิถีคิดต่าง ๆ โดยอยู่ในกรอบของความโน้มเอียงเหล่านั้น และเมื่อมีปฏิบัติซ้ำ ๆ เป็นวัตรปฏิบัติผ่านกาลเวลา ความโน้มเอียงดังกล่าวก็จะเกิดการฝังแน่นลึกเข้าไปอีกจนกระทั่ง ไม่อาจสำนึกรู้ได้ ทำให้การปฏิบัติต่าง ๆ ของบุคคลเป็นไปโดยอัตโนมัติและสอดคล้องกัน ราวกับว่าเป็นไปตามกฎอย่างใดอย่างหนึ่ง อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า อุปนิสัยมีลักษณะเป็นวัตรปฏิบัติที่ถาวรและยั่งยืน ดังที่บัวร์ดิเออได้อธิบายไว้ว่า “อุปนิสัย คือ ระบบของความโน้มเอียงที่ยั่งยืนและปรับเปลี่ยนได้เป็นโครงสร้างที่ถูกกำหนดขึ้นแต่ก็พร้อมที่จะเป็นโครงสร้างที่ไปกำกับสิ่งอื่น อุปนิสัยนั้นเป็นทั้งหลักแห่งการก่อกำเนิด และยังเป็นหลักของการจัดแบบแผนแก่ปฏิบัติการและภาพเสนอต่าง ๆ ซึ่งสามารถถูกปรับเปลี่ยนไปตามวัตถุประสงค์อย่างเป็นกาววิสัยโดยไม่ต้องมีการตั้งเป้าหมายอย่างมีสำนึก และไม่ต้องการความซ้ำของอย่างชัดเจนในปฏิบัติการทั้งหลายที่จำเป็นต่อการบรรลุเป้าหมายเหล่านั้น การปฏิบัติเหล่านี้ถูกกำกับจนกลายเป็นวัตรปฏิบัติโดยมิได้เป็นผลจากการปฏิบัติตามกฎระเบียบใด ๆ จึงมีความสอดคล้องกันโดยไม่ต้องมีวาทยากรคนใดคนหนึ่งมาคอยจัดแบบแผนให้” (ชลิดา เสงี่ยมไพศาลสุข, 2550)

คำว่าอุปนิสัยมีฐานะเป็นมโนทัศน์อย่างชัดเจนในทางสังคมวิทยาเมื่อ บัวร์ดิเออนำมาใช้เป็นหัวใจสำคัญของทฤษฎีของเขาที่ว่าด้วยการปฏิบัติ อุปนิสัยของบัวร์ดิเออมีลักษณะสำคัญคือเป็นโครงสร้างที่มีบทบาทกำหนดการกระทำและถูกกำหนดด้วยการกระทำ ซึ่งต่างจาก “โครงสร้าง” ที่มีบทบาทอยู่เหนือการกำกับการกระทำอย่างตายตัวที่เสนอโดยโครงสร้างนิยมและขณะเดียวกันก็ไม่ได้แสดงว่าปัจเจกบุคคลมีเจตจำนงเสรีในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ตามแนวความคิดแบบอัตบุคคลนิยม ด้วยกล่าวได้ว่าแนวคิดเรื่องอุปนิสัยคือความสามารถการกระทำทำให้แก่นมนุษย์ในสังคมโดยมิได้มองข้ามความจำกัดของอิสรภาพของการกระทำภายใต้โครงสร้างที่ครอบอยู่ บัวร์ดิเออมุ่งชี้ให้เห็นว่าการพิจารณาสังคมโดยแยกออกจากการศึกษาปัจเจกบุคคลไม่สามารถอธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมได้อย่างครอบคลุมทุกแง่มุม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีของการกระทำต่าง ๆ ที่ดำเนินไปอย่างเป็นวัตรปฏิบัติโดยที่ปัจเจกบุคคลไม่ได้มีเจตนาที่รู้สำนึกหรือที่เรียกกันว่าการกระทำที่เป็น “นิสัย” ในที่นี้ในทฤษฎีของบัวร์ดิเออการกระทำเหล่านี้เรียกว่า “การปฏิบัติ” ซึ่งอธิบายได้ด้วยมโนทัศน์ อุปนิสัยกล่าวว่าการปฏิบัติเป็นผลจากอุปนิสัยในตัวบุคคลที่ทำให้บุคคลกระทำการด้วย “สำนึกเชิงปฏิบัติ” ซึ่งไม่ใช่สำนึกที่ประกอบด้วยเจตจำนงเสรีแต่อย่างใด สำนึกชนิดนี้มีบทบาทส่งผลให้การกระทำต่าง ๆ ของบุคคลไม่ได้เป็นการทำตามกฎระเบียบของสังคมแต่เป็นการ

ใช้ “ยุทธวิธี” ในการหลบหลีกข้อจำกัดต่าง ๆ เหล่านี้ อุปนิสัยจะเกิดขึ้นได้ก็ด้วยการปลูกฝังโดยสังคัมให้หลอมรวมไปในตัวบุคคลและได้รับการตอกย้ำเน้นไปอีกเรื่อย ๆ トラบเท่าที่ปัจเจกบุคคลมีการปฏิบัติเหล่านั้นเป็นระยะเวลา นานวัตรปฏิบัติต่าง ๆ จึงไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติแต่ถูกกำหนดด้วยสิ่งที่เรียกว่า อุปนิสัย (ชนิดา เสงี่ยมไพศาล, 2550)

ในประเด็นการครอบงำทางอำนาจและชนชั้นในสังคมนั้น บัวร์ดิเออ ใช้มโนทัศน์อุปนิสัย มาอธิบายว่าการที่ปรากฏการณ์นี้สามารถดำรงอยู่ได้โดยปราศจากการต่อต้านที่แท้จริงนั้น เนื่องจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นผู้ครอบงำหรือผู้ถูครอบงำล้วนได้รับการปลูกฝังกระบวนการชุดการรับรู้และประเมินคุณค่าชุดเดียวกัน โดยสังคัมที่อาศัยอยู่ โดยเป็นการปลูกฝังในระดับที่อยู่ลึกเกินกว่าบุคคลจะสามารถรับรู้ได้ผ่านกระบวนการหล่อหลอมทางสังคัมตั้งแต่ในวัยเด็ก อุปนิสัยของบุคคลที่สร้างการปฏิบัติจึงมีความสอดคล้องกับโครงสร้างทางสังคัมการปลูกฝังแบบหลอมรวมกับร่างกายเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้อุปนิสัยมีลักษณะคงทนถาวร ยากต่อการเปลี่ยนแปลงอันส่งผลให้บุคคลในชนชั้นหนึ่งหนึ่งมีความโน้มเอียงที่จะปฏิบัติการณ์ต่าง ๆ ภายใต้กรอบสังคัมในชนชั้นของตน การหลีกเลี่ยง โอกาส บุคคล และสถานที่ที่ไม่ใช่ความคุ้นเคยของตน บุคคลมักจะ “พึงอยู่ในที่ที่ตนอยู่มาจนชิน” ความแตกต่างทางชนชั้นจึงสามารถดำเนินต่อไปได้เรื่อย ๆ อุปนิสัยของชนชั้นในลักษณะนี้เป็นอุปนิสัยชนิดที่เกิดร่วมกันกับทุกคนในแต่ละชนชั้นทางสังคัม ทำให้ทุกคนในสังคัมหนึ่ง ๆ ปฏิบัติสอดคล้องกัน โดยไม่รู้ตัว “เป็นการประสานเสียงที่ปราศจากวาทยากร” (ชนิดา เสงี่ยมไพศาล, 2550)

อย่างไรก็ตามความสอดคล้องระหว่างโครงสร้างของอุปนิสัยกับโครงสร้างทางสังคัมก็ไม่ได้ราบรื่นเสมอไปในสังคัมสมัยใหม่ที่มีแรงผลักดันทางด้านเศรษฐกิจมากกว่าสังคัมแบบจารีต ประเพณีทำให้ “ผลประโยชน์” มีบทบาทชัดเจนขึ้นและมีความเสี่ยงที่จะสูญเสียตรรกะของ “การไม่หวังผลประโยชน์” อันนำมาซึ่งความชอบธรรมในการครอบครอง “ทุน” ยุทธวิธีต่าง ๆ ของปัจเจกบุคคลจึงมีความรัดกุมและซับซ้อนมากขึ้นเพื่อปิดบังอำพรางแง่มุมที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์เหล่านั้น ในกรณีเช่นนี้มีได้หมายความว่าอุปนิสัยมีบทบาทลดลงและถูกแทนที่ด้วยเจตจำนงสำนึกของผู้ของปัจเจกบุคคลแต่อย่างใด ในการปฏิบัติของปัจเจกบุคคลในลักษณะนี้เป็นผลจากการปรับตัวของอุปนิสัยมากกว่านอกจากนี้อุปนิสัยยังนำมาใช้อธิบายสังคัมสมัยใหม่ที่ประกอบด้วยโครงสร้างทางสังคัมที่มีความซับซ้อนและแตกต่างหลากหลายเป็นอย่างมากด้วยโดยพิจารณาพร้อมกับแนวคิดเรื่องพื้นที่ทางสังคัม ซึ่งปรากฏในงานชิ้นหลัง ๆ ของ บัวร์ดิเออกล่าวคือลักษณะของอุปนิสัยจะมีลักษณะแตกต่างกันไปตามลักษณะของพื้นที่ทางสังคัมเช่น วงการศาสนา วัฒนธรรม ศิลปะ กีฬา เศรษฐกิจ เป็นต้น (ชนิดา เสงี่ยมไพศาล, 2550)

อุปนิสัย คือความโน้มเอียงทางสังคัมของบุคคลที่จะกระทำการบางอย่างอันเป็นผล

มาจากการรับรู้ของบุคคลนั้นกับการรับรู้ทางสังคมในฐานะสมาชิกสังคม ขณะเดียวกันความโน้มเอียงนี้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการรักษาระบบไว้มากกว่าต้องการต่อต้านหรือเปลี่ยนแปลงระบบ ส่วนสถาบันสังคมที่ทำหน้าที่สร้างความโน้มเอียงทางสังคมนี้ที่สำคัญได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน ที่ทำงาน และสื่อมวลชน เป็นต้น นั่นคืออุปนิสัยของบูร์ดิเอดูคือ ภาวปฏิบัติทางสังคม (Social practices) ในชีวิตประจำวันของคนที่ประสานหรือทำให้เราเห็นถึงการทำงานระหว่างโครงสร้างสังคมที่เป็นวัตถุวิสัยกับการรับรู้ของเราที่เป็นอัตวิสัย อุปนิสัยทำหน้าที่คล้ายกับประสาทสัมผัสที่ 6 (A sixth sense) ที่เราใช้ในการทำความเข้าใจบริบทสังคมที่เราใช้ชีวิตอยู่เป็นฐานในการกำหนดตำแหน่งแห่งที่ของเราในสนามสังคม คล้ายกับ “ความรู้ที่พร้อมใช้” เป็นภาวปฏิบัติการณ์ทางสังคมที่มีความยืดหยุ่นแต่ถาวรอันเป็นผลมาจากชุดของ โครงสร้างสังคมที่ดำรงอยู่และฝังแน่นอยู่ในการรับรู้ของคนในสังคมและทำให้เกิดการกระทำทางสังคมเฉพาะแบบเฉพาะกรณีไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการใช้ทุนเศรษฐกิจ ทุนสังคม หรือทุนวัฒนธรรม ซึ่งล้วนขึ้นกับบริบทเฉพาะของสังคม (ไชยรัตน์ เจริญสิน โอปาร, 2558)

สามารถจำแนกคุณสมบัติของ อุปนิสัย (Habitus) ออกเป็น 6 ประการ ดังนี้ (สุนีย์ ประสงค์บัณฑิต, 2553) ประการแรก อุปนิสัย เป็น Disposition อย่างหนึ่ง บูร์ดิเอดู อธิบายว่า Disposition เป็นสิ่งที่แสดงผลของการกระทำที่เป็นระเบียบมีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า “โครงสร้าง” และยังหมายถึงวิถีแห่งการเป็นอยู่ (Way of being) สภาวะแห่งนิสัยความเคยชิน (ของร่างกาย) และเป็นเงื่อนไขล่วงหน้า (Predisposition) แนวโน้ม (Tendency) ศักยภาพ (Propensity) หรือความโน้มเอียง (Inclination) (Bourdieu, 1977, p. 214) ในหนังสือนี้จะแปลอารมณ์ (Disposition) ว่า ความโน้มเอียงทาง อุปนิสัย

ประการที่สอง อุปนิสัย เป็น โครงสร้างอย่างหนึ่ง เมื่อกล่าวถึงคำว่า “โครงสร้าง” ในความเข้าใจโดยทั่วไปก็คือสิ่งที่ตายตัวแน่นอนไม่เปลี่ยนแปลงแต่คำว่า มีลักษณะเคลื่อนที่ (Transposable) แสดงให้เห็นว่า อุปนิสัย เป็น โครงสร้างที่เปลี่ยนแปลงได้ แต่กระนั้นก็ยังรักษาโครงสร้างเดิมเอาไว้ตรงนี้อาจอธิบายได้ว่า ในแง่หนึ่ง หากมองเข้าไปภายใน อาจพบว่า อุปนิสัยเป็น โครงสร้างที่มีโครงสร้าง ภายในอุปนิสัยมีทั้งสิ่งที่อยู่ในระดับพื้นผิวและสิ่งที่ซ่อนอยู่ในระดับลึก คอยกำกับพื้นผิวเหล่านั้นในอีกแง่หนึ่งเมื่อพิจารณาจากภายนอกอุปนิสัยเป็น โครงสร้างที่ยืดหยุ่นได้ เป็นสิ่งที่ที่ยืดหยุ่นได้

ประการที่สาม อุปนิสัย เป็นผู้ผลิต โครงสร้างของการปฏิบัติและการสร้างภาพแทนความจริงของคนหรือผู้กระทำ การ อาจกล่าวอีกอย่างหนึ่งได้ว่าการกระทำและการรับรู้ความจริงของคน มี โครงสร้างอย่างหนึ่งกำกับอยู่ และ โครงสร้างนั้น ได้มาจากอุปนิสัย

ประการที่สี่ อุปนิสัย มีสถานภาพเป็นทั้งผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ คือ เป็นผู้สร้างและผู้ถูกสร้าง เป็นผู้วางกฎเกณฑ์และเป็นผู้ถูกทำให้เป็นกฎเกณฑ์

ประการที่ห้า อุปนิสัยสัมพันธ์กับความไร้สำนึกหรือความไม่รู้ตัว (Unconscious)

ประการที่หก อุปนิสัยไม่ได้มีอยู่เพียงในระดับปัจเจกบุคคลแต่ยังสัมพันธ์กับกลุ่มหรือชนชั้นด้วย จากที่บอกว่าสามารถบรรเลงเพลงร่วมกันได้นั้นคือ คนในกลุ่มเดียวกันจะมีการกระทำมีกีดกัน อารมณ์ ความรู้สึก ทักษะที่คล้ายคลึงกัน โดยไม่ได้มาจากการบังคับ และไม่จำเป็นต้องตกลงกันไว้ก่อน

ทุน (Capital)

ทุน เป็นตัวเชื่อมความโน้มเอียงทางสังคมของบุคคล (Habitus) เข้ากับ โครงข่ายสังคม (Field) บูร์ดิเยอ ใช้ทุนในความหมายของความสามารถในการกำหนดหรือกำกับชะตากรรมของตัวเองและผู้อื่น ทุนในความหมายนี้จึงเป็นรูปแบบหนึ่งของอำนาจ บูร์ดิเยอใช้ทุนในความหมายที่แตกต่างไปจากมาร์กซ์ หรือนักเศรษฐศาสตร์ กล่าวคือ ใช้ในความหมายที่เป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่ 1. ทุนทางวัฒนธรรม (A cultural capital) หมายถึง สถานภาพหรือตำแหน่งแห่งที่ของบุคคลในสังคม เช่น เกียรติยศ ชื่อเสียง เส้นสาย วุฒิการศึกษา รางวัลเชิดชูเกียรติต่าง ๆ เป็นต้น 2. ทุนเศรษฐกิจ (En economic capital) ได้แก่ ทรัพย์สินและความมั่งคั่งทางการเงิน 3. ทุนสังคม (A social capital) คือทรัพย์สินที่แต่ละบุคคล แต่ละกลุ่มคนมี เช่น บุคลิก หน้าทักทายมารยาท ฐานะทางชนชั้น การศึกษา เป็นต้น และ 4. ทุนสัญลักษณ์ (A symbolic capital) เช่น สถานภาพ ชื่อเสียง การได้รับการยอมรับในสังคม เป็นต้น นัยนี้ ทุนสำหรับบูร์ดิเยอจึงเป็นตัวกำหนดความสัมพันธ์เชิงอำนาจ เป็นประเด็นที่บูร์ดิเยอ สนใจคือปฏิสัมพันธ์ ระหว่างทุนประเภทต่าง ๆ เช่น ในระบบทุนนิยม ทุนทางเศรษฐกิจเป็นรูปแบบทุนที่มีประสิทธิภาพที่สุด เนื่องจากสามารถแปลงทุนเป็นทุนประเภทอื่น ๆ ได้ เช่นแปลงเป็นทุนทางสังคม หรือ วัฒนธรรม เป็นต้น ส่วนหน้าที่หลักของทุนสัญลักษณ์และวัฒนธรรมคือปิดบังอำพรางการครอบงำของทุนเศรษฐกิจของชนชั้นนำไว้ไม่ให้มองเห็น ตัวอย่าง เช่นทุนวัฒนธรรมปิดบังอำพรางอำนาจทุนเศรษฐกิจไว้ในรูปของความ เป็นธรรมชาติ ความเป็นปกติธรรมดา เช่น การมีฐานะที่สูงส่งของคนเก่ง คนฉลาดในสังคม ทั้ง ๆ ที่ความเก่ง ความฉลาดนี้เป็นผลมาจากความสามารถในการสะสมทุนประเภทอื่น ๆ ได้มากกว่าคนอื่น เป็นต้น (ไชยรัตน์ เจริญสิน โอปาร์, 2558)

สนามทางสังคม (Field)

บูร์ดิเยอได้ใช้คำว่า สนามทางสังคม (Field) ในงานเขียนหลายชิ้น ซึ่งอาจจะสรุปนิยามโดยรวมได้ว่า สนามทางสังคม (Field) เป็น “ปริภูมิหรืออาณาบริเวณทางสังคม” (Social arena) ที่มีการต่อสู้กันเกิดขึ้นเพื่อแย่งชิงหรือช่วงชิงการเข้าถึงทรัพย์สิน (ทุนประเภทต่าง ๆ ที่ได้กล่าว

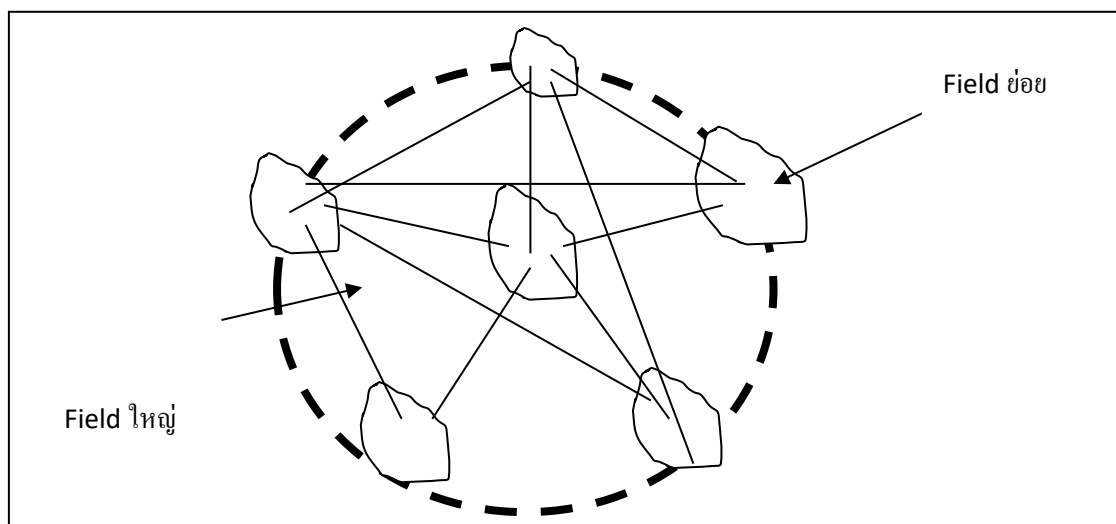
มาแล้ว) เช่น สินค้าทางวัฒนธรรม (วิถี/ลีลาชีวิต) บ้าน ความแตกต่างด้านความรู้ การจ้างงาน ที่ดิน
ชนชั้นทางสังคม อภิสัทธา ฯลฯ หรืออะไรก็ตามที่จะทำให้ตัวเราแตกต่างไปจากผู้อื่นโดยทรัพยากรที่
จะแย่งชิงนั้นจะมีลักษณะเป็นรูปธรรมจับต้องมองเห็นได้ (กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน,
2553)

บูร์ดิเอดได้เคยกล่าวถึง สนามทางสังคม (Field) เอาไว้ว่า สนามทางสังคม (Field) เป็น
เครือข่ายของความสัมพันธ์ที่มีลักษณะเป็นรูปธรรมระหว่างตำแหน่งต่าง ๆ ทางสังคม ตำแหน่ง
ดังกล่าวนี้จะเป็นตัวกำหนด ฮาบิตุส (Habitus) ของสถาบัน/ ผู้ที่อยู่ในตำแหน่งนั้นใน สนามทาง
สังคม (Field) นั้น ๆ โดยที่ สนามทางสังคม (Field) นี้จะมีโครงสร้างอำนาจกระจายตัวรวมกันอยู่
(คือการกระจายตัวของทุนประเภทต่าง ๆ นั้นเอง) ในแต่ละ Field จะมีเนื้อหา หลักตรรกะ
โครงสร้างของตัวเอง เช่น ใน สนามทางสังคม (Field) ของศิลปะ สนามทางสังคม (Field) ของแวด
วงวิชาการสนามทางสังคม (Field) ของการศึกษา และเมื่อ สนามทางสังคม (Field) เป็นระบบ
โครงสร้างของตำแหน่งต่าง ๆ ทางสังคม ที่บุคคล/ สถาบันครอบครองอยู่ การยืนอยู่ตรงตำแหน่ง
ต่าง ๆ ก็จะกำหนดสภาพการณ์ของผู้ครอบครองตำแหน่งนั้น ทางเราอาจจะเห็นได้อย่างชัดเจนเมื่อ
คิดถึงตำแหน่งต่าง ๆ ของผู้เล่นในเกมกีฬาฟุตบอล (กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน, 2553)

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างสนามทางสังคม (Field) กับฮาบิตุส (Habitus) (ความโน้ม
เอียงทางอุปนิสัย) ก็คือ สนามทางสังคม (Field) จะเป็นทั้งสถานที่ที่ผลิตฮาบิตุส (Habitus) แบบ
ต่าง ๆ เช่น ตำแหน่งผู้เล่นฟุตบอลเป็นกองหน้า กองหลัง เป็นผู้รักษาประตู ผู้ที่มีบทบาทเป็นโค้ช
 ฯลฯ ในสนามทางสังคม (Field) ของฟุตบอลลักษณะรุกไปข้างหน้า คนเล่นเป็นกองหลังต้องมี
ลักษณะระแวดระวังและพร้อมตั้งรับ เป็นต้น และในเวลาเดียวกัน สนามทางสังคม (Field) เองก็เป็น
ผลผลิตของฮาบิตุส (Habitus) เช่นเดียวกัน เช่นเมื่อความสามารถของนักกีฬาฟุตบอลแต่ละทีมเริ่ม
ใกล้เคียงกัน ก็ต้องมีการออกกฎระเบียบใหม่ เพื่อให้รู้ผลการแพ้ชนะให้ได้ (กาญจนา แก้วเทพ
และสมสุข หินวิมาน, 2553)

ประเภทและระดับของสนามทางสังคม (Field) บูร์ดิเอดได้ยกตัวอย่างประเภทของสนาม
ทางสังคม (Field) ทางสังคมก็เช่น สนามทางสังคม (Field) ทางศิลปะ สนามทางสังคม (Field) ทาง
การเมือง สนามทางสังคม (Field) ทางวิทยาศาสตร์ สนามทางสังคม (Field) ทางภูมิปัญญา สนาม
ทางสังคม (Field) ด้านความบันเทิง สนามทางสังคม (Field) ด้านการสื่อสาร ฯลฯ ซึ่งในแต่ละ
สนามทางสังคม (Field) นี้ ต่างก็มีความอิสระ กล่าวคือ มีเนื้อหา มีตรรกะ มีกฎเกณฑ์ มีโครงสร้าง
 ฯลฯ ที่เป็นตัวของตัวเอง แต่ก็มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันด้วย (ทั้งความสัมพันธ์แบบขัดแย้งและ
ร่วมมือ) (กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน, 2553)

บูร์ดิเยอได้อาศัยแนวคิดของ Erving Goffman ในเรื่อง Game of Status and Honour มาแบ่งแยกระดับของ สนามทางสังคม (Field) ออกเป็น 2 ระดับคือ สนามทางสังคมใหญ่ และสนามทางสังคมย่อย ซึ่งอาจจะมีการต่อสู้กันในแต่ละ สนามทางสังคมย่อย และมีการต่อสู้ระหว่างสนามทางสังคมย่อยกับ สนามทางสังคมใหญ่ เช่น ในแต่ละค่ายเพลง (สนามทางสังคมย่อย) อาจจะมีการต่อสู้ช่วงชิงทรัพยากร/ อำนาจกันและอาจจะมีการต่อสู้ระหว่างแนวเพลงอินดี้ (สนามทางสังคมย่อย) กับแนวเพลงตลาดทั่วไป (สนามทางสังคม ใหญ่) ดังแสดงในภาพ

ภาพที่ 2-3 การต่อสู้ระหว่างสนามทางสังคมย่อย และสนามทางสังคมใหญ่

บูร์ดิเยอตั้งข้อสังเกตว่า ในขณะที่หลักการ/ ตรรกะแห่งการครอบงำต่าง ๆ ของแต่ละสนามทางสังคม (Field) สามารถที่จะเลื่อนไหลไปยังสนามทางสังคม (Field) อื่น ๆ ได้ เช่นกรณีที่ตรรกะของสนามทางสังคม (Field) ธุรกิจได้ไหลเข้ามาสู่สนามทางสังคม (Field) การเมือง การศึกษา ศาสนา สื่อมวลชน ฯลฯ ดังนั้น จึงอาจมีความเป็นไปได้เช่นเดียวกันที่หลักการ/ตรรกะแห่งการต่อต้านจะไหลจาก Field ปัญญาชน ซึ่งมีตำแหน่งทางสังคมที่จะกีดกัน/ตัดทอนระบบอยู่ แล้วออกไปสู่สนามทางสังคม (Field) อื่น ๆ ให้มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นยุทธวิธีแห่งการโต้แย้งถกเถียง (Argrement) หรือขั้นปฏิเสธหลักการครอบงำเลย ก็ตาม (Refutaion) ดังที่ชีวิตของบูร์ดิเยอเองก็ได้กระทำตามแนวคิดทฤษฎีที่ได้นำเสนอเอาไว้ กล่าวคือ บูร์ดิเยอได้ออกไปเคลื่อนไหวนำเสนอความคิดของตนเองตามเวทีสาธารณะต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ฯลฯ อยู่อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ (กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน, 2553)

สนาม คือ โครงสร้างของความสัมพันธ์เชิงภาวะวิสัยระหว่างตำแหน่งของพลังอำนาจ ภายใต้การโอบล้อมและการชี้นำของยุทธศาสตร์ ด้วยเหตุนี้ผู้ที่ดำรงอยู่ในตำแหน่งเหล่านั้นจึงอาจแสวงหาทั้งโดยปัจเจกบุคคลและโดยกลุ่ม เพื่อปกป้องหรือเพื่อปรับปรุงตำแหน่งของพวกเขา และเพื่อกำหนดหลักของการสร้างลำดับชั้นที่เหมาะสมที่สุดให้กับผลผลิตของพวกเขา (รุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข, 2550)

คำว่าสนามที่บูร์ดิเออใช้ในที่นี่ ไม่ได้หมายถึงพื้นที่ที่มีรั้วรอบหรือมีขอบเขตแน่นอน หากแต่หมายถึง พื้นที่ของพลังที่มีลักษณะเป็นพลวัต ขณะเดียวกันก็มีศักยภาพจำนวนมากดำรงอยู่ หลักการพลวัตของสนามขึ้นอยู่กับรูปแบบของโครงสร้าง ความแตกต่างและระยะห่างของรูปแบบของสนาม ซึ่งแสดงถึงความไม่สมมาตรกันระหว่างความหลากหลายของพลังเฉพาะที่เผชิญกับอีกพลังหนึ่ง ความเป็นพลวัตในสนามเกิดจากการที่โครงสร้างของสนามประกอบไปด้วยทุน เครือข่าย ความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งต่าง ๆ ในสนามและการต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งการได้ประโยชน์เฉพาะตามแต่ละลักษณะของแต่ละสนาม ทุนที่บุคคลครอบครองจึงถูกนำไปใช้ในสนาม ฉะนั้นจึงอาจเทียบสนามได้กับเกม (รุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข, 2550)

สนามเป็นเครือข่ายความสัมพันธ์ทางรูปธรรมระหว่างตำแหน่งต่าง ๆ ในสังคม โดยแต่ละตำแหน่งจะถูกนิยามอย่างเป็นทางการดำรงอยู่ด้วยศักยภาพของสถานะของบุคคลในโครงสร้างที่การกระจายตัวของอำนาจซึ่งคือทุน ได้กำหนดว่าใครจะเป็นผู้ที่สามารถเป็นเจ้าของและเข้าถึงโอกาสหรือประโยชน์ที่มีอยู่ การพิจารณาหรือนิยาม “สนาม” จึงเป็นการคิดอย่างสัมพันธ์กัน ซึ่งวิธีการคิดนี้เป็นมากกว่าการคิดแบบเดียวกับของกลุ่มโครงสร้างแบบแคบ ๆ เพราะสิ่งที่มีความจริงคือ ความสัมพันธ์ไม่ใช่ปฏิสัมพันธ์ เช่น การเป็นศิลปินเป็นการใช้ตำแหน่งภายในสนามที่เรียกว่าโลกศิลปะ หมายความว่า คน ๆ หนึ่งถูกทำให้สัมพันธ์อย่างเป็นรูปธรรมกับตำแหน่งของผู้วิจารณ์งานศิลปะ ผู้มาติดต่องานศิลปะ ผู้สะสมงานศิลปะหรือผู้ดูแลงานศิลปะ สนามจึงเป็นระบบของความสัมพันธ์ที่ความเป็นอิสระของผู้คนถูกกำหนดความสัมพันธ์ ดังนั้นในสนามได้สร้างฮาบิตุสขึ้นมาและในทางกลับกันฮาบิตุสก็ได้ทำให้สนามถูกสร้างขึ้นมา (รุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข, 2550)

ภายในสนาม (Field) นอกจากตำแหน่งของตัวแสดงแล้ว ยังมีสนามแห่งอำนาจด้วย กล่าวคือ เป็นพื้นที่ของการแสดงความสัมพันธ์ของพลัง ของทุนชนิดต่าง ๆ หรือของตัวแสดงที่เป็นเจ้าของทุน ทั้งนี้เพื่อที่ตัวแสดงนั้นจะสามารถอยู่ในตำแหน่งของการครอบงำได้ ความขัดแย้งของทุนต่าง ๆ จะเข้มข้นมากขึ้นเมื่อคุณค่าที่สัมพันธ์กันกับชนิดของทุนถูกสงสัย โดยเฉพาะเมื่อความสมดุลภายในสนามถูกกล่าวหาด้วยการคุกคามการผลิตซ้ำของสนามแห่งอำนาจ ดังนั้นคุณลักษณะสำคัญประการหนึ่งของสนามคือ เป็นที่ที่ปัจเจกบุคคลสามารถใช้เพื่อรักษาหรือเปลี่ยนรูปการจัดสรร

ทุนที่อยู่ในรูปแบบต่าง ๆ ได้ โดยปัจเจกบุคคลแต่ละคนที่เข้ามาก็จะต่อสู้เพื่อทุนด้วยวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน (รุ่งนภา วรรณเกษมสุข, 2550)

จากการศึกษาถึงการปฏิบัติการทางสังคมผู้ศึกษาสามารถสรุปได้ว่า การปฏิบัติการทางสังคม ถือว่าการปฏิบัติการของคนในสังคมเป็นผล มาจากระบบวัฒนธรรม การก่อรูปวัฒนธรรมที่เป็นวิถีดังกล่าว เกิดขึ้นจากปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ปัจจัยหลัก ได้แก่ อุปนิสัย ทุน และ สนามทางสังคม ซึ่งเป็นพื้นที่ทางสังคมและการเมือง ดังนี้

อุปนิสัย บูร์ดิเออได้แยก อุปนิสัยออกเป็น 2 ลักษณะ ลักษณะแรกคือสิ่งที่ไม่เป็นปกติในกระกระทำของบุคคล ลักษณะที่สองคือสิ่งที่บุคคลสามารถกระทำหรือปฏิบัติได้โดยอัตโนมัติ ความหมายของฮาบิตูส บูร์ดิเออได้ให้ไว้ว่า กิริยาท่าทาง ความคิด มารยาทของบุคคลที่ได้มาและสั่งสมอยู่ในตัวโดยไม่รู้ตัวว่ามันดำรงอยู่ มันกลายเป็นส่วนหนึ่งของความคิดความอ่านในชีวิตประจำวัน อยู่ในลักษณะไร้สำนึก การกระทำโดยปราศจากการนึกคิด หากมองในมุมของการปฏิบัติการทางสังคม อุปนิสัย คือความ โน้มเอียงทางสังคมของบุคคลที่จะกระทำการบางอย่างอันเป็นผลมาจากการรับรู้ ของบุคคลนั้นกับการรับรู้ทางสังคมในฐานะสมาชิกสังคม ขณะเดียวกันความ โน้มเอียงนี้เป็น ไปในทิศทางที่ต้องการรักษาระบบไว้มากกว่าต้องการต่อต้านหรือเปลี่ยนแปลงระบบส่วนสถาบันสังคมที่ทำหน้าที่สร้างความ โน้มเอียงทางสังคมนี้ที่สำคัญได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน ที่ทำงาน เป็นต้น

ทุน บูร์ดิเออใช้ทุนในความหมายที่แตกต่างไปจากมาร์กซ์ หรือนักเศรษฐศาสตร์ กล่าวคือ ใช้ในความหมายที่เป็นแรงขับเคลื่อนทางสังคมที่มี ลักษณะสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ 1. ทุนเศรษฐกิจ (Economic capital) ได้แก่ ทรัพยากรและความมั่งคั่งทางการเงิน 2. ทุนทางวัฒนธรรม (A cultural capital) หมายถึง สถานภาพหรือตำแหน่งแห่งที่ของบุคคลในสังคม เช่น เกียรติยศ ชื่อเสียง เส้นสาย วุฒิการศึกษา รางวัลเชิดชูเกียรติต่าง ๆ เป็นต้น 3. ทุนสังคม (Social capital) คือทรัพยากรที่แต่ละบุคคล แต่ละกลุ่มคนมี เช่น บุคลิก หน้า กิริยามารยาท ฐานะทางชนชั้น การศึกษา เป็นต้น และ 4. ทุนสัญลักษณ์ (Symbolic capital) เช่น สถานภาพ ชื่อเสียง การได้รับการยอมรับในสังคม เป็นต้น ซึ่ง ทุน ทั้ง 4 นี้สามารถแปรสภาพซึ่งกันและกันได้ บูร์ดิเออ ใช้ทุนในความหมายของความสามารถในการกำหนดหรือกำกับชะตากรรมของตัวเองและผู้อื่น ทุนในความหมายนี้จึงเป็นรูปแบบหนึ่งของอำนาจ

สนามทางสังคม บูร์ดิเออได้ให้นิยาม สนามทางสังคมไว้ว่า สนามทางสังคม เป็น “ปริภูมิหรืออาณาบริเวณทางสังคม” (Social arena) ที่มีการต่อสู้กันเกิดขึ้นเพื่อแย่งชิง/หรือช่วงชิงการเข้าถึงทรัพยากร ซึ่งทรัพยากรหมายทุนประเภทต่าง ๆ คือทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรม และทุนทางสัญลักษณ์ โดยลักษณะของการแย่งชิง การแย่งชิงนั้นจะทำให้แตกต่าง

ไปจากผู้อื่น ทรัพยากรที่แข่งขันในสนามทางสังคมนั้นมีลักษณะที่จับต้องได้ มองเห็นได้ หรือเรียน โดยรวมว่า เป็นรูปธรรม สนามทางสังคมเป็นเครือข่ายของความสัมพันธ์ที่มีลักษณะเป็นรูปธรรม ระหว่างตำแหน่งต่าง ๆ ทางสังคม สนามทางสังคม เป็นระบบโครงสร้างของตำแหน่งต่าง ๆ ทางสังคม ที่บุคคล/สถาบันครอบครองอยู่ การยืนอยู่ตรงตำแหน่งต่าง ๆ ก็จะกำหนด สภาพการณ์ของผู้ครอบครองตำแหน่ง ตำแหน่งดังกล่าวนี้จะเป็นตัวกำหนด ฮาบิตูส (Habitus) ของสถาบัน/ ผู้ที่อยู่ในตำแหน่งนั้นใน สนามทางสังคม (Field) นั้น ๆ โดยที่ สนามทางสังคม (Field) นี้จะมีโครงสร้างอำนาจกระจายตัวรวมกันอยู่

มองความสัมพันธ์ของ 3 ปัจจัย ที่อยู่ในแนวคิดปฏิบัติการทางสังคม ทูน เป็นตัวเชื่อม ความโน้มเอียงทางสังคมของอุปนิสัยในบุคคล เข้ากับสนามทางสังคม ส่วน สนามทางสังคมจะเป็น สถานที่ที่ผลิต อุปนิสัย แบบต่าง ๆ

แนวคิดเรื่องทุนคืออำนาจ

เมื่อทุนกลายเป็นอำนาจ (Capital as power)

วิธีการที่ ทุนกลายเป็นอำนาจนั้น มีนิยามที่ชัดเจนของ ทุน ว่าทุนเป็น “อำนาจที่แตกต่าง กันในเชิงการทำให้กลายเป็นสินค้า” ที่สามารถวัดได้ด้วยเงิน และมีการหลีกเลี่ยงการสร้างทฤษฎีในรูปแบบ “การผลิต” เพราะแทนที่จะมุ่งเน้นไปที่การผลิตภาคอุตสาหกรรมและองค์กร ที่เน้นให้ความสำคัญเฉพาะคนงาน ที่ทำงานอยู่ภายใน บริษัท ลิทธิทุนนิยม เป็นรูปแบบของอำนาจ และนั่นหมายถึงการมุ่งเน้นในการกระทำของกระบวนการการใช้ทุนที่มีลักษณะของการฝังรากลึกกินความ เป็นเจ้าของ ซึ่งทุนเป็นสิ่งสำคัญเปรียบได้ว่าเป็นพิธีกรรมหลักของระบบทุนนิยม และมีความหมาย 2 ประการดังนี้ (Di Muzio & Matthew, 2016)

ประการแรก ถ้าเป็นการลดการให้มูลค่าปัจจุบัน กระแสของรายได้ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ที่มีความไม่แน่นอนเพราะอาจมีปัจจัยเสี่ยงบางประการเข้ามากระทบ ทำให้การกระทำของเจ้าของ ทุน/นักลงทุนต้องมีความตระหนักเนื่องจากทฤษฎีค่าเวลาของเงิน ซึ่งทฤษฎีดังกล่าวสามารถอธิบาย ง่าย ๆ คือ หน่วยสกุลเงิน (ดอลลาร์ ยูโร เยน) มีมูลค่าของตัวเงินในปัจจุบันมากกว่าวันพรุ่งนี้หรือในอนาคต เพราะเจ้าของทุน สามารถมีกระบวนการจัดการกับ ทุนเหล่านี้ได้อย่างแน่นอน และนี่คือ เหตุผลที่นักลงทุนลดการลดเวียนรายได้ในอนาคต และควรให้ความสนใจว่าทุกอย่างที่สร้างกระแส รายได้นั้น เป็นไปตามทฤษฎีทุน

ประการที่สอง ของการใช้ทุน เมื่อใช้ทุนในรูปของบริษัท คือ มูลค่าทางการตลาดของ บริษัท โดยมีการคำนวณจากจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้ว คูณด้วยราคาหุ้นในเวลาใดเวลาหนึ่ง หุ้น ในบริษัทเป็นการแสดงถึงการอ้างสิทธิ์ในผลกำไรในอนาคต โดยมูลค่าโดยรวมของการ

เปลี่ยนแปลงเป็นทุนจะแปรผันตามรายได้ที่มีการคาดการณ์ไว้และรายได้ที่เกิดขึ้นจริง หากมีการรายงานถึงผลรายได้หรือผลตอบแทนที่ไม่ได้เป็นในเชิงบวก ก็จะส่งผลให้ราคาหุ้นลดลง อีกทั้งการประชุมและผลของการประชุมก็มีส่วนเกี่ยวข้องกับมูลค่าเงินของบริษัท

ซึ่งแตกต่างจากนีโอคลาสสิก (Neoclassicals) และ ลัทธิมาร์กซ์ (Marxist) ที่มองทุนเป็นอำนาจ ระบุว่ารายได้ไม่ได้เป็นผลของการผลิตสินค้า แต่รายได้เป็นผลมาจากการบวนการใช้อำนาจที่มีการขยายตัวกว้างขึ้นรูปร่างและการปรับรูปแบบของการผลิตซ้ำทางสังคม ตัวอย่างเช่น การใช้ทุนของ บริษัท แอปเปิ้ล (Apple) ไม่ได้อยู่ที่การผลิต ไอโฟน (iPhone) แท็บเล็ต คอมพิวเตอร์ ฯลฯ แต่อยู่ในช่วงของกระบวนการด้านการใช้อำนาจทางสังคม จากการโฆษณา ไปจนถึงการค้าและกฎหมายแรงงาน ของรัฐ เพื่อใช้เป็นการปกป้องทรัพย์สินทางปัญญา ปัจจัยเหล่านี้จะส่งผลต่อรายได้ให้มีปริมาณเพิ่มขึ้น นอกจากนี้เรายังควรชี้ให้เห็นว่าการใช้สิ่งที่ไม่ใช่ทุน “ทุนปลอม” ที่ชาวมาร์กซิสต์สนับสนุนมากกว่าศตวรรษ คือการซื้อสิทธิ์ในการเป็นเจ้าของเพื่อหารายได้ (Di Muzio & Matthew, 2016)

ดังนั้น เมื่อเราใช้ประโยชน์จากแอปเปิ้ล (ชื่อหุ้นใน บริษัท) เราจึงมีความสามารถในการสร้าง อำนาจของแอปเปิ้ลในการสร้างรูปร่างและรูปแบบของการผลิตซ้ำทางสังคม ในรูปแบบที่สร้างรายได้ ได้ดีกว่าคู่แข่งใน วงโคจรการแข่งขันของบริษัท นี่เป็นความจริงที่ปรากฏสำหรับบริษัทในระบบทุนนิยม ที่มีการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ อย่างไรก็ตามความแตกต่างคืออำนาจที่แตกต่างกันขององค์กรและผู้ที่เป็นเจ้าของ สิ่งนี้แสดงให้เห็นว่า บริษัท ที่มีมูลค่าสูงสุดในระดับทุน (มูลค่าตลาด) มีอำนาจมากขึ้นในการสร้างรูปร่างและปรับรูปแบบของการผลิตซ้ำทางสังคมในรูปแบบของการสร้างรายได้ที่แตกต่างกัน และเนื่องจากการเรียกร้องกรรมสิทธิ์เหล่านี้เป็นสิ่งที่สามารถซื้อขายได้หรือไม่ นั่นคือ เหตุผลว่าทำไมเงินทุนจึงถูกกำหนดให้เป็นอำนาจที่แตกต่างกันในเชิงการทำให้กลายเป็นสินค้า ซึ่งวัดได้จากบัญชีเงิน (Di Muzio & Matthew, 2016)

ดังนั้นเมื่อเราพูดถึง “การสะสม” ในกรอบทุนเป็นพลังงาน (Capital as Power) เราหมายถึงการเพิ่มทุนของสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ (มูลค่าของสิทธิเรียกร้องต่อรายได้ในอนาคต) โดยไม่คำนึงถึงองค์ประกอบของสินทรัพย์

ด้วยเหตุนี้ในเบื้องหลัง ขณะนี้เราอยู่ในฐานะที่จะกำหนดคำว่า “ทุนนิยม” ระบบทุนนิยมเป็นระบบการเมืองและเศรษฐกิจที่มีรากฐานมาจากความสัมพันธ์ด้านทรัพย์สินทางสังคมระหว่างเจ้าของที่มีการจัดลำดับชั้นและเจ้าของที่ไม่ใช่เจ้าของโดยสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับอำนาจทางสถาบันของรัฐกิจ และรัฐบาลในการสร้างกระแสรายได้โดยการสร้างและปรับสภาพภูมิทัศน์ของการผลิตซ้ำทางสังคมผ่านระบบตลาดและราคา การเป็นนายทุนก็คือการเป็นเจ้าของ/ ผู้ลงทุนในสินทรัพย์ที่สร้างรายได้ด้วยความแตกต่างระหว่างนายทุนส่วนใหญ่ที่เกิดจาก

ค่าเงินของทุนหรือการอ้างสิทธิ์ในรายได้ในอนาคตโดยการผลิตซ้ำทางสังคม เราหมายถึงวิธีการที่สังคมผลิตและผลิตซ้ำวิถีการดำเนินชีวิตของตน วิธีการที่จะนึกถึงวิถีชีวิตเหล่านี้และวิธีที่พวกเขาปกป้องพวกเขาด้วยเหตุผลทางกฎหมายหรือผ่านการใช้ความรุนแรงด้วยวิธีนี้ ทุนเป็นวิธีการใช้อำนาจเพื่อเศรษฐกิจและการเมืองระหว่างประเทศ (Di Muzio & Matthew, 2016)

จากการศึกษาถึงทุนกลายเป็นอำนาจผู้ศึกษาสามารถสรุปได้ว่า ทุนสามารถกลายเป็นอำนาจได้นั้นอยู่ในลักษณะของการครอบครองทุนนั้นจะต้องครอบครองทุนในลักษณะต่าง ๆ ในจำนวนที่มากพอ พอที่จะสามารถใช้ทุนดังกล่าวในลักษณะของการผูกขาด หรือใช้เป็นเงื่อนไขในการต่อรองได้ ผู้ที่ครอบครองทุนในปริมาณที่มากกว่า ก็จะสามารถใช้ทุนกลายเป็นอำนาจในการครอบครอง ครอบครอง สิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ต้องการได้ แต่หากในทางกลับกัน ปริมาณทุนที่อยู่ในการครอบครองมีจำนวนไม่เพียงพอก็จะส่งผลต่ออำนาจที่ได้มาจากการครอบครองทุน ดังนั้นจึงมีการสะสมทุน เพื่อเพิ่มอัตราในการได้มาซึ่งอำนาจ ด้วยการผลิตซ้ำ เพื่อเป็นการสะสมทุนให้คงอยู่และเพิ่มปริมาณใช้เป็นเงื่อนไขการได้มาซึ่งอำนาจ

การนำเรื่องทุนกลายเป็นอำนาจมาศึกษาการสะสมทุนทางการเมืองนั้น ผู้วิจัยจะใช้การกลายจากทุนมาเป็นอำนาจในบริบททางการเมือง ซึ่งทุนทางการเมืองเกิดจากการสะสมทุน 4 ประเภท ดังนี้ ทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรมและทุนทางสัญลักษณ์ การที่มีอำนาจทางการเมืองได้นั้นต้องมีการกลายทุนดังกล่าวให้เป็นอำนาจ โดยผ่านกระบวนการสะสมทุนทั้ง 4 นี้

เอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการสำรวจองค์ความรู้ทางด้านผลการศึกษาที่ตรงหรือใกล้เคียงกับหัวข้อในการวิจัยพบว่า มีเอกสารงานวิจัยดังนี้

รุ่งนภา ธรรมเกษมสุข (2556) ได้ศึกษาเรื่อง มโนทัศน์ชนชั้นและทุนของปีแอร์ บูร์ดิเยอ โดยรุ่งนภาได้เสนอว่า มโนทัศน์เรื่องชนชั้นและทุน ปีแอร์ บูร์ดิเยอ ต้องการนำเสนอ มโนทัศน์เรื่องดังกล่าวนี้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการจะทำความเข้าใจสภาพและความเป็นจริงของสังคม ด้วยการพยายามแสดงให้เห็นว่าชนชั้นและการดำรงอยู่ของชนชั้น เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงระบบและกระบวนการของการสืบทอด อำนาจและตำแหน่งแห่งที่ของปัจเจกบุคคลในสนามต่าง ๆ และพื้นที่รูปแบบต่าง ๆ ทางสังคม และที่สำคัญเงื่อนไขของความเป็นชนชั้นและความแตกต่างของปัจเจกบุคคล คือ ทุนรูปแบบหนึ่ง และนอกจากนี้ ทุนที่ปัจเจกบุคคลและชนชั้นครอบครองก็มีได้มีเพียงแต่เฉพาะทุนทางเศรษฐกิจแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น หากแต่ยังมีทุนรูปแบบอื่น ๆ อีกหลายรูปแบบตามมโนทัศน์ของปีแอร์ บูร์ดิเยอ โดยรุ่งนภายกตัวอย่างไว้เช่น ทุนทางวัฒนธรรม ทุนทางสังคม และ

ทุนทางสัญลักษณ์ ซึ่งรุ่งนภาเสนอว่าทุนแต่ละประเภทแต่ละรูปแบบจะมีเงื่อนไขในการได้มา การรักษา และการสืบทอดที่แตกต่างกันออกไป และที่สำคัญการได้มาซึ่งทุนโดยส่วนใหญ่ล้วนแล้วแต่ต้องใช้เวลา ทั้งนี้ทุนรูปแบบต่าง ๆ ยังสามารถเปลี่ยนรูปแบบได้โดยผ่านการตกลงและยอมรับร่วมกันของผู้คนในสังคม

รุ่งนภา ธรรมเกษมสุข (2550) ได้ศึกษาเรื่อง ชนชั้นนำในการเมืองไทยปัจจุบัน:

การศึกษากระบวนการผลิตซ้ำทุนทางวัฒนธรรม ตามแนวปีแอร์ บูร์ดิเยอ โดยใช้วิธีการศึกษา คือ วิจัยเอกสาร และการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า การวิจัยนี้ศึกษากระบวนการสร้างและผลิตซ้ำทุนทางวัฒนธรรมของชนชั้นนำไทยในปัจจุบัน และความสัมพันธ์ระหว่างทุนทางวัฒนธรรมกับทุนทางสังคมและทุนทางเศรษฐกิจตามแนวคิดของปีแอร์ บูร์ดิเยอ (Pierre Bourdieu) ด้วยการวิจัยเอกสารเกี่ยวกับชนชั้นนำในสังคมไทยและการสัมภาษณ์กรณีศึกษาหกคนซึ่งเป็นที่ยอมรับว่าเป็นชนชั้นนำ ผลการศึกษาพบว่าครอบครัวและสถานศึกษามีบทบาทหลักในการสร้างและการผลิตซ้ำทุนของชนชั้นนำให้กับบุตรหลาน ได้แก่ ทุนเศรษฐกิจ ทุนวัฒนธรรม ทุนทางสังคม และทุนสัญลักษณ์ ทุนทางเศรษฐกิจคือทุนที่บ่งชี้ความมั่งคั่งของชนชั้น แสดงออกด้วยการประกอบธุรกิจ การมีบ้านพักกลางใจเมือง การมีบ้านพักตากอากาศ สิ่งของสะสม ทุนวัฒนธรรมแบ่งออกได้เป็นสามชนิด คือ ทุนวัฒนธรรมที่อยู่ในตัวบุคคลหรือเรียกว่าฮาบิตุส แสดงออกด้วยกิริยาท่าทาง มารยาท การพูด น้ำเสียงและความสามารถทางภาษา โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ ความคิด อุดมการณ์ ทัศนคติ ความจงรักภักดีต่อสถาบันกษัตริย์ การให้ความสำคัญกับกีฬาและการให้ความสำคัญกับครอบครัว และความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคมและประเทศชาติ ทุนทางวัฒนธรรมในรูปของสถาบันคือ การจบการศึกษาจากสถาบันที่มีชื่อเสียง ชนชั้นนำที่มีทุนทางเศรษฐกิจมากจะเข้ารับการศึกษจากสถาบันที่โดดเด่นและมีชื่อเสียงจากต่างประเทศตั้งแต่ระดับมัธยมจนกระทั่งถึงระดับปริญญาสำหรับชนชั้นนำที่มีทุนเศรษฐกิจไม่มากจะเข้ารับการศึกษจากสถานศึกษาที่โดดเด่นและมีชื่อเสียงในประเทศ นอกจากนี้ยังมีสถาบันการศึกษาชั้นสูงคือ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรซึ่งมีความสำคัญเพราะทำหน้าที่สร้างและผลิตซ้ำชนชั้นนำทางการเมืองด้วย ทุนวัฒนธรรมที่สามคือทุนในรูปวัตถุ แสดงออกด้วยการเป็นเจ้าของ เช่น วัง สิ่งสะสมรางวัลเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ธุรกิจ สินค้า หรือผ่านงานเขียนเช่น หนังสือ บทความ ฯลฯ ทุนทางสังคมคือ การมีเครือข่ายความสัมพันธ์ซึ่งเกิดขึ้นด้วยวิธีการต่าง ๆ ได้แก่ เครือญาติของตนเองและของกลุ่มสมรส การแต่งงาน การศึกษา และการทำงานในอาชีพ การแต่งงานได้แก่การแต่งงานกับคนที่มีทุนและตำแหน่งในสังคมใกล้เคียงกัน และการแต่งงานกับลูกหลานราชสกุล การศึกษาในสถานศึกษาชั้นนำที่มีกฎระเบียบการคัดเลือกนักเรียนเข้าศึกษาทำให้เพื่อนร่วมห้องในโรงเรียนมีทุนใกล้เคียงกัน การศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรที่ช่วยสร้างทุนทางสังคมในหมู่ผู้เรียน และการทำงานในอาชีพ เช่น การประกอบ

ธุรกิจ การรับราชการ การทำกิจกรรมทางการเมือง ฯลฯ หรือการรวมกลุ่มทำงาน คุณสมบัติที่แสดงออกด้วยชื่อนามสกุลหรือคำนำหน้าชื่อที่แสดงถึงตำแหน่งในสังคม หากเกี่ยวข้องกับสถาบัน กษัตริย์จะเป็นคุณสมบัติที่มีคุณค่าจะได้รับยกย่องอย่างมาก ตำแหน่งในทางธุรกิจ การเมือง สังคมทั้งของตนเองบิดาและคู่สมรสของตน การเป็นศิษย์เก่าจากสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียง การ แต่งงานกับลูกหลานราชสกุล เครื่องราชอิสริยาภรณ์.อย่างไรก็ตามหากพิจารณาจากงานชิ้นนี้ผู้ ศึกษาคิดงานชิ้นนี้ผู้ศึกษาได้ทราบแนวทางในการศึกษาถึงการรักษา สถานภาพของชนชั้นนำโดยใช้ กระบวนการในการพิเคราะห์ ให้นตนเองนั้นยังคงรักษาสภาพความเป็นชนชั้นนำ ผู้ศึกษาได้นำเป็น แนวทางในการศึกษาการใช้ การรักษาทุนประเภทต่าง ๆ เพื่อรักษาอำนาจทางการเมือง

พิชาย รัตนดิถ ฅ ฎุเก็ด (2533) ได้ศึกษาเรื่อง โครงสร้างอำนาจและชนชั้นนำในชนบท ไทย: ศึกษากรณีหมู่บ้านดั้งเดิมและหมู่บ้านที่กำลังเปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็นการศึกษาถึงโครงสร้าง อำนาจและภาวะความเป็นชนชั้นนำในหมู่บ้านชนบทไทย โดยมีสมมติฐานในการศึกษาว่า หมู่บ้าน ทุกหมู่บ้านในสังคมชนบทไทยต่างก็มีความสัมพันธ์ติดต่อกันและได้รับผลกระทบจากภายนอกซึ่ง ได้แก่ ระบบราชการและระบบทุนนิยมด้วยกันทั้งสิ้น แต่จะต่างกันที่ขนาดความรุนแรงมากขึ้น ของแรงกระทบ หากหมู่บ้านใดที่มีแรงกระทบจากภายนอกน้อย ลักษณะของโครงสร้างอำนาจและ ภาวะชนชั้นนำย่อมจะขึ้นอยู่กับปัจจัยภายในหมู่บ้านมากกว่าปัจจัยภายนอก ในทางตรงกันข้าม หมู่บ้านที่มีแรงกระทบจากภายนอกมาก โครงสร้างอำนาจและภาวะชนชั้นนำย่อมผันแปรตามปัจจัย ภายนอกมากกว่าปัจจัยภายในหมู่บ้าน ซึ่งผลจากการศึกษาของพิชาย พบว่า ในด้านโครงสร้างอำนาจ และพลวัตของโครงสร้างอำนาจ พบว่ากรณีหมู่บ้านดั้งเดิมนั้น โครงสร้างอำนาจในองค์กรวมมี ลักษณะที่เกิดจากการปะทะประสานของโครงสร้างอำนาจแบบเครือญาติ แบบอุปถัมภ์ และฝักฝ่าย โดยมีลักษณะพลวัตที่เริ่มต้นจากโครงสร้างอำนาจแบบเครือญาติ ซึ่งมีการกระจายอำนาจของ หัวหน้ากลุ่มตระกูลต่าง ๆ ในชุมชน จากนั้นก็เริ่มผันแปรมาสู่ลักษณะอำนาจเชิงอุปถัมภ์ อันเป็น ความสัมพันธ์ในแนวตั้งระหว่างผู้นำกับลูกน้อง และเมื่ออำนาจรัฐเข้าไปแทรกแซงในหมู่บ้านก็ได้มี การก่อรูปของความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ระหว่างข้าราชการกับชาวบ้านขึ้นมา ความผันแปรของ โครงสร้างอำนาจมิได้หยุดอยู่เพียงแค่นั้น เมื่อเงินตราเริ่มเข้ามามีบทบาทมากขึ้น ความสัมพันธ์ ระหว่างนายทุนกับชาวบ้านก็ก่อรูป ในเชิงอุปถัมภ์ขึ้นมาภายใต้การชูศรีดินอกระบบเศรษฐกิจแบบ ทุนนิยม นอกจากนี้ภาพของความสัมพันธ์ภายในหมู่บ้านมิได้มีความเป็นเนื้อเดียวกันอย่างที่เข้าใจ ในอดีต ในทางตรงกันข้ามกลับมีการแก่งแย่งและช่วงชิงสิ่งที่มีคุณค่าในหมู่บ้านอยู่เสมอ ๆ และทำ ให้เกิดการก่อตัวเป็น กลุ่มฝักฝ่ายภายในหมู่บ้านขึ้นมา

ส่วนกรณีหมู่บ้านที่กำลังเปลี่ยนแปลงนั้น โครงสร้างอำนาจมีลักษณะปะทะประสานกัน ระหว่างโครงสร้างอำนาจแบบอุปถัมภ์ แบบชนชั้น และฝักฝ่าย โดยพลวัตของโครงสร้างอำนาจ

เริ่มต้นจากโครงสร้างอำนาจแบบอุปถัมภ์ ซึ่งเป็นซากความคิดที่หลงเหลือจากระบบศักดินา อันได้แก่ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้านายกับลูกน้องในหมู่บ้าน และขณะเดียวกันก็มีความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ระหว่างผู้นำชุมชนกับข้าราชการด้วยเมื่ออำนาจรัฐเข้าไปแทรกแซง ความผันแปรในโครงสร้างอำนาจของหมู่บ้านที่กำลังเปลี่ยนแปลงมีมากขึ้น เมื่อนำพาตนเองไปผูกติดกับระบบตลาดโลก ลักษณะการแบ่งแยกทางชนชั้นเริ่มเด่นชัดขึ้น ลักษณะความสัมพันธ์ทางชนชั้นมีสองลักษณะที่ผสมผสานกันอยู่ ประการแรก เป็นลักษณะทางชนชั้นที่รับเอาระบบคิดแบบศักดินามาผสม ประการที่สองลักษณะทางชนชั้นที่เป็นแบบทุนนิยม นอกจากนี้การเข้ามาของระบบราชการ การเมือง และระบบทุนนิยม ทำให้หมู่บ้านเกิดการแตกต่างและแบ่งแยกเป็นกลุ่มฝักฝ่าย ซึ่งต่างพยายามจะช่วงชิงการนำในหมู่บ้าน และความขัดแย้งเกิดขึ้นเสมอเมื่อมีประเด็นต่าง ๆ ที่เป็นผลประโยชน์เข้ามากระทบ

วินัย บุญลือ (2545) ได้ศึกษาเรื่อง “ทุนทางวัฒนธรรมและการช่วงชิงอำนาจเชิงสัญลักษณ์ของชุมชนชาวปกากะญอ” ซึ่งเป็นการศึกษาที่ประยุกต์ใช้มโนทัศน์เรื่องทุนทางวัฒนธรรมของปีแอร์ บูร์ดิเยอ เพื่อสืบค้นถึงกระบวนการสะสมทุนเชิงสัญลักษณ์ผ่านปฏิสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของปกากะญอ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือเศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วยอำนาจเชิงสัญลักษณ์ โดยมองผ่านกิจกรรมการผลิตทางวัฒนธรรมของผู้นำชาวบ้าน เหล่านักวิชาการ และหน่วยงานภาคเอกชนต่าง ๆ ที่เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการผลิตทางวัฒนธรรมของชาวปกากะญอ ซึ่งผลจากการศึกษาพบว่า การสะสมทุนทางวัฒนธรรมและการแปลงเป็นอำนาจเชิงสัญลักษณ์ ได้กลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการทำทนายาทกรรมหลักของรัฐเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม พลวัตของภูมิปัญญาท้องถิ่นความรู้พื้นบ้าน ได้เข้ามาสู่เวทีการต่อสู้ทางการเมืองเรื่องอัตลักษณ์จนกระทั่งกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอได้รับการขนานนามว่า “ลูกหลานของผืนป่าและแผ่นดิน” ภาพลักษณ์เชิงลบของชาวปกากะญอ ในฐานะผู้ทำลายป่า คนบ้านนอกไม่มีการศึกษา ได้ปรับมาสู่หน่วยทางสังคมและการเมืองว่าเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ผู้มีปัญญาในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ส่งผลให้ชาวปกากะญอมีพื้นที่ในการนิยามและปกป้องสิทธิโดยมีตำแหน่งแห่งที่ในทางสังคมได้มากขึ้น

ศรีสมภพ จิตรภิรมย์ศรี (2529) ได้ศึกษาเรื่อง ชนชั้นนำ โครงสร้างอำนาจชุมชนและทัศนคติทางการเมือง: ศึกษาเฉพาะกรณีสองหมู่บ้านในโครงการทุ่งกุลาร้องไห้ โดยศรีสมภพมุ่งที่จะตอบคำถามสำคัญคือ ชนชั้นนำ โครงสร้างอำนาจชุมชน และทัศนคติทางการเมือง ซึ่งผลจากการศึกษาพบว่า ตัวแบบโครงสร้างอำนาจทางการเมืองและทัศนคติทางการเมืองในหมู่บ้านที่เป็นกรณีศึกษามี 2 ตัวแบบ เมื่อพิจารณาจากปัจจัยทางสังคมเศรษฐกิจ และจิตวิทยาของคนในหมู่บ้าน แล้วชุมชนหมู่บ้านทุ่งกุลาร้องไห้มีลักษณะสังคมเศรษฐกิจเป็นสังคมปิด ความเจริญทางวัตถุต่ำกว่า

ความสัมพันธ์ทางสังคมยังเน้นระบบเครือญาติและระบบอาวุโส ชนชั้นนำมีจุดเด่นที่แตกต่างจากประชาชนในด้านการดำรงตำแหน่งสำคัญในหมู่บ้านและอายุสูงกว่า มีระบบความสัมพันธ์ทางสังคมและความสัมพันธ์ทางอำนาจในลักษณะรวมศูนย์ในกลุ่มเครือญาติ มีกรอบของระบบความเชื่อทางการเมืองแข็งแกร่งกว่า ตัวแบบโครงสร้างอำนาจชุมชนหมู่บ้านนี้ถูกกำหนดให้เป็น “ระบบชนชั้นนำแบบประชาธิปไตยขั้นเริ่มต้น” ส่วนชุมชนหมู่บ้านคอนมูลเป็นสังคมเปิดและมีความเจริญทางวัตถุมากกว่า แต่ความสัมพันธ์ทางเครือญาติหละหลวม ชนชั้นนำมีจุดเด่นที่แตกต่างจากประชาชนในด้านการดำรงตำแหน่งและระดับรายได้ ระบบความสัมพันธ์ทางอำนาจและทางสังคมเป็นแบบกึ่งรวมศูนย์กึ่งแข่งขัน ในกลุ่มชนชั้นนำมีกรอบระบบความเชื่อทางการเมืองไม่แข็งเท่าตัวแบบแรก ตัวแบบโครงสร้างอำนาจชุมชนแบบนี้ถูกกำหนดให้เป็น “ระบบชนชั้นนำแบบไร้เสถียรภาพ”

โอพาร์ ถิ่นบางเตียว (2554) ได้ศึกษาเรื่องพัฒนาการของโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ: วิเคราะห์ในเชิงเศรษฐศาสตร์การเมือง การวิจัย พบว่า การก่อรูปขึ้นของชนชั้นนำผู้มีอำนาจทางการเมืองและโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นของภาคตะวันออกเฉียงเหนือในปัจจุบันนั้นมีลักษณะที่แตกต่างกันไปในแต่ละจังหวัดตามบริบทแวดล้อมของจังหวัด เช่น เงื่อนไขทางประวัติศาสตร์ ฐานทางเศรษฐกิจ และบริบทการเมืองของแต่ละจังหวัด การวิจัย พบว่า กลุ่มชนชั้นนำทางการเมือง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีลักษณะการกระจุกตัวของอำนาจทางการเมืองและเศรษฐกิจ ในรูปตระกูลใหญ่ภายในจังหวัดเพียงไม่กี่ตระกูลแตกต่างกันไปที่เป็นผู้ที่สามารถควบคุมและครอบงำอำนาจทางการเมืองภายในจังหวัดจนตกผลึกเป็น โครงสร้างอำนาจทางการเมืองภายในจังหวัดและมีผลสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมทางการเมืองตลอดจน ความสัมพันธ์เชิงอำนาจภายในจังหวัด กลุ่มตระกูลชนชั้นนำผู้มีอำนาจทางการเมืองได้ผ่านกระบวนการสะสมทุนทางเศรษฐกิจมาอย่างยาวนานจนมีความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจมีลักษณะเป็นนายทุนท้องถิ่น และได้แปรความร่ำรวยและสถานภาพสูงทางเศรษฐกิจให้กลายเป็นอำนาจทางการเมืองจังหวัด

กระบวนการต่อสู้เพื่อเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของกลุ่มชนชั้นนำผู้มีอำนาจทางการเมืองภายใต้โครงสร้างอำนาจท้องถิ่นของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า มีความสัมพันธ์กับกระบวนการสะสมทุน ทางเศรษฐกิจการเมืองและสังคมของตระกูลชนชั้นนำผู้มีอำนาจทางการเมือง กล่าวคือ กระบวนการต่อสู้เพื่อเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของตระกูลชนชั้นนำผู้มีอำนาจทางการเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เริ่มต้นจากการเป็นหัวคะแนนให้กับนักการเมืองระดับชาติ พรรคการเมือง ที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในพื้นที่อิทธิพลการเมืองของกลุ่มชนชั้นนำระดับจังหวัด มักขอความช่วยเหลือสนับสนุนจากจากกลุ่มชนชั้นนำผู้มีอำนาจทางการเมืองในฐานะหัวคะแนนหลัก อาศัยกลไกเครือข่ายของกลุ่มชนชั้นนำผู้มีอำนาจทางการเมืองภายในจังหวัดเพื่อเข้าสู่อำนาจทางการเมือง

นอกจากการช่วยเหลือและสนับสนุนนักการเมืองระดับชาติแล้ว การวิจัย พบว่า กลุ่มชนชั้นนำทางการเมืองในแต่ละจังหวัดจะผลักดันคนในตระกูลเข้าสู่อำนาจทางการเมืองภายในจังหวัดเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญในการการสถาปนาอำนาจของตระกูลชนชั้นนำเพื่อก้าวขึ้นเป็นตระกูลชนชั้นนำทางการเมืองระดับจังหวัด โดยการสนับสนุนคน ในตระกูล เครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง เข้าสู่สู่อำนาจทางการเมืองในระดับต่าง ๆ ภายในจังหวัด เช่น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) สมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) ผู้บริหาร และสมาชิกองค์กรปกครองท้องถิ่น การปกครองท้องถิ่น (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน) รวมถึงตำแหน่งทางสังคมอื่น ๆ ในจังหวัด

การสถาปนาอำนาจของชนชั้นนำระดับจังหวัดนอกจากอาศัยระบบอุปถัมภ์ เครือญาติ การวิจัยของผู้วิจัยยังพบว่า กลุ่มชนชั้นนำได้มีการสร้างเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองในพื้นที่ต่าง ๆ ของจังหวัด โดยกระจายผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจการเมืองแก่เครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง และการสร้างเครือข่ายอุปถัมภ์ในจังหวัด นำไปสู่ การก่อรูปขึ้นขององค์กรชนชั้นนำทางการเมืองระดับจังหวัดภายใต้อิทธิพลของตระกูลใหญ่ในจังหวัด เข้ายึดครองพื้นที่อำนาจทางการเมืองไว้ในกลุ่มของตนเองให้มากที่สุด เพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจการเมืองของตระกูลชนชั้นนำและเครือข่ายพันธมิตรทางการเมือง ผู้ศึกษาคิดว่าจากงานวิจัยชิ้นนี้ผู้ศึกษาสามารถใช้ประโยชน์กับการศึกษาโดยใช้เป็นแนวทางในการศึกษาว่าด้วยการสะสมทุนทางเศรษฐกิจ นำไปสู่อำนาจทางการเมือง

โอพาร์ ถิ่นบางเตียว (2554) ได้วิจัยเรื่อง ตระกูลคุณปลื้ม: พัฒนาการสะสมทุนทางเศรษฐกิจและสังคม โดยใช้วิธีการศึกษา คือ การสัมภาษณ์ และการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ ผลการวิจัยพบว่า พลวัตในกระบวนการสะสมทุนทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างต่อเนื่องจากการสะสมทุนขึ้นเบื้องต้นเข้าสู่กระบวนการสะสมทุนในระบบทุนนิยมที่มีความชัดเจนมากขึ้นโดยมุ่งเน้นการลงทุนบนพื้นฐานปัจจัยการผลิต มีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ เพื่อแสวงหากำไรเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรธุรกิจ การสะสมทุนจากธุรกิจประมง เอเยนต์เหล่า พัฒนาไปสู่ธุรกิจนายหน้าค้าที่และดินรับเหมาก่อสร้างและต่อยอดไปสู่ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ อุตสาหกรรมบริการท่องเที่ยวและบริการ โดยกระบวนการการสะสมทุนพัฒนาจากฐานของครอบครัวในธุรกิจครอบครัว มีลักษณะการบริหารที่อยู่ภายใต้การบริหารงานแบบระบบกงสีที่ครอบครัวหนึ่ง ๆ จะรวมความมั่งคั่งทั้งหมดไว้ที่ศูนย์กลางภายใต้การควบคุมของผู้นำครอบครัวจากนั้นค่อยแตกแขนงออกไปเป็นบริษัทลูกอย่างมากมายมีการขยายฐานมีธุรกิจอย่างกว้างขวางมีการขยายฐานมีธุรกิจไปยังบริษัทต่าง ๆ ถึงจำนวน 19 บริษัท นอกเหนือจากกระบวนการการสะสมทุนทางเศรษฐกิจแล้วยังประสบความสำเร็จในการสะสมทุนทางสังคม เป็นผู้ได้ให้ความช่วยเหลือแก่ชาวบ้านทั่วไปที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ทั้งเพื่อการศึกษาของบุตรหลานและการดำรงชีพ รวมไปถึงวัดวาอารามละ

หน่วยงานราชการทั้งจังหวัด ประกันผู้ต้องหา เจรจาชำราชการ เจ้าหน้าที่รัฐที่มีความขัดแย้งกับประชาชน ผ่าเด็กเข้าเรียน ฯลฯ กระบวนการสะสมทุนทางสังคมและการสร้างกลไกระบบอุปถัมภ์เป็นการสร้างบารมีทางสังคม ให้กับกลุ่มเป็นอย่างมาก และนำไปสู่การสถาปนาเครือข่ายอำนาจภายในจังหวัดชลบุรีอย่างกว้างขวาง เป็นฐานสำคัญจนเกิดเป็นกลุ่มการเมืองและมีบทบาทในฐานะชนชั้นนำท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรีภายใต้ร่มเงาของบ้านใหญ่บางแสน อย่างไรก็ตามหากพิจารณาจากงานชิ้นนี้ผู้ศึกษาคิดว่างานชิ้นนี้มีประโยชน์มากในแง่ของแนวทางการศึกษาว่าด้วยการสะสมทุนประเภทต่าง ๆ ที่นำไปสู่กลุ่มการเมืองและอำนาจทางการเมือง

ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ และชัยณรงค์ เครือนวน (2555) ได้วิจัยเรื่อง การสะสมทุนและโครงสร้างอำนาจในจังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า การสะสมทุนและโครงสร้างอำนาจชั่วเด่นชั่วเดียว เป็นการศึกษาถึงความไม่เสมอภาคทางเศรษฐกิจและการเมืองในท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ถึงโครงสร้างอำนาจชั่วเด่นชั่วเดียว กระบวนการสะสมทุนทางเศรษฐกิจและการผลิตซ้ำโครงสร้างอำนาจของตระกูลนักการเมืองใหญ่ในจังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยใช้กระบวนการศึกษาเชิงคุณภาพแนวประวัติศาสตร์ (Historical qualitative research) โดยอาศัยแนวคิดหลัก (Core concept) ช่วยในการศึกษา คือ แนวคิด โครงสร้างอำนาจชุมชนท้องถิ่นและการสะสมทุนเบื้องต้น วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ใช้การศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ รวมถึงประสบการณ์การมีส่วนร่วมจากการสังเกตการณ์เป็นสำคัญ

การวิเคราะห์ถึงการก่อรูปโครงสร้างอำนาจในจังหวัดชลบุรี พบว่า มีการพัฒนาจากโครงสร้างอำนาจแบบหลายชั่วของชนชั้นนำที่เป็นนายทุนท้องถิ่น เช่น โครงสร้างสามชั่วอำนาจเชิงอิทธิพลของกลุ่มหลงฐู ก. กลุ่มเสี่ย จ. และกลุ่มเสี่ย ฮ. มาสู่โครงสร้างอำนาจแบบชั่วเด่นชั่วเดียวของตระกูลนักการเมืองใหญ่ ในการก่อรูปโครงสร้างอำนาจชั่วเดียวของตระกูลนักการเมืองใหญ่มีรากฐานมาจากการสะสมทุนเบื้องต้น ที่เริ่มต้นจากธุรกิจสีดำเทาสู่ธุรกิจสีขาว เช่น การแอบค้าขายของตามชายทะเล การทำธุรกิจหอย การหักค่าหัวคิวในธุรกิจประมง ธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง ธุรกิจบริการ ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น ในกระบวนการสะสมทุนดังกล่าวนี้ ได้มีการสร้างเครือข่ายอำนาจท้องถิ่นบนสายสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์กับคนกลุ่มต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น เครือข่ายกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เครือข่ายนักการเมืองระดับชาติ เครือข่ายข้าราชการ ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เครือข่ายผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น ตลอดจนถึงการลงไปสร้างเครือข่ายกับประชาชนในพื้นที่ ในส่วนของการขยายตัวของการสะสมทุนหลังจากรวมศูนย์อำนาจของตระกูลนักการเมืองใหญ่ พบว่า หลังจากที่ถูกกลุ่มตระกูลนักการเมืองใหญ่ภายใต้การนำของบิดา สามารถรวมศูนย์อำนาจทางการเมืองได้แล้ว ก็เริ่มขยายธุรกิจของตระกูลให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง ธุรกิจการโรงแรมและอสังหาริมทรัพย์ รวมถึงการแสวงหาค่าเช่า (Rent

seeking) โดยทำหน้าที่เป็นคน “เคลียร์” ในธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง

หลังจากการเปลี่ยนเครือข่ายอำนาจในระดับชาติซึ่งพรรคไทยรักไทยเข้ามามีบทบาททางการเมือง และการหลบหนีคดีของบิดาได้ก่อให้เกิดวิกฤติทางการเมืองของกลุ่มตระกูลนักการเมืองใหญ่ภายใต้การนำของลูก อันเป็นผลให้สูญเสียพื้นที่ทางการเมืองทั้งตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและผู้บริหารท้องถิ่นให้คู่แข่งทางการเมือง อย่างไรก็ตามแล้วแต่ตระกูลนักการเมืองใหญ่ก็พยายามปรับตัวเพื่อสืบทอดโครงสร้างอำนาจชั่วคราว โดยการหันมาทำงานการเมืองระดับท้องถิ่นมากขึ้น การริเริ่มงานการเมืองเชิงวัฒนธรรมเพื่อสร้างฐานเสียงในการเลือกตั้ง นอกจากนี้แล้วยังมีการปรับกลไกทางการเมืองโดยการจัดตั้งพรรคการเมืองท้องถิ่นเพื่อเป็นฐานในการทำงานการเมืองระดับชาติ ผลจากการปรับและประสานกลไกต่าง ๆ เหล่านี้เข้าด้วยกันทำให้กลุ่มตระกูลนักการเมืองใหญ่สามารถสืบทอดโครงสร้างอำนาจชั่วคราวมาจนถึงปัจจุบัน

แนวทางในการสร้างความเป็นธรรมของสังคมในท้องถิ่นจากกรณีศึกษาจังหวัดชลบุรี พบว่า ควรมีการปรับความสัมพันธ์ในเชิงอำนาจของท้องถิ่น โดยอาศัยยุทธศาสตร์การกระจายอำนาจภายในท้องถิ่น ตามแนวทางที่สำคัญได้แก่ การกระจายอำนาจจากองค์กรปกครองท้องถิ่นไปสู่ประชาชน การสร้างองค์กรภาคประชาสังคมท้องถิ่น การพัฒนาประชาธิปไตยของการปกครองท้องถิ่น ตลอดจนจนถึงการปฏิรูประบบเลือกตั้งในท้องถิ่น

ชัยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์และโอฬาร ถิ่นบางเตียว (2549) ได้ศึกษาเรื่องเจ้าพ่อ ท้องถิ่น การเมืองและโลกาภิวัตน์ โดยเลือกจังหวัดหนึ่งของภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นกรณีศึกษา ซึ่งจังหวัดนี้มีนายทุนท้องถิ่นที่แสดงพฤติกรรมแบบเจ้าพ่อไปมีบทบาททางการเมืองของเจ้าพ่อเกิดขึ้นในโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นที่มีลักษณะสามชั่วอำนาจ โครงสร้างอำนาจแบบสามชั่วเกิดขึ้นมาจากการต่อสู้ระหว่างกลุ่มของชนชั้นนำท้องถิ่นภายใต้สถานการณ์ที่ไม่มีกลุ่มใดมีอำนาจเด็ดขาดในจังหวัด การต่อสู้ดังกล่าวได้พัฒนาเป็นลำดับจนตกผลึกเป็นโครงสร้างอำนาจระหว่างกลุ่มอุปถัมภ์สามกลุ่มโดยการนำของนายทุนท้องถิ่น ซึ่งประกอบไปด้วย กลุ่มน้ำจืด กลุ่มน้ำเค็มและกลุ่มน้ำกร่อย ซึ่งโครงสร้างอำนาจสามชั่วอำนาจของจังหวัดนี้เกิดขึ้นในบริบทของกระแสโลกาภิวัตน์ อันเป็นผลมาจากการเข้ามาลงทุนของต่างชาติในการพัฒนาอุตสาหกรรมของจังหวัดตั้งแต่ทศวรรษ 2530 โดยกระแสโลกาภิวัตน์นั้นได้ส่งผลเชื่อมโยง (Linkage Effect) ต่อการสะสมทุนของเจ้าพ่อเจ้าแม่ท้องถิ่นในธุรกิจต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการผลิตทางการเกษตรกร อุตสาหกรรมก่อสร้าง การค้าอสังหาริมทรัพย์ ธุรกิจบริการ ซึ่งหลายธุรกิจจะอิงกับการขยายตัวของอุตสาหกรรม

ริชาร์ดสัน (Richardson, 1986) ได้ศึกษาเรื่อง “รูปแบบของทุน” ตามแนวคิดของ ปีแอร์ บูร์ดิเยอกล่าวคือ โดยทั่วไปการศึกษาถึงแนวความคิดเรื่อง ทุน คนโดยส่วนใหญ่และความเข้าใจโดยพื้นฐานทั่ว ๆ ไปมักจะเข้าใจและให้นิยามความหมายว่า ทุน หมายถึง ตัวเงิน หรือ อยู่ในรูปของ

เงินตราแต่เพียงอย่างเดียว ซึ่งเป็นการลงทุนในความหมายอย่างแคบ ๆ และเป็นการจำกัดนิยามความหมายของทุนให้แคบอยู่แต่เพียงในโลกของความหมายทางเศรษฐศาสตร์ แต่อย่างไรก็ตามทุนตามความคิดของปีแอร์ บูร์ดิเยอ นั้นมีนิยามความหมายและรูปแบบที่แตกต่างกันออกไปจากนิยามของทุนตามความเข้าใจแบบเศรษฐศาสตร์กระแสที่มองว่าทุนก็คือตัวเงิน แต่ทุนตามคำนิยามของกรอบคิดแบบปีแอร์ บูร์ดิเยอ มิได้จำกัดอยู่เฉพาะแต่ในรูปแบบของตัวเงิน หากแต่มีหลากหลายรูปแบบ เช่น ทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรม เป็นต้น ซึ่งทุนในรูปแบบและหรือประเภทต่าง ๆ เหล่านี้ตามแนวคิดรูปแบบทุนของปีแอร์ บูร์ดิเยอ เป็นกรอบคิดที่มองทุนแบบกว้าง หลากหลายรูปแบบ โดยแต่ละทุนจะสามารถเชื่อมโยงและนำไปสู่การสร้างและสะสมทุนในรูปแบบอื่น เช่น การมีทุนทางเศรษฐกิจนำไปสู่การลงทุนทางการเมือง เป็นต้น อย่างไรก็ตามหากพิจารณาจากงานชิ้นนี้ที่พูดถึงเรื่องรูปแบบทุนของปีแอร์ บูร์ดิเยอ จะเห็นได้ว่าเป็นการสรุปความคิดรวบยอดของแนวคิดเรื่องทุนซึ่งจะเป็นรากฐานทางกรอบคิดที่สำคัญที่ผู้เขียนจะใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการอธิบายและวิเคราะห์ปรากฏการณ์ที่ศึกษา

คริส (Chris, 2015) ได้ศึกษาถึงเรื่อง “ทุนทางสังคมกับการโต้ตอบทางออนไลน์” โดยการศึกษาที่ใช้แนวคิดทุนทางสังคมศึกษาสังคมอีกรูปแบบหนึ่งอันเป็นผลผลิตสังคมทุนนิยมในยุคสมัยใหม่ที่มีการถกเถียงกันถึงข้อดีข้อเสียมาอย่างยาวนานนั่นก็คือ เทคโนโลยีที่สร้างสังคมอีกชนิดหนึ่งขึ้นมา นั่นก็คือ สังคมออนไลน์ อันเป็นสิ่งที่แสดงถึงลักษณะของสังคมทุนนิยมในยุคสมัยใหม่ ซึ่งสิ่งที่น่าสนใจก็คือในสังคมของโลกออนไลน์เป็นสังคมที่ไม่มีชนชั้น ทุกคนสามารถสร้างทุนทางสังคมของโลกออนไลน์ได้ ซึ่งแตกต่างจากสังคมในชีวิตจริง และที่สำคัญการศึกษานี้มองว่าเป็นความล้มเหลวของทฤษฎีทุนทางสังคมรูปแบบต่าง ๆ ที่ไม่สามารถอธิบายปรากฏการณ์ของสังคมออนไลน์ ทั้งแนวคิดของอิมิล เดอร์ไคลม์ แนวคิดของคาร์ล มาร์ก และรวมถึงแนวคิดของปีแอร์ บูร์ดิเยอ โดยเฉพาะแนวคิดเรื่องทุนทางสังคมที่ไม่สามารถอธิบายสังคมออนไลน์ของโลกทุนนิยมสมัยใหม่ได้ อย่างไรก็ตามหากพิจารณาจากงานชิ้นนี้ผู้ศึกษาคิดงานชิ้นนี้มีประโยชน์มากในแง่ของการวิพากษ์ให้เห็นถึงข้อจำกัดทางแนวคิดทฤษฎีของปีแอร์ บูร์ดิเยอ โดยเฉพาะแนวคิดเรื่องทุนทางสังคมซึ่งนำไปสู่ผู้เขียนสามารถนำเอาข้อจำกัดดังกล่าวไปศึกษาต่อยอดเพื่ออุดช่องว่างทางทฤษฎีและนำเสนอข้อค้นพบและหรือคำอธิบายทางทฤษฎีใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับบริบทของยุคสมัยใหม่ที่สลับซับซ้อนแตกต่างและหลากหลาย

เอลเลียต และแอนเน็ตต์ (Elliot and Annette, 2007) ได้ศึกษาเรื่อง “ทุนทางวัฒนธรรม” ตามแนวคิดของปีแอร์ บูร์ดิเยอ โดยการศึกษาครั้งนี้เสนอว่าการทำความเข้าใจถึงโครงสร้างของปัญหาความไม่เที่ยงกัน ในสังคมจะพิจารณาองจากปัจจัยด้านใดหนึ่งเดียวมิได้ เช่น สังคมเศรษฐกิจ ชนชั้น โดยที่มิได้พิจารณาปัจจัยอื่น ๆ ร่วมด้วย เพราะในสังคมมีทุนหลากหลาย หนึ่งใน

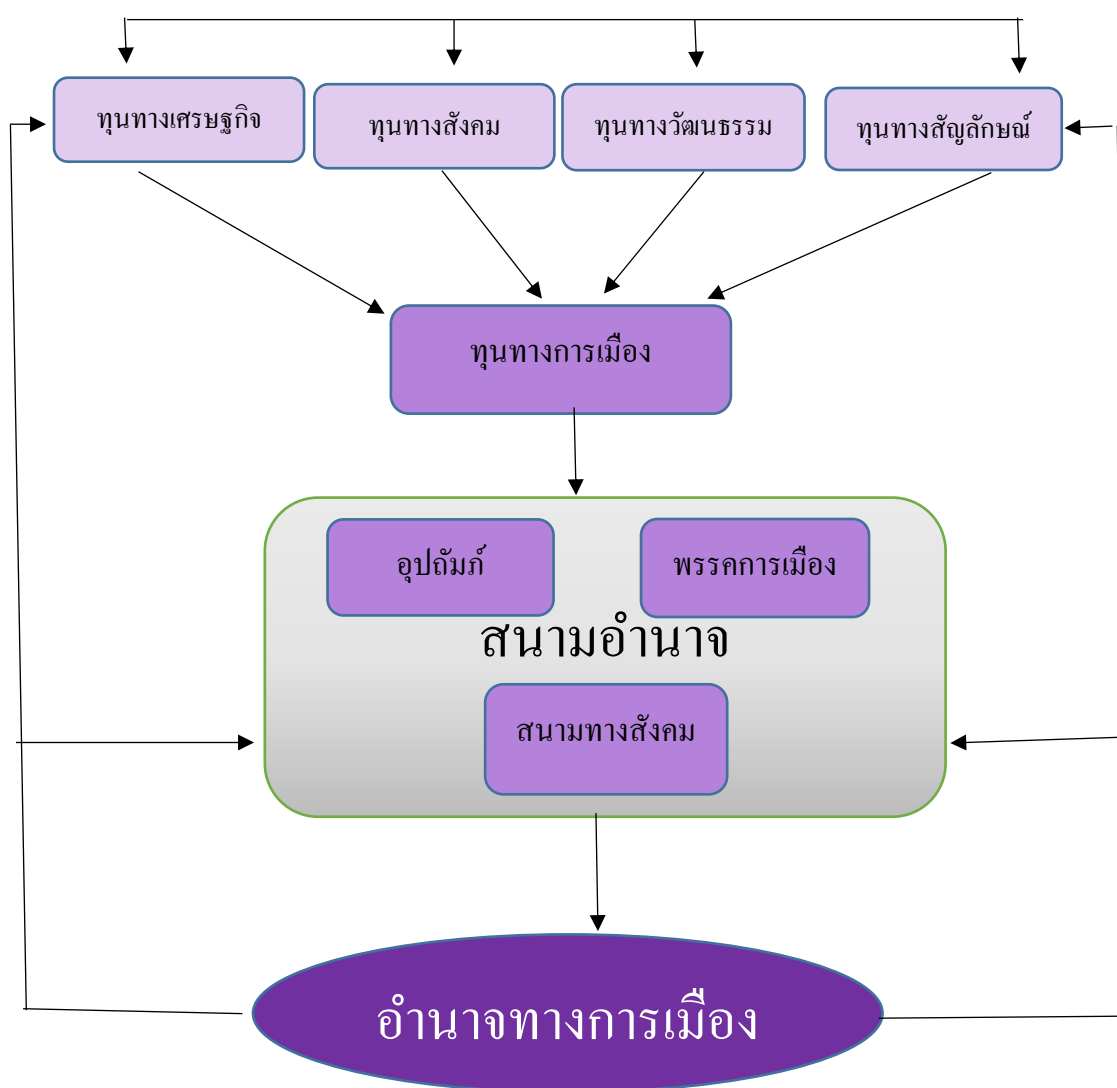
ทุนที่สำคัญดังกล่าวคือทุนทางวัฒนธรรม ที่จะต้องอาศัยการสร้าง สะสม และส่งต่อ ซึ่งจะเกี่ยวข้อง และมีผลสัมพันธ์กันกับเรื่องของความแตกต่างทางชนชั้นในสังคมที่มีวัฒนธรรมและหรือทุนทางวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่สร้างเงื่อนไขแห่งความแตกต่างดังกล่าว โดยเฉพาะการประสานกันระหว่างทุนทางเศรษฐกิจและทุนทางวัฒนธรรม ก็จะมีผลต่อความแตกต่างกันระหว่างทางชนชั้นของสังคม จากการศึกษาถึงแนวคิดเรื่องทุนทางวัฒนธรรมดังกล่าวนี้ ประเด็นที่น่าสนใจของงานศึกษาชิ้นนี้คือการขยายความให้เห็นถึงกรอบคิดสำคัญของแนวคิดเรื่องทุนของปีแอร์ บูร์ดิเยอ ซึ่งสอดคล้องกันกับงานของผู้เขียนเป็นอย่างยิ่งที่จะใช้เป็นกรอบคิดสำคัญในการวิเคราะห์เรื่องการสร้าง สะสม และส่งต่อ ทุนทางการเมือง และที่สำคัญอีกประการของการศึกษานี้คือ การพยายามแสดงให้เห็นถึงการประสานกันระหว่างทุนรูปแบบและหรือประเภทต่าง ๆ ตามแนวคิดของปีแอร์ บูร์ดิเยอ

เรจิน่า และไฮดี (Regina & Heidi, 2003) ได้วิจัยเรื่อง การใช้ทุนทางสังคมเพื่อสร้างทุนทางการเมือง: ชุมชนท้องถิ่นได้รับอิทธิพลทางการเมืองอย่างไร? แนวทางเชิงทฤษฎีและหลักฐานเชิงประจักษ์จากประเทศไทย และ โคลัมเบีย สรุปผลการวิจัยพบว่า ทุนทางสังคมได้รับความสนใจเพิ่มขึ้นในการศึกษาทรัพย์สินทั่วไป การดำเนินการร่วมกันและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ เมื่อเทียบกับแนวคิดที่เกี่ยวข้องเช่นเครือข่ายสังคมบรรทัดฐานและความไว้วางใจทุนทางสังคมจะเข้ากันได้กับแนวคิดเรื่องทุนทางกายภาพมนุษย์และธรรมชาติเพื่อให้สามารถเชื่อมโยงกับสภาพแวดล้อมทางสังคมเศรษฐกิจและด้านนิเวศวิทยาได้ บทความนี้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับทุนทางการเมืองซึ่งช่วยให้รวมเขตทางการเมืองเข้าด้วยกันและช่วยในการวิเคราะห์ว่าชุมชนท้องถิ่นสามารถใช้ทุนทางสังคมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางการเมืองได้อย่างไร จากการทำงานของนักทฤษฎีเกี่ยวกับทรัพยากรทางการเมืองบทความนี้ได้แยกความแตกต่างระหว่างทุนทางการเมืองที่เป็นเครื่องมือและโครงสร้าง ทุนทางการเมืองของเครื่องมือถูกกำหนดไว้ในมุมมองของนักแสดงว่าเป็นทรัพยากรที่นักแสดงสามารถใช้เพื่อมีอิทธิพลต่อกระบวนการสร้างนโยบายและตระหนักถึงผลที่ตนสนใจได้ ทุนทางการเมืองที่มีโครงสร้างถูกกำหนดขึ้นในมุมมองของสาธารณชนและหมายถึงตัวแปรของระบบการเมืองซึ่งเป็นตัวกำหนดความเป็นไปได้ในการสะสมทุนทางการเมืองของกลุ่มนักแสดงและใช้อย่างมีประสิทธิภาพ บนพื้นฐานนี้พัฒนากรอบการวิเคราะห์ซึ่งมุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงสังคมเข้าสู่ทุนทางการเมือง เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงทุนครั้งนี้ได้รวมแนวคิดเรื่องทุนทางสังคมของบูร์ดิเยอ ซึ่งค่อนข้างถูกทอดทิ้งโดยผู้ใช้วิธิตามทุนทางสังคมเพื่อศึกษาคุณสมบัติทั่วไปและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ กรณีศึกษาสองกรณีจากประเทศไทยและจากมหาวิทยาลัยโคลัมเบีย แสดงให้เห็นถึงการใช้องค์กรดังกล่าว ในมุมมองของการเมืองมหภาคกรณีประเทศไทยเกี่ยวข้องกับการมีอำนาจในการจัดการป่าไม้ในขณะที่กรณี โคลัมเบีย มีมุมมองทางการเมืองและนโยบายด้านแรงงานของ บริษัท ข้ามชาติ สรุปได้ว่าข้อเสนอกรอบนี้จะช่วยให้สามารถรวบรวมข้อคิดเห็นต่าง ๆ

ที่ได้รับจากโรงเรียนแห่งความคิดต่าง ๆ เช่น ทฤษฎีพหุนิยม ทฤษฎีสติติ และ ทฤษฎีความขัดแย้งทาง การเมือง กรอบแนวคิดนี้ยังช่วยให้สามารถรองรับบทบาทขององค์ความรู้อุดมการณ์และวาทกรรม ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการจัดทำนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อที่จะพัฒนากรอบการทำงานที่เสนอนี้ บทความนี้จะแนะนำวิธีการวิเคราะห์ที่ใช้ในทฤษฎีการลงทุน ทฤษฎีตัวแทนหลักและเศรษฐศาสตร์ ค่าใช้จ่ายในการทำธุรกรรมสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับทุนทางการเมืองได้

กรอบแนวคิดการวิจัย

การสำรวจองค์ความรู้ทั้งทางด้านทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาสามารถกำหนด กรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 2-4 กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิเคราะห์ทุนทางการเมือง ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์โดยใช้ฐานคิด ของบูร์ดิเยอ เป็นหลัก โดยบูร์ดิเยอมองว่าในการวิเคราะห์การสะสมทุนทางการเมืองเราจะต้องทำการวิเคราะห์

1. วิเคราะห์ทุนที่เป็นเงื่อนไขจำเป็นในการสะสมทุนทางการเมือง ซึ่งได้แก่ การสะสมทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรมและทุนทางสัญลักษณ์

2. วิเคราะห์ปฏิบัติการทางสังคม ที่ประกอบไปด้วย

2.1 Habitus ภูมิหลังของกลุ่มคน บุคคลที่เราทำการวิเคราะห์ ภูมิหลังทางด้านสังคม จิตวิทยา และกลุ่มบุคคลที่เราทำการวิจัย วิเคราะห์การสร้างทุนทางสังคม ทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางวัฒนธรรม และทุนทางสัญลักษณ์อย่างไร และทุนเหล่านี้สามารถแปลงเป็นทุนทางการเมืองได้อย่างไร

2.2 สนาม (Field) คือการวิเคราะห์ เครือข่ายหรือ โครงข่ายความสัมพันธ์ทางสังคม ที่เป็นรูปธรรม ประกอบไปด้วย 2 ส่วน ได้แก่ 1. ความสัมพันธ์ในลักษณะของตำแหน่งแห่งที่หรือ จุดยืนทางสังคมของบุคคล และ 2. ความสัมพันธ์ที่ขึ้นกับ โครงสร้างสังคม เครือข่ายสังคมนี้คือ พื้นที่ของการต่อสู้แย่งชิงทุน ประเภทต่าง ๆ การวิเคราะห์สนามทางสังคม ยังหมายถึง การสร้างธุรกิจ การเมือง และพันธมิตรทางวัฒนธรรมและสังคม ซึ่งใช้ทุนทางสังคม ทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางวัฒนธรรมและทุนทางสัญลักษณ์ ที่กลุ่มการเมืองจะนำมาใช้ในการสร้างปฏิสัมพันธ์ทางการเมือง เพื่อสร้างเครือข่ายและรักษาอำนาจทางการเมืองไว้

2.3 ทุน วิเคราะห์ทุนในสถานะตัวเชื่อม Habitus กับ สนามทางสังคม ในความหมายของความสามารถในการกำหนดชะตากรรมของตนเองและผู้อื่น ทุนจึงเป็นรูปแบบหนึ่งของอำนาจ ซึ่งมี 4 ประเภท คือ 1. ทุนทางวัฒนธรรม (A cultural capital) หมายถึง สถานภาพหรือตำแหน่งแห่งที่ของบุคคลในสังคม เช่น เกียรติยศ ชื่อเสียง เส้นสาย วุฒิการศึกษา รางวัลเชิดชูเกียรติต่าง ๆ เป็นต้น 2. ทุนเศรษฐกิจ (En economic capital) ได้แก่ ทรัพย์สินและความมั่งคั่งทางการเงิน 3. ทุนสังคม (A social capital) คือทรัพย์สินที่แต่ละบุคคล แต่ละกลุ่มคนมี เช่น บุคลิก หน้า กิริยามารยาท ฐานะทางชนชั้น การศึกษา เป็นต้น และ 4. ทุนสัญลักษณ์ (A symbolic capital) เช่น สถานภาพ ชื่อเสียง การได้รับการยอมรับในสังคม

3. การวิเคราะห์สนามอำนาจ เป็นการวิเคราะห์ถึงปฏิสัมพันธ์และความสัมพันธ์เชิงอำนาจของกลุ่มพลังต่าง ๆ หรือความสัมพันธ์ของสถาบัน เป็นการต่อสู้แย่งชิงเพื่อการครอบครองครอบงำ ทุนต่าง ๆ โดยชอบธรรม ซึ่งจะทำให้เราเห็นวิถีของการผลิตซ้ำ ซึ่งเป็นพื้นฐานของการครอบงำ การผลิตซ้ำเป็นเงื่อนไขที่ชอบธรรมในการใช้อำนาจเพื่อครอบงำ การมีอำนาจจะใช้ความรุนแรง เพื่อให้ได้มาแต่เพียงอย่างเดียวนั้นไม่ได้ แต่ต้องอาศัยการวางยุทธศาสตร์ ยุทธวิธี ในการผลิตซ้ำเพื่อปกป้อง รักษาอำนาจของตนไว้ ยุทธศาสตร์ดังกล่าวนี้ อาจเป็น ยุทธศาสตร์ทาง

เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และ สัญลักษณ์ อีกทั้งงานวิจัยชิ้นนี้ ยังวิเคราะห์ถึงเงื่อนไขที่เพียงพอที่ส่งผลต่ออำนาจทางการเมือง

4. การสะสมทุน ในงานวิจัยชิ้นนี้วิเคราะห์ถึงการสะสมทุนที่เสมือนเป็นการสะสมอำนาจซึ่งการสะสมทุนทางการเมืองนั้นเกิดจากการทุนสะสมทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรมและทุนทางสัญลักษณ์ ที่เป็นเงื่อนไขในการสะสมอำนาจทางการเมือง

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อเป็นแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะกำหนดนิยามศัพท์เบื้องต้นไว้ดังนี้

สะสมทุน หมายถึง ขั้นตอน กระบวนการในการสะสมทรัพยากรที่มีต่อความเจริญเติบโตของทุน ต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อทุนทางการเมือง

ทุนทางการเมือง หมายถึง ทรัพยากรที่สามารถนำมาใช้ให้เกิดอำนาจทางการเมือง ซึ่งประกอบไปด้วย ทุน 4 ทุน ได้แก่ ทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม ทุนทางสัญลักษณ์และทุนทางวัฒนธรรม

ทุนทางเศรษฐกิจ หมายถึง รายได้ ทรัพย์สิน การสะสมทรัพย์สิน เงิน งบประมาณ สิ่งของที่มีมูลค่า เช่น สิ่งก่อสร้าง อาคาร บ้านเรือน เครื่องประดับ ยานพาหนะ หุ่น ฯลฯ

ทุนทางสังคม หมายถึง ทรัพยากรที่มีความสัมพันธ์กับสมาชิกของกลุ่ม และเครือข่ายของสังคม ทุนทางสังคมขึ้นอยู่กับเครือข่ายและการติดต่อสัมพันธ์ที่บุคคลจะสามารถระดมมาได้โดยมีประสิทธิภาพ

ทุนทางสัญลักษณ์ หมายถึง ทุนแบบนี้เกิดขึ้นจากเกือบทุกที่ที่บุคคลรับรู้และยอมรับว่ามีอยู่ อาทิ ศักดิ์ศรี สถานภาพ ชื่อเสียง การยอมรับ

ทุนทางวัฒนธรรม ความหมายแบ่งออกเป็น 3 ประเภท

1. ทุนวัฒนธรรมของปัจเจกบุคคล (Embodied form) หมายถึง การแสดงออกทางร่างกายและจิตใจ มักปรากฏในชีวิตทางวัฒนธรรม ทุนประเภทนี้ อาจเกิดจากการหล่อหลอมภายนอกซึมซับสู่ภายใน หรือ อาจถ่ายทอดทางพันธุกรรม

2. ทุนวัฒนธรรมที่เป็นรูปธรรม (Objectified form) หมายถึง ทุนทางวัฒนธรรมในรูปของวัตถุ เช่น รูปภาพ งานเขียน อนุสาวรีย์ เป็นต้น สามารถแสดงออกได้ด้วยความเป็นเจ้าของ

3. ทุนวัฒนธรรมที่อยู่ในรูปสถาบัน (Institutionalization form) หมายถึง การศึกษาจากสถานศึกษาที่มี คุณภาพ มีชื่อเสียง สถาบันชั้นนำ

ฮาบิตุส หมายถึงกริยาท่าทาง ความคิด มารยาทของบุคคลที่ได้มาและสั่งสมอยู่ในตัวโดยไม่รู้ตัวว่ามันดำรงอยู่มันกลายเป็นส่วนหนึ่งของความคิดความอ่านในชีวิตประจำวัน อยู่ในจิตไร้สำนึก ทำให้เราทำสิ่งต่าง ๆ โดยไม่ต้องคิด

สนามทางสังคม หมายถึง “ปริภูมิพลหรืออาณาบริเวณทางสังคม” (Social arena) ที่มีการต่อสู้กันเกิดขึ้นเพื่อแย่งชิง/หรือช่วงชิงการเข้าถึงทรัพยากร (ทุนประเภทต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้ว) เช่น สินค้าทางวัฒนธรรม (วิถี/ลีลาชีวิต) บ้าน ความแตกต่างด้านความรู้ การจ้างงาน ที่ดิน ชนชั้นทางสังคม อภิสิทธิ์ ฯลฯ หรืออะไรก็ตามที่จะทำให้ตัวเราแตกต่างไปจากผู้อื่นโดยทรัพยากรที่จะแย่งชิงนั้นจะมีลักษณะเป็นรูปธรรมจับต้องมองเห็นได้

สนามอำนาจ หมายถึง สนามที่มีการต่อสู้ ช่วงชิงการควบคุมและครอบงำทุนต่าง ๆ เป็นการต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งความชอบธรรม อีกทั้งเป็นพื้นที่ที่แสดงถึงการปฏิสัมพันธ์ของกลุ่มพลังต่าง ๆ หรือความสัมพันธ์ของสถาบันที่มีทุน ในพื้นที่ ที่มีการแย่งชิงอำนาจนั้นต้องอาศัยทุนต่าง ๆ เพื่อให้ได้อำนาจ สนามอำนาจจะทำให้เห็นถึงวิถีของการผลิตซ้ำ ซึ่งเป็นพื้นฐานของการครอบงำกระบวนการผลิตซ้ำเงื่อนไขต่าง ๆ เพื่อให้ได้ความชอบธรรมในการใช้อำนาจในการครอบงำ

ตระกูลเทือกสุบรรณ หมายถึง สมาชิกของตระกูลเทือกสุบรรณที่อยู่บนเส้นทางและเกี่ยวข้องกับอำนาจทางการเมือง

อำนาจทางการเมือง หมายถึง การมีสิทธิในการตัดสินใจสั่งการและรักษาระเบียบแบบแผนในระบบการเมือง การใช้ และบริหารจัดการอำนาจรัฐ ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบของการสั่งการ การกำหนดนโยบาย อำนาจดังกล่าวจะมีขอบเขตตามที่กฎหมายกำหนด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่องทุนทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณนั้นเป็นการวิจัยแบบสหวิทยาการเชิงวิพากษ์ (Critical interdisciplinary approach) ที่เน้นการศึกษาแบบองค์รวมโดยไม่มองสาขาวิชาต่าง ๆ อย่างแบ่งแยกออกจากกัน โดยคาดหวังว่าเมื่อรวมศาสตร์ระหว่างสาขาเข้าด้วยกันแล้ว ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่อันทำให้สามารถนำไปสู่การอธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมได้อย่างรอบด้านมากขึ้นลึกซึ้งมากขึ้น (ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์, 2559)

วิธีวิทยาในการวิเคราะห์ (Methodological approach)

ในการศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วยการสะสมทุนทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณ ในงานวิจัยชิ้นนี้จะใช้กรอบแนวคิดเรื่องปฏิบัติการทางสังคมนำมาเป็นเครื่องมือในการช่วยวิเคราะห์ทุนทางการเมือง ในการนำเสนอแนวคิดเรื่องทุนดังกล่าว ผู้วิจัยจะพิจารณาภายใต้วิธีวิทยาของแนวคิดเศรษฐศาสตร์การเมืองแนววัฒนธรรมเชิงวิพากษ์ ซึ่งเศรษฐศาสตร์การเมืองแนววัฒนธรรมเชิงวิพากษ์เป็นแนวคิดที่มุ่งการวิเคราะห์สังคมโดยเน้นคำอธิบายทางมิติทางวัฒนธรรม ซึ่งนักคิดที่สำคัญที่อธิบายสังคมในลักษณะนี้ได้แก่ อันดริโอ กรัมสกีและ ปีแอร์ บูร์ดิเยอ โดยนำเสนอให้วิเคราะห์วัฒนธรรมในมุมมองบนฐานคิดของอำนาจ และการแบ่งชนชั้นทางสังคม ซึ่งเป็นการช่วยให้สามารถทำการอธิบายได้ว่า การแบ่งอำนาจและชนชั้นทางสังคมจึงปราศจากการต่อต้าน หรือแม้แต่จะตระหนักถึงในแต่ละสังคมวัฒนธรรม โดยบูร์ดิเยอมองว่า การต่อสู้ระหว่างชนชั้น เพื่อรักษาความสัมพันธ์เชิงอำนาจเป็นหลักการพื้นฐานในทุกมิติของสังคม กล่าวคือในขณะที่นักวิชาการสายมาร์กซิสต์มุ่งวิเคราะห์ และเน้นการศึกษาทุนและการสะสมทุนในมิติทุนทางเศรษฐกิจ บูร์ดิเยอได้เสนอว่าเราไม่ควรมองข้ามในมิติของทุนทางวัฒนธรรม ซึ่งมีความหมายและอิงอยู่กับคุณค่าทางสัญลักษณ์ มีพลังการครอบงำไม่แพ้กับปัจจัยทางเศรษฐกิจ หรืออาจจะมากกว่า การครอบงำในเชิงอำนาจจะไม่สำเร็จได้หากชนชั้นที่ต้องการครอบครองทุนไม่สามารถที่จะครอบงำทุนทางวัฒนธรรมได้ (ชนิดา เสงี่ยมไพศาล, 2550)

ในการศึกษาครั้งนี้ไม่เพียงแต่การให้ความสำคัญของทุนทางเศรษฐกิจตามนักวิชาการสายมาร์กซิสต์ แต่ได้ให้ความสำคัญในการศึกษาของบูร์ดิเยอว่าด้วยแนวคิดเรื่องทุน ที่มุ่งเน้นให้ความสำคัญของทุนทางวัฒนธรรมไม่แพ้ทุนทางเศรษฐกิจ อีกทั้งยังทำการศึกษาทุนทางสังคม และทุนทางสัญลักษณ์ที่นำไปสู่ทุนทางการเมือง

หลักการภาคปฏิบัติทางการสังคมเป็นตัวประสาน โครงสร้างสังคมของการรับรู้ของปัจเจกบุคคลเข้าด้วยกัน ตามความคิดของบูร์ดิเออการกระทำของคนในสังคม หรือ practice มีลักษณะดังนี้ (ไชยรัตน์ เจริญสิน โอฟาร์, 2558)

1. ถูกกำหนดโดยโครงสร้างสังคม-วัฒนธรรม (Being structured หรือ The objective structure) เช่น ระเบียบกฎเกณฑ์สังคม กฎหมาย

2. มีอิสระในการกำหนดการกระทำของตัวเองในสังคมระดับหนึ่ง (Structuring หรือ The subjective structure) นั่นคือ การกระทำต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันของคนในสังคมขึ้นกับบริบทหรือสภาพแวดล้อมที่บุคคลนั้นมีชีวิตอยู่ หรือก็คือขึ้นกับพื้นที่สังคม (The social space) ของผู้นั้น

การศึกษาเรื่อง เศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วยการสะสมทุนทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณ ได้ทำการศึกษาโดยใช้ถึงความเป็นตัวตนของบุคคล ตลอดจนปรากฏการณ์ทางสังคมในแต่ละบริบท หมายถึง ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ทั้งโครงสร้าง และความเป็นตัวตน ตลอดจนศึกษาถึงการครอบงำ โดยโครงสร้าง สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสัญลักษณ์ ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ ความคิด อุดมการณ์ แนวทางทางการเมือง ของคนในตระกูลเทือกสุบรรณและประชาชน โดยการศึกษาจะให้ความสำคัญในทุกระดับไม่ว่าในระดับจุลภาค ก็คือในลักษณะของการเมืองท้องถิ่นที่เข้ามามีส่วนและส่งผลต่อชีวิตประจำวันของบุคคล และการเมืองระดับมหภาค ก็คือ การเมืองระดับชาติที่มีตัวกลางเป็นสถาบันทางการเมืองต่าง ๆ เชื่อมประชาชนเข้ากับการเมือง

แนวคิดปฏิบัติการทางสังคมของบูร์ดิเออนั้นถือว่าการปฏิบัติการของคนในสังคมเป็นผลมาจากระบบวัฒนธรรม การก่อรูปวัฒนธรรมเกิดขึ้นจากปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 3 ปัจจัยหลัก ได้แก่ อุปนิสัย (Habitus) ทุน (Capital) และสนาม (Field) ซึ่งเป็นพื้นที่ทางสังคมและการเมือง ดังนี้ (ปริษา เปี่ยมพงศ์สานต์, 2544, หน้า 44)

อุปนิสัย บูร์ดิเออได้แยก อุปนิสัยออกเป็น 2 ลักษณะ ลักษณะแรกคือสิ่งที่ไม่เป็นปกติในกระกระทำของบุคคล ลักษณะที่สองคือสิ่งที่บุคคลสามารถกระทำหรือปฏิบัติได้โดยอัตโนมัติ ความหมายของฮาบิตุส บูร์ดิเออได้ให้ไว้ว่า กิริยาท่าทาง ความคิด มารยาทของบุคคลที่ได้มาและสั่งสมอยู่ในตัวโดยไม่รู้ตัวว่ามันดำรงอยู่ มันกลายเป็นส่วนหนึ่งของความคิดความอ่านในชีวิตประจำวัน อยู่ในลักษณะไร้สำนึก การกระทำโดยปราศจากการนึกคิด หากมองในมุมของการปฏิบัติการทางสังคม อุปนิสัย คือความโน้มเอียงทางสังคมของบุคคลที่จะกระทำการบางอย่างอันเป็นผลมาจากการรับรู้ ของบุคคลนั้นกับการรับรู้ทางสังคมในฐานะสมาชิกสังคม ขณะเดียวกันความโน้มเอียงนี้เป็น ไปในทิศทางที่ต้องการรักษาระบบไว้มากกว่าต้องการต่อต้านหรือ

เปลี่ยนแปลงระบบส่วนสถาบันสังคมที่ทำหน้าที่สร้างความโน้มเอียงทางสังคมนี้ที่สำคัญได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน ที่ทำงาน เป็นต้น

ทุน บูร์ดิเออ ใช้ทุนในความหมายที่แตกต่างไปจากมาร์กซ์ หรือนักเศรษฐศาสตร์ กล่าวคือ ใช้ในความหมายที่เป็นแรงขับเคลื่อนทางสังคมที่มี ลักษณะสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ 1. ทุนเศรษฐกิจ (Economic capital) ได้แก่ ทรัพยากรและความมั่งคั่งทางการเงิน 2. ทุนทางวัฒนธรรม (A cultural capital) หมายถึง สถานภาพหรือตำแหน่งแห่งที่ของบุคคลในสังคม เช่น เกียรติยศ ชื่อเสียง เส้นสาย วุฒิสถาบัน การศึกษา รางวัลเชิดชูเกียรติต่าง ๆ เป็นต้น 3. ทุนสังคม (Social capital) คือ ทรัพยากรที่แต่ละบุคคล แต่ละกลุ่มคนมี เช่น บุคลิก หน้า กิริยามารยาท ฐานะทางชนชั้น การศึกษา เป็นต้น และ 4. ทุนสัญลักษณ์ (Symbolic capital) เช่น สถานภาพ ชื่อเสียง การได้รับการยอมรับในสังคม เป็นต้น ซึ่งทุน ทั้ง 4 นี้สามารถแปรสภาพซึ่งกันและกันได้ บูร์ดิเออ ใช้ทุนในความหมายของความสามารถในการกำหนดหรือกำกับชะตากรรมของตนเองและผู้อื่น ทุนในความหมายนี้จึงเป็นรูปแบบหนึ่งของอำนาจ

สนามทางสังคม บูร์ดิเออ ได้ให้นิยาม สนามทางสังคมไว้ว่า สนามทางสังคม เป็น “ปริมาตรหรืออาณาบริเวณทางสังคม” (Social arena) ที่มีการต่อสู้กันเกิดขึ้นเพื่อแย่งชิง/ หรือช่วงชิงการเข้าถึงทรัพยากร ซึ่งทรัพยากรหมายทุนประเภทต่าง ๆ คือ ทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรม และทุนทางสัญลักษณ์ โดยลักษณะของการแย่งชิง การแย่งชิงนั้นจะทำให้แตกต่างไปจากผู้อื่น ทรัพยากรที่ทำการแย่งชิงในสนามทางสังคมนั้นมีลักษณะที่จับต้องได้ มองเห็นได้ หรือเรียกโดยรวมว่า เป็นรูปธรรม สนามทางสังคมเป็นเครือข่ายของความสัมพันธ์ที่มีลักษณะเป็นรูปธรรมระหว่างตำแหน่งต่าง ๆ ทางสังคม สนามทางสังคม เป็นระบบ โครงสร้างของตำแหน่งต่าง ๆ ทางสังคม ที่บุคคล/ สถาบันครอบครองอยู่ การยืนอยู่ตรงตำแหน่งต่าง ๆ ก็จะกำหนดสภาพการณ์ของผู้ครอบครองตำแหน่ง ตำแหน่งดังกล่าวนี้จะเป็นตัวกำหนดฮาบิตัส (Habitus) ของสถาบัน/ ผู้ที่อยู่ในตำแหน่งนั้นในสนาม (Field) นั้น ๆ โดยที่ สนาม (Field) นี้จะมีโครงสร้างอำนาจกระจายตัวรวมกันอยู่

ผู้วิจัย ได้ใช้ปฏิบัติการทางสังคมนำมาเป็นเครื่องมือในการช่วยวิเคราะห์ทุนทางการเมือง ดังนี้

1. ทำการวิเคราะห์อุปนิสัย (Habitus) เป็นการวิเคราะห์จิต จิตสำนึกและการกระทำของคน ที่แสดงออกมา รวมถึงสิ่งแวดล้อม สังคม และบริบทรอบ ๆ ของคน ๆ นั้น
2. การวิเคราะห์ที่เกิดจากการเชื่อมปฏิสัมพันธ์ของทุน (Capital) กับอุปนิสัย (Habitus) ในสนาม (Field) ซึ่ง บูร์ดิเออ ใช้ทุนในความหมายของความสามารถในการกำหนดหรือกำกับชะตากรรมของตนเองและของผู้อื่น ทุนในความหมายนี้จึงเป็นรูปแบบหนึ่งของอำนาจ บูร์ดิเออ ใช้ทุนใน

ความหมายที่แตกต่างไปจากมาร์กซ์ หรือนักเศรษฐศาสตร์คนอื่น ๆ คือ ใช้ในความหมายที่เป็นแรงขับเคลื่อนทางสังคมที่เป็นตัวกำหนดความสัมพันธ์เชิงอำนาจในสังคม บูร์ดิเยอสนใจคือปฏิสัมพันธ์ระหว่างทุนประเภทต่าง ๆ เช่น ในระบบทุนนิยม ทุนเศรษฐกิจเป็นรูปแบบของทุนที่มีประสิทธิภาพที่สุด เนื่องจากสามารถแปลงเป็นทุนประเภทอื่นได้ เช่น แปลงเป็นทุนสังคม หรือทุนวัฒนธรรม เป็นต้น ส่วนหน้าที่หลักของทุน สัญลักษณ์และทุนวัฒนธรรม คือปิดบังอำนาจการครอบงำของทุนเศรษฐกิจของชนชั้นนำไว้ไม่ให้สังคมมองเห็นตัวอย่างเช่น ทุนวัฒนธรรมปิดบังอำนาจของทุนเศรษฐกิจไว้ในรูปของความเป็นธรรมชาติ ความเป็นปกติธรรมดา เช่น การมีฐานะที่สูงส่งของคนแก่ คนฉลาดในสังคม ทั้ง ๆ ที่ความแก่ ความฉลาดนี้เป็นผลมาจากความสามารถ ซึ่งทำให้ในการวิเคราะห์ทุนทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณ จึงมีความจำเป็นต้องใช้วิพากษ์ของบูร์ดิเยอมาใช้ในวิเคราะห์และสังเคราะห์ทุนทางการเมือง

3. การวิเคราะห์การสะสมทุนและการผลิตซ้ำทุนทางการเมืองในสนามทางสังคม (Field) ต่าง ๆ และสนามอำนาจที่เกิดขึ้น เพื่อนำมาใช้ในการอธิบายการได้มาซึ่งอำนาจทางการเมือง

วิธีการศึกษา (Method)

การวิจัยเรื่อง ทุนทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณ ใช้วิธีการศึกษาการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research method) โดยกำหนดวิธีการศึกษา ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informant) ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการคัดเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลหลักคือ เป็นบุคคลในตระกูลเทือกสุบรรณที่มีประสบการณ์ทางการเมืองไม่น้อยกว่า 7 ปี และเป็นผู้มีความสมัครใจและมีส่วนร่วมในการดำเนินการวิจัยเป็นอย่างดี จึงได้ผู้ให้ข้อมูลหลักที่สอดคล้องกับคุณสมบัติดังกล่าว จำนวน 3 ราย ได้แก่ 1. นายสุเทพ เทือกสุบรรณ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งประธานมูลนิธิรวมพลคนหาประชาชนเพื่อการปฏิรูปประเทศไทย และเป็นสมาชิกพรรครวมพลังประชาชาติไทย 2. นายธานี เทือกสุบรรณ ปัจจุบันเป็นสมาชิกพรรครวมพลังประชาชาติไทย 3. นายเชน เทือกสุบรรณ ปัจจุบันเป็นสมาชิกพรรครวมพลังประชาชาติไทย 4. ภูมิ เทือกสุบรรณ ปัจจุบันเป็นสมาชิกพรรครวมพลังประชาชาติไทย และ 5. นายแทน เทือกสุบรรณ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งกรรมการผู้จัดการ บริษัท ศรีสุบรรณ ฟาร์ม

นอกจากนี้ยังมีการเก็บข้อมูลจากบุคคลที่เป็นเครือข่ายกับตระกูลเทือกสุบรรณ และผู้นำชุมชน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือหลักที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ใช้ผู้วิจัยเป็นเครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล และใช้แนวคำถามสัมภาษณ์เชิงลึก (Interview guide) ครอบคลุมประเด็นที่ศึกษา อุปกรณ์ที่ใช้ในการสัมภาษณ์คือ แบบสังเกต เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้เครื่องบันทึกเสียงและแบบบันทึกภาคสนาม (Field note) เพื่อบันทึกการสนทนาระหว่างการสัมภาษณ์เชิงลึกในรายละเอียด ข้อมูลและประเด็นที่น่าสนใจ เพื่อให้ครอบคลุมประเด็นที่ทำการสัมภาษณ์อย่างมีประสิทธิภาพ ครบถ้วนตามประเด็นหลักในการศึกษา

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ แนวคำถามในการสัมภาษณ์ โดยพัฒนาการ สร้างแนวคำถามจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำแนวคำถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเพื่อตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา ความครอบคลุมของข้อคำถาม สำนวน ภาษา รวมไปถึงความเหมาะสม แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิก่อนนำไปใช้จริง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการใช้เอกสาร เอกสารที่จะใช้ในการวิจัยนี้จะแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

3.1.1 การวิจัยจากเอกสารชั้นต้น (Primary data) เป็นข้อมูลที่ยังไม่ได้ผ่านการวิเคราะห์ข้อมูล เช่น เอกสารการประชุม รายงานข่าวทางหนังสือพิมพ์ เป็นต้น

3.1.2 การวิจัยจากเอกสารชั้นรอง (Secondary data) เป็นเอกสารที่มีการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เอกสาร รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมโดยสถานที่ที่ใช้ในการสัมภาษณ์และระยะเวลาในการสัมภาษณ์จะขึ้นอยู่กับความพร้อมของผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยจะทำการนัดหมายวันเวลาที่สะดวกในการให้ข้อมูลการวิจัย โดยการสัมภาษณ์ในแต่ละครั้งจะใช้เวลาประมาณ 30 – 60 นาที จนกว่าผู้วิจัยจะได้ข้อมูลที่ครอบคลุมตามประเด็นที่ศึกษา และจะหยุดการสัมภาษณ์เมื่อข้อมูลมีความครบถ้วนหรืออิ่มตัว (Saturation of data) โดยพบว่าข้อมูลที่ได้เริ่มซ้ำกับข้อมูลเดิม ไม่มีข้อมูลใหม่ที่เพิ่มเติมจากข้อมูลเดิมที่เก็บรวบรวมได้

4. การตรวจสอบข้อมูล

การตรวจสอบข้อมูลหลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลมาตรวจสอบเพื่อให้แน่ใจว่าข้อมูลที่ได้รับถูกต้องและตรงกับความเป็นจริงหลังจากการสัมภาษณ์ในแต่ละครั้ง โดยทุกครั้งผู้วิจัยจะทำการถอดเทปบันทึกเสียงหลังจากการสัมภาษณ์ทันทีเพื่อที่จะสามารถจดจำรายละเอียดและบริบทแวดล้อมในช่วงวันและเวลาได้ ซึ่งจะส่งผลต่อการให้ความหมายข้อมูลที่

ศึกษาเพื่อประโยชน์ต่อการนำไปถามซ้ำ และเพื่อตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล ซึ่งการตรวจสอบข้อมูล (สุภางค์ จันทวานิช, 2552) มีดังนี้

4.1 การตรวจสอบความตรง (Validity) ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และการจัดบันทึกภาคสนาม มาเรียบเรียงตีความเพื่อถามย้อนกลับไปยังผู้ให้ข้อมูลหลักอีกครั้ง อันเป็นการตรวจสอบซ้ำ เพื่อยืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้รับจากผู้ให้ข้อมูลหลักแต่ละราย

4.2 การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data triangulation) เพื่อพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มาจากแหล่งต่าง ๆ นั้นมีความถูกต้อง โดยพิจารณาตรวจสอบจากแหล่งของข้อมูลด้านเวลา สถานที่ และบุคคล โดยนำข้อมูลที่ได้จากการถอดเทปการสัมภาษณ์เปรียบเทียบกับ การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และการจัดบันทึกภาคสนาม รวมไปถึงข้อค้นพบจากที่ทำการศึกษาลอดจนข้อมูลเอกสารและรายงานการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

5. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

5.1 การวิเคราะห์ทุนทางการเมือง

ลักษณะทุนทางการเมืองนั้น คือการมีชื่อเสียงที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความน่าเชื่อถือ การรับรู้ การแสดงออกที่ผู้คนให้การยอมรับเคารพในตัวบุคคล หรือวัตถุที่ได้มีการแสดงออก การมีทุนทางการเมืองทำให้มีอำนาจเชิงสัญลักษณ์ กล่าวคืออำนาจที่ผู้คนยินยอมที่จะยอมรับผู้ที่มีอำนาจเหล่านั้น คนที่มีอำนาจเชิงสัญลักษณ์สามารถสร้างความน่าเชื่อถือ ด้วยชื่อเสียงที่มาจากความไว้วางใจให้กับตนเอง อำนาจเชิงสัญลักษณ์นี้ดำรงอยู่ได้เนื่องจากการที่มีผู้ยอมรับในอำนาจเหล่านั้น นักการเมืองจึงได้อำนาจจากความไว้วางใจ ทำให้ผู้ที่มีอำนาจเชิงสัญลักษณ์นี้ได้มาซึ่งอำนาจที่อยู่เหนือกลุ่มอื่น ๆ อันเนื่องมาจากความเลื่อมใสศรัทธาในการเป็นตัวแทนให้กับคนเหล่านั้น ทุนทางการเมืองสามารถได้มาจากสองทาง ทางแรกคือทุนส่วนบุคคลโดยมีชื่อเสียง การเป็นที่นิยม คือการที่บุคคลอื่นยอมรับว่าเป็นผู้มีชื่อเสียง และต้องเป็นเจ้าของคุณสมบัติบางอย่างที่เป็นเงื่อนไขของการได้มาและรักษาไว้ซึ่งชื่อเสียงที่ดี ทางที่สอง คือการมีชื่อเสียงที่โดดเด่นจากสาขาอาชีพที่ตนเองเป็นผู้ผลิตและสั่งสมมาอย่างต่อเนื่องและยาวนาน (รุ่งนภา ขรรยงเกษมสุข, 2557)

แนวคิดของทุนทางการเมืองเป็นทฤษฎีทางการเมืองที่มีผลมาจากการขยายตัวของทฤษฎีทุนในสาขาต่าง ๆ คือ ทุนทางเศรษฐกิจ ทางทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรม และทุนทางสัญลักษณ์ ทุนทางการเมืองมีการกำหนดไว้อย่างหลวม ๆ คือ การเอาผลรวมของทุนประเภทอื่น ๆ ที่เจาะจงนำมาใช้สำหรับการดำเนินการทางการเมืองอาจเป็นเพียงผลการกลับมาของการใช้ทุนในรูปแบบต่าง ๆ ก็ได้ หรือการนำทุนที่ตนเองมีอยู่เข้าสู่กระบวนการผลิต (การผลิตใหม่) ของทุน

ประเภทอื่น ๆ การผสมผสานของ ลักษณะทุนต่าง ๆ ที่มีความแตกต่างกัน นั้นเป็นทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการผลิตทุนทางการเมือง (Kimberly, 2008)

ดังนั้นในการศึกษาเรื่อง เศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วยการสะสมทุนทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณ จึงทำการศึกษาทุนทางเศรษฐกิจ ทางทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรม และทุนทางสัญลักษณ์ ที่เป็นเงื่อนไขที่สำคัญนำไปสู่ทุนทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณ

5.2 การวิเคราะห์สนามปฏิสัมพันธ์เชิงอำนาจ

(Bourdieu, 1989; Laretta, 1996) แนวคิดสนามอำนาจเป็นแนวคิดใหม่ของ บูร์ดิเยอ เพื่อขยาย แนวคิดเรื่องทุน ว่าด้วยทุนทางการเมือง สนามอำนาจ หมายถึง สนามที่มีการต่อสู้ ช่วงชิง การควบคุมและครอบงำทุนต่าง ๆ เป็นการต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งความชอบธรรม อีกทั้งเป็นพื้นที่แสดงถึงการปฏิสัมพันธ์ของกลุ่มพลังต่าง ๆ หรือความสัมพันธ์ของสถาบันที่มีทุน ในพื้นที่ ที่มีการแย่งชิงอำนาจนั้นต้องอาศัยทุนต่าง ๆ เพื่อให้ได้อำนาจ ซึ่งแนวคิดสนามอำนาจจะทำให้เห็นถึงวิถีของการผลิตซ้ำ ซึ่งเป็นพื้นฐานของการครอบงำ กระบวนการผลิตซ้ำเงื่อนไขต่าง ๆ เพื่อให้ได้ความชอบธรรมในการใช้อำนาจในการครอบงำ การมีอำนาจมีอาจใช้ หรือ อาศัยความรุนแรง เพื่อให้ได้มาอย่างเดียวนั้น ไม่ได้ แต่ต้องอาศัยการวางยุทธศาสตร์ การกำหนดยุทธวิธี ในการผลิตซ้ำ เพื่อปกป้องและรักษาอำนาจของตนเองไว้ ยุทธศาสตร์อาจเป็น ยุทธศาสตร์ทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสัญลักษณ์

การวิเคราะห์สนามอำนาจ เพื่อทำให้รู้ถึงสนามทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสัญลักษณ์ ในเชิงเป็นเหตุเป็นผล หากวิเคราะห์ในมิติชนชั้นเพียงอย่างเดียว มุมมองกว้างไม่ชัดเจน จึงต้องวิเคราะห์ สนามของทุน (เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสัญลักษณ์) เพื่อให้เห็นปฏิสัมพันธ์ เราจึงจะเข้าใจได้ว่า คนที่มีอำนาจไม่ใช่เพียงแค่อำนาจเท่านั้น แต่คนที่มีอำนาจยังจะต้องมี เครือข่ายกับกลุ่มคนที่อยู่ในแต่ละสนาม

การวิเคราะห์สนามอำนาจของตระกูลเทือกสุบรรณ ทำให้ทราบถึงตระกูลเทือกสุบรรณที่มีอำนาจนั้น ทำไมถึงสามารถควบคุมบุคคลอื่น ๆ ได้หากวิเคราะห์สนามอำนาจ จะทำให้ทราบว่า ตระกูลเทือกสุบรรณมีอำนาจได้อย่างไร และรักษาอำนาจเหล่านั้นได้อย่างไร โดยดูจากอำนาจทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสัญลักษณ์ ในสนามอำนาจนั้น ๆ

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาเรื่องเศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วยการสะสมทุนทางการเมืองของตระกูล
เทือกสุบรรณ ผู้วิจัยขอเสนอผลการศึกษามูลนิธิที่ประสงค์ของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาการสะสมทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรมและทุนทาง
สัญลักษณ์ ที่เป็นเงื่อนไขจำเป็นในการสะสมทุนทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขเพียงพอในสนามแห่งอำนาจนำไปสู่อำนาจทางการเมือง
กรณีของตระกูลเทือกสุบรรณ
3. เพื่อศึกษากระบวนการสะสมทุนทางการเมืองไปสู่การมีอำนาจทางการเมือง กรณีของ
ตระกูลเทือกสุบรรณ

**เพื่อศึกษาการสะสมทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรมและทุนทาง
สัญลักษณ์ ที่เป็นเงื่อนไขจำเป็นในการสะสมทุนทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณ**

เงื่อนไขจำเป็นในการสะสมทุนทางการเมือง ในบริบทของตระกูลเทือกสุบรรณ
ประกอบด้วย การสะสมทุน 4 ประการดังนี้ 1. การสะสมทุนทางเศรษฐกิจ 2. การสะสมทุนทาง
สังคม 3. การสะสมทุนทางวัฒนธรรม 4. การสะสมทุนทางสัญลักษณ์

1. การสะสมทุนทางเศรษฐกิจ

การสะสมทุนทางเศรษฐกิจของตระกูลเทือกสุบรรณจากการศึกษาพบว่าตระกูลเทือก
สุบรรณมีพัฒนาการการสะสมทุน โดยมีการเริ่มสะสมทุนทางเศรษฐกิจในยุคสมัยของนายจรัส
เทือกสุบรรณ ในช่วงปี พ.ศ. 2490 เป็นต้นมา หลังจากที่นายจรัส เทือกสุบรรณ ได้ปลดประจำการ
ทหารเกณฑ์ได้ยึดการประกอบอาชีพรับจ้างลากไม้ (ท่อนซุง) ในการเลี้ยงดูครอบครัว และได้มีช้าง
อยู่ในการครอบครองเพื่อใช้แรงงานช้างในการประกอบอาชีพ ตามวิถีชุมชนในช่วงเวลานั้นบุคคลที่
ครอบครองช้าง (คนเลี้ยงช้าง) จะถูกถือได้ว่ามีฐานะทางเศรษฐกิจในเกณฑ์ดี เพราะช้างถือว่าเป็น
สัตว์เลี้ยงที่มีราคาตัวสูง นอกจากนี้ นายจรัส เทือกสุบรรณยังได้ประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดย
ใช้ที่ดินที่ตนเองมีอยู่ทำนาในการเลี้ยงชีพอีกด้วย นายจรัส เทือกสุบรรณมีภรรยาคือนางละม้าย
เทือกสุบรรณ มีลูกด้วยกันทั้งหมดจำนวน 7 คน โดยฐานะของนางละม้ายผู้เป็นภรรยาในฐานะดี
มีที่ดินประมาณ 500 ไร่ที่ใช้ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ตระกูลเทือกสุบรรณได้มีการสะสมทุน
ทางเศรษฐกิจผ่านที่ดินของครอบครัว โดยเริ่มอย่างจริงจังในตอนที่มีบุตรชายคนโตของครอบครัว

คือนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ได้สำเร็จการศึกษาจากประเทศสหรัฐอเมริกา ได้กลับมาตั้งบ้านเกิดและได้เริ่มการสะสมทุนทางเศรษฐกิจด้วยการใช้ทุนของครอบครัวที่มีอยู่ที่ดินจำนวน 500 ไร่ในการปลูกพืชทองแดงและแตงโมออกจำหน่ายและเมื่อผลผลิตทางการเกษตรของครอบครัวผลิตออกผลทำให้ตระกูลเทือกสุบรรณมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดียิ่งขึ้น ตระกูลเทือกสุบรรณ จึงได้มีการขยายธุรกิจของตระกูลโดยใช้ที่ดินที่มีอยู่บางส่วนแปดสภาพกลายเป็นฟาร์มเลี้ยงสัตว์ โดยเฉพาะฟาร์มเลี้ยงวัว ที่มีการริเริ่มเลี้ยงจากจำนวนไม่กี่ตัว และขยายขนาดของฟาร์มออกเป็นหลักร้อยจนถึงหลักพันตัว ด้วยจำนวนที่มาควบคู่กับคุณภาพตามมาตรฐานเป็นที่ยอมรับระดับประเทศ ส่งผลให้ฟาร์มเลี้ยงวัวของตระกูลเทือกสุบรรณได้รับโควตาเป็นตัวแทนในการส่งออกวันไปขายยังประเทศมาเลเซียทำให้ผลประกอบการฟาร์มวัวของตระกูลเทือกสุบรรณได้ผลกำไร แต่กว่าจะประสบความสำเร็จดังกล่าวใช้เวลาจะไม่ใช่น้อย หากว่าการสะสมทุนทางเศรษฐกิจจะสะดวก ราบรื่น ไร้อุปสรรคด้วยกลีบกุหลาบไม่ ตระกูลเทือกสุบรรณต้องใช้ชีวิตแบบกระเป๋ยกระเสีรไม่น้อย เนื่องจากพื้นที่โดยรอบในบริเวณอำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่เป็นที่อยู่อาศัยและแหล่งในการประกอบอาชีพในตอนนั้น เป็นเขตพื้นที่ยึดครองของคอมมิวนิสต์ เป็นพื้นที่สีแดง ขาดการส่งเสริมและสนับสนุนจากทางราชการเท่าที่ควร (อัญชะลิ ไพรีรักและคณะ, 2558, หน้า 69-74; สุเทพ เทือกสุบรรณ, 2557)

นอกจากประกอบอาชีพเกษตรกรซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการสะสมทุนทางเศรษฐกิจของตระกูลแล้วตระกูลเทือกสุบรรณยังได้มีการประกอบอาชีพเป็นผู้รับเหมาก่อสร้างควบคู่กันไปด้วยในเวลาเดียวกัน แต่การเป็นผู้รับเหมาก่อสร้างของตระกูลเทือกสุบรรณนั้นได้เกิดปัญหาอุปสรรคที่ว่า บริเวณพื้นที่ดังกล่าวโดยรอบอำเภอพุนพิน ในขณะนั้นเป็นเขตพื้นที่ยึดครองของคอมมิวนิสต์ จึงทำให้การก่อสร้างตัวของการเป็นผู้รับเหมานั้นมีคำถามถึงความเป็นตัวตนของตระกูลเทือกสุบรรณ ก็คือ ฝ่ายราชการก็คิดว่าตระกูลเทือกสุบรรณจะเข้าทางคอมมิวนิสต์มีการควบคุมตัวนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ไปสอบสวน ในทางกลับกันฝ่ายคอมมิวนิสต์ก็ระแวงว่าเป็นสายจากทางราชการที่อยู่ในพื้นที่ ณ เวลานั้น มีการให้กลุ่มบุคคลแต่งกายชุดทหารพร้อมอาวุธเข้ามาเพื่อพูดคุยสังเกตการณ์ตามลำดับ แต่ความเป็นคนในพื้นที่ มีความคุ้นเคยเป็นอย่างดี การที่ทั้งฝ่ายราชการและฝ่ายคอมมิวนิสต์เข้ามาแต่ละครั้งตระกูลเทือกสุบรรณจะมีชาวบ้านเคียงข้างเสมอ จนในที่สุดได้รับความไว้วางใจจากทั้ง 2 ฝ่ายว่ามีได้ฝากฝังเข้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งพึงวางตัวเป็นกลาง จนในที่สุดก็เชื่อและเข้าใจว่าไม่ได้เป็นพิษเป็นภัยส่งผลให้ตระกูลเทือกสุบรรณเป็นผู้รับเหมารายแรกที่ได้รับอนุญาตสามารถตัดถนนเข้าไปในพื้นที่ของคอมมิวนิสต์ได้ถือได้ว่าเป็นก้าวแรกที่สำคัญของอาชีพผู้รับเหมาและการสะสมทุนทางเศรษฐกิจของตระกูลเทือกสุบรรณ (อัญชะลิ ไพรีรักและคณะ, 2558, หน้า 69-74; สุเทพ เทือกสุบรรณ, 2557)

กล่าวได้ว่าจากจุดยืนที่แน่วแน่ชัดเจนและความตรงไปตรงมาเป็นที่ทำให้ตระกูลเทือกสุบรรณประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพในมิติของเกษตรกรรมและนักธุรกิจภายในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานีและประเทศเพื่อนบ้านอย่างมาเลเซีย

การสะสมทุนทางเศรษฐกิจที่สำคัญของตระกูลเทือกสุบรรณในปัจจุบัน “บริษัท ศรีสุบรรณฟาร์ม จำกัด”

การสะสมทุนทางเศรษฐกิจในรูปแบบบริษัทของตระกูลเทือกสุบรรณถือได้ว่า บริษัท ศรีสุบรรณฟาร์มเป็นบริษัทหลักที่มีความสำคัญที่ประสบความสำเร็จเป็นอย่างสูงในการสะสมทุนทางเศรษฐกิจ โดยมีนายแทน เทือกสุบรรณ บุตรชายคนโตของนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการผู้จัดการบริษัท มีนายโอฬาร วงศ์สุบรรณหลานชายนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ดำรงตำแหน่ง ผู้จัดการฝ่ายวิศวกรรมกลางและควบคุมระบบมาตรฐานพัฒนาการการสะสมทุนทางเศรษฐกิจในรูปแบบของบริษัทศรีสุบรรณฟาร์ม เริ่มจากการก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2546 มีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่อาคารเลขที่ 73/6-7 หมู่ที่ 2 ตำบลพุนพิน อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้วยทุนจดทะเบียน 30 ล้านบาท การพัฒนาธุรกิจทั้งกิจการฟาร์มกุ้งและสวนเกษตร เป็นไปตามลำดับ ประกอบกับผลการดำเนินงานที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีการเพิ่มทุนในเวลาต่อมาหลายครั้ง โดยเพิ่มทุนจดทะเบียนเป็น 60 ล้านบาท เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2547 เพิ่มเป็น 100 ล้านบาท เมื่อวันที่ 5 มกราคม พ.ศ. 2548 โดยในปัจจุบันมีทุนจดทะเบียนที่ 250 ล้านบาท ปัจจุบันได้มีการขยายตัวของบริษัท ออกเป็น 7 บริษัท คือ บริษัท ศรีสุบรรณฟาร์ม 1 ถึง บริษัท ศรีสุบรรณฟาร์ม 7 โดยมีแนวคิดที่เป็นจุดเริ่มต้นตามเจตนารมณ์ของผู้ก่อตั้งด้วยความมุ่งหวังที่จะให้ภาคการเกษตรเกิดการพัฒนาไปในเชิงพาณิชย์อย่างยั่งยืนในอนาคต ให้การเลี้ยงกุ้งและปลูกปาล์มมีปริมาณที่เพิ่มขึ้นมากเป็นอันดับต้น ๆ ของประเทศ ให้การเลี้ยงกุ้งและการปลูกปาล์มน้ำมันเป็นธุรกิจเพื่ออนาคตของจังหวัด ของประเทศ ของโลก และของพนักงานบริษัท ศรีสุบรรณฟาร์มเอง

ระบบธุรกิจของศรีสุบรรณฟาร์มในปัจจุบันมีการแบ่งออกเป็น 2 สายกิจการ คือ การทำฟาร์มกุ้ง และการผลิตสวนเกษตร ที่มาของการแบ่งสายกิจการของบริษัท

ประเทศไทยเรามีภูมิประเทศที่เหมาะสมแก่การทำเกษตรที่ได้เปรียบประเทศอื่น ๆ มีภูมิปัญญาในแบบฉบับของคนไทย มีทรัพยากรและองค์ประกอบที่เอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจที่จะช่วยยกระดับศักยภาพทางการแข่งขันกับประเทศอื่นได้ โดยเฉพาะจังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีทั้งภูมิประเทศที่ดีและภูมิอากาศที่เอื้อต่อการเพาะเลี้ยงกุ้งและการเพาะปลูกปาล์มน้ำมัน ทำให้การเพาะเลี้ยงกุ้งและเพาะปลูกปาล์มน้ำมันแพร่หลายอย่างกว้างขวาง ส่งผลให้ผลผลิตกุ้งและปาล์มมากเป็นอันดับต้น ๆ ของประเทศ

กุ้งเป็นอาหารพื้นฐานที่มีคนนิยมบริโภคโดยทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นคนต่างชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม ปาล์มน้ำมันก็เป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญของประเทศที่มีอนาคตไกลที่ยังคงเป็นที่ต้องการของภาคอุตสาหกรรมตลอดจนการพัฒนาไปสู่ด้านพลังงานทดแทน เราจะไม่หยุดยั้งในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุด และได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับเพื่อความพึงพอใจของลูกค้า ให้ธุรกิจก้าวออกไปอย่างมั่นคง เคียงคู่กับคุณภาพชีวิตที่ดีของพนักงานของเรา และคุณค่าที่เราจะมอบกลับคืนแก่สังคม ชุมชน และสิ่งแวดล้อมให้เกิดการพัฒนาไปด้วยกัน “กุ้ง ตอบโจทย์ของคนใส่ใจสุขภาพ”

กุ้งนั้นเป็นอาหารทะเลที่ได้รับความนิยมว่ามีประโยชน์ต่อสุขภาพ ตอบโจทย์ตามรูปแบบของการดำรงชีพของคนให้ความสำคัญกับอาหารที่ส่งผลต่อสุขภาพ จึงได้เริ่มต้นทำฟาร์มเลี้ยงกุ้ง เพื่อผลิตกุ้งจำหน่ายแก่ผู้ประกอบการภาคอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าแช่เยือกแข็ง

ในการริเริ่มของบริษัท ศรีสุพรรณฟาร์ม นั้น เกิดขึ้นในช่วงของการประสบปัญหาความยากลำบากในการเลี้ยงกุ้งกุลาดำ ทางฟาร์มได้มองไปที่กุ้งสายพันธุ์แวนดาไมซึ่งเป็นกุ้งขาวแต่ในขณะนั้นกุ้งขาวแวนดาไมยังคงเป็นกุ้งชนิดใหม่สำหรับคนไทยจึงยังไม่นิยมมากนักในประเทศ แต่ถ้าเทียบกับความต้องการของตลาดต่างประเทศนั้น กุ้งขาวแวนดาไม มีความต้องการอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศสหรัฐอเมริกา และมีกระแสแนวโน้มการบริโภคที่มีอัตราเพิ่มมากขึ้น โดยในขณะนั้นมีฟาร์มด้วยกัน 2 ฟาร์ม และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง “ปาล์มน้ำมัน ตอบ โจทย์ระบบ โลกที่ต้องการพลังงานทดแทน”

ต่อมาทางบริษัท ศรีสุพรรณฟาร์ม ได้เริ่มเพิ่มสายกิจการเกษตรให้เกิดระบบที่ครบวงจรในการผลิต โดยมีการวางแผนและลงทุนสร้างแปลงเพาะปลูกปาล์มน้ำมันขึ้นภายใต้การดูแลของบริษัทเอง ซึ่งปาล์มน้ำมันถือได้ว่าเป็นพืชชั้นนำทางเศรษฐกิจในเขตพื้นที่บริเวณภาคใต้ของประเทศไทย เป็นพืชเศรษฐกิจที่มีอนาคตเมื่อโลกได้หันมาให้ความสำคัญเป็นอย่างสูงในการหันมาพึ่งพาพลังงานทดแทนเพิ่มมากขึ้น และเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญอย่างหนึ่งของประเทศไทยที่เหมาะสมสำหรับสภาพภูมิอากาศและภูมิประเทศของจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ในปัจจุบันฐานธุรกิจที่เป็นทุนทางเศรษฐกิจของตระกูลเทือกสุพรรณ

บริษัทที่ตระกูลเทือกสุพรรณถือหุ้นและเป็นกรรมการ

1. บริษัท สุราษฎร์ ฮอท สปริงการ์ด จำกัด จดทะเบียนวันที่ 4 ตุลาคม 2534 ทุน 1 ล้านบาท แบ่งออกเป็น 10,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท

กรรมการบริษัท จำนวน 1 คน คือ นางทัศนีย์ คำเงิน

รายชื่อผู้ถือหุ้น-จำนวนถือหุ้น

1. นางสาวน้ำตาล เทือกสุบรรณ จำนวน 1,000 หุ้น
2. นางสาวน้ำทิพย์ เทือกสุบรรณ จำนวน 1,000 หุ้น
3. นางสาววิภาวี พริ้งสุลกะ จำนวน 1,000 หุ้น
4. นางทัศนีย์ คำเงิน จำนวน 1,000 หุ้น
5. นายบรรเจิด เหล่าปิยะสกุล จำนวน 1,000 หุ้น
6. นายแทน เทือกสุบรรณ จำนวน 4,000 หุ้น
7. บริษัท ศรีสุบรรณ จำกัด จำนวน 1,000 หุ้น
2. บริษัท สุราษฎร์ โกลเด้น แลนด์ จำกัด จดทะเบียนวันที่ 4 ตุลาคม 2534ทุน 160

ล้านบาท แบ่งออกเป็น 1,600,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท

กรรมการบริษัท จำนวน 2 คน คือ

1. นางทัศนีย์ คำเงิน
2. ร้อยโทอัครินทร์ สุวรรณสมบูรณ์

รายชื่อผู้ถือหุ้น-จำนวนถือหุ้น

1. นางสาววิภาวี พริ้งสุลกะ จำนวน 5,000 หุ้น
2. นางทัศนีย์ คำเงิน จำนวน 90 หุ้น
3. นางกึ่งกาญจน์ ทองกุล จำนวน 100 หุ้น
4. นางศรียรัตน์ ศรีเทพ จำนวน 100 หุ้น
5. นายแทน เทือกสุบรรณ จำนวน 5,000 หุ้น
6. นายอัครินทร์ สุวรรณสมบูรณ์ จำนวน 1,500,010 หุ้น
7. บริษัท ศรีสุบรรณ จำกัด จำนวน 89,700 หุ้น
3. บริษัท ศรีสุบรรณ จำกัด จดทะเบียนวันที่ 4 ตุลาคม 2538 ทุน 15 ล้านบาท

แบ่งออกเป็น 150,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท

กรรมการบริษัท จำนวน 2 คน คือ

1. นางทัศนีย์ คำเงิน
2. นางสาววิภาวี พริ้งสุลกะ

รายชื่อผู้ถือหุ้น-จำนวนถือหุ้น

1. นางสาวน้ำตาล เทือกสุบรรณ จำนวน 500 หุ้น
2. นางสาวน้ำทิพย์ เทือกสุบรรณ จำนวน 500 หุ้น
3. นางสาววิภาวี พริ้งสุลกะ จำนวน 1,000 หุ้น
4. นางทัศนีย์ คำเงิน จำนวน 1,000 หุ้น

5. นางศิริรัตน์ ศรีเทพ จำนวน 1,000 หุ้น
6. นายบรรเจิด เหล่าปิยะสกุล จำนวน 100 หุ้น
7. นายสิทธิพร ศรีเทพ จำนวน 1,000 หุ้น
8. นายแทน เทือกสุบรรณ จำนวน 144,900 หุ้น
4. บริษัท กีฬา สุราษฎร์ธานี จำกัด จดทะเบียนวันที่ 5 เมษายน 2553ทุน 2 ล้านบาท

แบ่งออกเป็น 50,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท

กรรมการบริษัท จำนวน 2 คน คือ

1. นายแทน เทือกสุบรรณ
2. นางอนงค์ ล่อใจ

รายชื่อผู้ถือหุ้น-จำนวนถือหุ้น

1. นายแทน เทือกสุบรรณ จำนวน 42,000 หุ้น
2. นายยุทธวีร์ ทองคำ จำนวน 4,000 หุ้น
3. นางอนงค์ ล่อใจ จำนวน 4,000 หุ้น

5. บริษัท กีฬา สุราษฎร์ธานี จำกัด จดทะเบียนวันที่ 5 เมษายน 2553 ทุน 1 ล้านบาท

แบ่งออกเป็น 10,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท

กรรมการบริษัท จำนวน 3 คน คือ

1. นางสาวแขแสง เทือกสุบรรณ
2. นายวิภาส ปิยะสมบัติกุล
3. นายทวิศักดิ์ ตะกั่วทุ่ง

รายชื่อผู้ถือหุ้น-จำนวนถือหุ้น

1. นายทวิศักดิ์ ตะกั่วทุ่ง จำนวน 2,000 หุ้น
2. นางสาวแขแสง เทือกสุบรรณ จำนวน 2,000 หุ้น
3. นางสาวน้ำทิพย์ เทือกสุบรรณ จำนวน 2,000 หุ้น
4. นายวิภาส ปิยะสมบัติกุล จำนวน 2,000 หุ้น
5. นายแทน เทือกสุบรรณ จำนวน 2,000 หุ้น

6. บริษัท ศรีสุบรรณฟาร์ม จำกัด จดทะเบียนวันที่ 10 กรกฎาคม 2546 ทุน 250 ล้านบาท

แบ่งออกเป็น 2,500,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท

กรรมการบริษัท จำนวน 5 คน คือ

1. นายแทน เทือกสุบรรณ
2. นางสาวแขแสง เทือกสุบรรณ

3. นางสาวน้ำทิพย์ เทือกสุบรรณ

4. นายชีวิต พรพานิช

5. นางราตรี จันทนา

รายชื่อผู้ถือหุ้น-จำนวนถือหุ้น

1. นายแทน เทือกสุบรรณ จำนวน 831,670 หุ้น

2. นายผดุงเกียรติ พรหมแก้ว จำนวน 3,000 หุ้น

3. นางสาวแชนแสง เทือกสุบรรณ จำนวน 831,665 หุ้น

4. นายวัชรพงษ์ มีสุขมาก จำนวน 500 หุ้น

5. นางสาวน้ำทิพย์ เทือกสุบรรณ จำนวน 831,665 หุ้น

6. นางราตรี จันทนา จำนวน 500 หุ้น

7. นายชีวิต พรพานิช จำนวน 1,000 หุ้น

7. บริษัท พุนพินลิสซิ่ง จำกัด จดทะเบียนวันที่ 4 พฤษภาคม 2538ทุน 15 ล้านบาท

ขายวัตถุดิบทางการเกษตร แบ่งออกเป็น 150,000 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 100 บาท

กรรมการบริษัท จำนวน 1 คน คือ นายธานี เทือกสุบรรณ

รายชื่อผู้ถือหุ้น-จำนวนถือหุ้น

1. นายธานี เทือกสุบรรณ จำนวน 135,000 หุ้น

2. นางชุตินา เทือกสุบรรณ จำนวน 7,500 หุ้น

3. นางสาวศัลยา เตชะวานนท์ จำนวน 7,500 หุ้น

บริษัทที่นางศรีสกุล พร้อมพันธมิตรเป็นกรรมการบริษัท 4 แห่ง

1. บริษัท ภาเจริญ จำกัด จดทะเบียนวันที่ 5 มีนาคม 2553 ทุน 1 ล้านบาท ประกอบกิจการ
 การทำการเกษตร ที่ตั้งเลขที่ 198/98-99 ถนนลาดพร้าว แขวงจอมพล เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร
 (บ้านนายสุเทพ เทือกสุบรรณ) นางศรีสกุลถือหุ้น 50% นายเอกนัฏ พร้อมพันธมิตร 30% น.ส.ธีรภา
 พร้อมพันธมิตร 20%

2. บริษัท เจริญผลปาล์ม จำกัด จดทะเบียนวันที่ 1 สิงหาคม 2550 ทุน 1 ล้านบาท
 ประกอบกิจการเพาะปลูก,การทำสวน (ปาล์มน้ำมัน) ที่ตั้งเลขที่ 73/4 หมู่ที่ 2 ตำบลพุนพิน อำเภอ
 พุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี บริษัท ชีร์เอก จำกัด ถือหุ้น 99.99%

3. บริษัท ชีร์เอก จำกัด จดทะเบียนวันที่ 23 มีนาคม 2547 ทุน 30 ล้านบาท ประกอบ
 กิจการ อสังหาริมทรัพย์ ที่ตั้งเลขที่ 198/98-99 ถนนลาดพร้าว แขวงจอมพล เขตจตุจักร
 กรุงเทพมหานคร นางศรีสกุล ถือหุ้น 59.99% หรือ 179,988 หุ้น นายเอกนัฏ และ น.ส.ธีรภา พร้อม
 พันธุ์ คนละ 20%

4. บริษัท ซีรีเอก อินทีเรีย ดีไซน์ จำกัด จดทะเบียนวันที่ 13 ตุลาคม 2548ทุน 1 ล้านบาท รับผิดชอบต่อแบบ ตกแต่งภายในและภายนอกที่ตั้งเลขที่ 198/98-99 ถนนลาดพร้าว แขวงจอมพล เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร นางศรีสกุล ถือหุ้่น 59.97% หรือ 5,997 หุ้น นายเอกนัฏ และ น.ส.ธีรภา พร้อมพันธุ์ คนละ 20%

บริษัทที่นายเชน เทือกสุบรรณ ถือหุ้น

1. บริษัท ลีคเทค เทรคดิ่ง จำกัด 13,800 หุ้น
2. หุ้นสหกรณ์สุราษฎร์ธานี 1,000 หุ้น
3. หุ้นสหกรณ์ผู้ผลิตยางพารา 8,777 หุ้น

บริษัทที่ นายสัมฤทธิ์ คำเงิน เป็นกรรมการ

1. บริษัท ที.เค. โกลบอล เทรคดิ่ง จำกัด
2. หจก.ใจดีการยาง ก่อตั้ง วันที่ 6 พฤษภาคม 2540 จำหน่ายและซ่อมจักรรีดยางและอุปกรณ์อื่น – บริการ ค้าปลีก ค้าส่ง เลขที่ 8/6 หมู่ที่ 3 ตำบลหนองไทร อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

3. บริษัท สุราษฎร์สัมฤทธิ์ธุรกิจ จำกัด จดทะเบียนวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2532 ทุน 1 ล้านบาท รับซื้อและจำหน่ายยางพาราและปาล์ม ที่ตั้งเลขที่ 73/14 หมู่ที่ 2 ถนนจตุจอมเกล้า ตำบลพุนพิน อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

4. บริษัท สุราษฎร์สำราญธุรกิจ จำกัด จดทะเบียนวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2532 ทุน 300,000 บาท ซื้อขายยางพารา ยางแผ่น เศษยาง ที่ตั้งเลขที่ 182/2 หมู่ที่ 3 ถนนสุราษฎร์ธานี-ตะกั่วป่า ตำบลท่าโรงช้าง อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

5. บริษัท เอสพีวิวาย แอ็คเคาน์ติ้ง แอนด์ คอนซัลแทนท์ จำกัด จดทะเบียนวันที่ 11 กันยายน 2544 ทุน 1 ล้านบาท รับทำบัญชีและรับเป็นที่ปรึกษา ที่ตั้งเลขที่ 73/12 หมู่ที่ 2 หมู่บ้านจอมเกล้า ถนนจตุจอมเกล้า ตำบลพุนพิน อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

กล่าวโดยสรุปการสะสมหุ้นทางเศรษฐกิจของตระกูลเทือกสุบรรณนั้นเริ่มจากการสะสมหุ้นเศรษฐกิจของคนในชนบทของนายจรัส เทือกสุบรรณในลักษณะของการประกอบอาชีพรับจ้างและค้าขาย เปลี่ยนแรงงานที่ตนเองมีเพื่อให้ได้มาซึ่งรายได้ในการเลี้ยงครอบครัว ต่อมาได้เริ่มมีการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตในการประกอบอาชีพตามวิถีของเกษตรกรรม ว่าด้วยการเป็นเกษตรกรหลังจากแต่งงานได้มีที่ทำกินซึ่งเป็นของฝั่งนางละม้ายผู้เป็นภรรยา ที่ค่อนข้างมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดี ได้มีการทำสวนยางพารา ทำไร่ ก่อนที่จะผันตัวเองเข้าสู่อาชีพรับราชการ ต่อมานายสุเทพ เทือกสุบรรณ หลังจากเรียนจบระดับปริญญาโทจากสหรัฐอเมริกาได้รับราชการแทนผู้เป็นบิดาและในเวลาเดียวกันได้ประกอบอาชีพเป็นเกษตรกร ในการปลูกพื้กทอง และแดง โมนบนพื้นที่กว่า 500 ไร่ของ

ครอบครัว ต่อมาได้ประกอบกิจการทำสวนปาล์มน้ำมัน ฟาร์มวัวส่งขายไปยังประเทศเพื่อนบ้าน และยังได้ประกอบกิจการรับเหมาก่อสร้าง พร้อม ๆ กับการรับราชการ ต่อมาในปัจจุบันนอกจากคนในตระกูลจะรับราชการว่าด้วยข้าราชการการเมืองแล้วนั้น ธุรกิจของครอบครัวเพื่อกุสุบรรณได้มีการจัดตั้งบริษัทขึ้นหลายบริษัท มีทุนในการจัดตั้ง รวมแล้วราว ๆ 580 ล้านบาท โดยธุรกิจของครอบครัวที่เป็นสายเลือดหลักในการเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัวนั้น ก็คือ บริษัท ศรีสุบรรณ ฟาร์ม จำกัด ที่มีนายแทน เพื่อกุสุบรรณ นางสาวแชนแสง เพื่อกุสุบรรณ และนางสาวน้ำทิพย์ เพื่อกุสุบรรณ ถือหุ้นใหญ่ในบริษัท ซึ่งมีทุนจดทะเบียนจำนวน 250 ล้านบาท โดยลักษณะของบริษัท ศรีสุบรรณ ฟาร์ม จำกัด ธุรกิจเกี่ยวกับการเลี้ยงกุ้งและการทำสวนปาล์มน้ำมันเพื่อส่งออก

จะเห็นได้ว่าการขับเคลื่อนทุนทางเศรษฐกิจของตระกูลเพื่อกุสุบรรณนั้นได้มีการสะสมทุนในลักษณะการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจจากหลักร้อยละจนถึงหลักหลายร้อยล้านในปัจจุบันมีการกระจายทุนทางเศรษฐกิจในครอบครัวตลอดจนเครือญาติและกลุ่มบุคคลเป็นเครือข่ายที่เพิ่มขนาดขึ้นเรื่อย ๆ ในตำแหน่งผู้บริหาร ผู้ถือหุ้น และบุคลากรในระบบธุรกิจของตระกูล การสะสมทุนทางเศรษฐกิจของตระกูลเพื่อกุสุบรรณไม่เพียงแต่เป็นการสะสมทุนของตระกูลเพียงอย่างเดียว ยังส่งผลต่อทุนทางเศรษฐกิจของประชาชนภายในเขตพื้นที่ โดยผ่านการว่าจ้างแรงงาน การเป็นคู่ค้ากันทางธุรกิจ ที่ได้ผลประโยชน์ร่วมกัน ตลอดจนการดูแลเอาใจใส่พนักงานที่ดูแลแล้วไม่ใช่แค่เป็นเพียงพนักงานแต่มีการดูแลดังเช่นบุคคลในครอบครัว เห็นได้จากการดูแลสวัสดิการ ตามปัจจัยพื้นฐานของการดำรงชีพ มีการจัดที่พักที่อยู่อาศัย ดูแลเรื่องการรักษาพยาบาลของพนักงานในบริษัท การสะสมทุนทางเศรษฐกิจของตระกูลเพื่อกุสุบรรณจึงส่งผลต่อยอดไปถึงทุนทางการเมืองอย่างมาก การที่มีจำนวนพนักงานจำนวนหลายพันคนหากนับรวมถึงบุคคลในครอบครัวของพนักงานด้วยแล้วจำนวนเพิ่มถึงหลายหมื่นคน ล้วนแล้วแต่เป็นบุคคลที่มีความรักและให้ใจกับตระกูลเพื่อกุสุบรรณ ที่มีความผูกพันกันอย่างยาวนาน จากรุ่นสู่รุ่นในสายของระบบเศรษฐกิจ เมื่อถึงวันเวลาที่ต้องใช้สิทธิในการมีส่วนร่วมทางการเมือง บุคคลเหล่านี้ก็จะเป็กลุ่มเสียงสำคัญในการขับเคลื่อนกลไกทางการเมืองของตระกูลเพื่อกุสุบรรณนั่นเอง

2. การสะสมทุนทางสังคม

การสะสมทุนทางสังคมของตระกูลเพื่อกุสุบรรณจากการศึกษาพบว่าตระกูลเพื่อกุสุบรรณ ได้มีพัฒนาการการสะสมทุนทางสังคมเริ่มตั้งแต่การก่อกำเนิดต้นตระกูลที่มีการสืบทอดกันมาจากนายสม ทหารเอกในกรมพระราชวังบวรสถานมงคล (วังหน้า) ช่วงเกิดสงครามเก้าทัพ เมื่อปี พ.ศ.2328 ได้รับหน้าที่ยกทัพมาตีเมืองท่าทอง (จังหวัดสุราษฎร์ธานีในปัจจุบัน) จากพม่าในเวลานั้น ต่อมาได้รับคุณงามความดีมอบตำแหน่งพระวิสุตรสงครามภักดี และมอบเมืองท่าทอง

ให้แก่ชายสมเป็นเจ้าเมืองปกครองดูแล ในเวลาต่อมาครั้งที่นายสมเสียชีวิตลง นายเดชผู้เป็นบุตรชายคนที่ 4 ได้รับตำแหน่งหลวงเทพพิทักษ์สุนทรขึ้นเป็นเจ้าเมืองสืบต่อมา

กล่าวได้ว่าตระกูลเทือกสุบรรณได้มีจุดเริ่มต้นมีสถานะทางสังคมที่เป็นเจ้าขุนมูลนายเปรียบได้ว่าการสะสมทุนทางสังคมของตระกูลเทือกสุบรรณเกิดจากเครือข่ายทางสังคม การยอมรับทางสังคม ตลอดจนถูกสร้างโดยอำนาจทางสังคม โดยพัฒนาการของตระกูลเทือกสุบรรณ นั้นเริ่มจากนายครุฑ ที่สืบเชื้อสายมาจากหลวงเทพพิทักษ์สุนทรในฐานะบุตรชายคนโต ซึ่งเป็นต้นตระกูลนับต่อมา (สุเทพ เทือกสุบรรณ, 2557, หน้า 28)

ตระกูลเทือกสุบรรณ นับเป็นตระกูลที่สืบเชื้อสายเก่าแก่มายาวนาน ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี สืบมาตั้งแต่พระวิเศษสงครามภักดี (สม) และหลวงเทพพิทักษ์สุนทร (เดช) เจ้าเมืองท่าทอง (อำเภอกาญจนดิษฐ์ ในปัจจุบัน) เป็นนครรัฐอันมีความรุ่งเรืองแห่งคุ่มน้ำตาปีในอดีตเคียงคู่กันมากับเมืองไชยา จนกระทั่งถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว นายครุฑ ซึ่งสืบเชื้อสายมาจากหลวงเทพพิทักษ์สุนทร (เดช) และเรียกตัวเองว่าเป็นผู้สืบสายสกุลเทพพิทักษ์ จึงไปขออำเภอกำหนดตั้งนามสกุลว่า เทพพิทักษ์ แต่นายอำเภอนาสารในขณะนั้นไม่ยินยอม โดยอ้างว่าเทพพิทักษ์มีความหมายว่า มีเทพคุ้มครองอันไปเสมอกับพระมหากษัตริย์ ที่ถือว่าเป็นสมมุติเทพและมีเทพคุ้มครอง พร้อมกับบอกว่าคนรุ่นต่อไปเป็นเทือกเถาเหล่ากอของนายครุฑ จึงควรจะเริ่มตั้งสกุลกันใหม่ที่ตัวนายครุฑ นายอำเภอก็ตั้งชื่อสกุลให้ใหม่ว่า “เทือกสุบรรณ” อันหมายความว่า เชื้อสายของนายครุฑ นายครุฑเป็นปู่ของนายจรัส เทือกสุบรรณซึ่งเป็นบิดาของนายสุเทพ เทือกสุบรรณ

การสะสมทุนทางสังคมของตระกูลเทือกสุบรรณนั้นเป็นในลักษณะการอุทิศตนทั้งกายทั้งใจ และทั้งทรัพย์สินในแกสังคมตั้งแต่สมัยของนายจรัส เทือกสุบรรณ ด้วยการทุ่มเทแรงกายมีความมุ่งมั่นอดสูดสาหัสแรงใจที่มุ่งมั่นทำเพื่อสังคมมาโดยตลอด จะเห็นได้จากนายจรัส เทือกสุบรรณ ชาวอำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี หลังปลดประจำการจากทหารเกณฑ์ ได้กลับมารับจ้างลากไม้ ทำไร่ และทำนา ด้วยความขยันขันแข็ง ประกอบกับมีเพื่อนมาก และได้รับการยอมรับนับถือจากเพื่อนบ้าน จึงได้รับเลือกให้เป็นผู้ใหญ่บ้านในขณะที่มีอายุเพียง 27 ปีเศษ ในขณะที่นายจรัส เทือกสุบรรณดำรงตำแหน่งเป็นผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่จรัสวางแผนและจัดหางบประมาณพัฒนาหมู่บ้านโดยไม่อาศัยงบประมาณจากราชการ ด้วยความเอาใจจริงเอาใจ ประกอบกับได้รับการร่วมมือจากชาวบ้าน ทำให้บ้านบ่อกรังเจริญขึ้น ชื่อเสียงของผู้ใหญ่จรัสจึงเป็นที่รู้จักไปทั่ว

ต่อมาปีเศษ ตำแหน่งกำนันตำบลท่าสะทอนว่าง ผู้ใหญ่จรัสมีความต้องการเข้าทำหน้าที่กำนันและได้รับความไว้วางใจจากชาวบ้านเป็นผลจากการทุนทางสังคมที่นายจรัส เทือกสุบรรณได้สะสมมาโดยตลอด ส่งผลให้ได้รับเลือกเป็นกำนัน และการทำงานอย่างหนักเพื่อสังคมมาโดยตลอด ทำให้ตำบลท่าสะทอนมีความเจริญขึ้นและมีความเป็นอยู่อย่างสงบ ปราศจากโจรผู้ร้าย กำนันจรัส

ได้ชื่อว่า กำนันมือปราบ เห็น ได้จากการทำหน้าที่ของกำนันที่มีลักษณะพูดคำไหนคำนั้น ชัดเจนและแน่นอนก่อให้เกิดความเชื่อมั่นระหว่างชาวบ้านและตัวของกำนันจรส หากมีโจรมาจากถิ่นอื่นหนีมาหลบซ่อน กำนันจรสจะไปจัดการกับโจรเหล่านั้นด้วยการจับกุมเองโดยไม่เกรงใจใครจากผลงานที่โดดเด่น จึงได้รับตำแหน่งกำนันยอดเยี่ยม หรือ กำนันแหบทองคำ จากกระทรวงมหาดไทย พร้อมรางวัลแหบทองคำ อาวุธปืนสั้นและเครื่องแบบราชการ

ซึ่งผลของการทุ่มเทดังกล่าวทำให้เกิดการยอมรับจากคนในพื้นที่ตลอดจนเกิดการยอมรับทางสังคมจากนอกพื้นที่นายจรส เพื่อกุสุภรณจึงมีชื่อเสียงในสังคม อีกทั้งบุคคลในตระกูลเพื่อกุสุภรณได้มีการสะสมทุนทางสังคมในลักษณะการทำงานการทำความดีเพื่อสังคมในลักษณะต่าง ๆ

การทำกิจกรรมทางสังคม

การทำกิจกรรมต่าง ๆ ทางสังคมถือว่าเป็นการสะสมทุนทางสังคมลักษณะหนึ่งที่ตระกูลเพื่อกุสุภรณได้ มีการริเริ่ม การเข้าร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น การเป็นตัวแทนในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยที่เกิดขึ้นทั้งในและต่างประเทศ เช่น การช่วยเหลือพี่น้องประชาชนประเทศลาวที่ประสบอุทกภัย ที่เมืองอัตปือ โดยตั้งโรงครัวอยู่ที่ศูนย์ราชการศูนย์ช่วยเหลือผู้ประสบภัยอัตปือ ทำข้าวกล่องให้อาสาสมัคร เอาขึ้นไปให้ประชาชน ทำข้าวต้มไปให้ผู้ประสบภัยที่อยู่โรงพยาบาลเลิด ทำข้าวกล่องไปให้ผู้ที่อยู่พวยพวยอยู่ที่โรงเรียนอัตปือ และทำอาหารให้พี่น้องอาสาสมัครและประชาชนที่มาช่วยงานได้รับประทาน

ได้ออกไปเยี่ยมและช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบภัยน้ำท่วมที่ตำบลชลครามอำเภอกาญจนดิษฐ์ ซึ่งได้มอบน้ำดื่มสิงห์ เสื้อ และพระบรมฉายาลักษณ์ในหลวงรัชกาลที่9 ทรงผนวช เพื่อเป็นกำลังใจให้กับประชาชน จัดซื้อสิ่งของจำเป็นเพื่อมอบให้กับประชาชน นำอาหารและน้ำดื่ม มาช่วยเหลือประชาชนที่ประสบภัยน้ำท่วมในเขตอำเภอกาญจนดิษฐ์ ม.9 ตำบลปากกระแฉะและตำบลพวง ซึ่งประชาชนได้รับความเดือดร้อนเป็นจำนวนมาก การร่วมบริจาคโลหิตเพื่อเป็นประโยชน์แก่สังคม ในวันพ่อและวันแม่แห่งชาติเป็นประจำทุกปีเพราะทุกวันนี้เลือดยังเป็นที่ต้องการในการรักษาผู้ป่วยเป็นอย่างมาก

การตอบรับคำเชิญเข้าร่วมเป็นเกียรติในการเปิดงานพิธีสำคัญต่างทั้งภาครัฐและเอกชน เข้าร่วมงานมงคลสมรสทั้งเป็นประธานในพิธีกล่าวขอบคุณแขกที่มาร่วมงานเป็นแขกผู้มีเกียรติในงานตลอดจนต้อนรับแขกในงาน งานเปิดกิจการห้างร้าน งานศพ งานบวช งานขึ้นบ้านใหม่ บางครั้งได้รับเชิญหลายงานในช่วงเวลาเดียวกันก็จะมอบหมายตัวแทนเข้าร่วมงานเสมอถึงตัวไม่ไปแต่ใส่ซองครบ

เข้าร่วมงานบุญวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ร่วมทำบุญเข้าพรรษา ออกพรรษา วิสาขบูชา อาสาทรหมู่ชาวมหาเถรียนพรชยาดลอดจนร่วมงานเวียนเทียนเป็นประจำทุกปี

เข้าร่วมงานถวายพระพรเนื่องในวันที่ 5 ธันวาคม วันพ่อแห่งชาติ วันที่ 12 สิงหาคม วันแม่แห่งชาติ แสดงถึงความจงรักภักดีต่อส่วนรวมจิตใจคนไทยทั้งชาติ

เข้าร่วมกิจกรรมกีฬาปั่นจักรยาน กิจกรรมวิ่งเพื่อสุขภาพ การแข่งขันกีฬาทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐและเอกชนจัดขึ้น

อีกทั้ง ร่วมบริจาคเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติอย่างต่อเนื่องร่วมจัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษา ร่วมกับภาครัฐและเอกชน กิจกรรมอุปสมบท และกิจกรรมอื่น ๆ อีกมากมาย การจัดทำโครงการในนามของ ศรีสุพรรณฟาร์ม

การสะสมทุนทางสังคมของตระกูลเทือกสุพรรณในรูปแบบของโครงการต่างผ่านในนามบริษัทของตระกูลในรูปแบบของการสร้างกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลา นับ 10 ปี

การจัดทำโครงการเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติ โครงการพันธุ์ผืนป่ากับศรีสุพรรณฟาร์ม “Farming for the GREEN Future” เป็นโครงการที่ตระกูลเทือกสุพรรณทำในนามของบริษัทศรีสุพรรณฟาร์ม ได้จัดทำโครงการนี้เริ่มเมื่อปี 2550 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการอนุรักษ์ธรรมชาติบริเวณพื้นที่ชายฝั่ง ที่เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำและยังเป็นการรักษาระบบนิเวศให้คงอยู่ในสภาพเดิมตามธรรมชาติ จากครั้งแรกที่ได้รับเริ่มโครงการมาจนถึงปัจจุบันรวมระยะเวลาของโครงการนับได้ 12 ปี โดยครั้งล่าสุดครั้งที่ 12 เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2562 มีโก่งกาง 5,000 ต้น ทำต่อเนื่องมา 12 ปี ปลูกไปกว่า 50,000 ต้นแล้วและยังคงปลูกต่อไป ส่งผลให้ชาวบ้านสามารถประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงครอบครัวตนเองได้ เป็นสิ่งที่ตระกูลเทือกสุพรรณได้ทำให้แก่สังคมถือเป็นการสะสมทุนทางสังคมอย่างหนึ่งเพราะถือได้ว่าชาวบ้านได้รับการช่วยเหลือให้มีพื้นที่ทำกินและได้รับประโยชน์โดยตรงกับกิจกรรมโครงการสร้างเป็นเครือข่ายความสัมพันธ์อันดีระหว่างตระกูลเทือกสุพรรณกับชาวบ้านในพื้นที่

โครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ตระกูลเทือกสุพรรณได้เล็งเห็นความสำคัญและด้วยความตระหนักต่อผลกระทบที่ยาเสพติดเป็นบ่อเกิดแห่งความเสื่อมโทรมทางสังคมเป็นต้นตอแห่งปัญหาทางสังคม และส่งผลต่อสุขภาพและความสุขของสมาชิกในครอบครัว ตระกูลเทือกสุพรรณจึงได้รับเริ่มโครงการนี้ขึ้นมาโดยเริ่มจากในบริษัทศรีสุพรรณฟาร์ม ด้วยความห่วงใยต่อระดับคุณภาพชีวิตของพนักงานภายในบริษัท จึงทำให้เกิดการดำเนินการในรูปแบบของนโยบายและกิจกรรมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด มีวัตถุประสงค์คือให้พนักงานห่างไกลจากยาเสพติด ส่งเสริมและสนับสนุนให้พนักงานได้มีความรู้และความเข้าใจในพิษภัยของ

ยาเสพติด และการสร้างสุขภาวะที่ดีให้กับพนักงานอย่างต่อเนื่องและได้รับรางวัลโรงงานสีขาว จากผู้ว่าราชการจังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อ 28 กันยายน พ.ศ. 2552 ถึงได้ว่าเป็นกิจกรรมที่ประสบความสำเร็จอีกโครงการหนึ่งที่ตระกูลเทือกสุบรรณได้ทำให้แก่สังคม

การบริหารจัดการด้านเอดส์และวัณโรค ทางตระกูลเทือกสุบรรณได้มีการปฏิบัติต่อบุคลากรด้วยความตระหนักในคุณค่าความเป็นมนุษย์ของบุคคลโดยทั่วไป และความต้องการให้เกิดการพัฒนาทางด้านคุณภาพชีวิต เราได้เข้าร่วมโครงการมาตรฐานการบริหารจัดการด้านเอดส์ในสถานประกอบการของสมาคมแนวร่วมภาคธุรกิจไทยต้านภัยเอดส์ โดยเราให้ความสำคัญกับการปฏิบัติโดยยึดหลักสิทธิมนุษยชน และให้การสนับสนุนในทุกวิถีทางที่พึงกระทำได้ภายใต้ขอบเขตของบริษัท ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและบริหารจัดการด้านโรคเอดส์และวัณโรค เราไม่มีการบังคับให้ผู้สมัครงานและพนักงานตรวจเลือดเพื่อตรวจสอบการติดเชื้อเอดส์ เราให้การปฏิบัติต่อพนักงานทุกคนอย่างเสมอภาค และเท่าเทียมกัน ไม่ว่าพนักงานผู้นั้นจะเป็นผู้ติดเชื้อเอดส์หรือ วัณโรค มีการส่งเสริมและสนับสนุนในการรณรงค์ป้องกันสร้างความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติที่ถูกต้อง โดยได้รับรางวัลมาตรฐานการบริหารจัดการด้านเอดส์และวัณโรค ASO-T Thailand ระดับทอง เมื่อวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2553 (แทน เทือกสุบรรณ, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2562)

การสะสมทุนทางสังคมที่สำคัญของตระกูลเทือกสุบรรณ “สหกรณ์สุราษฎร์ธานี จำกัด (CO-OP)”

การสะสมทุนทางสังคมของตระกูลเทือกสุบรรณในรูปแบบของสหกรณ์นั้นจุดเริ่มต้นเกิดจากนายสุเทพ เทือกสุบรรณที่ได้รับแรงบันดาลใจจากการอ่านหนังสือซึ่งเป็นสิ่งที่นายสุเทพ เทือกสุบรรณนั้นชื่นชอบและผลจากการอ่านหนังสือของนายสุเทพ เทือกสุบรรณได้พบแนวคิดจากหนังสือของคุณสด กุระมะโรหิต ซึ่งเป็นนิยายที่ได้มีการสอดแทรกเนื้อหาของสหกรณ์อยู่ในหนังสือนั้น นายสุเทพ เทือกสุบรรณ จึงเกิดแนวคิดในการจัดตั้งสหกรณ์ขึ้น เป็นลักษณะของสหกรณ์ชุมชน เพื่อเป็นประโยชน์ของพี่น้องประชาชนในชุมชน “เราต้องมีอำนาจในการต่อรองในตลาด”

นายสุเทพ เทือกสุบรรณได้มีการชักชวนชาวบ้านจัดตั้งสหกรณ์ชุมชน โดยการจัดนัดประชุมชาวบ้านเพื่อชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับสหกรณ์ให้ชาวบ้านได้มีความเข้าใจ ได้ทราบถึงประโยชน์จากการจัดตั้งสหกรณ์ ต่อมาชาวบ้านได้มีการรวบรวมผลผลิต ซึ่งผลผลิตของชาวบ้านในตอนแรกเริ่มส่วนใหญ่ก็จะเป็นอย่างพาราน้ำออกจำหน่ายในรูปแบบของสหกรณ์ การรวมตัวของชาวบ้านในรูปแบบของสหกรณ์ ส่งผลให้ชาวบ้านมีอำนาจในการต่อรองเกี่ยวกับกลไกการตลาดเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ราคาขายพาราขยับตัวสูงขึ้น 1-2 บาท ต่อกิโลกรัม หากมองในแง่เชิงตัวเลขอาจมีค่าไม่มากมายนักแต่ในมุมมองของชาวบ้านมันส่งผลและมีความหมายเป็นอย่างมากสำหรับชาวเกษตรกรผู้

ประกอบอาชีพปลูกยางพารา “หัวใจหลักของคุณภาพสินค้านั้น มาจากการรักษาคุณภาพในการผลิต”

สิ่งสำคัญที่สุดของการอยู่รอดว่าด้วยการค้าขายนั้นก็คือ คุณภาพของสินค้า โจทย์นี้ต้องทำการตีให้แตกและแปลความออกมาให้ได้ และคำตอบของสหกรณ์เรานั้นคือ คุณภาพในการผลิต การแปรรูปจากน้ำยางสดมาเป็นยางแผ่นนั้นลักษณะแผ่นยางต้องมีความบางไม่หนา จากเดิมที่ชาวบ้านที่ประกอบอาชีพทำสวนยางได้ทำยางแผ่นหนาค้นน้ำหนักต่อแผ่นก็กิโลกรัมกว่า ๆ เราจึงได้มีการปรับแนวคิดและวิธีการ โดยยางแผ่นต้องบางและสะอาด จึงปรับมารีดยางแผ่นให้บางลงเหลือเพียงแผ่นละ 8-9 ชีดเท่านั้น ใส่ใจในความสะอาดจึงส่งผลต่อราคาทำให้มูลค่าของยางแผ่นได้ราคาดีขึ้น “เราทุกคนคือเจ้าของสหกรณ์”

นอกจากนั้นทางสหกรณ์ยังมุ่งเน้นให้ความสำคัญเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชาวบ้าน ไม่ว่าจะเป็นส่วนร่วมทางความคิด การมีส่วนร่วมในทางปฏิบัติ ทางสหกรณ์มีการเปิดโอกาสและเล็งเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมนำสิ่งต่าง ๆ ในรูปแบบของปัญหาตลอดจนความต้องการของชาวบ้านมาเป็นแนวทางหลักในการทำงานของสหกรณ์ เพื่อตอบสนองชาวบ้านอย่างแท้จริง “สหกรณ์ ครบวงจร”

สิ่งที่สหกรณ์เป็นเริ่มต้นจากดูแลสินค้าทางการเกษตรของชาวบ้าน แต่การดำรงชีวิตของชาวบ้านนั้นมีปัจจัยอีกหลาย ๆ อย่างที่มีความจำเป็นต่อการใช้ชีวิต ไม่ว่าจะเป็นอุปกรณ์การเกษตรตลอดจนสินค้าอุปโภคบริโภคที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีพในชีวิตประจำวัน ทางสหกรณ์ได้รับฟังความคิดเห็นจากชาวบ้านและนำข้อมูลที่ได้เหล่านั้นมาบริหารจัดการในรูปแบบของสหกรณ์ โดยการนำมาขายเป็นสินค้าของสหกรณ์ แต่ให้ความสำคัญโดยลักษณะการขายสินค้าของสหกรณ์จะไม่กระทบกับผู้ค้ารายย่อย การดำเนินการของสหกรณ์จึงกระทำการด้วยความระมัดระวังเป็นอย่างสูง ส่งผลให้สินค้าที่สหกรณ์ให้ความสำคัญนั้นจะเป็นเรื่องใหญ่ ๆ ที่จะมีการซื้อในจำนวนมากแล้วมาแบ่งขายให้กับชาวบ้าน ไม่ว่าจะเป็น ข้าว ปุ๋ย ทางสหกรณ์จะมีการสั่งมาเป็นคันรถสิบล้อหลาย ๆ คัน ราคาจะถูกลงถือเป็นการช่วยลดภาระชาวบ้านได้เป็นอย่างดี ผลของการจัดตั้งสหกรณ์ถือว่าเป็นผลสำเร็จเพราะกิจการของสหกรณ์ตำบลท่าสะท้อนนั้นก้าวหน้าเป็นอย่างดี (สุเทพ เทือกสุบรรณ, 2557)

“ระบบสหกรณ์จะช่วยประชาชนให้มีทางเลือก ประชาชนที่เป็นสมาชิกจะได้รับผลประโยชน์ทั้งได้เพิ่มพูนรายได้และประหยัดรายจ่าย อีกทั้งการรวมตัวการทำธุรกิจในแบบสหกรณ์ยังทำให้ประชาชนธรรมดา ๆ มีอำนาจในการต่อรองมากขึ้น” “จากสหกรณ์ตำบล สู่สหกรณ์จังหวัด”

หลังจากนายสุเทพได้เข้าสู่แวดวงการเมืองอย่างเต็มตัว นายสุเทพจึงได้ริเริ่มจัดตั้ง สหกรณ์สุราษฎร์ธานี จำกัด (CO-OP) ขึ้น โดยนายสุเทพได้อาศัยวงเงินงบประมาณที่อนุญาตให้ ส.ส. สามารถแปรญัตติไปแก้ไขปัญหาแก่ประชาชนในเขตเลือกตั้งของตนเองได้ วงเงินที่ได้มา บางปีได้ 20 ล้านบาท บางปีได้ 30 ล้านบาท แต่เงินเหล่านั้นก็เป็นอันต้องยุติลงเพราะตามรัฐธรรมนูญ ฉบับปี พ.ศ. 2550 มีบทบัญญัติห้ามมิให้ ส.ส ส.ว. หรือกรรมการเข้าไปมีส่วนในการใช้จ่าย งบประมาณแผ่นดิน ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อมก็ตาม

ด้วยความสนใจของนายสุเทพในเรื่องสหกรณ์ ในสมัยปีงบประมาณ พ.ศ.2538-2539 นายสุเทพได้ชักชวน ส.ส.สุราษฎร์ธานีร่วมกันแบ่งงบประมาณ ส.ส.แต่ละท่านเป็นทุนซื้อที่ดิน จำนวน 160 ไร่เศษ ริมถนนสายเอเชียใกล้ ๆ สนามบินสุราษฎร์ธานี และก่อสร้างถนน อาคารต่าง ๆ ของสหกรณ์ประกอบด้วย อาคารร้านสหกรณ์ ศูนย์อาหาร สหกรณ์นั้นต้องมีสมาชิก นายสุเทพได้มีการตระเวนพูดจาปราศรัยชักชวนชาวบ้านประชาชนชาวสุราษฎร์ธานี ให้ร่วมกันเป็นสมาชิกของ สหกรณ์ ผลปรากฏว่ามีสมาชิกเริ่มต้นร่วมสามหมื่นคน มีทุนในการดำเนินการของสหกรณ์ประมาณสองร้อยล้านบาท

ขณะนี้สหกรณ์สุราษฎร์ธานี จำกัด หรือที่ชาวบ้านเรียกกันติดปากว่า (โค-อ็อป) กลายเป็น สหกรณ์เอกชนประเภทที่ประสบความสำเร็จค่อนข้างดี เป็นจุดรวมสินค้าที่ใครเดินทางผ่านทางใต้ก็ มักจะแวะหาซื้อสินค้าพื้นเมือง สินค้าโอท็อปจากร้านค้าสหกรณ์ และแวะพักรับประทานอาหารที่ ศูนย์อาหาร มีทั้งอาหารทะเลและอาหารประจำภาคใต้ที่ขึ้นชื่อเรื่องความสด อร่อยและเรื่องความ ยุติธรรมของราคาสินค้า สหกรณ์ยังมีที่ให้บริการสำหรับนักเดินทางและนักท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็น ห้องน้ำ ห้องอาบน้ำ มีสถานีปั้มน้ำมันที่มีขนาดใหญ่ มีร้านสะดวกซื้อ 7-11 ร้านขายกาแฟสด ร้าน KFC ครบครัน

สหกรณ์ยังมีศูนย์ประชุมและแสดงสินค้านานาชาติอูบลรัตนราชกัญญา ซึ่งทุลกระหม่อม หญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดีทรงพระกรุณาประทานชื่อให้ เป็นหอประชุมใหญ่จน ปีได้จำนวน 3,000-4,000 คน เคยใช้เป็นที่จัดแสดงสินค้าของภาคใต้ Southern Expo ติดต่อกันหลายปี โดยทุลกระหม่อมอุบลรัตนฯ ทรงพระกรุณาเสด็จเป็นองค์ประธานเปิดงานแทบทุกปี และเดี๋ยวนี้ ภาคเอกชนได้ใช้พื้นที่บริเวณของสหกรณ์ใช้จัดงานต่าง ๆ อีกมากมาย

กว่าจะประสบความสำเร็จได้การทำงานย่อมมีอุปสรรค ผลกระทบครั้งใหญ่ของกิจการ สหกรณ์ ก็คือการเข้ามาของห้างสรรพสินค้าต่าง ๆ เช่น แม็คโคร โลตัส บิ๊กซี และเซนทรัล กิจการ สหกรณ์ที่นายสุเทพเพียรสร้างก่อตั้งขึ้นมาขาดทุนปีนี้เกือบ 300 ล้านบาท นายสุเทพแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยนำเงินของครอบครัวไปฝากสหกรณ์เกือบร้อยล้าน เพื่อให้สหกรณ์ได้ใช้ในการ ปรับปรุงกิจการ อีกทั้งนายสุเทพได้ไปกู้เงินเพื่อมาเป็นทุนจากธนาคารเอกชน โดยใช้ตัวเองเป็นคน

ค้าประกันอีกหลายสิบล้าน เพื่อหวังให้สหกรณ์มีเงินหมุนเวียนใช้ในการบริหารกิจการ ได้อย่างไม่ติดขัด

“สหกรณ์สุราษฎร์ธานี จำกัด สหกรณ์ต้นแบบระดับจังหวัดเพื่อหาช่องทางสนับสนุนส่งเสริมให้มีสหกรณ์อย่างนี้ขึ้นในจังหวัดต่าง ๆ ในอนาคตเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาการผลิต การตลาด ให้เกษตรกรอย่างยั่งยืนต่อไป”

สหกรณ์สุราษฎร์ธานี จำกัด ถือเป็นตลาดกลางซื้อขายยางพารา ซึ่งใหญ่เป็นอันดับสองรองจากตลาดหาดใหญ่ มีการประมูลซื้อ-ขายยางพาราที่ตลาดกลางแห่งนี้แทบทุกวันทำการ เป็นตลาดหนึ่งที่สะท้อนราคาเคลื่อนไหวของยางพาราในประเทศไทย โดยสมัยที่นายสุเทพเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรฯ ได้สนับสนุนให้ชาวสวนยางพาราตั้งสหกรณ์ชาวสวนยางพาราขึ้นทั่วประเทศกว่า 500 สหกรณ์ โดยมีกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางคอยให้ความดูแลและช่วยเหลือคูดุที่เลี้ยง สหกรณ์รวมตัวกันรวบรวมน้ำยางดิบป้อนโรงการผลิตยางแผ่นรมควันของสหกรณ์ที่มีคุณภาพมาตรฐาน ขายได้ราคาดีเป็นที่พอใจของบรรดาสมาชิกที่เป็นเจ้าของสวนยางทั้งหลาย (อัญชะลี ไพรีรักและคณะ, 2558, หน้า 69-74; สุเทพ เทือกสุบรรณ, 2557)

เครือข่าย

ตระกูลเทือกสุบรรณมีการให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ที่มีกับเครือข่ายองค์กรในสังคมไม่ว่าจะเป็น หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน หรือภาคสังคม (ประชาชน) และเครือข่ายบุคคลในสังคมไม่ว่าจะเป็นผู้นำชุมชน ข้าราชการ นักธุรกิจ นักวิชาการ เกษตรกรเป็นต้น โดยตระกูลเทือกสุบรรณได้มีกระบวนการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมกับกลุ่มเครือข่ายโดยการเรียนรู้ร่วมกัน มีรูปแบบการประสานงานกับกลุ่มคนหรือองค์กร มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน หรือทำกิจกรรมร่วมกัน ช่วยเหลือกัน อย่างสม่ำเสมอ ตระกูลเทือกสุบรรณได้มีการสร้างสังคมกัลยาณมิตร หรือเครือข่ายแห่งการเรียนรู้ซึ่งกันและกันทำให้เกิดความเป็นหนึ่งเดียวกันในสังคม เกิดเป็นสายใยของความสัมพันธ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ระหว่างบุคคลหนึ่งกับบุคคลอื่น ๆ อีกหลาย ๆ คน

จากการศึกษาพบว่าตระกูลเทือกสุบรรณได้มีเครือข่ายที่เป็นเครือข่ายสำคัญที่ส่งผลต่อการสร้างและขยายอำนาจทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณดังนี้

เครือข่ายข้าราชการ

ตระกูลเทือกสุบรรณได้รับการสนับสนุนจากข้าราชการทั้งในและต่างพื้นที่เป็นอย่างมาก อันเนื่องมาจากการที่ตระกูลเทือกสุบรรณได้มีการสร้างเครือข่ายกับข้าราชการดังกล่าวมาอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา สืบเนื่องจากในเวลาก่อนที่นายจรัส เทือกสุบรรณ จะได้รับเลือกเป็นผู้นำหมู่บ้านนายจรัส เทือกสุบรรณได้มีการติดต่อให้ความร่วมมือคอยเป็นหูเป็นตาให้กับทางการว่าด้วยการดูแล

ความสงบตลอดจนดำเนินการตามที่รัฐได้มีแนวทางหรือนโยบายต่าง ๆ ให้กับข้าราชการในพื้นที่ได้นำสู่การปฏิบัติ จึงเกิดความคุ้นเคย สนับสนุนกันเป็นอย่างดีกับข้าราชการ เมื่อนายจรัส เทือกสุบรรณเข้าสู่เส้นทางของข้าราชการในตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านที่มีกระบวนการในการได้มาซึ่งตำแหน่งโดยวิธีการลงคะแนนเสียง นอกเหนือจากประชาชนที่ให้การสนับสนุนแล้ว บรรดาข้าราชการในพื้นที่ก็ให้การสนับสนุนนายจรัส เทือกสุบรรณเป็นอย่างดีส่งผลให้ได้รับตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน และกำนันตามลำดับ ในเวลาต่อมาเมื่อนายสุเทพ เทือกสุบรรณบุตรชายคนโตได้สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศกลับมาด้วยใจมุ่งมั่นใช้ความรู้ที่ได้ศึกษาเล่าเรียนมาพัฒนาท้องถิ่นบ้านเกิดของตนเอง นายสุเทพ เทือกสุบรรณได้เข้าสู่ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน และกำนันแทนนายจรัส เทือกสุบรรณผู้เป็นบิดา ก็ได้รับการสนับสนุนอย่างดีจากบรรดาข้าราชการเหมือนดังเคยตลอดระยะเวลาที่นายสุเทพ เทือกสุบรรณดำรงตำแหน่งได้มีการติดต่อสื่อสาร และมีทำงานร่วมกันปฏิบัติหน้าที่ ทำกิจกรรมต่าง ๆ มาโดยตลอดเพื่อมุ่งหวังให้งานได้ลุล่วงและประสบผลสำเร็จอันเกิดประโยชน์ต่อประชาชนอย่างสูงสุด เกิดเป็นเครือข่ายในการทำงานที่คอยสนับสนุน ส่งเสริมกันระหว่างตระกูลเทือกสุบรรณกับบรรดาข้าราชการ และเมื่อนายสุเทพ เทือกสุบรรณผันตัวเองเข้าสู่เส้นทางทางการเมืองอย่างเต็มตัว กลุ่มข้าราชการที่เคยร่วมอุดมการณ์ร่วมงานกันในการพัฒนาพื้นที่จำนวนไม่น้อยได้ให้การยอมรับและสนับสนุนนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ในรูปแบบของการเข้าร่วมฟังการปราศรัย การเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการหาเสียง และเป็นหัวคะแนนเป็นต้น และต่อมาเมื่อนายเซน เทือกสุบรรณน้องชายของนายสุเทพ เทือกสุบรรณได้ลงเล่นการเมืองตามพี่ชาย กลุ่มข้าราชการก็ได้ให้การสนับสนุนเช่นเดียวกับตอนสนับสนุนนายสุเทพ เทือกสุบรรณ

จะเห็นได้ว่าข้าราชการที่ให้การสนับสนุนตระกูลเทือกสุบรรณนั้น ถือเป็นเครือข่ายที่สำคัญอย่างมากเพราะข้าราชการในพื้นที่ที่ตระกูลเทือกสุบรรณลงเล่นการเมืองนั้นมีจำนวนมาก และได้มีความสัมพันธ์อันดีทั้งความสัมพันธ์ส่วนตัวและความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่มีระหว่างกัน จึงถือได้ว่าเป็นเครือข่ายที่มีส่วนสำคัญ ผลักดันให้ตระกูลเทือกสุบรรณเข้าสู่อำนาจทางการเมือง

เครือข่ายนักการเมืองท้องถิ่น

ตระกูลเทือกสุบรรณเป็นตระกูลที่อยู่บนเส้นทางทางการเมืองของจังหวัดสุราษฎร์ธานีมาอย่างยาวนาน ถึงขนาดมีการให้คำนิยามเรียกว่า จังหวัดสุเทพธานี (มาจากชื่อของ นายสุเทพ เทือกสุบรรณ กับ นายธานี เทือกสุบรรณ) นั่นเอง จากการทำเป็นตระกูลทางการเมืองประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี จึงส่งผลให้การเมืองทุกระดับของจังหวัด ตระกูลเทือกสุบรรณมักจะมีส่วนหรือเกี่ยวพัน ยิ่งหากมองถึงการเมืองระดับท้องถิ่นแล้วนั้นตระกูลเทือกสุบรรณได้มีส่วนทั้งทางตรงและทางอ้อมก็ว่าได้ เพราะที่ผ่านมากคนในตระกูลเทือกสุบรรณเองก็ได้เป็นตัวแทนของประชาชนในระ

กับนักการเมืองท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็น นายธานี เทือกสุบรรณ นายภูมิ เทือกสุบรรณ นายดำรง เทือกสุบรรณ เป็นต้น

การที่นักการเมืองท้องถิ่นกลายมาเป็นเครือข่ายส่งผลให้ตระกูลเทือกสุบรรณเข้าสู่อำนาจทางการเมืองจากการศึกษาพบว่า ในพื้นที่ว่าด้วยสนามการเมืองท้องถิ่น ถูกแบ่งออกตามโครงสร้างอำนาจได้เป็น 2 แบบ คือ โครงสร้างอำนาจท้องถิ่นแบบขั้วเดียว และแบบหลายขั้ว ตามแต่พื้นที่และช่วงเวลาในการช่วงชิงอำนาจทางการเมืองท้องถิ่น ตระกูลเทือกสุบรรณจะมีกระบวนการในการสนับสนุนกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อม ไม่ว่าจะเป็นให้คนในตระกูลลงช่วงชิงอำนาจเสียเองก็จะอยู่ในลักษณะของการสนับสนุนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งให้เข้าไปสู่อำนาจทางการเมืองท้องถิ่นนั่นเอง ก่อให้เกิดเครือข่ายทางการเมืองในลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นขึ้น นักการเมืองท้องถิ่นและกลุ่มก้อนทางการเมืองเหล่านี้ก็จะกลายเป็นแรงสนับสนุนตระกูลเทือกสุบรรณเครือข่ายนักการเมืองท้องถิ่นถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งเพราะบรรดานักการเมืองท้องถิ่นมีทั้งอำนาจและเครือข่ายของตนเองอย่างหนาแน่นในแต่ละพื้นที่ของตนเองอยู่แล้ว

จะเห็นได้ว่าเมื่อตระกูลเทือกสุบรรณได้สิ่งเหล่านี้มาผนวกบวกกับฐานทางการเมืองหรือต้นทุนทางการเมืองของตนเองทำให้ตระกูลเทือกสุบรรณได้เปรียบคู่ต่อสู้ทางการเมือง เมื่อถึงเวลาต่อสู้ทางการเมืองในนามของตระกูลเทือกสุบรรณเครือข่ายนักการเมืองท้องถิ่นก็กลายเป็นฐานเสียงทะเลาะแฉให้กับตระกูลเทือกสุบรรณนั่นเอง

เครือข่ายผู้นำชุมชน

ตระกูลเทือกสุบรรณเป็นตระกูลที่ให้ความสำคัญกับชุมชนชุมชนในเขตพื้นที่ โดยมีการลงพื้นที่ชุมชน เข้าถึงประชาชนในชุมชนด้วยตนเองมาโดยตลอด ผ่านบุคคลสำคัญในชุมชนนั้นก็ คือ ผู้นำชุมชน ตระกูลเทือกสุบรรณจะมีความสนิท ไกลชิด ตลอดจนการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำหน้าที่ การทำกิจกรรมให้กับประชาชนในชุมชน ซึ่งหน้าที่ของผู้นำชุมชน เป็นผู้ประสานและรักษาให้สมาชิกในชุมชนสามารถอยู่ร่วมกัน เพราะฉะนั้นผู้นำชุมชนต้องฟังตัวและต้องมีความใกล้ชิดกับชุมชน มีความสัมพันธ์กับชุมชน และจะต้องเป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน และมีหน้าที่เป็นผู้ปฏิบัติภารกิจของชุมชนให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ คือ ต้องรับผิดชอบในกระบวนการ วิธีการทำงานด้วยความมั่นคงและเข้าใจ นอกจากนั้น ผู้นำชุมชนจะต้องมีบทบาทในการสนับสนุนความสัมพันธ์ในกลุ่ม คือ จะต้องปฏิบัติตนเป็นคนที่คอยอำนวยความสะดวกให้แก่สมาชิกในชุมชนเกิดการติดต่อสัมพันธ์ในมิติเชิงบวก มีการติดต่อสื่อสารกันในชุมชนเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย จะเห็นได้ว่า ผู้นำชุมชนเป็นตัวละครที่สำคัญในชุมชนในการขับเคลื่อนกิจกรรมให้ประสบความสำเร็จ สมาชิกในชุมชนจึงให้การยอมรับและเป็นเนื้อเดียวกันในการคิดและตัดสินใจในนามชุมชน ตระกูลเทือกสุบรรณได้ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนผู้นำชุมชนในมิติต่าง ๆ ส่งผลให้การปฏิบัติงาน

กิจกรรมของชุมชนประสบผลสำเร็จ ก็หมายความว่าตระกูลเทือกสุบรรณก็กลายเป็นที่ยอมรับของคนในชุมชนนั้น ๆ เช่นเดียวกันกับผู้นำชุมชน และเมื่อตระกูลเทือกสุบรรณต้องการความช่วยเหลือจากชุมชน เครือข่ายผู้นำชุมชนที่ตระกูลเทือกสุบรรณนั้นได้สร้างไว้ ก็จะกลายเป็นแรงผลักดันให้ความต้องการของตระกูลเทือกสุบรรณบรรลุผลสำเร็จนั่นเอง

จะเห็นได้จากเมื่อตระกูลเทือกสุบรรณอยู่บนเส้นทางการแข่งขันทางการเมือง ผู้นำชุมชนก็จะช่วยเหลือตระกูลเทือกสุบรรณในการแข่งขันทางการเมืองมาโดยตลอด ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบของ ห้วคณะแนบในแต่ละพื้นที่ชุมชน การอำนวยความสะดวกต่อตระกูลเทือกสุบรรณในการหาเสียง การร่วมเดินพบปะสมาชิกในชุมชนในช่วงเวลาที่มีการเลือกตั้ง และมีบทบาทในการชักจูงให้ประชาชน สมาชิกในชุมชนออกไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งตระกูลเทือกสุบรรณเข้าสู่อำนาจทางการเมือง

เครือข่ายเกษตรกร

ตระกูลเทือกสุบรรณถือได้ว่าเป็นตระกูลเกษตรกร ตั้งแต่แรกเริ่มเดิมทีก็ได้โดยเห็นได้จากสมัยของนายจรัส เทือกสุบรรณได้ทำไร่ ทำสวน เป็นการเลี้ยงครอบครัว ต่อมานายสุเทพ เทือกสุบรรณก็ได้จัดตั้งสหกรณ์สุราษฎร์ธานี (CO-OP) เป็นศูนย์กลางทางการเกษตร ศูนย์การตลาดค้าขายพารา นายแทน เทือกสุบรรณได้จัดตั้งบริษัทศรีสุบรรณฟาร์ม ที่มีการเลี้ยงกุ้ง และการปลูกปาล์ม น้ำมัน ตระกูลเทือกสุบรรณในฐานะที่เป็นตระกูลเกษตรกรแล้วนั้น ยังเป็นตัวแทนของชาวเกษตรกรในการพยายามแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับเกษตรกร เช่นการเรียกร้องกลไกการตลาดด้วยราคาสินค้าทางการเกษตรมาโดยตลอด ครั้งเมื่อตนเองไม่มีอำนาจทางการเมืองก็จะเป็นแกนนำในการเรียกร้องผลประโยชน์ให้แก่บรรดาเกษตรกร ครั้งเมื่อมีอำนาจทางการเมืองก็มีส่วนสำคัญในการกำหนดนโยบาย เพื่อแก้ไขปัญหาสภาพปัญหาทางการเกษตรไม่ว่าจะเป็น ราคาสินค้าทางการเกษตรตกต่ำ อุปกรณ์ทางการเกษตรมีราคาสูง ไม่ว่าจะป็นปุ๋ย สารเคมีทางการเกษตร กระบวนการจัดการจำหน่ายสินค้าทางการเกษตร ซึ่งส่งผลกระทบต่อเกษตรกรโดยตรง ในเรื่องของคุณภาพชีวิตในการดำรงชีพ ด้วยการที่ตระกูลเทือกสุบรรณได้ประพฤติปฏิบัติตนเป็นคนของเกษตรกรอย่างแท้จริงมาโดยตลอด กลุ่มเกษตรกรดังกล่าวจึงเกิดเป็นเครือข่ายที่สร้างฐานเสียงทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณไปในตัว จะเห็นได้จากปรากฏการณ์ชาวสวนยาง สวนปาล์ม ในเขตพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานีและพื้นที่ใกล้เคียงที่อยู่เคียงข้างตระกูลเทือกสุบรรณในเหตุการณ์ร่วมชุมนุมต่อต้านรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เป็นจำนวนหลายแสนคน แสดงให้เห็นถึงเครือข่ายของชาวเกษตรกรที่สนับสนุนตระกูลเทือกสุบรรณได้อย่างชัดเจน

จะเห็นได้ว่าตระกูลเทือกสุบรรณได้รับแรงสนับสนุนจากเครือข่ายเกษตรกรมาอย่างยาวนานและเครือข่ายเกษตรกรกับตระกูลเทือกสุบรรณเปรียบเสมือนเป็นพี่น้องที่ร่วมทุกข์ร่วมสุข

กันมาตลอด ไม่ว่าจะเป็นมิติทางการเกษตรหรือทางการเมืองที่อยู่เคียงข้างกันมาต่างพึ่งพาอาศัยกัน และกัน เพื่อผลประโยชน์ร่วมกันมาโดยตลอด กล่าวได้ว่าเครือข่ายเกษตรกรเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งที่น่าสนับสนุนให้ตระกูลเทือกสุบรรณอยู่บนเส้นทางและมีอำนาจทางการเมือง

กล่าวโดยสรุปการสะสมทุนทางสังคมของตระกูลเทือกสุบรรณนั้นเริ่มจากการสืบเชื้อสายจากชนชั้นใกล้ชิดกับผู้ปกครองในอดีต ถือได้ว่าเป็นการส่งผลในประชาชนให้ความเคารพรัก และเป็นที่น่าหน้าถือตาของคนในสังคม ต่อมาได้เข้ารับราชการตั้งแต่สมัยนายจรัส เทือกสุบรรณ ทำให้ประชาชนในสังคมให้การยอมรับว่าเป็นข้าราชการน้ำดีเป็นที่พึ่งพาของชาวบ้านได้ ต่อมานายสุเทพ ผู้เป็นลูกได้เข้ามารับงานสานต่อจากผู้เป็นพ่อ โดยการเป็นผู้ใหญ่บ้านและกำนันตามลำดับ นอกจากสะสมทุนทางสังคมด้วยการเป็นคนดีมีศีลธรรม คุณธรรม แล้ว โดยลักษณะการสะสมทุนทางสังคมในยุคปัจจุบันของตระกูลเทือกสุบรรณนั้นคือการร่วมงานไม่ว่าจะเป็นงานแต่ง งานฉลอง งานบุญ งานบวช งานเป็นเกียรติในการร่วมงานต่าง ๆ ตลอดจนการจัดตั้งกองทุน การจัดกิจกรรม โครงการต่าง ๆ เพื่อสังคม โดยร่วมไม่ว่าจะเป็นกิจกรรม โครงการต่อต้านยาเสพติด โครงการฟื้นฟูธรรมชาติ และสิ่งหนึ่งซึ่งถือได้ว่าเป็นการสะสมทุนทางสังคมให้แก่คนในพื้นที่ก็คือ การริเริ่มจัดตั้งสหกรณ์ในคนในชุมชนได้สมัครเป็นสมาชิกพร้อมรับประโยชน์มากมายจากสหกรณ์

จะเห็นได้ว่าการสะสมทุนทางสังคมของตระกูลเทือกสุบรรณนั้นได้มุ่งเน้นในการสร้างเครือข่ายข้าราชการ เครือข่ายนักการเมืองท้องถิ่น เครือข่ายผู้นำชุมชนและเครือข่ายเกษตรกร ผ่านสังคมทางเศรษฐกิจ สังคมทางวัฒนธรรม สังคมของสภาพแวดล้อมซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคม ตลอดจนเครือข่ายทางการให้ความช่วยเหลือสังคมต่าง ๆ จนทำให้เกิดบรรทัดฐานของการพึ่งพาอาศัยกัน ระหว่างคนในตระกูลเทือกสุบรรณกับกลุ่มคนในสังคม และเกิดการเห็นคุณค่าของการไว้วางใจที่เกิดขึ้นจากเครือข่ายในสังคม สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการสะสมทุนทางสังคมนั้นมีส่วนสำคัญในฐานะเป็นทุนหลักในการกำหนดพื้นฐานของความเป็นนักการเมือง เพราะทุนทางสังคมที่ถูกสะสมมานั้นสะท้อนให้เห็นถึงตัวตนของบุคคล แต่ทุนทางสังคมมิใช่เป็นเพียงพื้นฐานส่วนบุคคล แต่มันยังส่งผลต่อภาพลักษณ์องค์กรรวม เพราะทุนทางสังคมเป็นการจัดการความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทที่หลากหลายที่แสดงออกในสังคม ที่ผ่านการสั่งสมผ่านระยะเวลาจนกลายมาเป็นพื้นฐานให้กิจกรรมทั้งหลายที่เกิดขึ้น ทางสังคม ทางเศรษฐกิจ และทางการเมือง

3. การสะสมทุนทางวัฒนธรรม

การสะสมทุนทางวัฒนธรรมของตระกูลเทือกสุบรรณจากการศึกษาพบว่าตระกูลเทือกสุบรรณนั้นได้สะสมทุนทางวัฒนธรรมที่อยู่ในตัวบุคคลผ่านการหล่อหลอม อบรมเลี้ยงดูและการซึมซับจากสิ่งที่พบเห็นคนในครอบครัวประพฤติปฏิบัติเป็นประจำนั่นก็คือ การที่นายจรัส เทือก

สุบรรณได้ปฏิบัติหน้าที่ที่มีต่อประชาชนภายใต้การดูแลในขณะที่นายจรัส เทือกสุบรรณดำรงตำแหน่งเป็นผู้ใหญ่บ้าน และกำนัน ตามลำดับได้แสดงถึงความเป็นผู้นำช่วยเหลือ และตอบสนองความต้องการให้กับประชาชนไม่ว่าจะเป็นการให้คำปรึกษา การลงมือปฏิบัติที่ตนเองสามารถทำได้ หรือเป็นตัวกลางในการติดต่อกับหน่วยงานภาครัฐ โดยมีการเห็นประชาชนมาเป็นอันดับแรกเสมอ การเป็นตัวแทนที่ดีของผู้นำครอบครัว ทำให้สิ่งเหล่านี้ถูกส่งต่อไปกับสมาชิกคนในครอบครัวของตระกูลเทือกสุบรรณ เพราะการทำงานของนายจรัส เทือกสุบรรณนั้นนอกเวลาราชการ ที่ทำงานคือที่บ้านของตนเอง บรรดาสมาชิกในครอบครัวจึงได้รับรู้ และเกิดการซึมซับจนกลายเป็นตัวตนของคนตระกูลเทือกสุบรรณ

ตระกูลเทือกสุบรรณนั้นได้สะสมทุนทางวัฒนธรรมผ่านสถาบันการศึกษาโดยเริ่มจากนายจรัส เทือกสุบรรณ ที่ดำรงตำแหน่งเป็นกำนันได้มีการริเริ่มสร้างสถานศึกษาขึ้นในพื้นที่ที่ตนเองรับผิดชอบอยู่ ก็คือโรงเรียนบ้านบ่อกรัง ถือได้ว่าเป็นสถาบันทางการศึกษาแห่งแรกของชาวบ้านบ่อกรังทำให้ลูกหลานของชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในพื้นที่และบริเวณใกล้เคียงได้เข้ามาศึกษาเล่าเรียนหนังสือรวมถึงบรรดาลูกหลานของคนในตระกูลเทือกสุบรรณเองด้วย จะเห็นได้จากนายสุเทพ เทือกสุบรรณผู้เป็นบุตรชายคนโตของกำนันจรัส เทือกสุบรรณ และนางละม้าย เทือกสุบรรณ ก็ได้เริ่มการศึกษาครั้งแรกที่โรงเรียนวัดท่าสะทอน แล้วได้ไปศึกษาต่อยังโรงเรียนบ้านบ่อกรัง ที่ผู้เป็นพ่อได้สร้างไว้ แล้วจึงไปเรียนต่อที่โรงเรียนธีราศรมวิทยา และโรงเรียนประจำอำเภอบ้านนาสาร โรงเรียนรัฐบาลที่มีชื่อเสียงมากของสุราษฎร์ธานีในขณะนั้น จากนั้นก็เข้ามาศึกษาต่อที่โรงเรียนอำนวยการในกรุงเทพฯ อยู่ระยะหนึ่งจึงย้ายไปเรียนที่โรงเรียนสุวรรณารามวิทยาคม จนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และเข้าศึกษาต่อไปในสาขารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ร่วมทำกิจกรรมนักศึกษา จนได้เป็นผู้แทนนักศึกษา เป็นกรรมการสโมสรนักศึกษา และเป็นประธานสภานักศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

หลังจากจบการศึกษาที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ถูกชักชวนให้ทำงานเป็นอาจารย์ฝ่ายปกครองนักศึกษาอยู่หนึ่งปี จึงไปศึกษาต่อระดับปริญญาโททางทฤษฎีการเมืองการปกครองที่มหาวิทยาลัยมิชิแกนสเตตยูนิเวอร์ซิตี มลรัฐเทนเนสซี สหรัฐอเมริกา ขณะที่ศึกษาอยู่ก็ได้ออกไปทำงานเพื่อหารายได้มาแบ่งเบาภาระของครอบครัวด้วย ทั้งทำงานร้านอาหาร ทำงานในโกดังเก็บรองเท้า ทำงานในโรงงานผลิตภัณฑ์แชมพูไนท์ โรงงานชำแหละเนื้อสัตว์ โจนลือคเกอร์ ทำงานไปเรียนหนังสือไปจนสำเร็จการศึกษา

นายสุเทพ เทือกสุบรรณได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการสะสมทุนทางวัฒนธรรมผ่านการศึกษาเช่นเดียวกันกับผู้เป็นบิดา จึงได้มีการวางรากฐานทางการศึกษาให้แก่บรรดาลูกหลานของตนเอง อย่างเช่น นายแทน เทือกสุบรรณบุตรชายคนโตได้เข้าสู่เส้นทางทางการศึกษาเริ่มจาก

โรงเรียนมานิตานูเคราะห์ โรงเรียนสาธิตวิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานี โรงเรียนสาธิตปทุมวัน โรงเรียนประจำที่ Geelong Gramma School ประเทศออสเตรเลีย และระดับปริญญาตรี ด้านเศรษฐศาสตร์ ที่เมลเบิร์นยูนิเวอร์ซิตี ประเทศออสเตรเลีย ส่วนลูกสาวคนเล็กนางสาวน้ำทิพย์ เทือกสุบรรณ เข้ารับการศึกษา ที่โรงเรียนมาแตร์เดอี กรุงเทพมหานคร โรงเรียน จีลอง แกรมมาร์ สกูล ออสเตรเลีย มหาวิทยาลัย Pratt Institute ก่อนจะจบการศึกษาในระดับปริญญาโทที่โคลัมเบีย ยูนิเวอร์ซิตี นิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา เป็นต้น

การสะสมทุนทางวัฒนธรรมของตระกูลเทือกสุบรรณผ่านสถาบันการศึกษา “โรงเรียน” การสะสมทุนทางวัฒนธรรมของตระกูลเทือกสุบรรณจากการศึกษาพบว่าตระกูลเทือกสุบรรณนั้นได้สะสมทุนทางวัฒนธรรมผ่านสถาบันการศึกษาโดยเริ่มจากนายจรัส เทือกสุบรรณ ที่ดำรงตำแหน่งเป็นกำนันได้มีการริเริ่มสร้างสถานศึกษาขึ้นในพื้นที่ที่ตนเองรับผิดชอบอยู่ ก็คือโรงเรียนบ้านบ่อกรัง ถือได้ว่าเป็นสถาบันทางการศึกษาแห่งแรกของชาวบ้านบ่อกรังทำให้ลูกหลานของชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในพื้นที่และบริเวณใกล้เคียงได้เข้ามาศึกษาเล่าเรียนหนังสือรวมถึงบรรดาลูกหลานของคนในตระกูลเทือกสุบรรณเองด้วย

ต่อมานายสุเทพ เทือกสุบรรณ ได้มีการสะสมทุนทางวัฒนธรรมในแนวทางเดียวกับผู้เป็นบิดาโดยยังคงแนวคิดในการสร้างสถานศึกษาในพื้นที่ให้กับชาวบ้านได้ส่งลูกหลานมาเรียนหนังสือ นายสุเทพ เทือกสุบรรณได้ดำเนินการขอให้รัฐบาลจัดตั้งโรงเรียนแต่ผลปรากฏว่าทางรัฐบาลไม่ได้ให้การตอบสนองอย่างที่นายสุเทพ เทือกสุบรรณและชาวบ้านได้คาดหวังไว้แต่อย่างใด อย่างไรก็ตามนายสุเทพ เทือกสุบรรณไม่ยอมล้มเลิกแนวคิดที่จะต้องมีการเรียนในพื้นที่โดยในนำเรื่องการจัดตั้งโรงเรียนหารือกับชาวบ้านให้เห็นค่าความสำคัญของโรงเรียนและผลจากการปรึกษาหารือกันนั้นทำให้เกิดการจัดตั้งโรงเรียนเอกชนที่มีชื่อว่า “โรงเรียนสหกรณ์อุปถัมภ์” ด้วยการนำเอาเงินที่ได้จากผลกำไรส่วนหนึ่งจากการทำธุรกิจสหกรณ์ไปเป็นค่าใช้จ่ายในโรงเรียน ครูที่สอนในโรงเรียนก็เป็นอาสาสมัครที่มีความคิดอุดมการณ์เดียวกัน มีเงินติดตัวเดือนละ 700-800 บาท ข้าวปลาอาหารก็ให้จัดการทานกันที่บ้านของนายสุเทพ เทือกสุบรรณ โดยมีคุณแม่เป็นผู้เลี้ยงดูดูแลอย่างดี โดยที่พ่อก็มีการจัดเตรียมให้เป็นอย่างดีเพราะบ้านกำนันหลังใหญ่อยู่แล้ว มีอะไรเดือดร้อนก็มีการบอกกล่าวกันเป็นรายกรณีกันไป

“โรงเรียนก็อนุญาตให้นักเรียนที่มาเรียนไม่ต้องใส่ชุดเครื่องแบบนักเรียนมาเข้าเรียน เพราะสาระสำคัญที่เราต้องการคือให้เด็กทุกคนได้มีที่เรียนและได้เรียน โรงเรียนที่อยู่ใกล้บ้าน”

โรงเรียนสหกรณ์อุปถัมภ์ ภายใต้การดูแลของนายสุเทพ เทือกสุบรรณไม่มีการบังคับให้นักเรียนต้องใส่ชุดนักเรียนเวลาเข้าเรียนเพราะนายสุเทพ เทือกสุบรรณมองว่าชุดนักเรียนไม่ใช่สาระสำคัญอันดับแรกของการเรียนเพราะวัตถุประสงค์ของการตั้งโรงเรียนขึ้นมานั้นต้องการให้

เด็ก ๆ ทุกคนได้มาเรียนหนังสือกับโรงเรียนที่ใกล้บ้านและชาวบ้านก็เห็นเช่นนั้นเพราะเป็นการ
สิ้นเปลืองที่จะต้องจัดหาครูนักเรียนให้บรรดาลูกหลานที่มาเรียนหนังสือ

ในส่วนที่ตั้งของโรงเรียนที่ดินที่นำมาสร้างโรงเรียนเป็นของคุณเจริญ คงเหล่า ผู้ที่เป็น
สมาชิกวงตะเกียงของนายสุเทพ เทือกสุบรรณมานาน (วงตะเกียง คือ เพื่อนร่วมวงเสวนาเรื่องต่าง
ในชุมชนยามค่ำคืน) จนมีความศรัทธาในตัวของคุณสุเทพ จึงบริจาคที่ดินให้ประมาณ 5-6 ไร่ นายสุ
เทพเลยใส่ชื่อภรรยาของคุณเจริญเป็นเจ้าของโรงเรียน แล้วได้มีการทำข้อตกลงระบุไว้ว่าหากวันใด
วันหนึ่งมีการเลิกทำโรงเรียนก็ให้คืนที่ดินกลับไป ปัจจุบันนี้นายเจริญ คงเหล่า ได้เสียชีวิตไปแล้ว แต่
ลูกชายของคุณเจริญ คงเหล่า ได้ทำงานอยู่กับบริษัทของลูกชายนายสุเทพ เทือกสุบรรณส่วนนายสุ
เทพ เทือกสุบรรณในตอนนั้นมีตำแหน่งเป็นผู้จัดการโรงเรียน เป็นอาจารย์ใหญ่ และมีหน้าที่ในการ
สอนหนังสือด้วย โดยวันจันทร์ถึงวันศุกร์นายสุเทพสอนนักเรียนทั้ง 3 ระดับชั้น คือ ม.ศ. 1 ม.ศ. 2
และ ม.ศ. 3 เมื่อเสร็จภาระการสอนก็จะทำงานอย่างอื่นต่อ

และแม้ว่าโรงเรียนสหกรณ์อุปถัมภ์ได้ปิดตัวลงไปแล้ว เพราะในสมัยที่เขาเป็น สส. ได้
ผลักดันให้รัฐบาลสร้างโรงเรียนท่าสะท้อนวิทยาให้เด็ก ๆ ที่นั่นได้เรียนหนังสือ แต่ผลงานชิ้น
โบแดงของกำนันสุเทพ ก็ยังคงได้รับการพูดถึงสืบต่อกันมาเรื่อยๆ แล้วรุ่นเล่า (อัญชะลี ไพริรักและคณะ
2558, หน้า 69-74; สุเทพ เทือกสุบรรณ, 2557)

การสะสมทุนทางวัฒนธรรมผ่านสถาบันการศึกษา “วิทยาลัยอาชีวศึกษา

นายสุเทพ เทือกสุบรรณ ได้มีแนวคิดร่วมกับท่านเจ้าพระคุณภาวโพธิคุณ อดีตเจ้าอาวาส
องค์แรกของวัดสวนโมกขพลาราม เพื่อสร้างวิทยาลัยต้นแบบขึ้นในเกาะสมุย และเป็นการผลิต
นักศึกษาที่มีคุณธรรม ควบคู่ไปกับคุณภาพทางวิชาชีพ ผู้ประกอบการในสถานประกอบการและ
องค์กรธุรกิจต่าง ๆ และเปิดสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ หรือ ปวช. และประกาศนียบัตร
วิชาชีพชั้นสูง หรือ ปวส. โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย ใน 7 สาขาวิชา ซึ่งใช้งบประมาณในการดำเนินการ
จำนวน 340,000,000 บาท จากมูลนิธิรวมมหาประชาชนเพื่อการปฏิรูปประเทศไทย งบประมาณ
ดังกล่าวเป็นการริเริ่มของผู้ก่อตั้งและผู้ประกอบการที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ผู้มีจิต
ศรัทธาที่สนับสนุนการศึกษาเพื่อการกุศล และงบประมาณอุดหนุนทั่วไปจากรัฐบาล ทั้งนี้ วิทยาลัย
อาชีวศึกษาภาวนาโพธิคุณ

นายสุเทพ เทือกสุบรรณซึ่งในขณะนั้นเป็นผู้นำ “คณะกรรมการประชาชนเพื่อการ
เปลี่ยนแปลงปฏิรูปประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์แบบอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น
ประมุข” (กปปส.) และประธานมูลนิธิรวมมหาประชาชนเพื่อการปฏิรูปประเทศไทย ได้มีการ
รวบรวมที่ดินบนพื้นที่เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยใช้วิธีการซื้อและวิธีการเช่า โดยได้รับความ
ช่วยเหลือจากหลายฝ่ายในเรื่องของการเจรจาว่าด้วยการซื้อที่ดินได้รับการช่วยเหลือจากนาย

สุวัจน์ ลิปตพัลลภ ซึ่งเป็นผู้มีบารมีในพรรคชาติพัฒนา รวมถึงยังเป็นอดีตรองนายกรัฐมนตรี มาเจรจาต่อรองได้ราคาต่ำกว่าราคาตลาดราว 2 แสนบาทต่อไร่ เงินทุนที่ใช้จ่ายในการซื้อที่ดินทั้งหมดเป็นเงินร่วม 30 ล้านบาท ซึ่งถือเป็นทุนก้อนแรกที่ใช้เป็นการประเดิมเพื่อสร้างวิทยาลัยอาชีวศึกษาดังกล่าว นาย สุเทพ เทือกสุบรรณ ใช้เวลาเพียง 1 ปีในการสร้างวิทยาลัยอาชีวศึกษานานเนื้อที่กว่า 43 ไร่ ณ อำเภอกะสม โดยได้แรงสนับสนุนอย่างมากจากภาคการเมืองและเหล่านักธุรกิจระดับชาติ โดยทุนเริ่มแรกจำนวน 30 ล้านบาทที่ใช้ในส่วนของการจัดหาที่ดิน นายสุเทพได้มีการระดมทุนครั้งใหญ่เพื่อก่อสร้างอาคารต่าง ๆ ได้รับการสนับสนุน หลัก ๆ จาก

1. บริษัทเจริญโภคภัณฑ์ งบประมาณก่อสร้าง 9 ล้านบาท เพื่อก่อสร้างอาคารอำนวยการ
  2. บริษัทคิงเพาเวอร์ งบประมาณก่อสร้าง 10 ล้านบาทเพื่อก่อสร้างโรงอาหารและโรงครัว 2 หลัง
  3. สมาคมผู้ส่งออกข้าวแห่งประเทศไทยที่มี นายเจริญ เหล่าธรรมทัศน์ เป็นนายกสมาคม งบประมาณก่อสร้าง 23 ล้านบาท เพื่อก่อสร้างหอประชุม “ขวัญข้าว”
  4. ม.ร.ว.สุขุมพันธุ์ บริพัตร งบประมาณก่อสร้าง 10 ล้านบาท เพื่อก่อสร้างอาคารหอสมุดกลาง
  5. สมาคมศิษย์เก่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย งบประมาณก่อสร้าง 4-5 ล้านบาท เพื่อก่อสร้างอาคารอเนกประสงค์
  6. บริษัท ปตท. ร่วมกับ สันติบุรีรีสอร์ทซึ่งเป็นธุรกิจในเครือ “สิงห์ เอสเตท” งบประมาณก่อสร้าง 8.6 ล้านบาท เพื่อก่อสร้างอาคารปฏิบัติการ 3 หลัง
  7. บริษัททรูคอร์เปอร์เรชั่น งบประมาณก่อสร้าง 60-70 ล้านบาท เพื่อก่อสร้างภาควิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ประกอบด้วย ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ 2 ห้อง ห้องเรียน 5 ห้อง
  8. ตระกูล “บุญศรีโรจน์” ของ พล.ต.ต.อภิชาติ บุญศรีโรจน์ ผบก.ภ.จว. สุราษฎร์ธานี งบประมาณก่อสร้าง 2 ล้านบาท เพื่อก่อสร้างสะพานและศาลาพระพุทธรูปกลางน้ำ
- “นักเรียนทุกคน คือ นักเรียนทุน เรียนฟรี ไม่มีค่าใช้จ่าย วิทยาลัยอาชีวศึกษาภาวนาโพธิคุณ” โดยนักเรียนทุกคนจะได้รับทุกการศึกษา ที่พัก และอาหารฟรี 3 มื้อ ตลอดหลักสูตร ทั้งนี้วิทยาลัยจะเปิดดำเนินการจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 ในวันที่ 16 พฤษภาคม 2560 เป็นต้นไป การคัดเลือกนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาภาวนาโพธิคุณใช้วิธีการสอบสัมภาษณ์เพียงอย่างเดียว โดยจะสัมภาษณ์รอบแรกวันที่ 26 - 27 มีนาคม 2560 และรอบที่สองวันที่ 6 - 7 เมษายน 2560 ณ หอประชุมวิทยาลัยอาชีวศึกษาภาวนาโพธิคุณ ม.1 ถนนสตรีทวิว ตำบลหน้าเมือง อำเภอกะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทางวิทยาลัยจัดหอพักบริการ และเลี้ยงอาหารผู้สมัครเข้าสอบสัมภาษณ์ทุกคน โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย

การสะสมทุนทางวัฒนธรรมของตระกูลเทือกสุบรรณผ่านกีฬา “สโมสรฟุตบอลสุราษฎร์ธานี กุ้งสายฟ้า”

ตระกูลเทือกสุบรรณได้มีการสะสมทุนทางวัฒนธรรมโดยนายแทน เทือกสุบรรณได้มีการสะสมทุนทางวัฒนธรรมผ่านกีฬาประเภทฟุตบอล นั่นคือสโมสรฟุตบอลสุราษฎร์ธานี หรือที่รู้จักกันในนาม กุ้งสายฟ้า The chargers

จุดเริ่มต้นของการสะสมทุนทางวัฒนธรรมของตระกูลเทือกสุบรรณผ่านสโมสรฟุตบอลสุราษฎร์ธานี เริ่มจากเมื่อปี 2011 นายแทน เทือกสุบรรณได้เริ่มเข้ามามีส่วนร่วมกับสโมสรเป็นครั้งแรก เริ่มจากนายแทน เทือกสุบรรณที่ชื่นชอบกีฬาฟุตบอล ถือได้ว่าเป็นแฟนคลับตัวยง กลายเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในความฝันของสโมสรในฐานะผู้จัดการทีม ต่อมาได้ดำรงตำแหน่งประธานสโมสร และเป็นเป็นสปอนเซอร์รายใหญ่สุดของทีม โดยนายแทน เทือกสุบรรณ ประกอบอาชีพทำฟาร์มกุ้งซึ่งทางชมรมผู้เลี้ยงกุ้งจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำทีมฟุตบอลประจำจังหวัดอยู่ก่อนแล้ว จึงได้มีการทาบทาม ชักชวนให้นายแทน เทือกสุบรรณ ผู้เป็นแฟนคลับตัวยงเข้ามามีส่วนร่วมร่วมกันในการทำทีมให้ประสบความสำเร็จเริ่มจากเรื่องทำการตลาด และหาสปอนเซอร์นิด ๆ หน่อย ๆ จากนั้นก็เรียกได้ว่าถล่มถ่วงลงไปเรื่อย ๆ โดยกลายเป็นผู้จัดการทีม และสุดท้ายลงเอยที่ได้เป็นประธานสโมสรถึงตอนนี้ก็ร่วม ๆ 8 ปี

พอได้เข้ามาทำงานด้านฟุตบอลอย่างเต็มตัวสักระยะ มีความรู้สึกสนุกกับการทำงาน คิดใจและคิดว่าสโมสรนี้มีอนาคต โดยยึดถือแนวคิดที่ไม่ได้มาหาผลกำไรจากการทำสโมสร เพราะในความเป็นจริงนายแทน เทือกสุบรรณนั้นมีรายได้หลักจากการทำธุรกิจฟาร์มกุ้งอยู่แล้ว แต่จะอยู่โดยใช้ชีวิตอย่างเดียวก็คงไม่ได้ ควรทำอะไรเพื่อเป็นการตอบแทนสังคมบ้านเกิดบ้าง นายแทน เทือกสุบรรณมีความนิยมชมชอบกีฬาเป็นทุนเดิมเลยยึดถือเอาหลักการการทำสโมสรฟุตบอลเป็นงานหลักของตนเองอีกหนึ่งงานเพิ่มขึ้นจึงต้องทำงานอย่างจริงจัง ไม่ใช่เพียงแค่นั้นเอง แต่เพื่อชาวจังหวัดสุราษฎร์ธานี

“สโมสรต้องมีแฟนคลับ ผลการแข่งขันเป็นเรื่องรอง แฟนคลับคือเรื่องหลัก”

สโมสรต้องมีแฟนบอล ผลการแข่งขันที่ออกมามีความสำคัญมาก แต่งแฟนคลับที่ติดตามสโมสรคือเรื่องหลัก ถึงอย่างไรก็ปฏิเสธไม่ได้ว่าผลการแข่งขันมันมีความสัมพันธ์กันกับจำนวนแฟนคลับ หากผลงานทีมไม่ดีพ่ายแพ้ในการแข่งมากเท่าไรย่อมส่งผลต่อจำนวนและความรู้สึกของแฟนคลับแน่นอน แนวทางในการทำทีมของนายแทน เทือกสุบรรณ หน้าที่ของสโมสรคือ การบริหารจัดการพัฒนาทีมขึ้นไป ควบคู่กับการเติบโตไปพร้อม ๆ กับแฟนคลับ ถึงจะเป็นที่กีฬาที่ครบองค์ประกอบ

สโมสรกึ่งสายฟ้า ใช้วิธีการที่เรียบง่าย เริ่มจากการชักชวนผ่านปากต่อปาก ติดป้ายประชาสัมพันธ์ การใช้โซเชียลมีเดีย เพื่อสื่อสารกับแฟนคลับ รับฟังปัญหา ข้อเสนอแนะ ให้แฟนคลับมีส่วนร่วมในการออกความคิดเห็น ตัดสินใจโหวตในหลาย ๆ เรื่องภายในสโมสร ไม่ใช่แค่ทีมที่ทำตามนโยบายประธานเพียงอย่างเดียว ตลอดจนการลงไปสร้างฐานแฟนคลับ กับผู้ชมกลุ่มเด็กและเยาวชน ที่หลาย ๆ สโมสรในไทย มักมองข้าม เพราะมองว่ายังเป็นกลุ่มอายุที่ไม่มีกำลังเงินซื้อบัตรเข้าชมเกมการแข่งขัน

นายแทน เทือกสุบรรณ ใช้กลยุทธ์นำนักฟุตบอลไปหาเด็ก ๆ ไปแจกบัตรเข้าชมเกม ตามสถานศึกษา การนำเอาครูสอนฟุตบอลตามโรงเรียนต่าง ๆ ในจังหวัด มาเรียนรู้วิชาและรับแบบฝึกหัดจาก แพทย์ เปี่ยมคุ้ม เฮดโค้ชของสโมสร เพื่อนำองค์ความรู้จากโค้ชมืออาชีพ ไปถ่ายทอดต่อลูกศิษย์ต่อไป ตลอดจนการจัดทัวร์นาเมนต์เชิญเด็กอายุ 10-14 ปี กว่า 700 คนมาแข่งขันฟุตบอลเยาวชน ภายในสนามเหย้าของ สุราษฎร์ธานี ฟุตบอล คลับ เพื่อให้เด็ก ๆ เหล่านี้ เกิดความรักและผูกพันกับสโมสร เมื่อเรากวาดสายตามองไปรอบ ๆ สนามช้าง ตาปี อารีนา นอกจากป้ายผู้สนับสนุนที่ส่วนใหญ่เป็นสปอนเซอร์ท้องถิ่น ห้างร้านในจังหวัด ก็จะมีเด็ก ๆ เยาวชนจำนวนมาก เข้ามาชมการแข่งขัน อันเป็นผลพวงจากการเอาใจใส่แฟนคลับรุ่นเยาว์ ตลอดหลายปีของสโมสร

หากดูจากค่าเฉลี่ย ยอดผู้ชมต่อสัปดาห์ของศึกเอไอเอส ไทยแลนด์ ฟุตบอล ลีก ตัวเลขน่าจะอยู่ที่ราว ๆ 5,000-6,000 คน ที่น่าสนใจคือ ครั้งหนึ่งของยอดผู้ชมรวม มาจาก “แฟนคลับกึ่งสายฟ้า” สุราษฎร์ธานี ฟุตบอลคลับ ที่แห่เข้ามาชมทีมรัก ลงแข่งขันทุกเกมในบ้าน ที่สนามช้าง ตาปี อารีนา อย่างเนืองแน่นจนสร้างสถิติยอดผู้ชมสูงสุดตลอดกาล การแข่งขันลีกอาชีพโต๊ะเล็กไทย ในเกมกับ แคาฯ ถึงยอดผู้ชมถึง 4,600 คน เมื่อฤดูกาล 2015 ทั้งที่ สโมสรไม่เคยคว้าแชมป์ลีกมาก่อน

จากเดือนมาเป็นปี จากปีกลายเป็นหลายปี กำแพงระยะความห่าง ระหว่างกองเชียร์ กับผู้บริหารสโมสร ถูกทำลายลงไป กลายเป็นความเข้าใจ ไว้วางใจ และให้ใจซึ่งกันและกัน เข้ามาแทนที่ ส่วนผลงานของทีม เริ่มดีขึ้น ขยับมาจบอันดับครึ่งบนของตาราง และเข้ารอบลึกในฟุตบอลถ้วยบ่อยครั้ง

ในช่วงเวลาที่หลาย ๆ สโมสรประสบปัญหา ผู้ชมในสนามลดลง แต่ทุกอย่างตรงกันข้ามกับ สุราษฎร์ธานี ฟุตบอลคลับ พวกเขามีฐานแฟนคลับที่เหนียวแน่น อย่างน้อยต่อเกมไม่ต่ำกว่า 2,000 คน ไม่ว่าจะเจอสโมสรเล็กหรือใหญ่ จนส่งให้ชื่อของ สุราษฎร์ธานีฯ ครองสถิติยอดผู้ชมตลอดกาล เอไอเอส ฟุตบอล ไทยแลนด์ ลีก ครบทั้ง 5 อันดับแรก และได้รับการยอมรับว่าเป็นสโมสรที่มีแฟนฟุตบอลเยอะสุดในลีก อย่างไรก็ดีได้แย้ง (แทน เทือกสุบรรณ, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2562)

อุดมการณ์ทางการเมือง

จากการศึกษาพบว่า อุดมการณ์ทางการเมือง เป็นสิ่งที่ส่งผลอย่างสูงที่จะทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองภายใต้ระบอบประชาธิปไตย ที่ถูกหล่อหลอมโดยผ่านความคิด กลายเป็นความเชื่อมั่น ที่มุ่งเน้นเพื่อบรรลุผลสำเร็จตามความต้องการทางการเมืองของคนที่มีความเชื่อแนกเช่นเดียวกัน อุดมการณ์ทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณนั้น อาจกล่าวได้ว่าเป็น อุดมการณ์ทางการเมืองที่มีจุดเริ่มต้นจากอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคประชาธิปัตย์ (สุเทพ เทือกสุบรรณ, สัมภาษณ์, 22 สิงหาคม 2561) ที่มีแนวทางของอุดมการณ์ ที่ว่า พรรคประชาธิปัตย์ เป็นพรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองที่ยึดมั่นในระบบรัฐสภาต่อต้านระบบเผด็จการตลอดมา ถึงแม้ว่าในช่วงเวลาพรรคประชาธิปัตย์จะต้องประสบกับความขัดแย้งและความแตกต่างทางความคิดความแตกต่างทางด้านอุดมการณ์ แต่ทางพรรคก็สามารถที่จะหาทางออก ปรับปรุง แก้ไข ภายในพรรคให้มีความคงอยู่รอดได้มาจนถึงปัจจุบัน อันมีผลมาจากผู้นำพรรคที่เข้มแข็งละยึดมั่น อุดมการณ์ ประชาธิปไตย (อยุทธิ์ เพชรอิทร, 2537)

ตระกูลเทือกสุบรรณได้มีการใช้อุดมการณ์ทางการเมืองเป็นปัจจัยที่ทำให้ ตนเองนั้นมีอำนาจทางการเมือง อุดมการณ์ทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณ ที่ถูกนำมาเป็นเครื่องมือสำคัญในการหล่อหลอมความคิดของประชาชนในระยะเวลาที่ คงนี้ไม่พ้น การปราบทุจริตคอร์รัปชัน โดยยึดวาทะกรรมทางการเมืองที่ว่า

“ระบอบทักษิณ”

ระบอบทักษิณถูกหยิบมาเหมือนเป็นคำที่เป็นสัญลักษณ์แห่งการ ทุจริตคอร์รัปชัน ทางการเมืองของประเทศไทย เป็นระบอบทุจริตคอร์รัปชันเชิงนโยบาย เผด็จการรัฐสภา แทรกแซงสื่อองค์กรอิสระ สร้างความแตกแยก และอีกมากมาย ซึ่งถือว่าเป็นอุดมการณ์ทางการเมืองที่ประสบความสำเร็จทางการเมืองเป็นอย่างสูง กับพื้นที่ทางการเมืองที่ตนเองยืนหยัดอยู่และสู้เคียงข้างกับประชาชนของตนเอง ต่อมาคำว่า ระบอบทักษิณ ได้แพร่กระจายไปทุกกลุ่มคนที่สนใจการเมืองอย่างแพร่หลาย และมีความแบ่งแยกอย่างชัดเจนด้านความคิดทางการเมือง

โดยลักษณะการเผยแพร่อุดมการณ์ทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณนั้นผ่านกระบวนการในการหาเสียงเลือกตั้ง โดยเริ่มแรกตระกูลเทือกสุบรรณ ได้ใช้วิธีหาเสียงไม่แตกต่างจากการหาเสียงของคนอื่นมากมายนักโดยใช้วิธี คือการพบปะพี่น้องประชาชนในงานหรือกิจกรรมทางสังคมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการพบเห็นคนในตระกูลตามงานแต่ง งานบวช งานบุญต่าง ๆ งานศพ และงานกิจกรรมทางสังคมทั่วไปที่เกิดขึ้นในพื้นที่ หากผู้นำทางการเมืองของตระกูล คือ นายสุเทพ เทือกสุบรรณ ไม่ไปก็จะส่งคนนายเซน เทือกสุบรรณ นายธานี เทือกสุบรรณ ไปทำหน้าที่แทนแบบไม่ตกหล่น อีกทั้งใช้โอกาสนี้ในการรับฟังเรื่องราว พบปะพูดคุยกันตามประสานก้นเองกับ

ประชาชน การใช้วิธีการหาเสียงโดยใช้ห้วคเนน ที่เป็นเครือญาติ คนสนิทที่ถูกหล่อหลอม กล่อม
 เกลาให้มีอุดมการณ์ทางการเมืองเดียวกัน ไปทำหน้าที่ในการเดินเคาะประตูบ้านแจกแผ่นพับใบปลิว
 พร้อมทั้งสื่อสารแนวทางทางการเมืองให้ประชาชนได้รับรู้ เป็นข้อมูลในการคิด วิเคราะห์ถึงแนว
 ทางการทำงานของคณบนเส้นทางทางการเมืองผ่านอุดมการณ์ทางการเมืองร่วมกัน

ไม่ตายของตระกูลเทือกสุบรรณ ในการหาเสียงคือ การเปิดเวทีปราศรัย โดยมีกา
 รออกแบบการปราศรัยเป็น 2 ลักษณะ คือ การปราศรัยย่อย และการปราศรัยใหญ่

1. การปราศรัยย่อยนั้นเน้นการทำงานของคนในตระกูลเทือกสุบรรณเป็นหลักกล่าวคือ
 ให้ผู้สมัครที่เป็นคนในตระกูล สลับผลัดเปลี่ยนกันขึ้นเวทีเรียกเสียงคะเนนจากประชาชนที่มาเข้า
 ฟังถึงอุดมการณ์ทางการเมืองของตนเอง ว่ามีแนวทางอย่างไรเพื่อที่จะเรียกคะเนนเสียงส่งให้
 ตนเองและคนในตระกูลเข้าไปในสภาและมีอำนาจในการปฏิบัติให้อุดมการณ์ทางการเมืองของ
 ตนเองนั้นบรรลุผลสำเร็จตามที่ได้ให้คำมั่นสัญญากับประชาชนไว้

2. การปราศรัยหลักนั้นนอกจากการที่จะนำผู้สมัครในพื้นที่เป็นตัวแสดงที่สำคัญ
 เหมือนกับการปราศรัยย่อยนั้น ได้มีการนำบุคคลที่มีความสำคัญของพรรคการเมืองที่ตระกูลเทือก
 สุบรรณสังกัดอยู่ก็คือพรรคประชิปัตย์มาร่วมวงด้วยเพื่อเรียกศรัทธาจากประชาชนที่เข้าฟังได้แถลง
 นโยบายพรรค ถ่ายทอดอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรค โดยใช้สื่อกลางคือเวทีปราศรัย

การขึ้นเวทีปราศรัยเป็นวิถีของตระกูลเทือกสุบรรณ อาจเป็นเพราะคุณสมบัติที่ติดตัวของ
 คนในตระกูลที่มีความสามารถในการถ่ายทอด โน้มน้าว ด้วยน้ำเสียงจังหวะการใช้เสียงหนักเบา
 แสดงถึงอารมณ์อย่างถึงพริกถึงขิง การรื้อยเรียงเรื่องราวเหตุการณ์ ประเด็นที่หยิบยกมาปราศรัย
 อย่างเผ็ดร้อนพร้อมสะกดประชาชนที่เข้าฟัง นั้นเกิดความคิด ความเข้าใจ และซึบซับ คลอตาม
 ในทันที (บรรเจิด เหล่าปิยะสกุล, สัมภาษณ์, 22 มีนาคม 2562)

กล่าวโดยสรุป การสะสมทุนทางวัฒนธรรมของตระกูลเทือกสุบรรณนั้นได้เล็งเห็น
 คุณค่าและความสำคัญของการศึกษาซึ่งจะเห็นได้ว่าบรรดาลูก ๆ หลาน ๆ ของนายจรัส เทือก
 สุบรรณนั้นได้รับการศึกษาจากต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ เพื่อให้ใช้การศึกษาเป็นต้นทุนในการ
 กระทำการต่าง ๆ นอกจากเล็งเห็นความสำคัญของการเรียนของบุตรหลานแล้วยังมีแนวคิดในการ
 จัดตั้งโรงเรียน โดยนายจรัส เทือกสุบรรณได้ทำการเป็นโรงเรียนบ้านบ่อกรัง ต่อมานายสุเทพ เทือก
 สุบรรณได้มีการจัดตั้ง โรงเรียนสหกรณ์อุปถัมภ์ และวิทยาลัยอาชีวศึกษาภาวนาโพธิคุณ เพื่อให้คน
 ในชุมชนได้เข้ารับการการศึกษา เพราะการศึกษาคือกุญแจสู่ความสำเร็จ และการสะสมทุนทาง
 วัฒนธรรมของตระกูลเทือกสุบรรณมิได้มีแค่ โรงเรียนแต่ยังมีการสร้างโดยใช้กีฬาเป็นตัวขับเคลื่อน
 กีฬาประเภทนั้นคือ ทีมฟุตบอลสุราษฎร์ธานีโดยมีนายแทน เทือกสุบรรณเป็นผู้จัดการทีมทำการ

สะสมทุนโดยใช้วิธีนี้ถือได้ว่าเป็นการได้ประโยชน์จากประชาชนที่มีหัวใจเป็นนักกีฬา และประชาชนภายในจังหวัดสุราษฎร์ธานีเพราะนี่คือทีมตัวแทนของจังหวัด

จะเห็นได้ว่าตระกูลเทือกสุบรรณได้มีการสะสมทุนวัฒนธรรมผ่านกระบวนการในการศึกษาเพื่อสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์กันเชิงสถาบัน และสถาบันยังเป็นที่สร้างการยอมรับทางสังคมบนพื้นฐานของสถาบันนั้น ๆ ที่เป็นตัวแสดงถึงคุณค่าของสถาบันเอง สถาบันการศึกษาถือเป็นสถาบันที่สังคมให้การยอมรับบนหลักการที่ว่าการศึกษาคือต้นทุนเพื่อนำไปต่อยอดในการพัฒนาบุคคล สังคม และประเทศชาติ สถานศึกษาถือเป็นสถาบันที่หล่อหลอมกลุ่มบุคคลให้มีแนวคิด ทักษะคิดและอุดมการณ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน การที่กลุ่มบุคคลมีแนวคิด ทักษะคิด และอุดมการณ์เดียวกันย่อม แสดงออกถึงสิ่งที่ตัวตนเป็นและต้องการออกมา ซึ่งการสะสมทุนทางวัฒนธรรมของตระกูลเทือกสุบรรณในลักษณะนี้ย่อมส่งผลต่ออุดมการณ์ทางการเมืองที่ถูกหล่อหลอมจากเป้าหมายเดียวกัน

การสะสมทุนทางวัฒนธรรม ในรูปแบบของกีฬา ที่ตระกูลเทือกสุบรรณได้สะสมอยู่นั้น ได้ดึงดูดกลุ่มคนที่มีความชื่นชอบและหลงใหลในวัฒนธรรมกีฬาเข้ามารวมกัน และกระบวนการสะสมทุนในลักษณะนี้ตระกูลเทือกสุบรรณได้ใช้กลยุทธ์ความเป็นเจ้าของเข้ามามีบทบาทกับการสะสมทุนกล่าวคือ ใช้ชื่อของสโมสรเป็นชื่อประจำจังหวัดเป็นตัวสร้างความรักความเป็นเจ้าของ ความเป็นตัวตนของคนในจังหวัด เห็นได้จากยอดผู้ชมในสนาม เป็นอันดับ 1 ของประเทศตั้งแต่มีการจัดการแข่งขันมา อีกทั้งเปิดให้เหล่าบรรดาแฟนคลับมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสโมสรอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับความจริงจังและจริงใจของผู้บริหารสโมสรที่เห็นได้จากผลการแข่งขัน ที่อยู่ลำดับหัวตารางคะแนนอย่างสม่ำเสมอ ยิ่งเป็นแรงผลักดันให้ ตระกูลเทือกสุบรรณในตำแหน่งผู้บริหารสโมสรได้ใจแฟน ๆ ไปเต็ม ๆ ซึ่งส่งผลต่อการทำหน้าที่ทางด้านส่วนร่วมว่าด้วยการทำงานด้านการเมืองของคนในตระกูล กล่าวได้ว่าการสะสมทุนทางวัฒนธรรมของตระกูลเทือกสุบรรณส่งผลต่อทุนทางการเมือง

การสะสมทุนทางวัฒนธรรม ในรูปแบบของอุดมการณ์ทางการเมืองจะเห็นได้ว่าการขับเคลื่อนทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณนั้น ได้อาศัยอุดมการณ์ทางการเมืองเป็นปัจจัยหลักในการเป็นเป้าหมายหล่อหลอมความคิดทางการเมืองของประชาชน ไม่ว่าจะเป็นอุดมการณ์ที่สอดคล้องกับพรรคการเมืองที่ตนสังกัดตลอดจนอุดมการณ์ทางการเมืองที่ตนเองเป็นผู้กำหนดผ่านกระบวนการถ่ายทอดที่ตนเองถนัดนั้นก็คือการใช้ วาทะศิลป์ เป็นเครื่องมือในการเผยแพร่ อุดมการณ์ทางการเมืองซึ่งเป็นการสะสมทุนทางวัฒนธรรมของตนเอง

4. การสะสมทุนสัญลักษณ์

การสะสมทุนทางสัญลักษณ์ของตระกูลเทือกสุบรรณ ใช้กระบวนการในการสร้างการรับรู้และยอมรับ จากสังคมโดยผ่านสมาชิกในตระกูล ไม่ว่าจะเป็นสัญลักษณ์แห่งคุณงามความดี สัญลักษณ์ทางความรู้ความสามารถ สัญลักษณ์แห่งผู้นำ สัญลักษณ์แห่งการต่อสู้และการคัดค้าน ความไม่ยุติธรรม จากการศึกษาพบว่าตระกูลเทือกสุบรรณมีการสะสมทุนทางสัญลักษณ์ในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

กำนันแหบทองคำ สัญลักษณ์แห่งคุณงามความดี

การสะสมทุนทางสัญลักษณ์ของตระกูลเทือกสุบรรณ เริ่มจากหัวหน้าครอบครัว คือคุณพ่อจรัส เทือกสุบรรณ หรือกำนันหรัศ เทือกสุบรรณของประชาชนในพื้นที่ ที่ได้รับรางวัล แหบทองคำ ในตำแหน่งกำนันยอดเยี่ยมหรือกำนันแหบทองคำ จากกระทรวงมหาดไทย พร้อมรางวัลแหบทองคำ อวูฐปิ่นสั้น และเครื่องแบบข้าราชการ รางวัลกำนันแหบทองคำนี้มีที่มาจากผลของการทำงาน ปฏิบัติหน้าที่อย่างมูมานะอุตสาหะนับตั้งแต่ตอนที่นายจรัส เทือกสุบรรณยังดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านในขณะนั้นผู้ใหญ่จรัส เทือกสุบรรณได้มีแนวคิดในการบริหารจัดการงบประมาณที่ใช้ในการบริหารและพัฒนาหมู่บ้านเป็นของตนเอง โดยไม่รอหรืออาศัยงบประมาณจากทางการเพียงอย่างเดียว ผู้ใหญ่จรัส เทือกสุบรรณ ยังได้มีการจัดทำแผนและจัดหางบประมาณในการพัฒนาหมู่บ้าน ด้วยความเป็นคนจริงใจจริงใจกับการทำงานที่เห็นประโยชน์ของหมู่บ้านเป็นที่ตั้งจึงได้รับความร่วมมือจากชาวบ้านที่เข้าถึงความเป็นตัวตนของผู้ใหญ่จรัส เทือกสุบรรณทำให้เกิดการยอมรับและรับรู้ในสิ่งที่ผู้ใหญ่ของพวกเขาทำด้วยใจที่หมายมั่นให้เกิดประโยชน์และความเจริญรุ่งเรืองแก่ชุมชน ส่งผลให้บ้านบ่อกรังเจริญขึ้นทำให้ชื่อของผู้ใหญ่จรัส เทือกสุบรรณเป็นที่รู้จักไปทั่วในภาพลักษณ์ของผู้ใหญ่ที่มุ่งแต่ทำคุณงามความดีให้แก่ชุมชน ต่อมาในระยะเวลาพิเศษในขณะที่ตำแหน่งกำนันตำบลท่าสะท้อนว่างลงผู้ใหญ่จรัส เทือกสุบรรณได้ลงรับเลือกและได้รับการเลือกให้ดำรงตำแหน่งกำนันท่าสะท้อนเข้ามารับราชการ ส่งผลให้ตำบลท่าสะท้อนมีความเจริญขึ้นและอยู่อย่างสงบปราศจากโจรผู้ร้าย กำนันจรัสได้ชื่อเรียกอีกชื่อหนึ่งว่ากำนันมือปราบ เพราะนิสัยของกำนันจรัส พูดคำไหนคำนั้น หากมีโจรผู้ร้ายเกิดขึ้นหรือเข้ามาในตำบลกำนันจรัสจะกระทำการเข้าจับกุมด้วยตัวเองโดยไม่เกรงใจผู้ใดยึดความถูกต้องเป็นหลักในการทำงาน ด้วยผลงานดังกล่าวทำให้กำนันจรัส เทือกสุบรรณได้รับรางวัลและเป็นสัญลักษณ์ของกำนันผู้เป็นแบบอย่างหลายปีหลังจากนายสุเทพเทือกสุบรรณได้รับเลือกเป็น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นายจรัสได้ตัดสินใจลงสมัครเป็นกำนันอีกครั้งและได้รับเลือก ทำให้กำนันจรัสเป็นกำนันที่มีอายุมากที่สุดในประเทศไทย (สุเทพ เทือกสุบรรณ, 2557)

กำนันปริญญาโท จากประเทศนอก สัญลักษณ์ทางความรู้ความสามารถ

การสะสมทุนทางสัญลักษณ์ของตระกูลเทือกสุบรรณ ผ่านภาพลักษณ์ของข้าราชการที่มีระดับการศึกษาสูง นายสุเทพ เทือกสุบรรณ ได้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทจากมหาวิทยาลัยมิคเคิล เทนเนสซี (Middle Tennessee State University) ด้านทฤษฎีการเมืองและการปกครอง กลับมาด้วยความพร้อมกับความมุ่งมั่นเป็นอย่างสูงว่าจะก้าวเข้าสู่เส้นทางทางการเมืองตามความฝันของตนเอง และหลังจากจบการศึกษาก็ได้เริ่มต้นสู่เส้นทางทางการเมือง คือการที่นายสุเทพ เทือกสุบรรณ ได้ดำรงตำแหน่งแทนนายจรัส เทือกสุบรรณ ซึ่งลาออกจากตำแหน่งที่ตนเองรับผิดชอบอยู่นั้นก็คือ ผู้ใหญ่บ้านและกำนันเพื่อเปิดทางให้ลูกชาย นายสุเทพ เทือกสุบรรณ ได้ลงสมัครในตำแหน่งของผู้ใหญ่บ้านและได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่แบบไร้คู่แข่งเลยเรียกได้ว่ามดเป็นเอกฉันท์ หลังจากที่นายสุเทพ เทือกสุบรรณ ได้ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านแล้ว จึงต้องให้ผู้ใหญ่บ้านทั้งหมดจำนวน 9 หมู่บ้านมาลงคะแนนเสียงเพื่อโหวตเลือกกำนันและผลก็คือ ผู้ใหญ่ทุกคนยกมือโหวตให้แก่ นายสุเทพ เทือกสุบรรณหมดทุกคนจึงมีผลทำให้ นายสุเทพ เทือกสุบรรณดำรงตำแหน่งกำนัน นายสุเทพจึงเป็นกำนันที่มีอายุน้อยที่สุดในวัยเพียง 25 ปี และ เป็นกำนันคนแรกของประเทศไทยที่มีใบปริญญาโทจากสหรัฐอเมริกา (อัญชะลิ ไพรีรักและคณะ, 2558, หน้า 61-65) เมื่อครั้งนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ได้รับตำแหน่งกำนันใหม่ ๆ พ่อจรัสได้มอบพระ พร้อมปืนพกประจำตัวให้พร้อมกับคำสอนที่พ่อมิให้แก่ลูกชายว่า “คนที่ผู้นำคน ไม่ใช่แค่มีอำนาจเฉย ๆ แต่ต้องมีศีลธรรมด้วย ไม่อย่างนั้นก็ปกครองคนไม่ได้” และ “ให้เทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์เอาไว้เหนือเกล้า” (สุเทพ เทือกสุบรรณ, 2557)

“ลุงกำนัน” ผู้นำแห่งมวลมหาประชาชน สัญลักษณ์แห่งผู้นำ

ชายผู้มีอายุ 65 ปี มีนายว่าสุเทพ เทือกสุบรรณ อดีตนักการเมืองที่โลดแล่นอยู่บนเส้นทางการเมืองระดับประเทศยาวนานกว่า 3 ทศวรรษ ภายใต้ฉายาพรรคการเมืองหนึ่งเดียวที่มีชื่อว่า พรรคประชาธิปไตย วันนี้ได้ตัดสินใจลาออกจากตำแหน่งทางการเมืองแล้วพร้อมก้าวขึ้นสู่เวทีชุมนุมในฐานะแกนนำคนสำคัญ แต่ถ้อยคำที่พูดกันอย่างติดปาก และเสียงที่ได้ยินติดหู ด้วยความเคารพศรัทธากลับเป็นคำว่า “ลุงกำนัน” ด้วยความที่นายสุเทพ เทือกสุบรรณปฐมเริ่มเข้าสู่แวดวงทางการเมืองด้วยการเป็นกำนันบ้านนอกมาก่อนนั่นเอง (อัญชะลิ ไพรีรักและคณะ, 2558, หน้า 26-27)

กลุ่มคนที่มีความคิดหรืออุดมการณ์เดียวกันนับล้านคนเป็นที่มาของชื่อแทนบุคคลเหล่านั้นว่า “มวลมหาประชาชน” ซึ่งคนในตระกูลเทือกสุบรรณ ญาติพี่น้อง อยู่รวมร่วมกันทุกคนหลายร้อยชีวิต บรรดาญาติห่าง ๆ คนในตำบลที่นายสุเทพอยู่ยกกันมาทั้งตำบลทุกคนมาด้วยความภาคภูมิใจและทุกคนมีความเห็นด้วย บ้างก็มาเป็นการ์ด บ้างก็มาเป็นพ่อครัว ใครทำอะไรที่ก่อเกิด

ประโยชน์ได้ก็มากันหมด และอีกหลายคนก็มีความประสงค์ที่จะมา ต่างคนต่างทำหน้าที่ทำงานของตนเองผลัดกันมาร่วมทุกคน (แทน เทือกสุบรรณ, ผู้สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2562)

กลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองที่รู้จักกันอย่างเป็นทางการว่าคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข คำย่อ กปปส. ที่มีนายสุเทพ เทือกสุบรรณ หรือที่รู้จักกันในนามของ “ลุงกำนัน” ดำรงตำแหน่งเลขาธิการและแกนนำ ก่อตั้งขึ้นครั้งแรกเมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2556 เกิดจากการร่วมกลุ่มของอดีตนักการเมือง เครือข่ายนักวิชาการและประชาชนหลากหลายอาชีพ ที่ทำการคัดค้านกฎหมายนิรโทษกรรม ที่ยึดหลักถือหงสา ไม่ใช่ความรุนแรงและปราศจากอาวุธ (สุเทพ เทือกสุบรรณ, 2557)

จุดเริ่มต้นเกิดจากอุดมการณ์ทางการเมืองที่แตกต่างกันระหว่างนายสุเทพ เทือกสุบรรณ กับ นายทักษิณ ชินวัตร ประเด็นที่นำไปสู่เสียงนกหวีดของมวลมหาประชาชน เช่น

1. วิธีการเมืองในการตั้งพรรคไทยรักไทย โดยไม่คำนึงถึงความชอบธรรมหรือไม่ โดยใช้วิธีการโกงเลือกตั้ง ซื่อเสียด กวาดต้อนเอานักการเมืองไปเป็นสมุนบริวาร หากซื้อรายชื่อไม่ได้ก็จะมีกระบวนการชื้อยกพรรค

2. พฤติกรรมนายทักษิณในการใช้นโยบายอุ้มฆ่าคนที่ถูกสงสัยว่าเกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติดมีการฆ่า 2,800 กว่าคน แต่คณะกรรมการสอบสวนที่มีอาจารย์คณิต ฒ นคร ประธาน สรปมาว่าเกินกว่าครึ่งไม่เกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติด

3. การอุ้มฆ่าผู้ที่ถูกสงสัยว่าเป็นแกนนำในการแบ่งแยกดินแดนในภาคใต้ หลายสิบอาจหลายร้อย ทำให้ชนชาวมุสลิมในภาคใต้โกรธเคืองเพราะ ไปฆ่าญาติพี่น้อง เหตุการณ์ภาคใต้จึงถูกเป็นไฟจนส่งผลให้ ข้าราชการ พลเรือน ประชากรธรรมดา ตายไป 5,000 กว่าคน เป็นพฤติกรรมที่นายสุเทพรับไม่ได้

4. เรื่องทุจริตคอร์ปชั่น การใช้เงินซื้ออำนาจ การใช้อำนาจไปหาเงิน แล้วกลับไปซื้ออำนาจต่อเกิดค่านิยมใหม่ นักการเมืองโกงไม่เป็นไร ขอให้เก่งก็แล้วกัน

นายสุเทพจึงเกิดความคิดที่จะหยุดระบอบทักษิณให้ได้ หยุดระบบทุนสามัญที่เอาเงินมาซื้ออำนาจให้ได้ จนเมื่อนายสุเทพ ตัดสินใจเด็ดขาด เมื่อหลังจบการเลือกตั้งปี พ.ศ.2554 นายสุเทพลาออกจากเลขาธิการพรรคประชาธิปัตย์ และได้นัดหมายกับประชาชนว่า วันไหนผมทนไม่ไหว ผมก็จะเป่านกหวีด ประชาชนก็ออกมาสู้เคียงข้างผมก็แล้วกัน (รุจิรา เชาวนดี, 2557, หน้า 55)

จากหนึ่งเป็นร้อยจากร้อยเป็นล้าน เกิดปรากฏการณ์การตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในทุกชนชั้นทุกระดับอาชีพครั้งใหญ่ที่สุดในรอบหลายสิบปี

วันที่ 30 ตุลาคม พ.ศ. 2556 นายสุเทพแถลงหน้าพระบรมราชานุสาวรีย์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ที่หน้ารัฐสภา ว่า ผมตัดสินใจออกไปสู้นอกสภาพร้อมกับประชาชน

วันรุ่งขึ้น 31 ตุลาคม และมีการนัดการยกระดับการชุมนุมใหญ่ วันที่ 24 พฤศจิกายน และจัดการเดินขบวนใหญ่ ในวันที่ 9 ธันวาคม 2556 และวันที่ 22 ธันวาคม 2556 ปัด กรุงเทพฯ (รุจิรา เซวาน์ดี, 2557, หน้า 55)

จากเหตุการณ์ดังกล่าว จากการวิเคราะห์ของสำนักข่าวต่างประเทศ คาดว่า การชุมนุมของมวลชนหาประชาชนในกรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2556 มีจำนวนมากกว่า 2 ล้านคน และการชุมนุม วันที่ 9 ธันวาคม 2556 มีจำนวนมากกว่า 5.7 ล้านคน ซึ่งนับว่าเป็นการชุมนุมทางการเมืองที่มากที่สุดในประวัติศาสตร์ครั้งหนึ่งของโลก (สุเทพ เทือกสุบรรณ, 2557, หน้า 140)

เสียงนกหวีด สัญลักษณ์แห่งการคัดค้าน

เสียงนกหวีด คือเสียงที่นายสุเทพ เทือกสุบรรณ ได้นำมาเป็นสัญลักษณ์แห่งการคัดค้านของผู้ชุมนุมที่ได้แสดงออกโดยการเป่านกหวีดแสดงถึงความไม่เห็นด้วย กับ พ.ร.บ. นิรโทษกรรมของรัฐบาลพรรคเพื่อไทย ถือเป็นสัญลักษณ์ของการประท้วงอย่างสันติ อันที่จริงแล้วนั้นการใช้นกหวีดเป็นสัญลักษณ์แสดงการคัดค้าน เริ่มจาก ราล์ฟ เนเดอร์ (Ralph Nader) นักกฎหมาย นักเขียน และนักต่อสู้เพื่อสิทธิประโยชน์ของผู้บริโภคชาวอเมริกัน เพื่อแสดงถึงสัญญาณเตือนไปยังฝ่ายบริหารหรือรัฐบาลที่เริ่มแสดงถึงพฤติกรรมที่ไม่สุจริตในการบริหารบ้านเมือง ในปี พ.ศ.2513 จากนั้นก็เริ่มมีการเป่านกหวีดเป็นสัญลักษณ์อีกหลายครั้ง เช่น องค์กร ฟอลลิงวิทเทิลล์ ในคอนโก ได้นำนกหวีดมาใช้เป็นสัญลักษณ์การรณรงค์สันติภาพในประเทศ (สุเทพ เทือกสุบรรณ, 2557, หน้า 124)

เสียงนกหวีดของมวลชนหาประชาชนเริ่มจาก บนเวทีประชาชนผ่าความจริงที่มีการจัดขึ้นทุกวันเสาร์ในจังหวัดต่าง ๆ นายสุเทพ ได้ตั้งสัญญาณใจกับพี่น้องร่วมอุดมการณ์ว่าหากพี่น้องทนไม่ไหวให้เป่านกหวีดผมจะไปร่วมด้วยแต่หากวันได้ผมทนไม่ไหวก่อนก็ขอให้พี่น้องมาช่วยผมด้วยจนมาถึงเวทีผ่าความจริงที่เขตทวีวัฒนา วันนั้นประชาชนเขาได้ตั้งคำถามขึ้นว่าพวกเขานั้นเป่านกหวีดมานานแล้วทำไมผมยังไม่เป่านกหวีดเสียทีนกหวีดของคุณอยู่ที่ไหน นั้นถึงเป็นจุดเริ่มต้นของนายสุเทพวันนั้นเองนายสุเทพก็ได้ำนกหวีดมาแขวนคอ และเริ่มเป่าอย่างเป็นทางการบนเวทีสามแสนคนที่ที่นายสุเทพเป่านกหวีดให้ดังสนั่นนั้น ก็คล้ายกับการส่งสัญญาณว่าการต่อสู้อันดุเดือดจะไม่มีอยู่เพียงแคในสภาอีกต่อไปแล้ว เพราะนั่นถือว่าการประกาศกล้าทำรบ โดยมีสมรภูมิเป็นท้องถนน ที่มีมวลชนยึดมั่นในอุดมการณ์เป็นขุนศึก โดยมีอาวุธเพียงแค่นกหวีด ธงชาติไทย รองเท้าผ้าใบและหัวใจที่กล้าหาญ (อัญชะลี ไพริรักและคณะ, 2558, หน้า 26-211)

กล่าวโดยสรุปการสะสมทุนสัญลักษณ์ของตระกูลเทือกสุบรรณนั้นเริ่มต้นตั้งแต่สมัยนายจรัส เทือกสุบรรณที่ได้ประกอบอาชีพรับราชการเป็นกำนันและได้รับรางวัลแหวนทองคำ จากกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของกำนันดีที่เป็นตัวอย่าง ต่อมานายสุเทพได้สร้างความทรง

จำให้แก่ประชาชน โดยเป็นสัญลักษณ์ของกำนันที่มี ศึกษาศึกษาในระดับปริญญาโทจาก ประเทศนอก ซึ่งถือเป็นคนแรกของวงการกำนันที่มีศึกษาศึกษาเช่นนี้ ต่อมา นายสุเทพ ได้เป็นสัญลักษณ์ แห่งการต่อสู้การเมืองนอกสภาที่มีอุดมการณ์ต้องการให้ประเทศไทยอยู่ภายใต้การปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันทรงมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขอย่างแท้จริง โดยเป็นหัวหน้ากลุ่มของประชาชน ที่รวมตัวกันภายใต้อุดมการณ์เดียวกันหลายล้านคนในนาม ลูกกำนัน และได้สร้างสัญลักษณ์แห่ง การต่อต้าน การคัดค้าน โดยสงบปราศจากอาวุธ มีเพียงนกหวีดเป็นตัวแทนแห่งการคัดค้าน

กล่าวได้ว่าการสะสมทุนสัญลักษณ์ของตระกูลเทือกสุบรรณนั้นมีมาตั้งแต่ยุคเริ่มแรกของ ตระกูลที่เข้ามาสู่การรับราชการตลอดจนเข้าสู่แวดวงทางการเมือง และสัญลักษณ์ของตระกูลเทือก สุบรรณนั้นแสดงออกถึงความเป็นตัวตนของคนในตระกูลในมิติของ คุณงามความดีเริ่มตั้งแต่ รางวัลแหวนทอง ที่ได้รับมาจากความมุนะอดสาหะบนพื้นฐานแห่งความดีของกำนันจรัส ส่ง ต่อมายังบุคคลในตระกูลที่ได้สัญลักษณ์มิติใหม่ของวงการข้าราชการกำนัน ที่มีวุฒิการศึกษาสูง ที่สุดในเวลานั้นคือระดับปริญญาโทและมีวิชาปริญญาโทธรรมดาแต่เป็นปริญญาโทจากประเทศนอก และผลของการทำงานในตำแหน่งของนายสุเทพ ภาพของประชาชนภายใต้การทำงานของกำนัน นั้นตราตรึงอยู่ในหัวใจของประชาชน จึงได้ชื่อว่า ลูกกำนัน ของมวลมหาประชาชนที่ออกมาสู้ ภายใต้อำนาจ การเมืองนอกสภา หรือ การเมืองข้างถนนเคียงข้างกับประชาชนนับล้านผ่านการ ใช้สัญลักษณ์แห่งการคัดค้าน คือ เสียงนกหวีดแห่งสันติวิธี

เพื่อศึกษาปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขเพียงพอในสนามแห่งอำนาจนำไปสู่อำนาจทางการเมือง ในบริบทของตระกูลเทือกสุบรรณ

การศึกษาถึงปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขเพียงพอในสนามแห่งอำนาจสู่อำนาจทางการเมืองของ ตระกูลเทือกสุบรรณนั้น จากการศึกษาพบว่า ระบบอุปถัมภ์ พรรคการเมือง และสนามทางสังคม เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างและขยายอำนาจทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณ ตามลำดับ ปัจจัยที่หนึ่งระบบอุปถัมภ์

ผู้ให้อุปถัมภ์ กับผู้รับอุปถัมภ์

สภาพทางสังคมของคนไทยยังถูกเชื่อมโยง ชิดติดกับระบบอุปถัมภ์ เนื่องจากการพึ่งพา อาศัยกัน ในสังคมที่ตัวบุคคลในสังคมมีสถานภาพที่แตกต่างกัน ทั้งผู้น้อย ผู้ใหญ่ เกิดความเคารพ เกรงใจ และมีบุญคุณต่อกัน ผู้ที่มีฐานะหรือสถานภาพทางสังคมที่สูงกว่าอันเป็นลักษณะของ ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์

ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ระหว่างนักการเมืองกับประชาชนอาจกล่าวได้ว่าเป็นลักษณะ ของการและเปลี่ยนแปลงผลประโยชน์ที่มีต่อกัน ประชาชนต้องการความช่วยเหลือจากนักการเมืองที่มี

อำนาจในเรื่องที่ประชาชนต้องการ นักการเมืองต้องการคะแนนเสียงจากประชาชนซึ่งคะแนนเสียงจากประชาชนเป็นสิ่งสำคัญมากในการเข้าสู่อำนาจของนักการเมือง ภายใต้ระบอบประชาธิปไตยที่มีกระบวนการการเลือกตั้งเป็นเครื่องมือในการที่จะได้มาซึ่งตัวแทนทางการเมืองจากประชาชน

ผู้อุปถัมภ์กับผู้รับอุปถัมภ์ จากการศึกษาพบว่า ตระกูลเทือกสุบรรณ ได้มีการสะสมการเป็นผู้ให้ คอยให้ความช่วยเหลือ ตลอดจนเป็นผู้รักษาความถูกต้องทางสังคมมาโดยตลอด โดยที่ตระกูลเทือกสุบรรณทำหน้าที่เป็นผู้อุปถัมภ์ และมีประชาชนเป็นผู้รับอุปถัมภ์นั้น ตระกูลเทือกสุบรรณมีลักษณะเป็นผู้ให้ หากกล่าวถึงความสัมพันธ์กันระหว่างตระกูลเทือกสุบรรณกับประชาชนนั้นอยู่ในลักษณะของการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ ต่อกันหรืออีกในหนึ่งหมายถึงการเกิดบุญคุณระหว่างกันจนเกิดการต่างตอบแทนซึ่งกันและกัน โดยเงื่อนไขของการตอบแทนด้านระยะเวลาอาจจะไม่ส่งผลต่อกันในระยะเวลาเดียวกันเพียงอย่างเดียว แต่จะเป็นลักษณะของการตอบแทนต่างกรรมต่างวาระนั่นเอง

ตระกูลเทือกสุบรรณ ได้มีกระบวนการในการสร้างระบบอุปถัมภ์ในฐานะผู้ให้การอุปถัมภ์และประชาชนอยู่ในฐานะผู้รับอุปถัมภ์ สามารถจำแนกลักษณะของผลประโยชน์ที่เกิดจากระบบอุปถัมภ์ ออกเป็น 2 ลักษณะดังนี้

1. ตระกูลเทือกสุบรรณสร้างระบบอุปถัมภ์ผ่านความสัมพันธ์เพื่อหวังผลประโยชน์ส่วนตัวหรือปัจเจกบุคคล เป็นไปในลักษณะความสัมพันธ์ส่วนตัว เช่นการฝากบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนที่เกิดประโยชน์ต่อตนเองและบุตรหลาน เช่น โรงเรียนที่มีชื่อเสียงมีคุณภาพหรือโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่สะดวกต่อการดูแลบุตรหลานของตนเอง แต่ระบบการคัดเลือกไม่เอื้ออำนวยต่อตนเองจึงทำให้ไม่สามารถเข้าสู่โรงเรียนดังกล่าวได้ตามระบบที่วางไว้ จึงต้องอาศัยตระกูลเทือกสุบรรณผู้ที่มีอำนาจ และบารมีเป็นผู้จัดการ การฝากเข้าทำงาน การเข้าสู่ตำแหน่ง การโยกย้าย การเลื่อนขั้นตำแหน่ง ต้องการความช่วยเหลือเพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ตนเองต้องการ โดยอาศัยตระกูลเทือกสุบรรณซึ่งเป็นผู้ที่มีอำนาจทางการเมืองฝากฝังให้ได้ผลตามที่ตนเองต้องการ จึงมีการใช้การร้องขอใหว่วานให้ตระกูลเทือกสุบรรณ ผู้ที่มีอำนาจทางการเมืองเข้าช่วยเหลือ เกิดเป็นความสัมพันธ์ในฐานะผู้ให้การอุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์ เกิดบุญคุณที่ต้องทดแทนเมื่อเวลาของการทดแทนมาถึง ซึ่งเวลาของการทดแทนจะอยู่ในลักษณะของการตอบแทนตามกระบวนการทางการเมืองว่าด้วยการเลือกตั้ง นั่นก็คือการลงคะแนนเสียงเลือกบุคคลที่มีบุญคุณนั่นเอง

2. ตระกูลเทือกสุบรรณสร้างระบบอุปถัมภ์ผ่านความสัมพันธ์เพื่อหวังผลประโยชน์ส่วนรวมหรือเกิดประโยชน์ต่อสาธารณะ เป็นไปในเรื่องของการจัดสรรทรัพยากร ไม่ว่าจะเป็นการทำกิจกรรมในรูปแบบของโครงการใหม่เพื่อตอบโจทก์ความต้องการของประชาชน การเร่งรัด การอนุมัติโครงการให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว การเป็นตัวกลางในการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่าง

ข้าราชการประจำกับประชาชน ซึ่งอาจมองได้ว่าเป็นผลพวงมาจากการที่ข้าราชการวังเดิมขอตำแหน่ง ตามความสัมพันธ์เพื่อหวังผลประโยชน์ข้อ 1 ทำให้นักการเมืองสามารถสั่งหรือขอความร่วมมือได้โดยง่ายเพราะมีคำว่าบุญคุณค่าคือเหล่าข้าราชการเหล่านั้นอยู่นั่นเอง (ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม 1, สัมภาษณ์, 5 กรกฎาคม 2562)

ความสัมพันธ์ระหว่างตระกูลเทือกสุบรรณกับประชาชน ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในรูปแบบของการสร้างประโยชน์ให้กับส่วนรวมของประชาชนในพื้นที่ การนำความเจริญต่าง ๆ มาใช้กับพื้นที่ของตนเอง ช่วยเหลือและคอยสนับสนุนเรื่องต่าง ๆ ที่คนในพื้นที่ร้องขอ โดยให้ความสำคัญกับประชาชน การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่ ทั้งเรื่องที่เป็นเรื่องส่วนตัว และเรื่องที่มีคู่กรณีต่อกัน มีการผลักดันให้มีการสร้างสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ไม่ว่าจะเป็นการผลักดันงบประมาณในการพัฒนาพื้นที่ ถนนหนทาง น้ำดื่ม น้ำใช้ ไฟฟ้าแสงสว่าง ที่เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมเป็นหลัก ระบบอุปถัมภ์ดังกล่าว เป็นไปในลักษณะที่สร้างความรู้สึกรู้สึกให้ประชาชนเข้าใจว่า ตระกูลเทือกสุบรรณนั้นสามารถช่วยเหลือตนเองได้ ฟังพาอาศัยยามที่ตนเองมีความต้องการการช่วยเหลือ ลักษณะของตระกูลเทือกสุบรรณในการให้ความช่วยเหลือมีการให้เข้าพบได้ถึงตัว โดยการเปิดบ้านให้ประชาชนเข้าพบเพื่อปรับทุกข์ แสดงความต้องการและการร้องขอความช่วยเหลือด้วยตนเอง ส่งผลให้ประชาชนเข้าพบเป็นจำนวนมากและได้ทำการช่วยเหลือประชาชนอย่างรวดเร็ว จากการช่วยเหลืออุปถัมภ์ ประกอบกับการแก้ไขปัญหาทำให้ประชาชนเกิดความเลื่อมใส ศรัทธา สิ่งเหล่านี้ส่งผลให้ตระกูลเทือกสุบรรณมีฐานอำนาจทางการเมือง ลักษณะการตอบแทนการได้รับการอุปถัมภ์ของประชาชนอยู่ในรูปแบบของการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จนทำให้ตระกูลเทือกสุบรรณอยู่บนเส้นทางทางการเมืองมายาวนานติดต่อกัน (ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม 2, สัมภาษณ์, 15 พฤษภาคม 2562)

ความสัมพันธ์ระหว่างตระกูลเทือกสุบรรณกับกลุ่มผู้นำท้องถิ่นมีความสำคัญและมีความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ที่ชัดเจน และต่างก็มีผลประโยชน์เชิงตอบแทนกันและกัน เพราะทางตระกูลเทือกสุบรรณนั้นได้มีการช่วยเหลือกลุ่มผู้นำท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านกำลังงบประมาณ และปัจจัยอื่น ๆ ที่สามารถช่วยเหลือได้ ซึ่งในขณะเดียวกันนั้นทางผู้นำท้องถิ่นเองก็เปรียบเสมือนผู้รับอุปถัมภ์ที่จะให้ความเคารพและความเกรงใจในตระกูลเทือกสุบรรณ พร้อมให้ความช่วยเหลือแก่ตระกูลเทือกสุบรรณในเรื่องต่าง ๆ ที่ตนเองสามารถช่วยเหลือหรือตอบแทนได้ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นกลุ่มผู้นำท้องถิ่นที่มีหน้าที่ดูแลทุกข์สุขและแก้ไขปัญหา ตลอดจนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ของตนเอง โดยมีการประสานงานกับหน่วยงานทางราชการ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำหน้าที่เป็นตัวกลางที่มีความสำคัญ เป็นตัวเชื่อมระหว่างประชาชนกับราชการ ลูกบ้านต่าง ๆ ให้ความเคารพเชื่อถือเป็นตัวผู้นำจึงเกิดการตอบแทนที่ประชาชนมีให้แก่ผู้นำ

ในรูปของระบบอุปถัมภ์ กรณีผู้ให้กับผู้รับอุปถัมภ์ กล่าวได้ว่า ประชาชนผู้รับอุปถัมภ์จากผู้นำท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่นรับอุปถัมภ์จากตระกูลเพื่อกุศลธรรม เป็นทอด ๆ นั้นเอง (ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม 3, สัมภาษณ์, 8 สิงหาคม 2561)

ความต้องการของประชาชนเกี่ยวข้องกับวิถีความเป็นอยู่ที่มีจำนวนมากในการดำรงชีพ ความต้องการของประชาชนที่ประสบปัญหาดังกล่าวมีความต้องการให้ผู้ที่มิอำนาจในพื้นที่ที่มีความสัมพันธ์ต่อกันในฐานะนักการเมืองกับประชาชนนั้นประกอบไปด้วยปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐาน เช่น น้ำกินน้ำใช้ ไฟฟ้าแสงสว่าง การคมนาคม ทางน้ำทางบก ถนนหนทาง ห้วย หนอง คลอง บึง ปัญหาการประกอบอาชีพ การถูกกดขี่โดยพ่อค้าคนกลาง ปัญหาที่ดินทำกิน ค่าจ้าง แรงงาน ปัญหาการไม่ได้ความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ปัญหาด้านคดีความต่าง ๆ ปัญหาด้านการศึกษา เช่น การฝากลูกหลานเข้าเรียนหรือฝากลูกหลานในการทำงาน การเลื่อนขั้น โยกย้ายตำแหน่งหน้าที่การงาน ปัญหาสภาพแวดล้อม ตลอดจนที่อยู่อาศัย ปัญหาการรักษาพยาบาลอาการเจ็บป่วย

ตระกูลเพื่อกุศลธรรมในนามตัวแทนของประชาชนในฐานะนักการเมืองมีหน้าที่โดยตรงในการเข้ารับฟัง ช่วยเหลือ และแก้ไข ปัญหาหรือตอบสนองความต้องการของประชาชนที่ประสบเหตุ ลักษณะของการแก้ไขปัญหาดังกล่าวมีกระบวนการในการแก้ไขหลัก ๆ อยู่ 2 ลักษณะด้วยกัน

1. ตระกูลเพื่อกุศลธรรมมีกระบวนการรับฟังปัญหาและความต้องการของประชาชนผ่านคนกลางที่ทำหน้าที่ในการนำเรื่องราวของประชาชนมาบอกกล่าว คนกลางในที่นี้หมายถึง เครือญาติ พี่น้อง พรรคพวก ผู้นำชุมชน ตลอดจนห้วคณะต่าง ๆ ที่มีความใกล้ชิดสนิทสนมกับตนเอง ในลักษณะนี้อาจกล่าวได้ว่าคนกลางเป็นตัวแสดงถึงการเป็นผู้อุปถัมภ์ในมุมมองของประชาชนและในเวลาเดียวกันก็เป็นตัวแสดงถึงผู้รับอุปถัมภ์ในมุมมองของนักการเมือง ทำให้ประชาชนผู้เป็นผู้รับอุปถัมภ์รู้สึกถึงบุญคุณจึงนำไปสู่การตอบแทนบุญคุณทั้งแก่นักการเมืองและตัวแสดงที่เป็นคนกลางที่คอยประสานเรื่องราวดังกล่าวให้ได้รับการช่วยเหลือ แก้ไขจนปัญหาหมดไปหรือความต้องการดังกล่าวได้รับการตอบสนอง

2. ตระกูลเพื่อกุศลธรรมมีกระบวนการให้ประชาชนได้เข้าถึงโดยตรงเพื่อขอความช่วยเหลือ ในลักษณะนี้ส่วนใหญ่จะไปการพบปะแบบซึ่งหน้าจากการพบเจอตัวของตระกูลเพื่อกุศลธรรมเอง มีทั้งการเข้าหาตระกูลเพื่อกุศลธรรมด้วยตัวตนเองที่พรรค ที่บ้านหรือเวลาที่ตระกูลเพื่อกุศลธรรมออกพื้นที่เข้าพบประชาชน ตามงานสังคมต่าง ๆ ซึ่งเป็นหน้าที่ของนักการเมืองที่ดี เพื่อเข้าพบปะเยี่ยมเยียน และเป็นการแสดงให้ประชาชนเห็นว่าตระกูลเพื่อกุศลธรรมเป็นนักการเมืองไม่ได้ทิ้งประชาชน อีกทั้งเป็นการรักษาฐานเสียงของตนเองไปในตัว จึงเป็นโอกาสให้ประชาชนได้ขอความช่วยเหลือโดยตรงกับตระกูลเพื่อกุศลธรรมด้วยตนเอง การกระทำดังกล่าวของประชาชนทำให้

เกิดสายสัมพันธ์ในรูปแบบประชาชนเป็นผู้รับอุปถัมภ์ ตระกูลเทือกสุบรรณเป็นผู้อุปถัมภ์แต่เพียงผู้เดียว ลักษณะวิธีการเป็นผู้อุปถัมภ์ของตระกูลเทือกสุบรรณ

1. การเก็บรวบรวมเรื่องราวต่าง ๆ ของประชาชน จัดการโดยการทำหนังสือส่งต่อไปยังผู้ที่รับผิดชอบตามเรื่องราวแต่ละประเภท เพื่อแจ้งให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องตามระเบียบราชการ เรื่องราวดังกล่าวจะถูกจัดพิมพ์เป็นเอกสารเพื่อเป็นหลักฐานในการกระทำดังกล่าว

2. ตระกูลเทือกสุบรรณเป็นศูนย์กลางในการพาประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนเข้าพบกับเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบด้วยตนเองเพื่อให้เรื่องราวต่าง ๆ ของประชาชนถึงมือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง

3. การให้ความช่วยเหลือด้วยตัวของตระกูลเทือกสุบรรณเอง การช่วยเหลือลักษณะนี้จะกระทำตามกำลัง ตามความสามารถและความพร้อมของตนเองที่พอจะกระทำได้อย่างรวดเร็วและทันทั่วถึง (เช่น เทือกสุบรรณ, สัมภาษณ์, 22 กันยายน 2562)

ระบบเครือญาติ

ระบบเครือญาติ เป็นรูปแบบของความสัมพันธ์ระหว่างกันของคนที่อยู่ในลักษณะที่เรียกว่าคนในสังคม ซึ่งเป็นเรื่องของการแสดงให้เห็นถึงระบบความสัมพันธ์กันในรูปแบบของพี่น้อง เครือญาติ ที่มีความสัมพันธ์กันเริ่มจากความสัมพันธ์กันทางสายเลือด เป็นจุดเริ่มต้น ความสัมพันธ์ลักษณะนี้เริ่มต้นจากครอบครัวก่อน ความสัมพันธ์ในลักษณะของครอบครัวถือว่า เป็นความสัมพันธ์ขั้นปฐมภูมิของคนในสังคม และเกิดการขยายตัวของความสัมพันธ์ออกไปเป็นลักษณะของเครือญาติ

นอกเหนือไปจากคุณสมบัติที่ถูกสั่งสมมาส่วนบุคคลของคนในตระกูลเทือกสุบรรณ ไม่ว่าจะเป็นระดับการศึกษา ระดับความยากดีมีจน ระดับของความรู้ความสามารถ ตลอดจนผลงานต่าง ๆ ที่ได้สร้างขึ้นมาที่เป็นที่ยอมรับของประชาชนในสังคมอยู่แล้วนั้น การมีเครือข่าย ความสัมพันธ์ในมิติของเครือญาติ ประกอบกับความมีชื่อเสียงของคนในตระกูลเทือกสุบรรณ ในเขตพื้นที่ภายในจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่มีอยู่จำนวนมาก ก็เป็นสิ่งที่สำคัญที่ส่งผลให้คนในตระกูลเทือกสุบรรณได้รับเลือกเป็นตัวแทนในการลงสมัคร และได้รับเลือกจากประชาชนจนได้รับการดำรงตำแหน่งทางการเมืองในทุกระดับของประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นการเมืองส่วนท้องถิ่น ที่คนในตระกูลเทือกสุบรรณได้ดำรงตำแหน่งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น ไม่ว่าจะเป็นการเมืองระดับชาติที่คนในตระกูลเทือกสุบรรณได้รับเลือกในการดำรงตำแหน่ง รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นต้น ต้องยอมรับว่าระบบเครือญาติมีความสำคัญต่อการสร้างและขยายฐานอำนาจทางการเมืองของนักการเมืองของตระกูล

เทือกสุบรรณ จะเห็นได้จากทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง ระบบเครือญาติของตระกูลเทือกสุบรรณจะขยายขยายสร้างบทบาท เป็นตัวแสดงที่สำคัญในการร่วมหาเสียง

“เครือญาติของตระกูลเทือกสุบรรณมีส่วนร่วมทั้งเบื้องหน้า และเบื้องหลัง”

บทบาทเครือญาติตระกูลเทือกสุบรรณที่แสดงถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของคนในตระกูลไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของการหาเสียงเบื้องหน้า เช่น การร่วมออกเดินหาเสียงพบกับชาวบ้านประชาชนในพื้นที่ การเข้าร่วมการปราศรัยหาเสียงตามเวทีต่าง ๆ การเคาะประตูบ้านเพื่อฝากฝังคนในตระกูลที่ลงแข่งขัน ตลอดจนเป็นหัวคะแนนในการหาเสียงเลือกตั้ง เป็นต้น รูปแบบการหาเสียงเบื้องหลัง เป็นในลักษณะที่ไม่อาจแสดงออกซึ่งหน้าได้อาจเป็นเพราะอำนาจหน้าที่ตามการงานหรืออาชีพที่ต้องปิดบังความรู้สึกความคิดเห็นทางการเมืองไม่ว่าจะเป็นเครือญาติที่รับราชการ หรือบรรดาเครือญาติที่อยู่ในสังคมที่ร่ำล้อมไปด้วยข้าวตรงข้ามทางการเมืองตามสังคมที่อาศัยอยู่ แต่ถึงอย่างไรแล้วเมื่อถึงเวลาที่ต้องกระทำการมีส่วนร่วมทางการเมืองเครือญาติเหล่านี้ก็ยินยอมพร้อมใจให้คนในตระกูลอย่างไม่ต้องสงสัย (ทัศนีย์ คำเงิน และสัมฤทธิ์ คำเงิน, สัมภาษณ์, 11 มกราคม 2561)

เครือญาติของคนตระกูลเทือกสุบรรณ มีความหลากหลายและแตกต่างกันในการประกอบอาชีพ จึงกล่าวได้ว่าความแตกต่างและหลากหลายทางอาชีพกลายเป็นเครือข่ายสำคัญในการสร้างฐานอำนาจทางการเมือง เครือญาติตระกูลเทือกสุบรรณมีการประกอบอาชีพที่สำคัญ เช่น การรับราชการ ส่งผลให้ในสายงานราชการมีทั้งผู้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานจำนวนมากส่งผลต่อการเข้าถึงหรือฐานเสียงทางการเมืองจำนวนมาก การทำบริษัทห้างร้าน ส่งผลให้มีผู้ประกอบการที่ร่วมกันทำธุรกิจ คู่ค้าที่มีผลประโยชน์ร่วมกันและบรรดาลูกจ้างที่สังกัดอยู่ในการประกอบอาชีพดังกล่าวก็เป็นฐานเสียงทางการเมืองจำนวนมาก อาจารย์ในมหาวิทยาลัย ส่งผลให้ทั้งเพื่อนร่วมงานและลูกศิษย์จำนวนมากเป็นฐานเสียงทางการเมือง การทำเกษตรกรรม ก็มีเครือข่ายทางด้านการเกษตร เพราะอาชีพทางด้านเกษตรถือเป็นอาชีพหลักของประชาชนในพื้นที่ จึงเกิดข้อได้เปรียบของตระกูลเทือกสุบรรณทั้งในแง่ของฐานเสียงและเป็นแรงสำคัญในการขยายเสียงทางการเมืองในการหาเสียงอีกนั่นเอง (ทัศนีย์ คำเงิน และสัมฤทธิ์ คำเงิน, สัมภาษณ์, 11 มกราคม 2561)

จะเห็นได้ว่าระบบอุปถัมภ์รูปแบบเครือญาติ ที่เกิดขึ้นในฐานะของผู้ที่เป็นหัวคะแนนให้กับนักการเมืองที่มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดที่สุด โดยทั่วไปกลุ่มเครือญาติจะรับผลประโยชน์ร่วมกันกับนักการเมือง เพราะเมื่อญาติของตนเองมีอำนาจทางการเมืองก็ส่งผลโดยตรงทำให้เครือญาติมีอำนาจตามไปด้วยนั่นเอง จึงส่งผลให้เครือญาติมีส่วนในการช่วยนักการเมืองหาเสียงทุกรูปแบบอย่างเต็มที่ด้วยความเต็มใจทั้งร้องขอและไม่ต้องร้องขอก็ตาม เป็นความรู้สึกที่

แสดงออกโดยส่งผลต่อการกระทำที่ออกมาโดยอัตโนมัติ ทำให้หวัหระเนนเหล่านี้มีความเชื่อศรัทธามากที่สุดก็ว่าได้กลุ่มพรรคพวก เพื่อนฝูง

ผู้อุปถัมภ์ยังต้องมีศิลปะแห่งการปกครองบริหาร กล่าวคือ ต้องรู้จักการใช้พระเดชและพระคุณ นายที่ใช้พระเดชตลอดเวลาอาจจะสร้างความกลัวให้กับลูกน้อง และยอมสยบอยู่ใต้การบังคับบัญชา แต่ในส่วนลึกก็พร้อมที่จะตีจาก ดังนั้น จึงต้องใช้พระเดชคู่กับพระคุณในลักษณะสมดุล พระคุณได้แก่การเอื้ออำนาจประโยชน์ ให้ความเมตตา ให้ความเอื้อเพื่อเผื่อแผ่ ดูแลให้มีความสุขกับผู้ใต้บังคับบัญชาหรือกับลูกน้อง แต่ถ้าใช้พระคุณจนเกินกว่าเหตุก็จะถูกเอารัดเอาเปรียบ ถูกบีบบังคับ ถูกล่อหลวงด้วยวิธีการต่าง ๆ ผู้อุปถัมภ์ที่ดีจึงต้องรู้จักการใช้จังหวะของการใช้พระเดชและพระคุณรวมทั้งความสามารถในการสร้างคุณภาพขึ้นทั้งสองส่วน เนื่องจากบารมีเป็นฐานสำคัญทางการเมืองและทางสังคม การสร้างบารมีด้วยการสร้างความดีทำให้ตนเองเป็นที่ยอมรับในหมู่ชนทั่วไปจึง เป็นเรื่องสำคัญ และถือเป็นทุนชนิดหนึ่ง บารมีของผู้อุปถัมภ์สามารถจะวัดได้จากจำนวนลูกน้องที่อยู่ในอาณาเขตของตน ดังนั้น การมีคนที่อยู่ในอาณาเขตเป็นจำนวนมาก หรือมีผู้ติดสอยห้อยตามมากจึงเป็นดัชนีชี้ถึงบารมีของคน ๆ นั้น การบังคับบัญชาคนเป็นจำนวนมาก หรือการคุมคนเป็นเครื่องวัดบารมีตัวหนึ่ง แต่บารมีที่แท้จริงก็คือการมีคนที่มีความภักดีและมีความผูกพันไม่ว่าจะเป็น ลักษณะถาวรด้วยความรู้สึกส่วนตัว หรือการเอื้ออำนาจประโยชน์ต่างตอบแทนที่ลงตัวก็ตาม ดังนั้น ผู้อุปถัมภ์ในสังคมไทยจึงต้องสร้างบารมีด้วยการหาพรรคพวกมาก ๆ อันแสดงให้เห็นถึงการเป็นผู้ที่กว้างขวางในสังคมและการมีคนสนับสนุน

ในสภาพความสัมพันธ์ของประชาชนคนไทยนั้น คงเห็นได้ว่าประชาชนพร้อมจะมออกเสียงแทนเพื่อน พร้อมที่จะทำอะไรต่ออะไรให้กันกับพวกพ้อง นอองพี ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน นั่นก็เพราะเราเป็น พวกเดียวกัน คำว่าเพื่อน เพื่อนฝูง และพรรคพวก นั้นมีความหมายไปในทางเดียวกัน แสดงถึงความใกล้ชิดสนิทสนม มันแสดงถึงความรู้สึกได้ว่ามันมากกว่าคำว่า คนรู้จัก ตระกูลเทือกสุบรรณ ได้เล็งเห็นความสำคัญและให้ความสำคัญกับพรรคพวก เพื่อนฝูงเป็นอย่างมาก จะเห็นได้ว่า คำที่ใช้แทนคำเรียกบุคคลที่ 2 ทางการเมือง ซึ่งที่มีความสำคัญเป็นอันดับ 1 ทางการเมืองก็คือประชาชน ตระกูลเทือกสุบรรณจะใช้คำว่า

“พี่น้องที่เคารพ”

คำนี้แสดงให้เห็นประชาชนที่ได้ยินได้ฟังเกิดความรู้สึกถึงความเป็นกันเอง ความเป็นหนึ่งเดียวกัน ความเป็นพวกเดียวกัน โดยอัตโนมัติ ตระกูลเทือกสุบรรณได้ให้ความสำคัญกับสิ่งนี้เป็นอันดับต้น ๆ ในการเดินเกมทางการเมืองของพวกเขา แต่การได้มาซึ่ง พี่น้องทางการเมือง มิใช่ใคร ๆ จะกระทำได้ในระยะเวลาอันสั้น กว่าที่ตระกูลเทือกสุบรรณจะได้มาซึ่งสิ่งนี้ได้ผ่านการสังขมผ่านกระบวนการทางสังคมแล้วผลิติดอกออกผลทางการเมืองนั้น ตระกูลเทือกสุบรรณได้เข้าไปร่วม

ทุกข์ ของพี่น้องประชาชนผ่านการที่ตนเป็นตัวแทนในการเข้ารับรู้และรับฟังความทุกข์ของประชาชน ที่อยู่ในรูปแบบของความต้องการละความเดือดร้อนที่ประสบพบเจอ ตระกูลเทือกสุบรรณตลอดระยะเวลาบนเส้นทางทางการเมือง ได้นำตัวเองเข้าไปเหมือนกับตนเองนั้นได้เป็นคนที่มีความทุกข์เหล่านั้นเสียเอง และได้ใช้อำนาจที่ตนเองมีทั้งอำนาจที่มีตามหน้าที่ และอำนาจที่ไม่ได้มีตามหน้าที่ ที่เรียกว่า “บารมี” เขาช่วยเหลือแก้ไขความทุกข์ของพี่น้องประชาชน นอกจากการร่วมทุกข์กับประชาชนแล้ว ตระกูลเทือกสุบรรณยังได้ ร่วมสุขกับพี่น้องประชาชน คนในตระกูลเทือกสุบรรณก็อยู่ร่วมในสถานการณ์เหล่านั้น อยู่ในรูปของการร่วมยินดี ไปร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เช่น เข้าร่วมงานแต่ง ไปร่วมงานบวช งานขึ้นบ้านใหม่ตลอดจนกิจกรรมวันสำคัญ ต่าง ๆ เช่น วันปีใหม่ไทย ตรุษจีน ลอยกระทง วันสงกรานต์ และอื่น ๆ อีกมากมายเป็นระยะเวลาอย่างยาวนาน (สุเทพ เทือกสุบรรณ, สัมภาษณ์, 22 สิงหาคม 2561)

ตระกูลเทือกสุบรรณ ได้มีการเชื่อมโยงประชาชนในลักษณะของการเป็นพรรคพวกเพื่อนฝูง ผ่านกระบวนการทางสังคม

ในชีวิตของมนุษย์สืบเนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์สังคม คนแต่ละคนนั้นมีโครงสร้างทางสังคมผ่านความสัมพันธ์ที่นอกเหนือจากเครือญาติ ก็คือสังคมของเพื่อนฝูงที่คอยผลักดัน ช่วยเหลือสนับสนุนหรือร่วมทุกข์ร่วมสุข

“นกต้องมีขน คนต้องมีเพื่อน”

ในแต่ละสถานการณ์ของช่วงชีวิตของแต่ละคน อาจไม่ได้ทุกช่วงชีวิตเพราะคนแต่ละคนก็จำเป็นต้องมีความรับผิดชอบที่เป็นปัจเจกแห่งความเป็นส่วนตัวของแต่ละบุคคล ไม่ว่าจะเป็นครอบครัว หน้าที่การงานที่แตกต่างกัน แต่ในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ ก็จะหมุ่นวนมาอยู่ร่วมกันในมิติของความสัมพันธ์ที่มีชื่อเรียกว่าเพื่อน ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ล้วนแต่เป็นภาพ ส่งผลต่อความภาคภูมิใจและยินดีต่อกันเสมอ และความสัมพันธ์ดังกล่าวก็เป็นความสัมพันธ์ เชิงอุปถัมภ์ที่ส่งผลต่ออำนาจทางการเมือง ตระกูลเทือกสุบรรณ ได้สร้างเครือข่ายเพื่อนฝูง โดยอาศัย กลุ่มที่อยู่ในรูปแบบของสมาคม ชมรมที่มีการทำกิจกรรมร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นสมาชิกสมาคมศิษย์เก่าของสถานศึกษา ซึ่งสมาคมศิษย์เก่านั้นเป็นแหล่งรวมเพื่อนสมัยเรียนที่มารวมตัวกันเพื่อทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ให้แก่เพื่อน พี่ น้อง ในสถาบันเดียวกันตลอดจนทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์เพื่อคนในสังคม การเป็นสมาชิกชมรมสังสรรค์สามัคคีสุราษฎร์ธานี หรือที่รู้จักกันของคนในท้องถิ่น คือชมรม 3ส.ที่มีการก่อตั้งชมรมมาร่วม 35 ปี ตระกูลเทือกสุบรรณได้เข้าร่วม เป็นสมาชิกของชมรมและร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ของชมรม โดยกิจกรรมของชมรมล้วนแต่เป็นกิจกรรม โครงการที่ถูกจัดขึ้นในรูปแบบของการสร้างประโยชน์แก่สังคมทั้งสิ้นอีกทั้งสมาชิกของชมรมยังได้มีการทำกิจกรรมช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกด้วยกันเมื่อยามสมาชิกต้องการกำลังคนกำลังทรัพย์และกำลังใจ สิ่งเหล่านี้นี้จึงเกิดเป็น

เครือข่ายที่มากกว่าการเป็นสมาชิก แต่กลายเป็นเพื่อนร่วมชมรมที่คอยอุปถัมภ์ซึ่งกันและกัน เช่น ชมรมผู้เลี้ยงกุ้งสุราษฎร์ธานี ที่มีนายแทน เทือกสุบรรณร่วมเป็นสมาชิกและขับเคลื่อนชมรม ทั้งนี้ยังมีอีกหลายชมรมที่ตระกูลเทือกสุบรรณเข้าร่วม จากกิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าวเป็นการสร้างเครือข่ายพรรคพวก เพื่อนฝูง ที่มีความรักใคร่สามัคคี และมีความเข้มแข็งเป็นอย่างสูง ระบบอุปถัมภ์ในรูปแบบนี้ส่งผลต่อเครือข่ายทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณส่งผลทำให้ตระกูลเทือกสุบรรณมีอำนาจทางการเมืองมาเป็นเวลานาน (สุเทพ เทือกสุบรรณ, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2562)

จะเห็นได้ว่าระบบอุปถัมภ์รูปแบบพรรคพวก เพื่อนฝูงเป็นความสัมพันธ์ที่มีความใกล้ชิดรอรลงมาจากเครือข่าย แต่ถึงอย่างไรความสัมพันธ์ในลักษณะนี้มีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อนักการเมือง ยังมีความกว้างขวางของเครือข่ายพรรคพวก เพื่อนฝูงมากเท่าไรยิ่งทำให้เกิดคะแนนเสียงเป็นวงกว้างมากขึ้นเท่านั้นเพราะบรรดาพรรคพวก เพื่อนฝูงเหล่านี้จะแปรเปลี่ยนสถานะในยามปกติ กลายเป็นผู้ช่วยเหลือด้านคะแนนเสียงที่ตนเองมี อีกทั้งยังผันตัวเองเป็นหัวคะแนนให้กับนักการเมืองที่ตนเองมีความสนิทชิดเชื้อ

ปัจจัยที่สองพรรคการเมือง

กล่าวได้ว่าจุดเริ่มต้นทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณนั้นเริ่มต้นจากพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานีภายใต้สังกัดของสถาบันทางการเมืองว่าด้วยพรรคการเมืองที่มีชื่อว่า พรรคประชาธิปัตย์

พรรคประชาธิปัตย์ถือได้ว่าเป็นพรรคการเมืองที่มีประวัติศาสตร์ทางการเมืองอันยาวนานที่สุด จากอดีตจนถึงปัจจุบัน หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งได้ว่า เป็นพรรคที่เก่าแก่ที่สุดของประเทศไทยในปัจจุบันที่ยังคงทำงานทางการเมืองจากวันก่อตั้งจนถึงทุกวันนี้อย่างต่อเนื่อง มีพัฒนาการทางการเมืองในเขตภาคใต้ของประเทศโดยเฉพาะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีความเข้มแข็งส่งผลให้นักการเมืองถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีฐานของประชาชนที่ให้การสนับสนุนแสดงออกด้วยคะแนนเสียงที่มีความมั่นคง ส่งผลให้ผู้ที่ได้รับเลือกโดยพรรคประชาธิปัตย์ให้ลงสมัครรับเลือกตั้งในนามพรรค ในเขตจังหวัดสุราษฎร์ธานี ชนะเลือกตั้งได้รับเลือกจากประชาชนมาโดยตลอด ถึงแม้ว่าพรรคการเมืองอื่นจะได้รับเลือกบ้างเป็นบางครั้งแต่ไม่บ่อยนักที่จะเป็นเช่นนั้น หากนับระยะเวลาย้อนกลับไปร่วม ตั้งแต่มีการเลือกตั้งครั้งแรกเกิดขึ้นในประเทศไทยเมื่อปี 2476 พรรคประชาธิปัตย์ได้รับเลือกเป็นตัวแทนของประชาชนมาโดยตลอด และนับตั้งแต่การเลือกตั้งปี 2535 จนถึงปัจจุบันปี 2562 พรรคประชาธิปัตย์ชนะการเลือกตั้งแบบผูกขาดยกทีมชนะทุกเขตการเลือกตั้งมาโดยตลอด

การเมืองในจังหวัดสุราษฎร์ธานีนั้นจากสถิติที่ผ่านมาเคยถูกมองได้ว่าเป็นพื้นที่ทางการเมืองแบบผูกขาดของพรรคประชาธิปัตย์ อันมีผลส่วนหนึ่งที่ทำให้พรรคประชาธิปัตย์ชนะการเลือกตั้งดังกล่าวเป็นผลมาจากตัวผู้ลงสมัครที่พรรคเลือกเป็นตัวแทน ในการลงสู้ในสนามการเมือง ซึ่งเป็นสิทธิโดยชอบธรรมของพรรคผ่านกรรมการบริหารพรรคในการเลือกคนที่จะมาเป็นตัวแทน

“พรรคเลือกคน ประชาชนเลือกพรรค”

จะเห็นได้ว่าไม่ว่าพรรคประชาธิปไตยจะส่งใครลงสมัครในนามพรรคเพื่อแข่งชิงเก้าอี้ในสภา มีโอกาสสูงกว่าพรรคคู่แข่งเสมอที่จะเป็นผู้ชนะ โดยประชาชนมองข้ามองค์ประกอบอื่น ๆ มองเพียงว่าใครสังกัดพรรคประชาธิปไตยเท่านั้น การหาเสียงของพรรคในตอนนั้นมุ่งเน้นพรรคการเมืองเป็นสำคัญ สโลแกนการหาเสียงที่ว่า เลือกประชาธิปไตยเป็นรัฐบาล ซึ่งเป็นการแสดงเจตจำนงของพรรคอย่างชัดเจนว่า สิ่งสำคัญเหนือสิ่งอื่นใดที่ พรรคต้องการจากประชาชนคือการพยายามทำให้มองสิ่งสำคัญในการเลือกตั้งในแต่ละครั้ง ให้มองที่พรรคเป็นอันดับแรก ส่วนตัวบุคคลเป็นหน้าที่พรรค ส่วนการเลือกพรรคเป็นหน้าที่ของประชาชน นั่นเอง (พาสกร จรูญรัตน์, สัมภาษณ์, 14 ธันวาคม 2561)

ตระกูลเทือกสุบรรณมีความสัมพันธ์กับพรรคประชาธิปัตย์นับตั้งแต่ นายสุเทพ เทือกสุบรรณ ได้ตัดสินใจเข้ามาเล่นการเมืองครั้งแรกโดยพรรคประชาธิปัตย์ได้เลือกนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ลงรับเลือกตั้งในนามพรรคเมื่อ ปี พ.ศ. 2522 นายสุเทพ เทือกสุบรรณ ได้ลงสมัครลงเวทีการเมืองระดับชาติในนามพรรคประชาธิปัตย์ในขณะที่มีนายถนัด คอมันตร์ ดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ในขณะนั้น และผลจากการเลือกตั้งในครั้งนั้นปรากฏว่า นายสุเทพ เทือกสุบรรณ ชนะการเลือกตั้งได้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนเป็นครั้งแรก ได้รับคะแนนเป็นที่ 1 และเป็นสมาชิกสภาผู้แทนต่อเนืองยาว 9 สมัย โดยสังกัดพรรคประชาธิปัตย์นั่นเอง ไม่ใช่แต่เพียงนายสุเทพ เทือกสุบรรณเท่านั้นที่เข้าสู่เส้นทางทางการเมืองภายใต้ พรรคประชาธิปัตย์ ในปี พ.ศ. 2544 นายเชน เทือกสุบรรณ ได้ลงสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและ ได้รับเลือกจากประชาชนได้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสุราษฎร์ธานี ในปี พ.ศ. 2544, 2548 และ 2550 ตามลำดับ (รุจน์จาลักษณ์รายา คณานุรักษ์, 2553)

ถึงแม้ว่านายสุเทพ เทือกสุบรรณ จะมีพื้นฐานทางครอบครัวที่มาจากครอบครัวที่ได้รับการสืบทอดส่งต่อจากบิดาผู้ที่ได้รับการยอมรับทางสังคมอันเนื่องมาจากบิดาของนายสุเทพ เทือกสุบรรณ นั้นได้ดำรงตำแหน่งเป็น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน จากนั้น นายจรัสผู้เป็นบิดาได้ส่งต่อให้กับบุตรชายคนโต เรียกได้ว่า “ทายาททางการเมือง” ก็ว่าได้ และในแง่มุมมองตัวของนายสุเทพ เทือกสุบรรณเองที่ได้มีการสั่งสมตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการศึกษา ในสาขาวิชารัฐศาสตร์ จนจบการศึกษาระดับปริญญาโทจากสหรัฐอเมริกาด้วยแล้ว การที่นายสุเทพ เทือกสุบรรณ ทั้งถูกเลือก และเป็นผู้เลือก สังกัดของตนเองในการลงเล่นการเมืองโดยสังกัดเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ถือได้ว่าเป็นการเริ่มต้นทางการเมืองที่มีพรรคการเมืองเป็นตัวสนับสนุน ให้นายสุเทพ เทือกสุบรรณชนะการเลือกตั้ง เพราะพรรคประชาธิปัตย์เป็นพรรคที่กุมคะแนนเสียง และคุมพื้นที่ทางการเมืองภาคใต้ของประเทศ ไทยมาช้านานก่อนที่นายสุเทพ เทือกสุบรรณจะเข้าสู่เส้นทางทางการเมือง บนเส้นทางนี้นายสุเทพ

เทือกสุบรรณ เหมือนโรยด้วยกลีบกุหลาบ ปุพรมแดงผู้สภาผู้แทนราษฎรก็ว่าได้ ประจวบกับความสามารถ ความทุ่มเท และความมุ่งมั่นของนายสุเทพ เทือกสุบรรณ โดยมีแรงผลักดัน จากพรรคประชาธิปัตย์ส่งผลให้ตลอดเส้นทางทางการเมือง ตลอดระยะเวลาที่นายสุเทพ เทือกสุบรรณ สังกัดเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ สะกดคำว่าแพ้ไม่เป็นในการลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นเวลาร่วม 40 ปี เท่านั้นยังไม่พอนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ยังได้อาศัยบ้านหลังนี้ เป็นบ้านทางการเมืองของคนในตระกูลเทือกสุบรรณ โดยได้นำน้องชายร่วมสายเลือดของตนเองเข้าสู่การเมืองระดับชาติอีก 2 คน คือ นายเชน เทือกสุบรรณ และนายธานีเทือกสุบรรณ ลงสมัครรับเลือกตั้งในนามพรรคประชาธิปัตย์ด้วยเช่นกัน ทำให้ตระกูลเทือกสุบรรณ นำโดยนายสุเทพ เทือกสุบรรณ เป็นตัวแทนของประชาชนมาโดยตลอดในช่วงเวลาที่สังกัดพรรคประชาธิปัตย์นั่นเอง (พาสกร จรูญรัตน์, สัมภาษณ์, 14 ธันวาคม 2561)

จะเห็นได้ว่าด้วยความเป็นพรรคประชาธิปัตย์ มันมีความขลังในตัวของมันเองจากประวัติที่เป็นพรรคการเมืองที่มีความต่อเนื่องยาวนานที่สุดว่าด้วยพรรคการเมืองในประเทศไทย พรรคประชาธิปัตย์เป็นพรรคของคนในเขตภาคใต้ เห็นได้จากสมาชิกพรรคส่วนใหญ่เป็นคนได้อีกทั้งผู้ที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคก็เป็นคนภาคใต้อีกหลายคน อาทิ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ หัวหน้าพรรคคนที่ นายชวน หลีกภัย หัวหน้าพรรคคนที่ 5 เป็นคนจังหวัดตรัง นายบัญญัติ บรรทัดฐาน หัวหน้าพรรคคนที่ 6 เป็นคนจังหวัดสุราษฎร์ธานีและหัวหน้าพรรค คนปัจจุบันคือ นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์ หัวหน้าพรรคคนที่ 8 เป็นคนจังหวัดพังงา สำหรับคนใต้แล้วถือได้ว่าไม่ใช่คนอื่นคนไกลแต่อย่างใด แต่เปรียบได้ว่าเป็นเหมือนพรรคพวกเพื่อนฝูงกัน สามารถพูดคุย และเป็นที่เข้าอกเข้าใจกันเป็นอย่างดี ชาวใต้จึงไม่ทอดทิ้งเพื่อนที่ชื่อประชาธิปัตย์

พรรคการเมืองที่สังกัดเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากประการหนึ่งที่สนับสนุนฐานอำนาจทางการเมืองของนักการเมือง หากว่าพรรคการเมืองนั้นเป็นพรรคที่ประชาชนรู้จัก มีผลงานอย่างรูปธรรมในเชิงประจักษ์ มีบทบาททางการเมืองมายาวนานและต่อเนื่อง ก็จะส่งผลโดยตรงต่อประชาชนให้เกิดความศรัทธาและความเชื่อถือพรรคการเมืองนั้น ๆ ดังนั้น นอกเหนือจากคุณสมบัติ ลักษณะส่วนตัวของนักการเมืองเหล่านั้นที่ประชาชนให้การยอมรับในตัวบุคคลนั้น ๆ แล้ว พรรคการเมืองถือเป็นปัจจัยสนับสนุนฐานอำนาจทางการเมืองของนักการเมืองผู้นั้นด้วย

จากการที่พรรคประชาธิปัตย์ได้ทำงานในหน้าที่ฝ่ายบริหารได้นำเอานโยบายพรรคไปเป็นนโยบายในการบริหารประเทศซึ่งสามารถทำแล้วเกิดผล โดยเฉพาะนโยบายด้านการแก้ไข ปัญหาปากท้อง ระบบเศรษฐกิจ สาธารณูปโภคพื้นฐานต่าง ๆ การพัฒนาพื้นที่ชนบท และอื่น ๆ อีกมากมาย ซึ่งสิ่งเหล่านี้ตรงกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ทำให้นโยบายพรรคเป็นที่ชื่น

ชอบและเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่สนับสนุนอำนาจทางการเมืองให้แก่ตระกูลเทือกสุบรรณ เพราะเริ่มแรกของการเข้าสู่เส้นทางทางการเมืองนั้น การเป็นนักการเมืองใหม่ยังคงขาดประสบการณ์ ไม่มีบารมี จึงจำเป็นเป็นอย่างยิ่งในการอาศัยพรรคการเมืองเข้าช่วยเหลือ

การเป็นสมาชิกพรรคและได้รับเลือกให้ลงสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปัจจัยที่คอยสนับสนุนอย่างหนึ่งก็คือ ต้องอาศัยฐานเสียงของพรรค ค่าใช้จ่ายที่พรรคสนับสนุน และที่สำคัญที่สุดอีกประการหนึ่งคือผู้ที่สามารถลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นตามกฎหมายได้กำหนดไว้ว่าผู้ที่สามารถลงสมัครได้นั้นต้องสังกัดพรรคการเมือง อีกทั้งพรรคการเมืองมีคะแนนเสียงที่จัดตั้ง และมีโครงสร้างเครือข่ายที่เชื่อมโยงกับประชาชนแทบจะทุกกลุ่ม เมื่อชนะการเลือกตั้งคนในตระกูลเทือกสุบรรณมีโอกาสในการใช้อำนาจหน้าที่ของตนเองสร้างการยอมรับสร้างความนิยมให้กับตนเองที่มีต่อประชาชนในพื้นที่ได้ง่าย ประกอบกับการดำเนินการตามนโยบายพรรคให้เกิดผลสำเร็จเป็นเรื่องของการแสดงถึงการก่อประโยชน์ให้กับประชาชนในเขต เพราะฉะนั้นผลจากการกระทำดังกล่าวทำให้ประชาชนเลือกพรรคการเมืองเดิม และการที่ตระกูลเทือกสุบรรณเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปไตยมาโดยตลอด และได้รับเลือกจากประชาชนให้เป็นตัวแทนของตนในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรติดต่อกันอย่างยาวนาน ทำให้สามารถแสดงถึงการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ ประชาชนเห็นถึงบทบาทในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ทำหน้าที่ทั้งในสภาและนอกสภาอย่างชัดเจนเป็นอย่างดี เพราะฉะนั้นการที่ตระกูลเทือกสุบรรณสังกัดพรรคประชาธิปไตยจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่เป็นตัวสนับสนุนฐานอำนาจทางการเมืองนำไปสู่อำนาจทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณ

ด้วยสิ่งที่กล่าวมาทำให้จุดเริ่มต้นทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณเหมือนได้รับเอาอนิสงส์ จากพรรคประชาธิปไตยมาเต็ม ๆ จากตระกูลที่ไม่มีใครรู้จักในแวดวงการเมืองระดับชาติ พัฒนาการทางการเมือง ณ ตอนนี้นำผลให้บุคคลที่มีความสนใจทางการเมืองไม่มีใครที่ไม่รู้จักตระกูลเทือกสุบรรณ

ปัจจัยที่สามสนามทางสังคม

กล่าวได้ว่าสนามทางสังคมเป็นพื้นที่ที่แสดงถึงการต่อสู้เพื่อแย่งชิง/ช่วงชิงการเข้าถึงทรัพยากรนั้นก็คือทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรมและทุนทางสัญลักษณ์ จึงทำให้เกิดการแย่งชิงในสนามทางสังคมโดยการใช้ทุนเป็นทรัพยากร

จากการศึกษาพบว่า การต่อสู้ทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณในสนามทางสังคมประกอบด้วย 4สนามทางสังคม คือ 1.ชุมชน 2.ข้าราชการ 3.นักธุรกิจ 4.การเมืองท้องถิ่น สามารถอธิบายถึงการต่อสู้ในสนามทางสังคมเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจทางการเมืองดังนี้

ชุมชน

สนามทางสังคมว่าด้วยชุมชน ชุมชนถือได้ว่าเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญทางการเมืองของนักการเมืองที่มีความต้องการเข้าสู่อำนาจทางการเมือง กล่าวได้ว่าในเขตพื้นที่ที่มีการแบ่งเขตการเลือกตั้งนั้นชุมชนถือได้ว่าเป็นพื้นที่สำคัญที่นักการเมืองให้ค่าและความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ตระกูลเทือกสุบรรณได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของพื้นที่ชุมชนเช่นเดียวกันกับข้อตรงข้ามทางการเมือง จึงเกิดการช่วงชิงพื้นที่ชุมชนเกิดขึ้น ซึ่งตระกูลเทือกสุบรรณมีความต้องการในการยึดพื้นที่ชุมชนเป็นของตนเองเพื่อเป็นฐานเสียงในการเลือกตั้งในสนามทางการเมือง

การต่อสู้แย่งชิงอำนาจทางการเมืองในสนามทางสังคมชุมชน ลักษณะการต่อสู้ของตระกูลเทือกสุบรรณกับกลุ่มข้อตรงข้ามทางการเมือง ความขัดแย้งในชุมชนที่นำมาสู่การต่อสู้เพื่อแย่งชิงอำนาจทางการเมืองเป็นไปในลักษณะของผลประโยชน์ สถานะทางสังคม และอำนาจ โดยตระกูลเทือกสุบรรณเป็นผู้กุมสิ่งเหล่านี้ไว้ในกำมือมาอย่างยาวนาน เนื่องจากตระกูลเทือกสุบรรณมีอำนาจทางการเมืองแทบจะเรียกได้ว่าผูกขาดทางการเมืองในพื้นที่ที่ก้าวได้ กลุ่มข้อตรงข้ามทางการเมืองที่ไม่ได้รับหรือสูญเสียผลประโยชน์ สถานะทางสังคมรวมไปถึงอำนาจต่างมีความต้องการการต่อสู้และแย่งชิงพื้นที่ทางสังคมจึงเกิดขึ้น โดยข้อตรงข้ามทางการเมืองได้มีกระบวนการการโจมตีการทำงานทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณ ในประเด็นที่ว่า ราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ การจัดการทรัพยากรล้มเหลว ไม่สามารถแก้ไขปัญหาสาธารณสุขภัยได้ทันทั่วทั้งปากท้องของคนในชุมชน ตลอดจนสภาพความเป็นอยู่ในชุมชนไม่สมบูรณ์ สิ่งเหล่านี้ถือเป็นสิ่งที่ใช้เป็นเครื่องมือในการต่อสู้แย่งชิงพื้นที่ในสนามทางสังคมชุมชน ของกลุ่มข้อตรงข้าม ถึงอย่างไรก็ตามตระกูลเทือกสุบรรณได้มีการต่อสู้เพื่อรักษาพื้นที่ในสนามโดยตระกูลเทือกสุบรรณได้ นำเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวและได้ลงพื้นที่ทำความเข้าใจ กับปัญหาที่เกิดขึ้นกับประชาชนในชุมชน โดยตัวของตระกูลเทือกสุบรรณได้อยู่กับชุมชนในยามเกิดปัญหา มาโดยตลอด มิได้มีการละทิ้งพื้นที่ให้เผชิญหน้ากับปัญหาเพียงลำพัง ถึงแม้สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นใหญ่หลวงแค่ไหนแต่คนที่อยู่เคียงข้างประชาชนในชุมชนนั้นก็คือตระกูลเทือกสุบรรณ (พาสกร จรูญรัตน์, สัมภาษณ์, 14 ธันวาคม 2561) (ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม 4, สัมภาษณ์, 11 มีนาคม 2562)

กลุ่มเป้าหมายสำคัญในชุมชนที่ตระกูลเทือกสุบรรณและข้อตรงข้ามทางการเมืองต้องการแย่งชิงมาเพื่อเป็นกำลังหลังในสนามอำนาจทางการเมืองนั้นก็คือ กลุ่มคณะกรรมการชุมชนหรือกลุ่มผู้นำชุมชนนั่นเอง เนื่องจากกลุ่มผู้นำชุมชนเป็นที่รู้จักมักคุ้นกับชุมชน เป็นบรรดาญาติมิตรที่รักใคร่นับถือผูกพันระหว่างกันและกันในชุมชน โดยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นประชาชนที่เป็นชาวชุมชนมาตั้งแต่กำเนิด มีความรักใคร่กับชุมชนของตนเองอย่างชัดเจน และยังให้ความสำคัญในการรวมกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนเสมอ โดยโครงสร้างประกอบไปด้วยประธานชุมชน รองประธาน และสมาชิกต่าง ๆ โดยมาจากการเลือกมาจากประชาชน สมาชิกจะเป็นผู้เลือกประธาน

แสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการชุมชนเป็นตัวแทนจากประชาชนในชุมชนที่กุมคะแนนเสียงในพื้นที่ ทำให้เกิดกระบวนการการแย่งชิงกลุ่มผู้นำชุมชนมาเป็นหัวคะแนนในการหาเสียงของตนเอง ตระกูลเทือกสุบรรณได้มีวิธีการแย่งชิง และช่วงชิงพื้นที่ชุมชนให้เป็นของตนเอง โดยการเข้าหา คณะกรรมการชุมชน วิธีการในการได้มาซึ่งพื้นที่ชุมชนในสนามทางสังคมเป็นของตัวเองนั้น ตระกูลเทือกสุบรรณได้ใช้วิธีการดังนี้

1. ในกรณีก่อนที่ตระกูลเทือกสุบรรณจะเข้าสู่อำนาจทางการเมืองนั้น ตระกูลเทือกสุบรรณได้ใช้ความสัมพันธ์ คลุกคลี ความเป็นคนของชุมชนเข้าช่วยเหลือยามมีความต้องการหรือเดือดร้อน ตระกูลเทือกสุบรรณจะเข้าช่วยเหลือทันที โดยใช้ทุนทางสังคมมีความใกล้ชิดในชุมชน อันเนื่องมาจากตระกูลเทือกสุบรรณนั้นถือได้ว่าเป็นตระกูลเก่าแก่ในพื้นที่ที่มีความรู้จักมักคุ้นกับชุมชนในพื้นที่เป็นอย่างดี ถือเงินทุนของตระกูลเทือกสุบรรณที่มีการสะสมไว้มากที่จะหาใครมาเอาชนะได้ในการแย่งชิงพื้นที่ในสนามทางสังคมชุมชน และในกรณีที่ทางตระกูลเทือกสุบรรณไม่สามารถเข้าถึงชุมชนได้ ตระกูลเทือกสุบรรณใช้วิธีการอาศัยเครือข่าย เพื่อนฝูงเข้าประสาน และทำหน้าที่แทนอย่างไม่ขาดตกบกพร่องแต่อย่างใด โดยบางชุมชนผู้ที่อยู่ในคณะกรรมการชุมชน ก็ได้มาจากคนในตระกูล ญาติพี่น้อง เพื่อนฝูงของตระกูลเทือกสุบรรณนั่นเอง ด้วยสิ่งเหล่านี้ทำให้สนามทางสังคมชุมชนตกอยู่ในกำมือของตระกูลเทือกสุบรรณยากที่กลุ่มใดจะเข้ามาแย่งชิงได้โดยง่าย

2. ในกรณีที่ตระกูลเทือกสุบรรณอยู่ในอำนาจทางการเมืองไม่ว่าจะเป็นการเมืองท้องถิ่น หรือระดับชาติก็ตามตระกูลเทือกสุบรรณจะใช้อำนาจหน้าที่ที่ตนเองมีเข้ามาใช้ในชุมชน และลงมือทำด้วยตนเอง ในรูปแบบของกิจกรรม โครงการต่าง ๆ ตระกูลเทือกสุบรรณจะมีการจัดสรรให้แก่ชุมชน มีการลงพื้นที่พบประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชน รับฟังเรื่องราวจากปากคนในชุมชนและได้เก็บข้อมูลนำไปสู่การกำหนดนโยบาย อย่างเป็นรูปธรรมแล้วนำมาใช้กับชุมชนได้จริง การที่ตระกูลเทือกสุบรรณมีความจริงจัง จริงใจไม่ทอดทิ้งชุมชน มุ่งทำให้ชุมชนเกิดความพัฒนา สิ่งเหล่านี้จึงทำให้ตระกูลเทือกสุบรรณได้ครองสนามทางสังคมชุมชนมาโดยตลอด (พาสกร จรูญรัตน์, สัมภาษณ์, 14 ธันวาคม 2561)

ในทั้ง 2 กรณี ตระกูลเทือกสุบรรณให้ความสำคัญกับการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม/สมาคม ชมรม องค์กรชุมชน ในการจัดกิจกรรม/บริการสาธารณะของชุมชน จึงมีองค์กรชุมชนทำหน้าที่จัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์จำนวนหลายกลุ่มหลายองค์กร แต่ละกลุ่ม/องค์กรมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน เช่นกลุ่มส่งเสริมอาชีพ กลุ่มเหมืองฝาย กลุ่มสวัสดิการ กลุ่มออมทรัพย์ สหกรณ์ กลุ่มส่งเสริม/อนุรักษ์วัฒนธรรม กลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน ฯลฯ เป็นต้น

กล่าวได้ว่าด้วยความใกล้ชิดสนิทสนมกับชุมชนเหมือนกับเป็นคนในชุมชนเองทำให้ตระกูลเทือกสุบรรณได้รับแรงสนับสนุน ความไว้วางใจในสนามแห่งสังคมว่าด้วยชุมชนนำไปสู่สนามการเมือง เป็นสิ่งที่แตกต่างจากข้าราชการที่ไม่สามารถแข่งเข้ามาในชุมชนได้ตั้งตระกูลเทือกสุบรรณที่มีความผูกพันมาอย่างยาวนาน คู่แข่งทางการเมืองที่ลงมาต่อสู้เปรียบเสมือนการต่อสู้ที่เกิดขึ้นนั้นเกิดท่ามกลางบ้านของตระกูลเทือกสุบรรณ

ข้าราชการ

สนามทางสังคมข้าราชการ ข้าราชการถือได้ว่าเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับการเมืองโดยตรง ข้าราชการถือได้ว่าในสนามทางสังคมว่าด้วยการแข่งขันพื้นที่อำนาจทางการเมือง ผู้ที่ต้องการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองหากได้ข้าราชการเป็นกำลังของฝ่ายตนเองย่อมมีภาษีดีกว่าคู่ต่อสู้อย่างแน่นอน ซึ่งข้าราชการบางประเภทนั้นมีประชาชนอยู่ในความดูแล และนั่นคือสิ่งสำคัญ หากฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดในสนามทางการเมืองได้ข้าราชการคนนั้นหรือกลุ่มนั้น ไปหมายความว่าจะได้รับเสียงสนับสนุนจากประชาชนที่อยู่ภายใต้อำนาจของข้าราชการเหล่านั้นด้วย

การต่อสู้แย่งชิงอำนาจในสนามทางสังคมข้าราชการ ทั้งตระกูลเทือกสุบรรณและข้าราชการ ข้าราชการเมืองมีความต้องการได้ฐานเสียงที่มีอำนาจเหนือประชาชนที่คอยกดทับความคิดของประชาชนสามารถสั่งการให้กระทำการใดอย่างหนึ่งตามความต้องการของตนเองได้ เหล่าข้าราชการในพื้นที่คือคำตอบของโจทย์ที่ทั้ง 2 ฝ่ายได้ตั้งไว้ ข้าราชการเมืองได้มีการหาจุดอ่อนของตระกูลเทือกสุบรรณที่ควบคุมพื้นที่ทางการเมืองอยู่ด้วยการตรวจสอบข้าราชการที่แสดงตนไม่เข้ากับตระกูลเทือกสุบรรณอันเป็นผลมาจากสาเหตุที่การดูแลของตระกูลเทือกสุบรรณไม่ครอบคลุม มีคนได้ประโยชน์ ก็ต้องมีคนเสียผลประโยชน์ เหล่าข้าราชการในพื้นที่ที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองแตกต่างจากตระกูลเทือกสุบรรณ หรือภูมิหลังการดำรงตำแหน่งดังกล่าวมีการได้มาจากกลุ่มการเมืองคนละขั้วกับตระกูลเทือกสุบรรณเป็นคนสนับสนุน ได้ทำการชักจูงด้วยการให้ผลประโยชน์เป็นการต่อรองหากข้าราชการมีอำนาจทางการเมือง ในการแย่งชิงอำนาจตระกูลเทือกสุบรรณนั้นตระกูลเทือกสุบรรณยังคงยึดมั่นในข้าราชการในพื้นที่ที่เป็นฐานเสียงให้แก่ตน เพราะตระกูลเทือกสุบรรณได้มีความใกล้ชิดและดูแลอย่างใกล้ชิด ยามเมื่อถึงเวลาทางการเมืองจะมีการเข้าถึง เพื่อเป็นการตรวจสอบจำนวนข้าราชการในสังกัดที่ขึ้นตรงกับตระกูลเทือกสุบรรณว่ายังคงเดิมหรือไม่

กลุ่มเป้าหมายข้าราชการที่อาศัยอำนาจรัฐในพื้นที่ที่ตระกูลเทือกสุบรรณและข้าราชการ ข้าราชการเมืองต้องการแย่งชิงมาเป็นกำลังสำคัญในการต่อสู้แย่งชิงพื้นที่ในสนามการเมืองนั้น ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านผู้ที่มีเครือข่ายดีมาก ก่อนที่จะมาเป็นผู้นำชุมชนก็ต้องมีฐานคะแนนเสียงของตนในหมู่บ้านเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว อีกทั้งถือได้ว่ามีอิทธิพลในพื้นที่เพราะมีอำนาจอันชอบธรรมตาม

กฎหมาย ประกอบกับการมีลูกบ้านอยู่ภายใต้การดูแล การทำงานตามอำนาจที่ติดกับตำแหน่งของ
 กำนัน ผู้ใหญ่บ้านหากมีผลงานเป็นที่ยอมรับ หรือมีนโยบายการดำเนินการที่ประชาชนในพื้นที่ชื่น
 ชอบ การเข้าถึงความต้องการของประชาชน ดังนั้น ในการเลือกตั้งแต่ละครั้ง กำนัน ผู้ใหญ่บ้านจึง
 เป็นเป้าหมายที่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง พยายามแสวงหามาเป็นหัวคะแนนให้กับตนเองเพราะนั้น
 เกือบจะประกันชัยชนะในท้องถิ่นนั้น ๆ ได้อย่างแน่นอน (ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม 4, สัมภาษณ์, 11
 มีนาคม 2562; ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม 5, สัมภาษณ์, 20 มีนาคม, 2562)

ซึ่งเหตุนี้ตระกูลเทือกสุบรรณก็เล็งเห็นความสำคัญของข้าราชการ จึงได้มีกระบวนการใน
 การแย่งชิง และช่วงชิงสนามทางสังคมของข้าราชการ ซึ่งวิธีการในการได้มาของข้าราชการใน
 สนามทางสังคมเป็นของตัวเองนั้นตระกูลเทือกสุบรรณได้ใช้วิธีการดังนี้

1. ในกรณีก่อนที่ตระกูลเทือกสุบรรณจะเข้าสู่อำนาจทางการเมือง ตระกูลเทือกสุบรรณ
 นับได้ว่ามีความสัมพันธ์กับข้าราชการในพื้นที่มาเป็นเวลานานตั้งแต่ก่อนเริ่มเส้นทางทางการเมือง
 ความสัมพันธ์เริ่มจากการทำงานร่วมกันของตระกูลเทือกสุบรรณกับข้าราชการในพื้นที่ในการดูแล
 ความเรียบร้อย การประสานงาน การลงพื้นที่ การร่วมทำกิจกรรม โครงการต่าง ๆ ที่ข้าราชการ
 นำมาปฏิบัติตามนโยบายของรัฐ ถือได้ว่าตระกูลเทือกสุบรรณคลุกคลี ใกล้ชิดสนิทสนมกับ
 ข้าราชการเป็นอย่างดี ส่งผลให้ตระกูลเทือกสุบรรณมีพื้นที่ในสนามทางสังคมข้าราชการ

2. ในกรณีที่ตระกูลเทือกสุบรรณกำลังอยู่ในอำนาจทางการเมือง เมื่อตระกูลเทือกสุบรรณ
 มีอำนาจทางการเมืองโดยมีตำแหน่งเป็นข้าราชการการเมืองซึ่งตามโครงสร้างระบบราชการแล้วนั้น
 จะเห็นได้ว่า ข้าราชการการเมืองมีอำนาจในการสั่งการดูแลการทำงานของข้าราชการประจำ ด้วย
 เหตุนี้วิธีการของตระกูลเทือกสุบรรณในการแย่งชิง พื้นที่ในสนามทางสังคมข้าราชการนั้นตระกูล
 เทือกสุบรรณได้ใช้อำนาจตามตำแหน่งหน้าที่สร้างเครือข่ายข้าราชการตลอดจน สร้างบารมีในการ
 ช่วยเหลือ ตอบสนองบรรดาข้าราชการต่าง ๆ ให้เกิดความรู้สึกผูกพัน และเกิดความรู้สึกที่จะต้อง
 ตอบแทนขึ้นมาทำให้ตระกูลเทือกสุบรรณมีพื้นที่ในสนามทางสังคมข้าราชการ อีกทั้งตาม
 โครงสร้างในระบบราชการนั้น เมื่อตระกูลเทือกสุบรรณมีอำนาจทางการเมืองได้ใช้อำนาจในการ
 จัดสรรตำแหน่งโยกย้ายเหล่าข้าราชการสิ่งเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นสิ่งที่ทำให้ตระกูลเทือกสุบรรณได้
 พื้นที่สนามแห่งสังคมข้าราชการโดยที่กลุ่มการเมืองอื่นไม่สามารถสู้ได้ (ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม 4,
 สัมภาษณ์, 11 มีนาคม 2562; ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม 5, สัมภาษณ์, 20 มีนาคม 2562)

กล่าวได้ว่าความใกล้ชิดสนิทสนมความผูกพันกันมาอย่างยาวนานระหว่างตระกูลเทือก
 สุบรรณกับข้าราชการนั้นมีความแน่นแฟ้นเป็นอย่างสูง เพราะด้วยการทำงานที่มีการประสาน ติดต่อ
 และร่วมมือกันทำหน้าที่เพื่อสังคม ประกอบกับตระกูลเทือกสุบรรณในยามที่มีอำนาจก็ไม่เคยละเลย
 การทำงานของข้าราชการในพื้นที่ยังคงติดต่อประสานงาน เป็นอย่างไรก็ยังคงเป็นอย่างนั้น มีความ

ลุ่มน้ำเสมอเสมอต้นเสมอปลายตลอดไม่ว่าจะอยู่ในฐานะอะไรก็ตาม ด้วยสิ่งเหล่านี้ทำให้ สนามทาง
สังคมข้าราชการตกเป็นของตระกูลเพื่อกุศลบรรณาโดยตลอด

นักธุรกิจ

สนามทางสังคมธุรกิจ กลุ่มนักธุรกิจเป็นกลุ่มที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเมืองว่าด้วย
ความสัมพันธ์กับนักการเมืองไม่ว่าจะเป็นการประกอบธุรกิจของกลุ่มนักการเมืองเองหรือการที่
กลุ่มทางธุรกิจหวังประโยชน์จากนักการเมืองในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกิจของตนเองจน
กลายเป็นส่วนเกี่ยวข้องทางการเมืองเรียกว่าเป็นกลุ่มผลประโยชน์ก็ได้

ลักษณะการต่อสู้ในสนามทางสังคมธุรกิจนั้นมีการแย่งชิงกลุ่มพ่อค้า ผู้ประกอบการ
บริษัท ห้างร้าน รวมไปถึงการรวมกลุ่มในรูปของ สมาคม ชมรม ฯลฯ ตระกูลเพื่อกุศลบรรณา และเข้า
ตรงข้ามทางการเมืองได้มีการแสวงหากลุ่มนักธุรกิจทั้งในและนอกพื้นที่ เพื่อมาสนับสนุนตนเอง
โดยการติดต่อ พูดคุยถึงแนวทางความเป็นไปได้ทางการเมืองมีการเจรจาถึงสิ่งตอบแทนหาก
สามารถเข้าสู่อำนาจทางการเมือง เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนกับกำลังเงินทุน หรือเครือข่ายทางด้าน
ธุรกิจที่จะมาสนับสนุนกลุ่มของตนเองในการต่อสู้ทางการเมือง เปรียบได้กับว่ากลุ่มธุรกิจได้อยู่ใน
รูปของกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง โดยตระกูลเพื่อกุศลบรรณาได้มีการสร้างเครือข่ายทางด้านกลุ่ม
ธุรกิจ จากพื้นฐานของตระกูลที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม รวมไปถึงบริษัทศรีสุพรรณฟาร์ม และ
กลุ่มการค้าที่มีการรวมตัวกันในรูปของ สหกรณ์ หอการค้า กลุ่มเลี้ยงกุ้งและปาล์มน้ำมันภายใน
พื้นที่ที่มีผลประโยชน์ร่วมกันมาเป็นเวลานาน และยังรวมไปถึงคู่ค้าในการทำธุรกิจในการร่วมทุน
ทำการค้าขายผลิตผล ผลิตภัณฑ์ต่อกัน ในส่วนของขั้วตรงข้ามทางการเมืองของตระกูลเพื่อ
กุศลบรรณาได้มีลักษณะในการแย่งชิงพื้นที่โดยการใช่เครือข่ายของการประกอบธุรกิจของตนเอง
เช่นเดียวกันกับตระกูลเพื่อกุศลบรรณา และได้ขยายเครือข่ายโดยการเจาะกลุ่มเป้าหมายที่เป็นคู่แข่ง
ทางการเมืองหรือผู้ที่เสียประโยชน์จากการที่ตระกูลเพื่อกุศลบรรณาได้ใช้อำนาจทางการเมืองเอื้อ
ประโยชน์กับกลุ่ม พวกพ้อง สมาชิกของตนเอง มาเป็นแรงสนับสนุนเพื่อให้ได้มาซึ่งชัยชนะในการ
ต่อสู้แย่งชิงพื้นที่ (ทัศนีย์ คำเงิน และสัมฤทธิ์ คำเงิน, สัมภาษณ์, 11 มกราคม 2561)

กลุ่มเป้าหมายคือ นักธุรกิจในเขตพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่สามารถแบ่งออกเป็น 2
ลักษณะใหญ่ ๆ ได้ดังนี้ ลักษณะแรกคือกลุ่มนักธุรกิจเกษตรกรรม และลักษณะที่สองคือกลุ่มนัก
ธุรกิจอุตสาหกรรม ซึ่งกลุ่มธุรกิจดังกล่าวส่งผลต่อการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของกลุ่ม
นักการเมืองในพื้นที่เพราะจากจำนวนกลุ่มธุรกิจนั้นมีจำนวนและเครือข่ายมีจำนวนมาก มุ่งเน้นไป
ยังกลุ่มที่มีฐานะร่ำรวยและเป็นที่ยอมรับในแวดวงธุรกิจ เป็นผู้กว้างขวาง มีความสัมพันธ์อันดี
กับประชาชนในพื้นที่หากนักการเมืองได้กลุ่มดังกล่าวจะส่งผลต่อผลทางการเมือง และการเข้าสู่
อำนาจทางการเมือง

จากสิ่งดังกล่าวตระกูลเทือกสุบรรณได้สังเกตเห็นถึงความสำคัญของกลุ่มนักธุรกิจ เพื่อยึดเอาเป็นฐานทางการเมืองเพื่อชิงความได้เปรียบในการต่อสู้ทางการเมืองจากชีวิตตรงข้ามทางการเมืองตระกูลเทือกสุบรรณมีวิธีการในการได้มาของพื้นที่ในสนามทางสังคมนักธุรกิจเป็นของตัวเองนั้นโดยมีวิธีการดังนี้

1. ในกรณีก่อนที่ตระกูลเทือกสุบรรณไม่ได้มีอำนาจทางการเมือง ตระกูลเทือกสุบรรณได้นำตัวเองเป็นกลุ่มนักธุรกิจเสียเอง อันสืบเนื่องจากตระกูลเทือกสุบรรณได้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นฐานในการประกอบอาชีพของตระกูล ตระกูลเทือกสุบรรณจึงใช้ความใกล้ชิดกับเกษตรกร ในการเสนอตัวเองเป็นผู้นำในการเรียกร้อง ต่อสู้ กับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับผลผลิตทางการเกษตร และยังเสนอถึงความต้องการของกลุ่มธุรกิจเกษตรกรรมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่ และระดับชาตินั้นก็คือหน่วยงานภาครัฐจนถึงระดับรัฐบาลเอง การกระทำของตระกูลเทือกสุบรรณทำให้ได้มาซึ่งความสัมพันธ์ที่ดีกับกลุ่มธุรกิจในพื้นที่เป็นอย่างมาก ในส่วนของนักธุรกิจภาคอุตสาหกรรม หรือผู้ประกอบการตระกูลเทือกสุบรรณใช้วิธีการสร้างเครือข่ายธุรกิจผ่าน บริษัทศรีสุบรรณฟาร์ม ในการเข้าแย่งชิงพื้นที่ในสนามแห่งสังคม โดยการไ้ระบบการทำธุรกิจที่เอื้อประโยชน์ต่อกัน อาศัยสายสัมพันธ์ที่เป็นคู่ค้ากันมาอย่างยาวนานในการร่วมธุรกิจ เป็นสิ่งที่กลุ่มอื่นใดจะเข้ามาแทรกแย่งชิงพื้นที่นี้ไปได้ง่าย ๆ

2. ในกรณีที่ตระกูลเทือกสุบรรณมีอำนาจทางการเมือง ตระกูลเทือกสุบรรณได้ใช้อำนาจหน้าที่ที่ตนเองมีทางการเมืองในการกำหนดนโยบายเพื่อช่วยเหลือปัญหาของชาวเกษตรกรในการกำหนดราคาสินค้าทางการเกษตร มีการนำปัญหาของชาวเกษตรกรที่แท้จริงไป เนื่องจากตระกูลเทือกสุบรรณได้เข้าไปอยู่ในกลุ่มชาวเกษตรกรด้วยตนเองจึงได้เปรียบกว่ากลุ่มทางการเมืองอื่นในการทราบถึงปัญหาและเมื่อมีอำนาจได้นำสิ่งเหล่านี้มาเป็นวัตถุดิบในการแก้ไขปัญหาได้ตรงจุด จะเห็นได้จากเคยทำผลผลิตทางการเกษตรว่าด้วยยางพาราในราคาแผ่นละ 100 บาทมาแล้วอีกถึงผลผลิตทางการเกษตรอื่น ๆ เช่นกัน สาเหตุนี้เองที่ทำให้ตระกูลเทือกสุบรรณสามารถรักษาพื้นที่ทางสังคมของเกษตรกรได้โดยไม่มีใครหน้าไหนเข้ามามีอำนาจในสนามแห่งนี้ได้ ในส่วนของกลุ่มธุรกิจอุตสาหกรรม รวมไปถึงผู้ประกอบการ ตระกูลเทือกสุบรรณได้มีการผลักดันนโยบายการผลิตสินค้าและการส่งออก ส่งผลให้ได้รับการยอมรับจากกลุ่มธุรกิจดังกล่าว ถือได้ว่าเป็นการช่วงชิงพื้นที่สนามทางสังคมโดยสมบูรณ์ (ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม 1, สัมภาษณ์, 5 กรกฎาคม 2562)

กล่าวได้ว่าตระกูลเทือกสุบรรณได้มีการแย่งชิงพื้นที่ในสนามทางสังคมธุรกิจโดยการไ้ความเป็นเกษตรกร พร้อมทั้งการเป็นเจ้าของธุรกิจในการได้มาซึ่งพื้นที่ในสนามทางสังคมด้วยวิธีการนำตัวเองลงไปในสังคมพร้อมทั้งต่อสู้เคียงข้างกับประชาชนเหล่าเกษตรกรเพื่อช่วยเหลือและให้ได้มาในสิ่งที่กลุ่มต้องการ อีกทั้งอาศัยเครือข่ายทางธุรกิจเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญโดยมีการ

ได้รับผลประโยชน์ร่วมกันในทางธุรกิจเป็นเงื่อนไขระหว่างกันจนทำให้ได้มาซึ่งพื้นที่ในสนามทางสังคม

การเมืองท้องถิ่น

สนามทางสังคมการเมืองท้องถิ่น ถือได้ว่าเป็นกลุ่มที่มีความเกี่ยวพันสูงสุดกับการเมืองระดับประเทศก็ว่าได้ถือได้ว่าเป็นสนามต่อสู้ทางการเมืองที่ชี้ให้เห็นถึงความน่าเชื่อถือของความน่าจะเป็นว่าการเมืองระดับชาติจะเป็นไปในทิศทางใดในพื้นที่แต่ละพื้นที่ได้เลย เพราะบรรดาเหล่านักการเมืองท้องถิ่นนั้นต่างมีการแข่งขัน แข่งชิงพื้นที่ในท้องถิ่นของตนเองในการครอบครองฐานเสียงของตนเอง ซึ่งก็หมายความว่าประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ นั้นเอง การที่นักการเมืองระดับชาติหวังจะได้สนามทางสังคมว่าด้วยการเมืองนั้น กลุ่มการเมืองท้องถิ่น เป็นกลุ่มที่มีความสำคัญสูงสุดก็ได้ในการแข่งขันกันในสนามทางการเมืองระดับชาติ เพราะเหล่าบรรดานักการเมืองท้องถิ่นล้วนแต่กำลังเสียงของประชาชนในพื้นที่ไว้อย่างแน่นอนหนา

ลักษณะการต่อสู้ทางการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นไปในลักษณะพรรคการเมืองเป็นผู้สนับสนุนในการแข่งขันอำนาจทางการเมืองท้องถิ่น เหตุที่ทำให้พรรคการเมืองมุ่งมาขังการเมืองท้องถิ่น เพราะท้องถิ่นคือ พื้นที่ยุทธศาสตร์ หวังคะแนนความนิยมของพรรค ที่จะส่งต่อไปยังการเลือกตั้งระดับชาติ เพื่อขยายฐานความนิยม ขยายฐานคะแนนเสียง ผ่านการเลือกตั้งท้องถิ่น กล่าวได้ว่าเวทีเลือกตั้งระดับท้องถิ่นนั้นเป็นการเมืองฐานรากที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการเมืองระดับชาติ ไม่ว่าจะเป็นพรรคการเมืองใด ฝ่ายรัฐบาลหรือฝ่ายค้านต่างก็ปรารถนายึดครองพื้นที่เหล่านี้อย่างยิ่ง สิ่งนี้เกี่ยวพันกันเป็นลูกโซ่และเครือข่ายของนักการเมืองในระดับชาติ อีกทั้งยังมีการสนับสนุนจากกลุ่มผู้มีอำนาจทางการเมืองภายในจังหวัด ผู้มีอำนาจบารมี และกลุ่มอิทธิพลในกระบวนการต่อสู้แย่งชิงความได้เปรียบในสนามการเมืองเพื่อเข้าสู่อำนาจทางการเมือง โดยมีทั้งในรูปแบบที่สามารถเปิดเผยได้และไม่สามารถเปิดเผยได้ เช่น การสนับสนุนทรัพยากรทางการเมือง เครือข่ายหวัคคะแนน เครือข่ายฐานคะแนนเสียง งบประมาณ อิทธิพลมืด เป็นต้น เพื่อนำมาใช้เป็นเครื่องมือในกระบวนการต่อสู้เพื่อเข้าสู่อำนาจทางการเมือง นำไปสู่การเกิดการช่วงชิงอำนาจ เพื่อเพิ่มโอกาสของการเป็นผู้ชนะ และเป็นประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง ถึงแม้ว่าในความเป็นจริงยังไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าข้อมูลฝ่ายใดเป็นจริงหรือเป็นเท็จ แต่ต่างฝ่ายต่างมีความเข้าใจว่าอีกฝ่ายซึ่งเป็นข้าตรงข้ามเป็นผู้กระทำ เกิดความระแวงสงสัยจนเกิดเป็นความไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน แบ่งพรรคแบ่งพวกออกเป็น สองฝ่าย นิินทว่าร้ายค่าทอทั้งลับหลังและต่อหน้า ก่อให้เกิดความแตกแยกของคนในสังคม มีการให้ข้อมูลในแง่ลบเพื่อโจมตีการบริหารงานของฝ่ายตรงข้ามระหว่างที่ดำรงตำแหน่ง (พาสกร จรูญรัตน์, สัมภาษณ์, 14 ธันวาคม 2561)

การแย่งชิงพื้นที่ทางสังคมการเมืองท้องถิ่น เป็นลักษณะการต่อสู้เชิงแนวคิดอุดมการณ์จะเห็นได้จาก ตระกูลเทือกสุบรรณได้รับแรงสนับสนุนจากพรรคประชาธิปัตย์ที่ใช้อำนาจตามระบอบประชาธิปไตยแบบผูกขาดในพื้นที่ และได้ใช้อำนาจที่ได้มาในการแสวงหาผลประโยชน์ทางการเมือง จากการทำงานการเมืองผู้สนับสนุนจะเป็นประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับผลประโยชน์จากการบริหารจากตระกูลเทือกสุบรรณ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเสียงของผู้สนับสนุนพรรคประชาธิปัตย์ ในส่วนของกลุ่มการเมืองชั่วคราวข้ามเป็นการรวมกลุ่มของบุคคลที่ไม่มีอำนาจทางการเมือง ไม่ได้รับผลประโยชน์ที่เป็นผลมาจากการมีอำนาจทางการเมืองเข้าร่วมกลุ่มเพื่อทำการแย่งชิงอำนาจทางการเมืองกับตระกูลเทือกสุบรรณ กลุ่มนี้อาจมีแรงสนับสนุนทางการเมืองจากพรรคการเมืองอื่น ๆ ที่มีความประสงค์จะได้คะแนนเสียงในสนามการเมืองเพื่อช่วงชิงพื้นที่ทางการเมืองจากตระกูลเทือกสุบรรณ ส่วนกลุ่มที่ไม่มีพรรคการเมืองหนุนหลังจะจัดอยู่ในลักษณะของตัวประกอบในสนามการเมืองเท่านั้น (พาสกร จรูญรัตน์, สัมภาษณ์, 14 ธันวาคม 2561)

กลุ่มเป้าหมายการเมืองท้องถิ่นนั้นก็คือนักการเมืองท้องถิ่นที่อยู่ในพื้นที่ เช่น นายกและสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาล นายกและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ฯลฯ เป็นบุคคลที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในเขตเลือกตั้งของการบริหารส่วนท้องถิ่นหัวคะแนนในกลุ่มนี้ยังมีความชำนาญในการเลือกตั้งมีฐานคะแนนกว้างกว่าผู้นำชุมชน ความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีลักษณะพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันทั้งด้านฐานคะแนนเสียง และผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ลักษณะนี้ทำให้นักการเมืองท้องถิ่นเป็นหัวคะแนนที่สำคัญยิ่ง

ด้วยสิ่งเหล่านี้ ตระกูลเทือกสุบรรณ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญจึงมีกระบวนการแย่งชิงพื้นที่ทางสังคมการเมืองท้องถิ่นเป็นของตระกูล โดยมีวิธีดังนี้

ตระกูลเทือกสุบรรณ ได้เล่นเกมทางการเมืองท้องถิ่นเพื่อยึดพื้นที่ทางการเมืองท้องถิ่นส่งผลต่อการเมืองระดับประเทศ ใน 2 ลักษณะด้วยกัน คือการสนับสนุนกลุ่มการเมืองท้องถิ่น และการสนับสนุนคนในตระกูลลงช่วงชิงอำนาจทางการเมืองเสียเอง

การสนับสนุนกลุ่มบุคคลที่มีความสัมพันธ์ในช่วงชิงอำนาจทางการเมืองท้องถิ่น ในรูปแบบของการสนับสนุนอยู่เบื้องหลัง โดยทำหน้าที่ในการสนับสนุนกลุ่มดังกล่าวให้ได้รับชัยชนะในสนามการเมืองท้องถิ่นโดยวิธีการสนับสนุนดังกล่าวนี้ตระกูลเทือกสุบรรณ ได้ใช้ฐานเสียงของตนเองที่มีอยู่ในพื้นที่รวมพลังกับฐานเสียงของกลุ่มผู้ลงสมัครที่ตระกูลเทือกสุบรรณสนับสนุนอยู่นอกจากนั้นยังคงให้การสนับสนุนทางด้านความคิด เปรียบได้เหมือนกับการเป็นที่ปรึกษา การเล่นเกม วิธีการหาเสียง สนับสนุนทรัพยากรที่สำคัญในการแย่งชิงตำแหน่งทางการเมืองท้องถิ่น ไม่ว่าจะผลจะออกมาเป็นเช่นไร ไม่ว่าจะผลการเลือกตั้งจะออกมาด้วยความพ่ายแพ้แต่สำหรับตระกูลเทือก

สุพรรณนั้นก็ได้มีส่วนเกี่ยวข้องและได้ฐานเสียงของกลุ่มทางการเมืองนั้นไว้ในกำมือแล้ว หากผลปรากฏว่าเป็นฝ่ายชนะก็จะส่งผลให้ตระกูลเทือกสุพรรณสามารถแข่งขันนามทางสังคมการเมืองท้องถิ่นได้อย่างเต็มรูปแบบนั่นเอง

การสนับสนุนคนในตระกูลลงช่วงชิงอำนาจทางการเมืองท้องถิ่น ตระกูลเทือกสุพรรณได้มีการส่งคนในตระกูลลงช่วงชิงอำนาจทางการเมืองท้องถิ่นภายในพื้นที่ เพื่อหวังรวบอำนาจทางการเมืองเป็นของตระกูลตนเอง เหล่าบรรดา เครือญาติ และเครือข่ายคือกำลังหลักสำคัญในการแข่งขันพื้นที่ในสนาม ตระกูลเทือกสุพรรณใช้การต่อสู้ทางการเมืองเช่นเดียวกันกับการเมืองระดับประเทศ คือ การลงพื้นที่หาเสียงแบบปูพรม เคาะประตูบ้านแทบทุกหลัง ใช้การปราศรัยเรียกคะแนนเสียง ตลอดจนใช้วิธีการเชิงสัญลักษณ์ ตัวอย่างเช่นการใช้สีเป็นสัญลักษณ์ของผู้สมัคร ก็ใช้สีเดียวกันกับสีพรรคที่ตระกูลเทือกสุพรรณสังกัดอยู่ในการหาเสียง ถึงแม้ว่ากติกาการเลือกตั้งของการปกครองส่วนท้องถิ่นไม่อนุญาตให้พรรคการเมืองเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง หรือไม่สามารถสมัครในนามพรรคการเมืองได้ แต่ก็ไม่สามารถปฏิเสธได้ว่า การเลือกตั้งท้องถิ่นในทุกพื้นที่นั้นจะปราศจากพรรคการเมืองที่เข้าทำการแทรกแซง เพื่อหวังผลในชัยชนะและผลทางการเมืองที่ส่งมาถึงการเมืองระดับชาติ ตระกูลเทือกสุพรรณได้ประโยชน์จากสิ่งเหล่านี้ในการแข่งขันพื้นที่สนามทางสังคมการเมืองท้องถิ่นเป็นอย่างมากส่งผลให้ตระกูลเทือกสุพรรณผูกขาดอำนาจทางการเมืองในจังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นเวลายาวนาน (พาสกร จรุงรัตน์, สัมภาษณ์, 14 ธันวาคม 2561)

กล่าวได้ว่าสนามทางสังคมการเมืองท้องถิ่นที่เกิดขึ้น ตระกูลเทือกสุพรรณได้มีการบริหารจัดการให้อยู่ในกำมือของตนเองไม่ว่าจะเป็นสนามทางสังคมการเมืองท้องถิ่นในลักษณะใด ตระกูลเทือกสุพรรณจะมีส่วนร่วม มีส่วนเกี่ยวข้องทุกสนาม ไม่ว่าจะมีส่วนร่วมทางตรงหรือทางอ้อมก็ตามทำให้ ขั้วตรงข้ามทางการเมืองไม่สามารถเข้ามามีบทบาทในสนามแห่งสังคมการเมืองท้องถิ่นได้ จากที่กล่าวมาทำให้ตระกูลเทือกสุพรรณแทบจะผูกขาดความเป็นเจ้าของพื้นที่ในสนามทางสังคมก็ว่าได้

จากการศึกษาพบว่าตระกูลเทือกสุพรรณได้มีกระบวนการการแข่งขัน ช่วงชิงพื้นที่ในสนามแห่งสังคม พบว่าในสนามแห่งสังคมที่ตระกูลเทือกสุพรรณเข้าแข่งขันนั้นในทุกสนาม ตระกูลเทือกสุพรรณได้ใช้ทุนต่าง ๆ ที่เป็นปัจจัยจำเป็นต่อการสะสมทุนทางการเมืองมาใช้ในการแข่งขันโดยใช้ทุนต่าง ๆ เป็นทรัพยากร เห็นได้จากสนามทางสังคมชุมชน และสนามทางสังคมข้าราชการ ตระกูลเทือกสุพรรณใช้ทุนทางสังคมในฐานะของคนในพื้นที่ประกอบกับเป็นตระกูลที่ทำประโยชน์ให้แก่ชุมชนมาโดยตลอด การใช้เครือข่ายความสัมพันธ์ของเครือญาติในการได้มาซึ่งพื้นที่ในสนามทางสังคมเหล่านั้น สนามทางสังคมธุรกิจ ตระกูลเทือกสุพรรณใช้ทุนทางเศรษฐกิจว่าด้วยการประกอบอาชีพที่เป็นการสะสมความมั่งคั่ง และกลุ่มคนในการทำธุรกิจร่วมกันนำไปสู่การได้มาซึ่งพื้นที่ใน

สนามแห่งสังคม และมีการใช้ทุนทางสัญลักษณ์ ว่าด้วยสัญลักษณ์ในสนามทางการเมืองที่เกิดขึ้นในสนามทางสังคมการเมืองท้องถิ่น

เพื่อศึกษากระบวนการสะสมทุนทางการเมืองไปสู่การมีอำนาจทางการเมือง ในบริบทของตระกูลเทือกสุบรรณ

ตระกูลเทือกสุบรรณได้มีการใช้ทุนประเภทต่าง ๆ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของทุนทางการเมือง นำไปสู่การมีอำนาจทางการเมือง จากการศึกษาผู้ศึกษาจะอธิบายถึงกระบวนการใช้ทุนประเภทต่าง ๆ นำไปสู่อำนาจทางการเมืองตามลำดับ

ทุนทางเศรษฐกิจ

จากการที่ตระกูลเทือกสุบรรณมีการสะสมทุนทางเศรษฐกิจมายาวนานนับตั้งแต่อดีตสมัยนายจรัส เทือกสุบรรณ จนถึงปัจจุบัน ตระกูลเทือกสุบรรณได้มีการใช้ทุนทางเศรษฐกิจในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเข้าสู่อำนาจทางการเมือง โดยลักษณะทุนทางเศรษฐกิจของตระกูลเทือกสุบรรณเป็นไปในรูปแบบของสินทรัพย์ที่มีการนำมาใช้ประโยชน์ในรูปแบบของการทำกิจกรรม หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งได้ว่าทุนทางเศรษฐกิจของตระกูลเทือกสุบรรณเป็นลักษณะทางกายภาพ เป็นลักษณะของสินทรัพย์ที่มีตัวตนสามารถนำไปใช้ให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจได้

จากการศึกษาพบว่าตระกูลเทือกสุบรรณ ได้มีการสะสมทุนทางการเมืองโดยได้มีการใช้ทุนทางเศรษฐกิจนำไปสู่อำนาจทางการเมืองในลักษณะดังต่อไปนี้

การใช้ทุนเศรษฐกิจผ่านระบบเครือข่ายทางธุรกิจเข้าสู่อำนาจทางการเมือง จากการศึกษาพบว่าตระกูลเทือกสุบรรณมีการใช้ทุนทางเศรษฐกิจผ่านระบบเครือข่ายของธุรกิจเข้าสู่อำนาจทางการเมือง โดยลักษณะของการทำธุรกิจของตระกูลเทือกสุบรรณนั้นมีการประกอบธุรกิจหลากหลายรูปแบบ ในการประกอบธุรกิจของตระกูลเทือกสุบรรณล้วนแต่มีการทำธุรกิจที่ไม่ได้เป็นลักษณะของการผูกขาดหรือการทำธุรกิจเพียงลำพังตนเองแต่อย่างใด โดยลักษณะการประกอบธุรกิจของตระกูลเทือกสุบรรณนั้น เป็นไปในรูปแบบของการร่วมทุนการรวมกลุ่มกันของนักธุรกิจที่มีลักษณะ แนวทาง และอุดมการณ์ในการทำธุรกิจร่วมกัน ในรูปแบบของเครือข่ายทางธุรกิจที่ร่วมมือกันมีวัตถุประสงค์ที่ส่งผลต่อความสำเร็จทางธุรกิจร่วมกัน กลุ่มเครือข่ายทางธุรกิจเหล่านี้ มีทั้งกลุ่มก้อนที่มีขนาดเล็ก ไปจนถึงขนาดใหญ่ ล้วนมีโครงสร้างภายในที่มีบุคลากรในองค์กรเป็นจำนวนมากที่อยู่ภายใต้การควบคุมและดูแล ตระกูลเทือกสุบรรณได้ใช้ทุนทางเศรษฐกิจในการสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์อันดีที่มีต่อกัน ถือเป็นการใช้ทุนทางเศรษฐกิจขยายฐานกลุ่มคนที่มีความเป็นพรรคพวกกันทางธุรกิจที่คอยสนับสนุนนำไปสู่อำนาจทางการเมือง

กระบวนการการใช้ระบบเครือข่ายทางธุรกิจให้เกิดการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณมีลักษณะดังนี้ คือ ตระกูลเทือกสุบรรณได้ใช้ความสัมพันธ์อันดีที่มีต่อกันของกลุ่มเครือข่ายทางธุรกิจไม่ว่าจะเป็นบุคคลที่ร่วมกันทำธุรกิจในลักษณะของผู้ถือหุ้นร่วมกันในนามบริษัทเดียวกัน หรือในลักษณะของกลุ่มทางธุรกิจที่มีการร่วมทุนกันระหว่างบริษัทกับบริษัทเข้ามาร่วมกลุ่มกันเพื่อทำธุรกิจร่วมกัน หรือมีความสัมพันธ์กันในระบบลูกค้าที่มีผล หวังผลทางการเมืองทำธุรกิจที่มีประโยชน์ร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นหน่วยครัวเรือนและหน่วยธุรกิจต่างทำหน้าที่เป็นผู้ซื้อและผู้ขายและได้รับผลตอบแทนระหว่างกัน ล้วนต้องพึ่งพาอาศัยกันเป็นวงจรธุรกิจ ตระกูลเทือกสุบรรณได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของความสัมพันธ์ในลักษณะของเครือข่ายทางธุรกิจที่มีมาอย่างยาวนานเหล่านี้ ตระกูลเทือกสุบรรณจึงได้มีการใช้ระบบเครือข่ายนี้ให้เกิดผลทางการเมือง เมื่อตระกูลเทือกสุบรรณเข้าสู่สนามทางการเมือง ตระกูลเทือกสุบรรณมีความจำเป็น และมีความต้องการให้เครือข่ายทางธุรกิจดังกล่าวเหล่านี้ได้มีส่วนในการช่วยเหลือ สนับสนุน ผลักดัน ให้ตระกูลเทือกสุบรรณเข้าสู่อำนาจทางการเมือง ด้วยวิธีการใดวิธีการหนึ่งตามแต่ละกลุ่มเครือข่ายทางธุรกิจจะทำได้

ตระกูลเทือกสุบรรณได้ทำให้กลุ่มเครือข่ายทางธุรกิจทั้งหลายดังกล่าวเห็นถึงผลที่จะเกิดขึ้น หากตระกูลเทือกสุบรรณในฐานะที่เป็นพันธมิตรของการทำธุรกิจร่วมกัน ได้เข้าสู่อำนาจทางการเมืองและมีอำนาจทางการเมืองเป็นของตนเองแล้วจะส่งผลต่อการทำธุรกิจร่วมกัน ประโยชน์ที่จะได้รับในลักษณะต่าง ๆ ทั่วตระกูลเทือกสุบรรณได้มีอำนาจทางการเมือง เช่น สามารถมีอำนาจในการกำหนดคน โฆษณา การเข้าถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำธุรกิจ การรับรู้ถึงเรื่องราวแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อธุรกิจ หรืออีกในหนึ่งคือส่งผลต่อการได้เปรียบทางการเมืองการทำธุรกิจกับคู่ต่อสู้ทางธุรกิจ ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการประสบความสำเร็จในระบบเศรษฐกิจของตนเองอย่างแน่นอน ด้วยสิ่งเหล่านี้ส่งผลให้ เมื่อตระกูลเทือกสุบรรณเข้าสู่สนามทางการเมืองเพื่อเข้าต่อสู้กับข้าวมืดทางการเมืองที่เป็นคู่แข่งในสนามทางการเมือง ในการแย่งชิงอำนาจทางการเมืองซึ่งกันและกันนั้น กลุ่มเครือข่ายทางธุรกิจของตระกูลเทือกสุบรรณที่เป็นพันธมิตรทางเศรษฐกิจ จึงได้กลายเป็นฐานเสียงทางการเมืองให้กับตระกูลเทือกสุบรรณในสนามทางการเมืองในลักษณะต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นกลายเป็นหัวคะแนนในการหาเสียงให้กับตระกูลเทือกสุบรรณ หรือในลักษณะของการสนับสนุนคะแนนเสียงของตนเองให้แก่ตระกูลเทือกสุบรรณ (โอฬาร วงศ์สุบรรณ, ผู้สัมภาษณ์, 8 เมษายน 2562)

กล่าวได้ว่ากลุ่มเครือข่ายทางธุรกิจเหล่านี้เป็นแรงผลักดันให้ตระกูลเทือกสุบรรณเข้าไปมีอำนาจทางการเมือง และในขณะที่เดียวกันการกระทำดังกล่าวอาจมองได้ว่าเป็นการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ของตนเองในการประกอบธุรกิจ เพราะการประกอบธุรกิจนั้นในช่วงเวลา

หนึ่งอาจต้องอาศัยอำนาจทางการเมือง จึงกลายเป็นได้รับผลตอบแทนระหว่างกัน ล้วนต้องพึ่งพาอาศัยกันเป็นวงจรธุรกิจ ส่งผลให้เมื่อถึงเวลาที่ตระกูลเทือกสุบรรณต้องการมีอำนาจทางการเมือง บรรดาสมาชิกทั้งในส่วนหัวหน้าไปจนถึงลูกจ้างต่าง ๆ กลายเป็นเสี่ยงสนับสนุนตระกูลเทือกสุบรรณพร้อมเข้ามามีส่วนช่วยเหลือให้คู่แข่งคู่แข่งของตนนั้นประสบผลสำเร็จได้รับชัยชนะ เพื่อเข้าไปมีอำนาจทางการเมืองในการเข้าไปผลักดันหรือกำหนดนโยบายเพื่อตอบสนองกลุ่มของตนเอง มีการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ไปเป็นเชิงกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง จึงเป็นผลให้เครือข่ายทางธุรกิจที่มีความสัมพันธ์ทางระบบเศรษฐกิจกลายเป็นทุนทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณไปโดยปริยาย

การใช้ทุนเศรษฐกิจผ่านกระบวนการการให้ค่าจ้าง-ค่าตอบแทนเข้าสู่อำนาจทางการเมือง จากการศึกษาพบว่าตระกูลเทือกสุบรรณนั้นมีการใช้ทุนทางเศรษฐกิจในค่าจ้างและค่าตอบแทนเข้าสู่อำนาจทางการเมืองตระกูลเทือกสุบรรณมีการสะสมทุนทางเศรษฐกิจมายาวนาน ผ่านการประกอบอาชีพในลักษณะต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นอาชีพ ค้าขาย เกษตรกร เป็นผู้รับเหมา เป็นเจ้าของธุรกิจในรูปแบบของเจ้าของบริษัท จึงส่งผลให้มีจำนวนสมาชิกที่เกี่ยวข้องกับระบบตามโครงสร้างของการประกอบอาชีพต่าง ๆ ของคนในตระกูลมีจำนวนมาก สมาชิกดังกล่าวไม่ว่าจะเป็นลูกน้องหรือลูกจ้างที่มีจำนวนหลายร้อยครอบครัวที่แตกตัวออกเป็นหลักพันหลักหมื่นชีวิตที่ตระกูลเทือกสุบรรณต้องมีการเลี้ยงดู ตระกูลเทือกสุบรรณใช้ทุนทางเศรษฐกิจที่อยู่ในรูปของทรัพย์สินเงินทองที่เป็นผลจากการสะสมทุนเศรษฐกิจผ่านระบบการว่าจ้างที่มีค่าตอบแทนเป็นตัวเงินในลักษณะของค่าจ้างที่มีทั้ง รายวัน-รายเดือน และการช่วยเหลืออย่างเพียงพอต่อการดำรงชีพของสมาชิก ตระกูลเทือกสุบรรณต้องใช้ทุนทางเศรษฐกิจในรูปแบบงบประมาณจำนวนมหาศาล เพื่อรักษากลุ่มบุคคลดังกล่าวไว้ในโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจของตระกูล การที่ตระกูลเทือกสุบรรณมีการดูแลสมาชิกเหล่านี้เป็นอย่างดีส่งผลให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันของสมาชิกกับตระกูลเทือกสุบรรณ ก่อให้เกิดประโยชน์มิได้แต่เพียงระบบเศรษฐกิจของตระกูลเพียงอย่างเดียวแต่ยังส่งผลต่อตระกูลเทือกสุบรรณในขณะที่ตระกูลเทือกสุบรรณเข้าสู่เส้นทางทางการเมืองอีกด้วย

กระบวนการใช้การให้ค่าจ้าง-ค่าตอบแทนเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณมีลักษณะดังนี้ คือ ตระกูลเทือกสุบรรณให้ความสำคัญและมีความสัมพันธ์อันดีเป็นอย่างสูงกับสมาชิกภายใต้ระบบเศรษฐกิจของตนเอง หรือสามารถเรียกสมาชิกเหล่านี้ว่าผู้ที่ลูกน้อง ลูกจ้าง ที่อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาตามสายงานภายใต้ระบบเศรษฐกิจของคนในตระกูลเทือกสุบรรณ ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานใช้ความคิด ใช้แรงงานในการประกอบการทำงานเพื่อให้ระบบเศรษฐกิจของตระกูลเทือกสุบรรณคงอยู่และประสบความสำเร็จ และสิ่งตอบแทนจากการกระทำดังกล่าวนั้นก็คือ ค่าจ้าง ค่าตอบแทนในรูปแบบของ รายเดือน รายวันหรือรายชั่วโมงตามแต่ประเภทของสมาชิก

และเงื่อนไขการทำงานที่มีรายละเอียดตามการตกลงกันโดยดีทั้งสองฝ่ายนั่นเอง ซึ่งค่าจ้าง ค่าตอบแทนดังกล่าวเป็นรายได้มีความสำคัญกับการดำรงชีพของสมาชิกและครอบครัวเป็นอย่างมาก อีกทั้งตระกูลเทือกสุบรรณได้ให้ความสำคัญกับสมาชิกมิใช่เพียงแค่ค่าจ้าง ค่าตอบแทนเพียงอย่างเดียว แต่ทว่าตระกูลเทือกสุบรรณยังคงเล็งเห็นถึงการดูแล ความเป็นอยู่ ให้มีความสมบูรณ์เปรียบเป็นคนในครอบครัวเดียวกัน โดยมีการดูแลสมาชิกที่อยู่บนฐานคิดที่ว่า เราคือครอบครัวเดียวกัน เมื่อคนในครอบครัวมีความสุขกายสุขใจ ก็ส่งผลต่อการทำงาน หากคนในครอบครัวทุกข์กายทุกข์ใจ ก็ส่งผลต่อการทำงานเช่นกัน ตระกูลเทือกสุบรรณจึงมีการจัดการสวัสดิการให้แก่สมาชิก อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ไม่ว่าจะเป็นการดูแลความสะดวกของสถานที่ทำงาน การจัดการที่พักที่อาศัย การดูแลเกี่ยวกับด้านสุขภาพของบรรดาสมาชิก รวมไปถึงแนวทางในการบริหารงานบุคคลของระบบเศรษฐกิจ ว่าด้วยการว่าจ้าง ตระกูลเทือกสุบรรณจะให้ความสำคัญกับบุคคลที่อยู่ในพื้นที่ที่ตั้งของบริษัท ห้างร้านของตนเอง เพื่อเป็นการช่วยเหลือคนในพื้นที่ได้มีงาน มีเงิน สามารถเลี้ยงและดูแลครอบครัวของตนเอง ได้อย่างสมบูรณ์ ส่งผลให้เกิดความรักความผูกพันระหว่างตระกูลเทือกสุบรรณในฐานะหัวหน้าครอบครัว (นายจ้าง) กับคนในครอบครัว (ลูกจ้าง) ขึ้น ในลักษณะของการต่างได้รับผลประโยชน์และต่างตอบแทนกัน (แทน เทือกสุบรรณ, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2562; ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม 1, สัมภาษณ์, 5 กรกฎาคม 2562)

กล่าวได้ว่าเมื่อถึงคราวที่ตระกูลเทือกสุบรรณมีความต้องการเข้าสู่อำนาจทางการเมือง และเนื่องจากกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านระบอบประชาธิปไตย ในรูปแบบของการเลือกตั้ง กลุ่มสมาชิกลูกน้อง ลูกจ้างและเครือข่ายครอบครัวเครือญาติของสมาชิกที่มีความผูกพันอันดีกับตระกูลเทือกสุบรรณก็กลายเป็นทุนทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณเป็นตัวแสดงที่สำคัญส่งผลให้ตระกูลเทือกสุบรรณเข้าไปมีอำนาจทางการเมืองอย่างถูกต้องตามกระบวนการการเลือกตั้ง ได้เป็นตัวแทนของประชาชนในการทำหน้าที่ทางการเมืองในระดับต่าง ๆ

การใช้ทุนเศรษฐกิจผ่านกระบวนการหาเสียง “เงินทุน” เข้าสู่อำนาจทางการเมือง จากการศึกษาพบว่าตระกูลเทือกสุบรรณใช้ทุนทางเศรษฐกิจในการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองผ่านการใช้เงินทุนที่เป็นผลผลิตจากการสะสมทุนทางเศรษฐกิจของตระกูลในการหาเสียง ว่าด้วยเงินทุนที่ใช้ในการหาเสียงสามารถแยกได้ โดยลักษณะของเงินทุนที่ใช้ในการหาเสียงของตระกูลเทือกสุบรรณนั้นออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ ๆ ด้วยกัน คือ เงินทุนที่เป็นเงินส่วนตัวของผู้สมัครที่ได้มาจาก การสะสมผ่านกระบวนการสะสมทุนทางเศรษฐกิจของตัวบุคคลและคนในตระกูล และเงินทุนที่ได้จากผู้ให้การสนับสนุน เช่นพรรคการเมืองหรือกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ เป็นต้น

กระบวนการใช้เงินทุนเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณมีลักษณะดังนี้ คือ ตระกูลเทือกสุบรรณได้ใช้เงินทุนในการทำกิจกรรมทางการเมืองเพื่อเข้าสู่อำนาจทางการเมืองผ่านกระบวนการหาเสียง โดยรูปแบบการหาเสียงของตระกูลเทือกสุบรรณนั้นเป็นไปในลักษณะการลงพื้นที่เพื่อเข้าพบปะประชาชนในเขตพื้นที่ที่ตนเองลงสมัครรับเลือกตั้ง การหาเสียงในลักษณะนี้เรียกได้ว่าเข้าถึงเนื้อถึงตัวประชาชน โดยการเคาะประตูบ้านเพื่อขอเสียงเลือกตั้งด้วยวิธีการหาเสียงลักษณะนี้จึงต้องใช้ทั้งแรงกาย แรงใจ และเงินทุนเป็นอย่างมาก กิจกรรมการหาเสียงมิใช่มีแต่การลงพื้นที่เดินหาเสียงเพียงอย่างเดียว ยังมีการจัดเวทีปราศรัย การหาเสียงผ่านสื่อต่าง ๆ ขบวนการหาเสียง ติดป้ายโฆษณา เว็บไซต์ โบปริวแผ่นพับ ส่งข้อความทางมือถือ ล้วนแต่ต้องใช้เงินทุน ในการใช้จ่ายในส่วนของค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าใช้จ่าย ค่าตอบแทนที่ใช้ในการหาเสียง ไม่ว่าจะเป็นค่าใช้จ่ายแผ่นพับ โปสเตอร์ ป้ายคัทเอ๊าท์ รายจ่ายรถหาเสียง ค่าเช่าเครื่องเสียง ค่าจ้างรถปราศรัย ค่าเช่าเวทีปราศรัย ตลอดจนค่ายานพาหนะ ค่าน้ำมันในการเดินทางพบปะพี่น้องประชาชน ค่าจัดเลี้ยงทีมงาน (หัวกะเนน) ประชาชนที่มาเข้าร่วม และเงินทุนที่คอยเลี้ยงดูฐานเสียงที่ทำให้การสนับสนุนตระกูลเทือกสุบรรณ ซึ่งต้องใช้เงินทุนจำนวนมาก เพื่อใช้สอยในกิจกรรมทางการเมืองว่าด้วยการหาเสียงเลือกตั้ง

อีกทั้งตระกูลเทือกสุบรรณยังให้ความสำคัญกับกิจกรรมทางสังคมในการเข้าร่วมงานสังคมนต่าง ๆ ซึ่งเป็นกลไกส่งผลต่อการต่อสู้ทางการเมืองว่าด้วยการเลือกตั้งทั้งสิ้น การเข้างานทางสังคมมีทั้งงานที่เป็นลักษณะร่วมสุข และร่วมทุกข์ การเข้าร่วมงานนอกจากบุคคลของตระกูลเทือกสุบรรณหรือตัวแทนแล้วนั้นสิ่งที่จะต้องนำติดตัวไปจนกลายเป็นธรรมเนียมปฏิบัติไปแล้วก็คือ การไปร่วมกิจกรรมต้องไปพร้อมกับการมอบสินน้ำใจในการร่วมงานไม่ว่าจะเป็น เงินสด กระเช้าดอกไม้ กระเช้าของขวัญ เพื่อร่วมแสดงความยินดี เงินทุนเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นเงินทุนที่มาจากการสะสมทุนทางเศรษฐกิจและเงินสนับสนุนของตระกูลเทือกสุบรรณเองแทบทั้งสิ้น ทำให้เห็นได้ชัดเจนว่าการสะสมทุนทางการเมืองผ่านการใช้ทุนทางเศรษฐกิจของตระกูลเทือกสุบรรณเป็นสิ่งสำคัญสิ่งหนึ่งในการนำเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณ (พาสกร จรุงรัตน์, สัมภาษณ์, 14 ธันวาคม 2561)

กล่าวได้ว่าตระกูลเทือกสุบรรณนั้นใช้เงินทุน ในการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองในช่วงที่อยู่ระหว่างการต่อสู้ในสนามทางการเมืองว่าด้วยการเลือกตั้ง โดยใช้เงินทุนในการขับเคลื่อนนอกจากแรงกายแรงใจ ในการหาเสียง และตระกูลเทือกสุบรรณยังใช้เงินทุนในการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองก่อนระยะเวลาของการเลือกตั้งโดยใช้วิธีการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมโดยใช้ เงินทุน เป็นตัวแสดงการใช้ทุนเศรษฐกิจผ่านฐานการศึกษาในการเข้าสู่อำนาจทางการเมือง จากการศึกษาพบว่าตระกูลเทือกสุบรรณมีการให้ความสำคัญกับการศึกษา โดยมีการใช้ทุนทางเศรษฐกิจใน

การศึกษาเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเข้าสู่อำนาจทางการเมือง โดยตระกูลเทือกสุบรรณให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นฐานคิดหลักในการสร้างให้คนในตระกูลให้ได้รับการยอมรับจากประชาชน เพราะในอดีตจนถึงปัจจุบันสังคมได้ให้ความสำคัญกับความรู้ความสามารถในทุกวงการ และในแวดวงทางการเมืองก็เป็นเช่นนั้น สิ่งหนึ่งที่ประชาชนได้ให้ค่าและความสำคัญของคุณสมบัติส่วนตัวของบุคคลที่จะมาเป็นตัวแทนทางการเมืองของประชาชน เพื่อเข้าไปทำหน้าที่ทางการเมือง ตระกูลเทือกสุบรรณมีแนวคิดที่ว่าหากต้องการการยอมรับหรือการสร้างต้นทุนทางการเมืองให้กับตนเองนั้น ควรมีการสร้างความรู้ความสามารถ โดยความรู้ที่นั้นเกิดการยอมรับจากประชาชนคนทั่วไป จึงส่งผลให้ตระกูลเทือกสุบรรณเลือกการศึกษาเป็นทางเลือกแรก จะเห็นได้ว่าระดับของการศึกษาที่อยู่ในระดับสูงจากสถาบันที่มีการยอมรับว่าดีมีคุณภาพ และมีมาตรฐานนั้น ต้องใช้ทุนทางเศรษฐกิจจำนวนมาก เพื่อใช้เป็นค่ากิน ค่าใช้จ่ายส่วนตัว ค่าเทอม ค่าที่พัก และค่าอื่น ๆ ในระหว่างทำการศึกษาเป็นจำนวนมาก เหมือนกับลักษณะคำกล่าวที่ว่า “การศึกษา คือการลงทุน”

กระบวนการใช้ฐานการศึกษาเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณมีลักษณะดังนี้ คือ ตระกูลเทือกสุบรรณ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและได้มีการลงทุนทางด้านการศึกษาก่อนในตระกูลโดยมีการจัดสรรงบประมาณที่เป็นผลผลิตจากการสะสมทุนทางเศรษฐกิจมาใช้ในการศึกษาในสถาบันที่เป็นที่ยอมรับ และระดับของการศึกษาของบุคคลให้มีความรู้ในระดับสูงที่สุดเท่าที่บุคคลนั้น ๆ ของตระกูลจะทำได้ โดยมีการเลือกสถานศึกษา ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อทำให้คนในตระกูลมีความรู้ความสามารถเป็นที่ยอมรับ และใช้สิ่งเหล่านี้เป็นทุนในการเข้าสู่อำนาจทางการเมือง ผลผลิตทางการศึกษาของคนในตระกูลเทือกสุบรรณ ตัวอย่างเช่น นายสุเทพ เทือกสุบรรณ จบการศึกษาในระดับปริญญาโท จากต่างประเทศ นายเชน เทือกสุบรรณ จบการศึกษาในระดับปริญญาโท นายธานี เทือกสุบรรณ จบการศึกษาในระดับปริญญาโท นายแทน เทือกสุบรรณ จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีจากต่างประเทศ นายภูมิ เทือกสุบรรณ จบการศึกษาในระดับปริญญาโท จากต่างประเทศ เป็นต้น (พาสกร จรุงรัตน์, สัมภาษณ์, 14 ธันวาคม 2561)

กล่าวได้ว่าคนในตระกูลเทือกสุบรรณที่อยู่ในสนามทางการเมือง และมีอำนาจทางการเมืองนั้นล้วนแล้วแต่ผ่านกระบวนการการลงทุนทางการศึกษาในระดับสูงแทบทั้งสิ้น เพราะฉะนั้นการลงทุนทางการศึกษาของตระกูลเทือกสุบรรณถือได้ว่าเป็นการสะสมทุนทางการเมืองอย่างหนึ่งที่ผ่านมาการใช้ทุนทางเศรษฐกิจจึงส่งผลให้ตระกูลเทือกสุบรรณเข้าสู่อำนาจทางการเมือง

การใช้ทุนเศรษฐกิจผ่านฐานการให้โอกาสทางการศึกษา “ทุนการศึกษา” เข้าสู่อำนาจทางการเมือง จากการศึกษาคพบว่าตระกูลเทือกสุบรรณมีการใช้ผลผลิตของทุนทางเศรษฐกิจในรูปแบบของงบประมาณ ผ่านกลไกของการศึกษา ที่เรียกว่าทุนการศึกษาเข้าสู่อำนาจทางการเมือง ตระกูล

เพื่อกระตุ้นนอกจากจะเล็งเห็นความสำคัญทางการศึกษาที่มีให้แก่คนในตระกูลของตนเอง โดยการส่งเสริมเล่าเรียนให้มีการศึกษาในระดับสูงแล้วนั้น ตระกูลเพื่อกระตุ้นยังให้ความสำคัญทางด้านการศึกษาแก่ประชาชน ผู้ที่มีความสนใจทางการศึกษาเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางด้านสาขาวิชาต่าง ๆ แต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ไม่สามารถที่จะเข้ารับการศึกษาได้ด้วยตนเอง ตระกูลเพื่อกระตุ้นจึงได้เข้าช่วยเหลือ เพื่อเป็นการสร้างโอกาสทางการศึกษา และเพื่อขยายโอกาสในการประกอบอาชีพให้แก่ประชาชน

กระบวนการใช้ทุนการศึกษาเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของตระกูลเพื่อกระตุ้นมีลักษณะดังนี้ คือ ตระกูลเพื่อกระตุ้นมีการใช้ทุนทางเศรษฐกิจเพื่อให้ความช่วยเหลือผ่านระบบการให้ทุนการศึกษาแก่ประชาชนที่มีความรู้ความสามารถแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ เพื่อเข้ารับการศึกษาในทุกระดับชั้นของการศึกษาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาจนถึงอุดมศึกษาชั้นสูงสุดในระดับปริญญาเอก การใช้ทุนทางเศรษฐกิจในรูปแบบของการให้ทุนการศึกษาของตระกูลเพื่อกระตุ้นนั้น มีทั้งในลักษณะที่ให้ในนามของคนในตระกูลเพื่อกระตุ้นเอง การให้ทุนผ่านระบบธุรกิจของตระกูลหรือผ่านหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ดังเช่นการให้ทุนการศึกษาในรูปแบบของศรีสุบรรณฟาร์ม ที่มีนายแทน เพื่อกระตุ้นเป็นผู้บริหาร เป็นการให้ทุนการศึกษาผ่านสถาบันการศึกษา โดยมีการมอบทุนการศึกษาให้แก่นักศึกษาสาขาเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานีอย่างต่อเนื่อง เป็นต้น (สุเทพ เพื่อกระตุ้น, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2562)

กล่าวได้ว่าการให้ทุนการศึกษาถือเป็นการสะสมทุนทางการเมืองผ่านการให้ทุนทางเศรษฐกิจ เป็นการมอบโอกาสนำไปสู่การต่อยอดของบุคคลเหล่านั้นในการสร้างอนาคต เปรียบได้เหมือนเป็นการสร้างบุญคุณที่อาจส่งผลกลับมาในรูปแบบของการต่างตอบแทนเมื่อตระกูลเพื่อกระตุ้นมีความต้องการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือเมื่อตระกูลเพื่อกระตุ้นอยู่ในสนามการเมืองบุคคลเหล่านี้กลายเป็นกลุ่มบุคคลที่ตอบแทนตระกูลเพื่อกระตุ้นเข้าสู่อำนาจทางการเมืองก็เป็นได้

การใช้ทุนเศรษฐกิจผ่านภักดิ์สังคมเข้าสู่อำนาจทางการเมือง จากการศึกษาพบว่าตระกูลเพื่อกระตุ้นใช้ทุนทางเศรษฐกิจผ่านภักดิ์สังคมเข้าสู่อำนาจทางการเมือง เห็นได้ว่าเป็นตระกูลตระกูลเพื่อกระตุ้นเป็นตระกูลที่มีประชาชนให้การยกย่อง นับหน้าถือตา ยกให้เป็นชนชั้นนำทางการเมืองอันดับต้น ๆ ของสังคม หากนับภายในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานีแล้วนั้นถือได้ว่าตระกูลเพื่อกระตุ้นเป็นตระกูลอันดับหนึ่งเลยก็ว่าได้ ด้วยเหตุนี้เมื่อมีกิจกรรมทางสังคมไม่ว่าจะเป็นระดับปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มห้างร้าน องค์กรภาครัฐและเอกชน ตระกูลเพื่อกระตุ้นมักจะได้รับเกียรติให้ไปร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ

กระบวนการใช้ภักดิ์สังคมเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของตระกูลเพื่อกระตุ้นมีลักษณะดังนี้ คือ ตระกูลเพื่อกระตุ้นมีการใช้ทุนทางเศรษฐกิจในการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมโดยเงิน ซึ่ง

เป็นผลที่ได้จากการสะสมทุนทางเศรษฐกิจเป็นเครื่องมือ การเข้าร่วมกิจกรรมของตระกูลเทือกสุบรรณจึงเกิดภาษีสังคมขึ้น ภาษีสังคมนั้นเปรียบได้ตั้งรายจ่ายเพื่อเข้าสังคม หรือเพื่อสร้างเครือข่าย โดยลักษณะภาษีสังคมทั่วไปนั้นมาในรูปแบบของ งานสังสรรค์ งานพิธีฉลองมงคลสมรส งานบวช งานศพ งานปีใหม่ ขึ้นบ้านใหม่ และกิจกรรมต่าง ๆ ที่คนในสังคม ที่มีความเกี่ยวข้องกับคนในตระกูลเทือกสุบรรณจัดขึ้นมา แต่สิ่งที่ตระกูลเทือกสุบรรณนั้นต้องมีให้กับกิจกรรมต่าง ๆ นอกจากการไปเป็นเกียรติ หรือการไปร่วมงาน ก็คือ ภาษีสังคมในรูปแบบของการมอบเงิน ใส่ซองแสดงความยินดี มอบเงินช่วยงาน มอบเงินทำบุญ ร่วมบริจาค สมทบทุนในการจัดกิจกรรมนั้น ๆ หรือของขวัญ กระจ่างแสดงความยินดีของรางวัลต่าง ๆ เพื่อมอบให้กับเจ้าของกิจกรรมที่ตนเองไปเข้าร่วม เปรียบได้ว่าในปัจจุบันกลายเป็นธรรมเนียมปฏิบัติไปแล้วนั้น สิ่งเหล่านี้ยังเป็นสิ่งสำคัญในสังคมที่อาศัยร่วมกัน ซึ่งเป็นการใช้ทุนทางเศรษฐกิจเป็นตัวขับเคลื่อนจำนวนไม่น้อยในแต่ละกิจกรรม (ธานี เทือกสุบรรณ, สัมภาษณ์, 8 มกราคม 2561)

กล่าวได้ว่าตระกูลเทือกสุบรรณได้ใช้ทุนเศรษฐกิจในรูปแบบของ เงิน เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งนอกจาก แรงกาย และแรงใจที่ไปเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมอันเป็นบ่อเกิดของภาษีสังคม แต่สิ่งที่ตระกูลเทือกสุบรรณได้รับกลับมานอกจากการได้รับเกียรติ การยอมรับ ได้ใจคนและมวลชน ได้พบปะประชาชนจากสังคมต่าง ๆ ที่ ตระกูลเทือกสุบรรณได้ไปเข้าร่วมแล้ว ตระกูลเทือกสุบรรณยังได้สิ่งตอบแทนคือได้ฐานทางการเมืองนำมาสู่ทุนทางการเมืองโดยใช้ทุนเศรษฐกิจเป็นตัวขับเคลื่อนนั่นเอง

สรุปจากการศึกษาจะเห็นได้ว่าตระกูลเทือกสุบรรณมีการสะสมทุนทางการเมืองโดยใช้ทุนทางเศรษฐกิจเข้าสู่อำนาจทางการเมือง เริ่มจากวิธีการอาศัยเครือข่ายที่มีความสัมพันธ์กันเชิงธุรกิจที่เป็นหุ้นส่วน รวมถึงคู่ค้าระหว่างกันหรือเรียกได้ว่าเป็นพรรคพวกกัน โคนกลุ่มธุรกิจนี้เป็นลักษณะของกลุ่มทางธุรกิจที่มีขนาดใหญ่ มีจำนวนบุคลากรเป็นจำนวนมาก บุคลากรเปรียบได้กับผู้บังคับบัญชา หากผู้บังคับบัญชาแนะนำหรือชี้แนวทางในการปฏิบัติย่อมส่งผลต่อการตัดสินใจ หรือเรียกได้ว่าสามารถควบคุมสั่งการ ได้นั่นเอง และเมื่อตระกูลเทือกสุบรรณต้องการความช่วยเหลือเมื่อครั้งถึงการเลือกตั้ง กลุ่มเครือข่ายทางธุรกิจ จึงให้ความช่วยเหลือเพราะหากตระกูลเทือกสุบรรณได้เข้าสู่อำนาจทางการเมืองจะเกิดประโยชน์กับตนเองเช่นกัน ตระกูลเทือกสุบรรณยังใช้ทุนทางเศรษฐกิจที่แปรผันกลายเป็นผลผลิตของการสะสมทุนทางเศรษฐกิจเป็นในรูปแบบของทรัพย์สินเงินทอง ที่ได้ผลจากการทำธุรกิจต่าง ๆ ของตระกูลเข้ามาใช้เป็นเงื่อนไขในการสะสมทุนทางการเมืองเพื่อเข้าสู่อำนาจทางการเมือง โดยใช้เงินเป็นเครื่องมือไม่ว่าจะเป็นในส่วนของค่าจ้าง ค่าตอบแทนแก่คนในองค์กร การดูแลและให้ความช่วยเหลือครอบครัวของคนในองค์กรจึงทำให้เกิดความจงรักภักดีกับตระกูลเทือกสุบรรณ ตระกูลเทือกสุบรรณยังคงใช้ทุนทางเศรษฐกิจใน

กระบวนการหาเสียงเพื่อให้ได้รับเลือกเป็นตัวแทนของประชาชน โดยใช้เงินทุนทางเศรษฐกิจในการว่าจ้างจัดทำอุปกรณ์ในการหาเสียง และใช้เงินในกระบวนการหาเสียงต่าง ๆ เช่นค่าใช้จ่ายในการเดินทางและค่าใช้จ่ายให้แก่หัวคะแนน ตระกูลเทือกสุบรรณยังใช้เงินทุนทางเศรษฐกิจ เป็นทุนในการยกระดับความรู้ความสามารถโดยใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียนในระดับสูงของคนในตระกูลและยังมีการใช้เงินทุนทางเศรษฐกิจเป็นทุนการศึกษาให้แก่ประชาชนที่มีความรู้ความสามารถในการเรียนแต่ขาดทุนทรัพย์ ซึ่งจะหวนกลับมาตอบแทนเมื่อตระกูลเทือกสุบรรณต้องการ ตระกูลเทือกสุบรรณยังใช้เงินทุนทางเศรษฐกิจเข้าไปมีส่วนกับสิ่งที่เรียกว่าภาษีสังคมในรูปแบบต่าง ๆ ทำให้เกิดการยอมรับในตระกูลเทือกสุบรรณ สิ่งเหล่านี้ถือว่าการสะสมทุนทางการเมืองนำไปสู่อำนาจทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณ

ทุนทางสังคม

ตระกูลเทือกสุบรรณถือเป็นตระกูลคิงของสังคมไทยในระดับประเทศหากพูดถึงตระกูลเทือกสุบรรณ ประชาชนที่มีความสนใจทางการเมืองน้อยคนนักที่จะไม่รู้จัก กว่าจะเป็นตระกูลที่มีความสัมพันธ์และสำคัญทางการเมืองของไทยอย่างในทุกวันนี้ได้ ตระกูลเทือกสุบรรณได้มีการสะสมทุนทางสังคมและใช้ทุนทางสังคมมาอย่างยาวนาน การใช้ทุนทางสังคมที่ตระกูลเทือกสุบรรณได้มีการสะสมนั้น เป็นส่วนสำคัญในการสะสมทุนทางการเมืองที่ส่งผลทำให้ตระกูลเทือกสุบรรณเข้าสู่อำนาจทางการเมือง

จากการศึกษาพบว่าตระกูลเทือกสุบรรณ ได้มีการสะสมทุนทางการเมืองโดยได้มีการใช้ทุนทางสังคมนำไปสู่อำนาจทางการเมืองในลักษณะดังต่อไปนี้

ตระกูลเทือกสุบรรณใช้ทุนทางสังคมผ่านความเป็นคนในพื้นที่เข้าสู่อำนาจทางการเมือง จากการศึกษพบว่า ตระกูลเทือกสุบรรณ ก่อกำเนิดขึ้นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีภูมิลำเนาในเขตพื้นที่อำเภอพุนพิน ถือเป็นจุดเริ่มต้นของทุนทางสังคมที่ว่าได้ ตระกูลเทือกสุบรรณได้มีการสะสมทุนทางสังคมผ่านเครือข่าย เครือข่ายของคนในตระกูลมาอย่างยาวนาน ได้มีการขยายวงกว้างออกไปจนครอบคลุมพื้นที่ของจังหวัด เริ่มต้นจากคนในครอบครัวที่มีการส่งต่อทุนทางสังคมจากต้นตระกูล คือนายจรัส เทือกสุบรรณ ที่มีการสะสมทุนทางสังคมจากการเป็นที่ยอมรับ เป็นที่เคารพนับถือจากคนในท้องถิ่นก่อนที่บรรดารุ่นลูกรุ่นหลานจะเดินบนเส้นทางการเมืองในปัจจุบัน ประกอบกับโครงสร้างสังคมชุมชนในอดีตเป็นสังคมท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดสนิทสนมกัน ประชาชนคนในพื้นที่อาศัยรวมตัวกันเป็นกลุ่มก้อนที่มีการสร้างที่อยู่อาศัยติดกันเป็นลักษณะบ้านใกล้เรือนเคียง บุคคลที่มีหน้าที่เป็นผู้นำชุมชนถูกส่งต่อกันในกลุ่มเครือญาติเป็นส่วนใหญ่ อีกประเด็นสำคัญที่เป็นข้อได้เปรียบของคนในพื้นที่ก็คือ การมีพรรคพวกเพื่อนฝูงมาก ไม่ว่าจะเป็นเพื่อนเล่น เพื่อนกิน เพื่อนเที่ยวในวัยเด็ก

กระบวนการใช้ความเป็นคนในพื้นที่เข้าสู่อำนาจทางการเมืองมีลักษณะดังนี้ คือ ตระกูลเทือกสุบรรณ ได้มีการใช้ทุนทางสังคมเข้าสู่อำนาจทางการเมืองโดยอาศัยกลไกความผูกพันรั้งของคนในพื้นที่ที่มีความรู้จักมักคุ้นเป็นเครือข่ายที่มีความสนิทสนม “ญาติกัน ช่วยเหลือกัน ไม่ทิ้งกัน” นั่นคือสิ่งที่สังคมในพื้นที่ยึดถือปฏิบัติ ทำให้ตระกูลเทือกสุบรรณ สามารถใช้ทุนทางสังคมที่เป็นบริบทของการอยู่อาศัยกันในพื้นที่ บรรดาญาติพี่น้องที่มีความสนิท ใกล้ชิดกัน ในมิติทางการเมืองก็จะกลับกลายเป็นกลุ่มบุคคลที่คอยช่วยเหลือสนับสนุน ญาติของตนเองเข้าสู่อำนาจทางการเมือง และบรรดาเพื่อนฝูงที่มีความสัมพันธ์อันดีต่อกันในวัยเด็กทั้งที่อยู่ในพื้นที่ตั้งแต่เล็กจนโตหรือตามวิถีการดำเนินชีวิตอาจทำให้ต่างคนต่างแยกย้ายกันไปทำหน้าที่ของตนแล้วหวนกลับมา ในวันเวลาที่แต่ละบุคคลกลับมาพบเจอกันอีกครั้ง พอเติบโตขึ้นบรรดาเพื่อน ๆ เหล่านี้ได้ทำงานประกอบอาชีพต่างอาชีพต่างสาขาที่ได้กระจายตัวออกเป็นวงกว้าง แต่ด้วยความสัมพันธ์อันดีที่มีต่อกันในวัยเด็กก็กลับมาช่วยเหลือ สนับสนุน ส่งเสริม คนในตระกูลเทือกสุบรรณ อีกทั้งยังได้แรงการสนับสนุนจากเพื่อนของเพื่อนที่มีความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนมาช่วยอีกแรงหนึ่งเปรียบเหมือนเครือข่ายที่โยงใยแตกความสัมพันธ์ออกไป ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่ง ด้วยความผูกพันรั้งของคนในพื้นที่เหล่านี้เองส่งผลให้ตระกูลเทือกสุบรรณ ได้ใช้ทุนทางสังคมในลักษณะของคนในพื้นที่เป็นเครื่องมือหนึ่งในการเข้าสู่อำนาจทางการเมือง (สุเทพ เทือกสุบรรณ, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2562)

กล่าวได้ว่าการใช้ทุนทางสังคมว่าด้วยคนในพื้นที่ในการสะสมทุนทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณที่มีส่วนสำคัญในการผลักดันให้เข้าสู่อำนาจทางการเมือง เห็นได้จากกรณีที่เป็นคนดั้งเดิมไม่ได้ย้ายถิ่นฐาน เหมือนคนหน้าเก่าที่คนคุ้นเคยมิได้เป็นคนหน้าแปลกที่ต้องแยกแยะว่าจิตใจเป็นอย่างไร จึงทำให้ตระกูลเทือกสุบรรณเป็นที่ยอมรับของคนในพื้นที่อย่างยาวนาน อีกทั้งบรรดาเครือญาติก็มีจำนวนมากในพื้นที่เพราะการที่ตั้งตระกูลเทือกสุบรรณเกิดขึ้นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จึงส่งผลให้มีจำนวนเครือญาติถูกจัดอยู่ในจำนวนมากจึงส่งผลให้เป็นข้อได้เปรียบในเวทีทางการเมืองทุกระดับ การมีเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกันมากมายนั้นเพราะ โรงเรียนในพื้นที่ไม่ได้มีมากมายหลากหลายทำให้เกิดการกระจุกตัวกันของเด็กรุ่นราวคราวเดียวกันในพื้นที่ทำให้รู้จักกันทั่วทั้งหมดส่งผลให้ตระกูลเทือกสุบรรณมีฐานเสียงจากการใช้ทุนทางสังคมจากการที่เป็นคนในพื้นที่เพื่อเข้าสู่อำนาจทางการเมืองเป็นอย่างดี

ตระกูลเทือกสุบรรณใช้ทุนทางสังคมผ่านความเป็นคนของสังคมเข้าสู่อำนาจทางการเมือง จากการศึกษาพบว่า ตระกูลเทือกสุบรรณมีการสะสมทุนทางสังคมและใช้ทุนทางสังคมผ่านความเป็นคนของสังคม ลักษณะโดยพื้นฐานของตระกูลเทือกสุบรรณบุคคลในตระกูล เรียกได้ว่าเป็นนิสัยประจำตระกูลที่ว่าได้นั้นก็คือ เป็นบุคคลที่มีลักษณะนิสัยชอบช่วยเหลือผู้อื่น มีจิตอาสาเสนอตนเองในการทำงานเพื่อสาธารณะ สร้างประโยชน์ให้กับประชาชนในพื้นที่ และนอกพื้นที่ใน

ระแวกใกล้เคียงอย่างสม่ำเสมอ มีความเป็นมิตรไมตรี และมีนิสัยการวางตัวเป็นมิตรที่ดีต่อบุคคลทั่วไป ทำให้เกิดสายสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลในสังคมอย่างรวดเร็ว และการปฏิบัติตนเช่นนี้ทำให้เกิดสายสัมพันธ์ที่มั่นคง จึงได้รับการยกย่องให้เป็นแกนนำหรือผู้นำชุมชนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน

กระบวนการใช้ความเป็นคนของสังคมเข้าสู่อำนาจทางการเมืองมีลักษณะดังนี้ คือ ตระกูลเทือกสุบรรณ ได้มีการใช้ทุนทางสังคมที่ได้สะสมมาจากการเป็นคนของสังคมจนได้รับความไว้วางใจจากสังคมในการเป็นผู้นำทางการปฏิบัติและยังมีความเป็นผู้นำทางความคิด สามารถนำพาประชาชนในพื้นที่ให้เกิดผลสำเร็จในการทำกิจกรรมต่าง ๆ การใช้ทุนทางสังคมตระกูลเทือกสุบรรณในการขับเคลื่อนสังคมผูกติดและยึดโยงกับความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่มาตลอด การที่คนในตระกูลเทือกสุบรรณมีจิตสาธารณะ อุทิศตนให้กับสังคมมาอย่างยาวนาน ทำให้ได้ใจของประชาชนและเกิดการยอมรับในตระกูลเทือกสุบรรณ เพราะการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในการช่วยเหลือประชาชนโดยไม่หวังหรือเรียกร้องสิ่งหนึ่งสิ่งใดในการตอบแทนหรือเรียกร้องเสนอข้อแลกเปลี่ยนใด ๆ ครั้นมาถึงในตอนตระกูลเทือกสุบรรณมีความต้องการเข้าสู่อำนาจทางการเมือง ซึ่งเป็นกลไกอย่างหนึ่งเพื่อทำประโยชน์ให้แก่สังคม ความเป็นคนของสังคมของตระกูลเทือกสุบรรณทำให้ประชาชนสนับสนุนตระกูลเทือกสุบรรณอย่างเต็มตัว (สุเทพ เทือกสุบรรณ, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2562) (เชน เทือกสุบรรณ, สัมภาษณ์, 22 กันยายน 2562)

กล่าวได้ว่าการที่คนในตระกูลเทือกสุบรรณได้รับการสั่งสมบ่มเพาะให้มีความรักในสังคมถูกหล่อหลอมแล้วผ่านการแสดงออกในการประพฤติปฏิบัติให้สมาชิกของตระกูลเทือกสุบรรณเป็นคนของสังคม โดยไม่เรียกร้องสิ่งใด ๆ จากสังคมเลย แต่การกระทำเหล่านั้นทำให้คนในตระกูลเทือกสุบรรณเข้าไปอยู่ในใจของประชาชนเป็นจำนวนมาก และด้วยเหตุนี้เมื่อตระกูลเทือกสุบรรณาสาเข้าเป็นตัวแทนพี่น้องประชาชนเข้าสู่อำนาจทางการเมือง ทุนทางสังคมว่าด้วยการเป็นคนของสังคมส่งผลให้ได้รับการตอบรับจากประชาชนเป็นอย่างดีเสมอมา ซึ่งถือได้ว่าการเป็นคนของสังคมเป็นทุนทางการเมืองที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้ได้มาซึ่งอำนาจทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณ

ตระกูลเทือกสุบรรณใช้ทุนทางสังคมในนามของนักพัฒนาสังคมเข้าสู่อำนาจทางการเมือง จากการศึกษาพบว่าตระกูลเทือกสุบรรณได้มีการสะสมทุนทางสังคมในนามนักพัฒนา โดยเล็งเห็นถึงความสำคัญว่าด้วยทรัพยากรที่มีความสำคัญที่สุดในการพัฒนาสังคมนั้นก็คือ ทรัพยากรมนุษย์ โดยตระกูลเทือกสุบรรณนั้นได้มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนแนวทางในการยกระดับคุณภาพชีวิตคือ ให้ความสำคัญกับความเป็นอยู่ปากท้องของประชาชน โดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาทำงานในธุรกิจของคนในตระกูล จะเห็นได้จาก บริษัทศรี

สุบรรณฟาร์มที่มีนายแทน เทือกสุบรรณเป็นประธานกรรมการบริหาร ได้มีนโยบายรับคนในพื้นที่เข้ามาทำงานในฟาร์มเป็นจำนวนมาก การที่ประชาชนมีอาชีพการงานที่มั่นคง ส่งผลให้สังคมมีการพัฒนาตามลำดับ อีกทั้ง ทางฟาร์มยังมีการจัดกิจกรรมที่อยู่ในรูปแบบของ โครงการที่ทำเพื่อสังคมอีกมากมาย เพื่อตอบแทนคืนแก่สังคม ยกตัวอย่างเช่น โครงการรักษฝืนป่ากับศรีสุบรรณฟาร์ม ที่มีการจัดขึ้นเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง เป็นครั้งที่ 12 ลักษณะโครงการเป็นการปลูกป่าชายเลน ซึ่งในตอนนี้ ทางฟาร์มได้ปลูกต้นไม้ไปแล้วทั้งสิ้น 41,500 ต้น โครงการคัดแยกขยะ โดยมีการจัดอบรมการคัดแยกขยะให้แก่พนักงานเพื่อสร้างจิตสำนึกให้แก่ประชาชนในการคัดแยกขยะ ลดปริมาณขยะและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และผลจากการทำกิจกรรมอย่างจริงจัง และมุ่งสู่การพัฒนาสังคมอย่างแท้จริง (แทน เทือกสุบรรณ, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2562)

กระบวนการใช้ความเป็นนักพัฒนาสังคมเข้าสู่อำนาจทางการเมืองมีลักษณะดังนี้ คือ ตระกูลเทือกสุบรรณ ได้มีการสะสมทุนทางสังคมในลักษณะของนักพัฒนาสังคมโดยการใช้ทุนในมิติอื่น มาสร้างสังคมให้เกิดการพัฒนาโดยการใช้ทุนทางเศรษฐกิจว่าด้วย บริษัทศรีสุบรรณฟาร์ม เป็นกลไกในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนที่อาศัยอยู่ในสังคม และจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาสังคมในมุมของการรักษาและพัฒนาธรรมชาติ การสะสมทุนทางสังคมลักษณะนี้ทำให้ประชาชนในสังคมยอมรับในตัวของสมาชิกตระกูลเทือกสุบรรณว่าเป็นกลุ่มบุคคลที่เล็งเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน เมื่อตระกูลเทือกสุบรรณมีความต้องการเข้าสู่เส้นทางทางการเมืองเพื่อเข้าถึงอำนาจทางการเมือง ประชาชนที่เล็งเห็นหรือได้รับประโยชน์จากการเป็นนักพัฒนาสังคมของตระกูลเทือกสุบรรณก็ยินยอมพร้อมใจกันสนับสนุน คนในตระกูลเทือกสุบรรณเป็นอย่างดี ซึ่งอาจเกิดจากความนึกคิดที่ว่าหากตระกูลเทือกสุบรรณมีอำนาจทางการเมืองจะช่วยพัฒนาสังคมได้มากและเต็มกำลังมากกว่าที่เป็นอยู่ ฉะนั้นการใช้ทุนทางสังคมในนามของนักพัฒนาสังคมของตระกูลเทือกสุบรรณถือได้ว่าประสบผลสำเร็จ (แทน เทือกสุบรรณ, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2562)

กล่าวได้ว่าการสะสมทุนทางสังคม ว่าด้วยการพัฒนาสังคมทั้งทรัพยากรมนุษย์ และทรัพยากรธรรมชาติของตระกูลเทือกสุบรรณนั้น จากผลของการปฏิบัติทำให้ประชาชนรับรู้และยอมรับคนในตระกูลเทือกสุบรรณ เป็นการใช้ทุนทางสังคมที่ส่งผลให้ตระกูลเทือกสุบรรณเข้าสู่อำนาจทางการเมือง

ตระกูลเทือกสุบรรณใช้ทุนทางสังคมผ่านตำแหน่งหน้าที่ทางสังคมเข้าสู่อำนาจทางการเมือง จากการศึกษาพบว่าตระกูลเทือกสุบรรณได้มีการใช้ทุนทางสังคมผ่านตำแหน่งหน้าที่ ด้วยตระกูลเทือกสุบรรณเป็นตระกูลชนชั้นนำทางสังคมตระกูลหนึ่งในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จะเห็นได้จากการที่คนในตระกูลได้รับความไว้วางใจจากประชาชนให้ดำรงตำแหน่งผู้นำสังคมในระดับ

ต่าง ๆ อันเกิดจากภาวะผู้นำที่ถูกหล่อหลอมจากต้นตระกูล วุฒิกภาวะ ความรู้ความสามารถ ความทุ่มเทให้กับสังคม ทำให้เกิด “อำนาจทางสังคม” ซึ่งอำนาจทางสังคมของตระกูลเทือกสุบรรณนั้น แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ และได้กลายเป็นทุนที่ใช้ในสนามอำนาจ ดังนี้

ตำแหน่งหน้าที่ ตระกูลเทือกสุบรรณ ได้รับตำแหน่งหน้าที่ในสังคมในระดับผู้นำชุมชนทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ มีหน้าที่ในส่วนของ ส่วนท้องถิ่น ส่วนภูมิภาค และส่วนกลางโดยลักษณะของตำแหน่งหน้าที่นั้นจะเป็น หัวหน้ากลุ่ม ผู้นำกิจกรรม ผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่ กำนัน สมาชิก และผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รัฐมนตรี ตามลำดับ ซึ่งล้วนแล้วแต่มีหน้าที่ในการช่วยเหลือแก้ไข ส่งเสริม และพัฒนาสังคม ในระดับ ชุมชนท้องถิ่นไปจนถึงระดับชาติ การลงทุนทางสังคมในลักษณะนี้ตระกูลเทือกสุบรรณ ได้มีแนวทางในการลงทุนผ่านการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ไม่ว่าจะเป็น ได้ทำกิจกรรมและมีบทบาททางการเมืองตามที่องค์กรปกครองท้องถิ่นในการให้บริการชุมชน การกำหนดนโยบายสาธารณะในการบริหารที่ตอบสนองคนในพื้นที่ เพื่อเป็นการสร้างฐานคะแนนนิยมให้ประชาชนได้รับรู้และรับทราบเพิ่มมากขึ้น การปฏิบัติตามคำมั่นสัญญาของตนเองที่มีให้กับประชาชนตอนหาเสียงเลือกตั้งเมื่อครั้งก่อนเข้ารับตำแหน่งหน้าที่ต่าง ๆ ตระกูลเทือกสุบรรณยังได้มีการใช้ตำแหน่งหน้าที่ในการลงทุนทางสังคมส่งต่อถึงการสะสมทุนทางการเมืองในลักษณะการเลื่อนขั้นตำแหน่ง โยกย้าย ข้าราชการ บรรจุนักงานตำแหน่งต่าง ๆ ในกับกลุ่มบุคคลที่ส่งผลทางการเมืองไม่ว่าจะเป็นการต่างตอบแทนหรือแสวงหาผลภวภาคหน้า เพื่อรักษาอำนาจทางการเมืองของตระกูลตนเองไว้

อำนาจบารมี ตระกูลเทือกสุบรรณ สืบเนื่องจากที่คนในตระกูลเทือกสุบรรณมีการดำรงตำแหน่งมากมายหลากหลายในระดับผู้นำในชุมชนท้องถิ่นจนถึงระดับประเทศนั้นทำให้เกิดการยอมรับว่าเป็นตระกูลที่มีอำนาจ บารมีเหนือประชาชนทั่วไปตระกูลเทือกสุบรรณได้ก็ได้ใช้ทุนทางสังคมลักษณะนี้ในการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองในลักษณะที่ใช้อำนาจบารมีในการช่วยเหลือประชาชนที่มีความเดือดร้อน ความต้องการในสิ่งที่ตอบสนองตนเอง ไม่ว่าจะเป็นในลักษณะวิ่งเต้นคดีความ ฝากลูกฝากหลานเข้าทำงานเข้าเรียน โกล่เกลี่ยข้อพิพาท ให้ความช่วยเหลือปัญหาทางการเงิน การประกอบอาชีพ เป็นตัวกลางในการเจรจาปัญหาหรือข้อตกลงต่าง ๆ ที่ประชาชนไม่สามารถกระทำได้ด้วยตนเองจึงต้องพึ่งพาอาศัย อำนาจบารมีของตระกูลเทือกสุบรรณ ในการกระทำการดังกล่าวอำนาจบารมีเหล่านี้ได้ แปลสภาพเป็นบุญคุณที่ตระกูลเทือกสุบรรณได้สร้างไว้กับประชาชน และในลักษณะของสังคมไทยนั้น โดยทั่วไป เมื่อถึงเวลาที่ต้องทดแทนก็จะกระทำการตอบแทนในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเป็นการแสดงถึงความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ และการตอบแทนที่ประชาชนสามารถกระทำได้เพื่อตอบแทนตระกูลเทือกสุบรรณก็จะอยู่ในรูปแบบการเปลี่ยนไปกลุ่มก่อนในการช่วยเหลือหาเสียง เป็นคะแนนเสียง เป็นหัวคะแนน เพื่อทดแทนและสานต่อ

ความสัมพันธ์ เพื่อประโยชน์ร่วมกันในภายภาคหน้า สิ่งเหล่านี้จึงกลายเป็นทุนทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณในการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองนั่นเอง (พาสกร จรุงรัตน์, สัมภาษณ์, 14 ธันวาคม 2561)

จากการศึกษาจะเห็นได้ว่าตระกูลเทือกสุบรรณสะสมทุนทางการเมืองโดยใช้ทุนทางสังคม เริ่มจากตระกูลเทือกสุบรรณเป็นคนพื้นที่ที่มีความใกล้ชิด มีเครือข่าย เพื่อนฝูงมากมาย สภาพสังคมที่เป็นแบบบ้านใกล้เรือนเคียงอยู่อาศัยกันแบบใกล้ชิดกันในชุมชน อีกทั้งตระกูลเทือกสุบรรณมีความใส่ใจ ชอบช่วยเหลือผู้อื่น อุทิศตนเพื่อส่วนรวมเรียกได้ว่าเป็นคนของสังคม ที่มุ่งเน้นในการพัฒนาสภาพความเป็นอยู่ของสังคมให้เกิดความเจริญจนคนในชุมชนเลื่อมใสให้เป็นผู้นำชุมชน ในขณะที่เป็นผู้นำชุมชนได้มีการวางแผนและการบริหารงานตามอำนาจหน้าที่ที่ตนเองได้รับอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ ก็ให้เกิดอำนาจบารมีเป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน เป็นตัวกลางในการไกล่เกลี่ย ข้อพิพาท แก้ไขปัญหา และช่วยเหลือคนในชุมชนตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่อยู่ในอำนาจที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ตาม สิ่งเหล่านี้จึงทำให้เกิดการยอมรับในตระกูลเทือกสุบรรณจากประชาชน เป็นการสะสมทุนทางการเมืองนำไปสู่อำนาจทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณ

ทุนทางวัฒนธรรม

จากการศึกษาพบว่าตระกูลเทือกสุบรรณ ได้มีการสะสมทุนทางการเมืองโดยได้มีการใช้ทุนทางวัฒนธรรมนำไปสู่อำนาจทางการเมืองในลักษณะดังต่อไปนี้

ตระกูลเทือกสุบรรณใช้ทุนทางวัฒนธรรมผ่านการถ่ายทอดความเป็นตัวตนของคนในตระกูลเข้าสู่อำนาจทางการเมือง จากการศึกษพบว่าตระกูลเทือกสุบรรณได้มีการสะสมทุนทางวัฒนธรรมผ่านความเป็นตัวตนของคนในตระกูล โดยถ่ายทอดทุนทางวัฒนธรรมความเป็นตัวตนหล่อหลอมผ่านการเลี้ยงดูและการซึมซับความเป็นตัวตนของคนในครอบครัว คุณลักษณะนิสัยใจคอ ความเป็นผู้นำ ตลอดจนมีจิตใจเอื้อเฟื้อต่อบุคคลอื่นนั้นเป็นนิสัยเฉพาะตัวของผู้เป็นหัวหน้าครอบครัวนั้นก็คือนายจรัส เทือกสุบรรณนั่นเอง ผลจากการที่นายจรัส เทือกสุบรรณเป็นคนที่มึนสัส ดังกล่าวจึงได้มีการอบรมสั่งสอนบรรดาลูกหลาน บรรดาบุตรหลานจึงได้รับเอาสิ่งเหล่านี้มาเติม ๆ ประกอบกับการใช้ชีวิตที่เป็นคนของสังคมในขณะที่นายจรัส เทือกสุบรรณทำหน้าที่เป็นผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ตามลำดับได้มีการเปิดบ้านของตนเองเป็นที่ให้ประชาชน เพื่อนบ้าน คนในชุมชนเข้ามาปรึกษาหารือ ปรับทุกข์ เป็นที่รับฟังปัญหาของชาวบ้านมาโดยตลอด ทำให้คนในครอบครัวนั้นเกิดการซึมซับโดยที่ไม่รู้ตัวจนกลายเป็นตัวตนของคนในตระกูลที่ว่าได้

กระบวนการใช้ความเป็นตัวตนเข้าสู่อำนาจทางการเมืองมีลักษณะดังนี้ คือ ตระกูลเทือกสุบรรณได้มีการใช้ทุนวัฒนธรรมผ่านการถ่ายทอดความเป็นตัวตนนั้น จากการที่คนในตระกูลได้รับ

เอาตัวแบบจากหัวหน้าครอบครัว ส่งผลให้คนในตระกูลเทือกสุบรรณนั้นมีความเป็นผู้นำสูง เห็นแก่ประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ โดยทุนทางวัฒนธรรมในลักษณะนี้ ถูกนำมาใช้ในสนามทางการเมือง กล่าวคือ คนในตระกูลเทือกสุบรรณไม่ว่าจะกระทำการใดหรือกิจกรรมใด จะมีความโดดเด่นด้วยความเป็นตัวตนของคนในตระกูล จะมีลักษณะความเป็นผู้นำ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ทำงานเพื่อสาธารณะ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ถือเป็นต้นทุนที่ได้เปรียบคู่แข่งทางการเมืองอย่างยิ่ง เพราะการเป็นผู้นำที่มีจิตสาธารณะ เป็นผู้ให้หาใช่เป็นผู้รับนั้น ไม่ได้มีอยู่ในตัวของคนทุกคนต้องใช้ระยะเวลาในการหล่อหลอม กล่อมเกลา จนกลายเป็นตัวตนของคนเหล่านั้น (สุเทพ เทือกสุบรรณ, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2562; ธานี เทือกสุบรรณ, สัมภาษณ์, 8 มกราคม 2561)

กล่าวได้ว่าจากการที่ตระกูลเทือกสุบรรณมีการสะสมทุนทางวัฒนธรรมผ่านความเป็นตัวตนของคนในตระกูลเทือกสุบรรณทั้งที่รู้ตัวและไม่รู้ตัวก็ตามแต่ถึงได้ว่าเป็นเอกลักษณ์ของคนตระกูลเทือกสุบรรณก็ว่าได้ทำให้เป็นข้อได้เปรียบในการทำงานทางการเมืองเป็นอย่างมาก เพราะมิใช่ใครก็ได้ที่จะสามารถนำตัวเองลงมาในสนามการเมืองแล้วจะประสบความสำเร็จทางการเมือง

ตระกูลเทือกสุบรรณใช้ทุนทางวัฒนธรรมผ่านสถาบันการศึกษาเข้าสู่อำนาจทางการเมือง จากการศึกษาพบว่า ตระกูลเทือกสุบรรณได้มีการใช้ทุนทางวัฒนธรรมเข้าสู่อำนาจทางการเมืองเริ่มตั้งแต่ยุคของนายจรัส เทือกสุบรรณ ตระกูลเทือกสุบรรณได้มีการใช้ทุนทางวัฒนธรรมโดยเริ่มแรกอยู่ในรูปแบบของการจัดตั้งโรงเรียน ที่มีชื่อว่า โรงเรียนบ้านบ่อกรัง ถือเป็นการใช้ทุนทางวัฒนธรรมเชิงสถาบัน เป็นแหล่งรวมเยาวชนในพื้นที่เข้าด้วยกันเป็นกลุ่มก้อนทางการศึกษา ซึ่งถือได้ว่าเป็นการสะสมทุนทางการเมือง ผ่านทุนวัฒนธรรมอย่างหนึ่งโดยการใช้โรงเรียนเป็นสื่อกลางส่งผ่านเครือข่ายของเยาวชน ตลอดจนครอบครัวญาติพี่น้องของนักเรียนที่ส่งลูกหลานมาเรียนยังโรงเรียนที่ถูกตั้งขึ้นโดยตระกูลเทือกสุบรรณ การจัดตั้งโรงเรียนถือได้ว่าเป็นการทำให้ประชาชนเข้าถึงและยอมรับ ในตัวของตระกูลเทือกสุบรรณมากขึ้น และผูกติดตัวประชาชนเหล่านั้นอย่างยาวนานเพราะการศึกษาของลูกหลาน จะผลิดอกออกผลในอนาคตเมื่อเยาวชนเหล่านั้นเติบโตขึ้นมีการประกอบอาชีพ เลี้ยงตนเองและครอบครัวได้

ยังไม่เท่านั้นคนในตระกูลเทือกสุบรรณได้สืบต่อแนวทางการใช้ทุนทางวัฒนธรรม ผ่านสถาบันการศึกษา ว่าด้วยการก่อตั้งโรงเรียนขึ้นอีก คือ โรงเรียนสหกรณ์อุปถัมภ์ และโรงเรียนอาชีวะ ที่มีชื่อว่า วิทยาลัยอาชีวศึกษาภวนาโพธิคุณ เป็นวิทยาลัยอาชีวศึกษาที่เรียนฟรี ตลอดหลักสูตรเป็นระยะเวลา 5 ปี และรับประกันเรียนจบมีงานทำทุกคน ที่จัดตั้งขึ้นโดยนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ตามลำดับความเป็นพรรคพวกกันเพราะจบจากสถาบันเดียวกันมีการช่วยเหลือพึ่งพากัน เป็นเครือข่ายอันเกิดจากใช้ทุนทางวัฒนธรรม ที่ตระกูลเทือกสุบรรณเป็นผู้สร้างขึ้น และกลุ่มคนเหล่านี้

เป็นกลุ่มพลังหลักในการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองให้กับตระกูลเทือกสุบรรณไม่มากนักน้อย (สุเทพ เทือกสุบรรณ, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2562)

ตระกูลเทือกสุบรรณยังเล็งเห็นความสำคัญของทุนทางวัฒนธรรม โดยการให้คนในตระกูลมีการศึกษาในสถาบันการศึกษาที่ดีและมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับในสังคม เพื่อสร้างฐานและยกระดับทางสังคมของคนในตระกูลโดยใช้ทุนทางวัฒนธรรมเป็นตัวขับเคลื่อน จะเห็นได้จากการที่นายสุเทพ เทือกสุบรรณ จบการศึกษาระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งถือว่าเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำของเมืองไทย จบการศึกษาระดับปริญญาโทจากประเทศสหรัฐอเมริกา เรียกกันว่าเด็กนักเรียนนอก ได้กลับมารับใช้ประชาชนในตำแหน่งของผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ตามลำดับ ซึ่งในขณะนั้น นายสุเทพ เทือกสุบรรณ ถือได้ว่าเป็นกำนันที่มีดีกรี ดีกว่าใครในบรรดากำนันทั้งหมด ของประเทศก็ได้ นายสุเทพ เทือกสุบรรณ เหมือนเป็นดาวเจดจรัสบนเส้นทางการรับราชการในเวลา นั้น เพราะมีใบเบิกทางคือวุฒิการศึกษาที่เหนือกว่าใครในเวลานั้น นายสุเทพ เทือกสุบรรณ ได้ใช้สิ่งนี้เป็นเครื่องมือในการเดินเข้าสู่เส้นทางการเมือง ด้วยการลงรับสมัครและได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในเวลาต่อมา (สุเทพ เทือกสุบรรณ, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2562; แทน เทือกสุบรรณ, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2562)

ไม่ใช่เพียงแต่นายสุเทพ เทือกสุบรรณเท่านั้นที่ตระกูลเทือกสุบรรณ ได้สะสมทุนทางวัฒนธรรมแล้วใช้ทุนทางวัฒนธรรมนำไปสู่ทุนทางการเมือง บรรดาคนในตระกูลเทือกสุบรรณคนอื่น ๆ ก็ได้ใช้ทุนทางวัฒนธรรมเช่นเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็น นายแทน เทือกสุบรรณ นางสาวน้ำทิพย์ เทือกสุบรรณ และนายภูมิ เทือกสุบรรณ ได้เข้ารับการศึกษาระดับอุดมศึกษาจากต่างประเทศ นายเชน เทือกสุบรรณ นายธานี เทือกสุบรรณ ตามลำดับ โดยผลของการใช้ทุนทางวัฒนธรรมนี้ สร้างเครือข่ายและเป็นการสร้างการยอมรับ จากคนในสังคมผ่านสถาบันทางการศึกษา และนำสู่ทุนทางการเมืองเพราะ บรรดาเพื่อนที่เรียนห้องเดียวกัน ชั้นเดียวกัน โรงเรียนเดียวกัน สาขาเดียวกัน คณะเดียวกัน จนถึงสถาบันอุดมศึกษาเดียวกัน บุคคลเหล่านี้ก็จะกลายเป็นเครือข่ายช่วยเหลือตระกูลเทือกสุบรรณ ในการเข้าสู่อำนาจทางการเมือง เพราะถือได้ว่าเราคือพวกพ้อง พี่น้อง ร่วมสถาบัน (แทน เทือกสุบรรณ, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2562)

กล่าวได้ว่าตระกูลเทือกสุบรรณได้ใช้ทุนทางวัฒนธรรมในการเข้าสู่อำนาจทางการเมือง โดยอาศัยสถาบันการศึกษา ในลักษณะของการให้ประชาชนเห็นและให้การยอมรับในความรู้ความสามารถที่ได้บ่มเพาะจากสถาบันการศึกษา เพราะความรู้ทางการศึกษาจากสถาบันการศึกษาที่เป็นที่ยอมรับส่งผลต่อคุณภาพทางการศึกษา ทำให้ประชาชนยอมรับในสิ่งที่ตระกูลเทือกสุบรรณได้สะสมทุนทางวัฒนธรรมมา และใช้ความรู้ความสามารถที่ได้เรียนได้ศึกษาเพื่อเป็นเครื่องการันตีว่าคนตระกูลเทือกสุบรรณนั้นมีความเหมาะสมที่จะได้ใช้ความรู้เหล่านั้นเมื่อได้เข้าสู่อำนาจ

การเมือง มาเพื่อพัฒนาประเทศโดยการใช้ความรู้ที่ได้ศึกษานั้นเอง อีกประการหนึ่งที่ตระกูลเทือกสุบรรณได้ใช้สถาบันการศึกษาให้เข้าสู่อำนาจทางการเมือง นั่นก็คือสถาบันการศึกษาเป็นศูนย์รวมของปัญญาชน ผู้ที่มีความรู้ความสามารถจำนวนมาก ตระกูลเทือกสุบรรณจึงได้มีอิทธิพลทางการศึกษา ที่หล่อหลอมด้วยแนวคิดจากแหล่งแห่งการเรียนรู้เดียวกัน ได้เครือข่ายค้อยสนับสนุนและช่วยเหลือบนเส้นทางทางการเมือง

การใช้ทุนทางวัฒนธรรม ของตระกูลเทือกสุบรรณในรูปแบบของ กีฬา จากการศึกษาพบว่า ตระกูลเทือกสุบรรณใช้ทุนทางวัฒนธรรมผ่านวัฒนธรรมกีฬา โดยนายแทน เทือกสุบรรณ ที่มีความสนใจทางด้านกีฬาเป็นทุนเดิมเริ่มจากการเป็นแฟนคลับ และได้ยกระดับจนในปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ประธานสโมสรฟุตบอลสุราษฎร์ธานี ที่คนในวงการฟุตบอล ลีคลั่งรักกันในนาม กุ้งสายฟ้า ลักษณะการใช้ทุนทางวัฒนธรรมผ่านกีฬานี้ถือได้ว่าเป็นการสะสมทุนทางการเมืองประเภทหนึ่ง เพราะสโมสรฟุตบอลกุ้งสายฟ้ามีจำนวนแฟนคลับมากเป็นอันดับต้น ๆ ของประเทศ ดูได้จากจำนวนยอดผู้ชมที่เข้าชมการแข่งขันในนัดที่เป็นทีมเหย้า หรือเรียกว่าทีมเจ้าบ้านมีจำนวนผู้เข้าชมเป็นสถิติประเทศไทย มากที่สุดเป็นอันดับ 1 ของประเทศ สะท้อนให้เห็นได้ว่า ประชาชนที่มีความรักในกีฬาประเภทนี้มีจำนวนมาก และเมื่อนายแทน เทือกสุบรรณเป็นประธานสโมสรย่อมได้รับการติดตาม ชื่นชม ผลงานในการบริหารงาน ประกอบกับแนวทางการบริหารทีมของนายแทน เทือกสุบรรณ มีนโยบายสร้างความรู้สึกรักให้ทุกคนเป็นเจ้าของทีมร่วมกัน มิได้เป็นของใครคนใดคนหนึ่ง ถือว่าได้ใจจากบรรดาแฟนคลับเป็นอย่างมาก

กระบวนการใช้ทุนทางวัฒนธรรมผ่านกีฬาในการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณ มีลักษณะ ดังนี้ คือ โดยการทำงานอย่างหนักเพื่อสโมสรฟุตบอลสุราษฎร์ธานีส่งผลให้ความสัมพันธ์ของแฟนคลับกับสโมสรกลายเป็นหนึ่งเดียวกันอย่างแยกไม่ออก เมื่อนายแทน เทือกสุบรรณ มีแนวคิดหรือทำกิจกรรมใดผ่านสโมสร โดยใช้สโมสรเป็นตัวกลางก็ได้รับผลตอบรับเป็นอย่างดี จากบรรดาแฟนคลับทั้งหลาย นายแทน เทือกสุบรรณนั้นได้เข้าไปอยู่ในใจบรรดาแฟนคลับโดยปริยาย และสิ่งเหล่านี้เอง ทำให้ตระกูลเทือกสุบรรณ มีคนรู้จัก มีคนติดตาม มีความชื่นชม เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากจากการใช้ทุนทางวัฒนธรรม ซึ่งส่งผลอย่างแน่นอนกับการที่ตระกูลเทือกสุบรรณคือได้รับผลตอบแทนจากการทุ่มเทจนได้รับการไว้วางใจและสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ประชาชนยอมรับและให้การสนับสนุนตระกูลเทือกสุบรรณในสนามการเมืองทุกระดับที่ผ่านมา (แทน เทือกสุบรรณ, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2562)

จากการศึกษาจะเห็นได้ว่าตระกูลเทือกสุบรรณสะสมทุนทางการเมืองโดยใช้ทุนทางวัฒนธรรม เริ่มจากความเป็นตัวตนของคนในตระกูลที่ถูกเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนจากครอบครัว จึงทำให้คนในตระกูลเทือกสุบรรณเป็นคนที่มีความเฉพาะคือมีความเป็นผู้นำ มีจิตสาธารณะ เห็นแก่

ประโยชน์ส่วนรวมทำเพื่อบุคคลอื่น ตระกูลเทือกสุบรรณเห็นความสำคัญถึงการศึกษาซึ่งเป็นรากฐานในการพัฒนาคน จึงได้มีการสร้าง โรงเรียนเพื่อเป็นสถานที่เรียนรู้เพิ่มความสามารถให้แก่คนในชุมชน และยังยกระดับคนในตระกูลโดยมีการปลูกฝักค่านิยมในการเรียนส่งลูกหลานเรียนในสถาบันการศึกษาที่ดีมีคุณภาพทั้งในและต่างประเทศเพื่อเสริมสร้างความรู้และสร้างเครือข่ายให้กว้างขวางมากขึ้น อีกทั้งเล็งเห็นถึงวัฒนธรรมด้านการกีฬา เข้าไปบริหารงานสโมสรฟุตบอลประจำจังหวัดจนเกิดความสำเร็จมีจำนวนแฟนคลับจำนวนมากเป็นอันดับ 1 ของประเทศว่าด้วยผู้เข้าชมในสนามเวลาทีมของตนเองทำการแข่งขัน จนทำให้ประชาชนยอมรับในตระกูลเทือกสุบรรณ สิ่งเหล่านี้คือการสะสมทุนทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณนำไปสู่อำนาจทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณผ่านการใช้ทุนทางวัฒนธรรม

ทุนทางสัญลักษณ์

จากการศึกษาพบว่าตระกูลเทือกสุบรรณ ได้มีการสะสมทุนทางการเมืองโดยได้มีการใช้ทุนทางสัญลักษณ์นำไปสู่อำนาจทางการเมืองในลักษณะดังต่อไปนี้

การใช้ทุนสัญลักษณ์ผ่านความดีในการปฏิบัติหน้าที่เข้าสู่อำนาจทางการเมือง จากการศึกษาพบว่า ตระกูลเทือกสุบรรณนั้นเป็นที่ยอมรับจากประชาชนว่าเป็นตระกูลที่เป็นแบบอย่างของคุณงามความดี จะเห็นได้จากการได้รับรางวัล แหวนทองคำ ที่ถือได้ว่าเป็นทุนทางสัญลักษณ์ของตระกูลเทือกสุบรรณที่เป็นที่กล่าวถึง จนเปรียบเสมือนสัญลักษณ์ของตระกูลในเวลานั้นคือรางวัล “แหวนทองคำ” ที่เป็นสัญลักษณ์แทนความมูมานะอุสาหะ เพื่อเชิดชูคุณงามความดีของผู้บริหารราชการในเวลานั้น หรืออาจกล่าวได้ว่า แหวนทองคำ คือสัญลักษณ์ของคุณงามความดี ที่ทางการมอบให้นายจรัส เทือกสุบรรณที่กำลังดำรงตำแหน่งเป็นกำนัน

กระบวนการใช้ทุนสัญลักษณ์แห่งความดีในการปฏิบัติงานเข้าสู่อำนาจทางการเมืองมีลักษณะดังนี้ คือ ตระกูลเทือกสุบรรณได้ใช้ทุนสัญลักษณ์ โดยภาพลักษณ์ของกำนันจรัส เทือกสุบรรณในสายตาของประชาชนในสังคม คือกำนันที่มีคุณงามความดี ผลจากการทำงานทำให้ประชาชนมีทัศนคติที่ดีกับตระกูลเทือกสุบรรณ จนมีการสื่อสารกันปากต่อปากในกลุ่มของประชาชนถึงคุณงามความดีของกำนันจรัส เทือกสุบรรณทำให้กำนันจรัส เทือกสุบรรณได้รับความร่วมมือ ไม่ว่าจะนายจรัส เทือกสุบรรณจะมีแนวทางนโยบายในการบริหารท้องถิ่นอย่างไรประชาชนจะเห็นดีเห็นงามกับการคิดและปฏิบัติของกำนันเสมอ เพราะความเชื่อมั่นและความไว้วางใจที่มีต่อตัวผู้นำของเขา จนทำให้เกิดความสามัคคี เป็นแรงผลักดันทำให้พื้นที่ที่มีความเจริญ เกิดการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ประชาชนในและต่างพื้นที่ยังคงจดจำ กำนันดีเด่น ได้เป็นอย่างดี (สุเทพ เทือกสุบรรณ, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2562)

กล่าวได้ว่าความดีในการปฏิบัติหน้าที่ของตระกูลเทือกสุบรรณส่งผลโดยตรงทางการเมืองเพราะคุณงามความดีที่เป็นผลผลิตจากการทำงานนั้นทำให้ประชาชนเห็นและสัมผัสได้ อย่างเป็นรูปธรรมจากผลงานที่ตระกูลเทือกสุบรรณได้สร้างให้แก่พื้นที่ที่ดูแล ความเชื่อมั่น และการยอมรับต่อตระกูลเทือกสุบรรณที่ประชาชนมิให้ยังคงมีเสมอมา สิ่งที่เกิดขึ้นเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นการสะสมทุนทางการเมืองที่ถูกส่งต่อให้กับคนในตระกูลเทือกสุบรรณเข้าสู่อำนาจทางการเมืองจากรุ่นสู่รุ่นจนถึงปัจจุบัน

การใช้ทุนสัญลักษณ์ผ่านผู้ที่มีความรู้ความสามารถเข้าสู่อำนาจทางการเมือง จากการศึกษาพบว่า ตระกูลเทือกสุบรรณได้มีการใช้ทุนสัญลักษณ์แสดงถึงความรู้ความสามารถของคนในตระกูลเพื่อเข้าสู่อำนาจทางการเมือง ดังที่เห็นได้จาก ประชาชนในพื้นที่กล่าวขานถึง “กำนันประเทศนอก” ถือได้ว่าเป็นการใช้ทุนสัญลักษณ์ผ่านตัวแสดงในตระกูลเทือกสุบรรณ นั่นก็คือนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ที่ได้ไปศึกษาต่างประเทศ จบการศึกษาในระดับปริญญาโท ทางด้านรัฐศาสตร์ ได้กลับมารับใช้พี่น้องประชาชน โดยลงรับเลือกตั้งในตำแหน่งของกำนันแทนผู้เป็นบิดา ในขณะที่นั้นยังไม่มีบุคคลที่จบการศึกษาสูงขนาดนี้เข้ารับราชการในตำแหน่งกำนัน เมื่อประชาชนทราบเรื่องทำให้เป็นสิ่งแปลกใหม่เป็นอย่างยิ่ง ประชาชนจึงให้ความสนใจ บางกลุ่มให้การยอมรับในวุฒิการศึกษาว่าต้องสามารถทำหน้าที่ให้กับประชาชนในพื้นที่อย่างสูง บางกลุ่มยังคงมีความสงสัยว่าเมื่อปฏิบัติงานจริงจะสามารถทำได้สมกับศรัทธาที่ติดตัวมาหรือไม่

กระบวนการใช้ทุนสัญลักษณ์แห่งความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณมีดังนี้ คือ เมื่อได้รับการแต่งตั้งเป็นกำนันได้ใช้ความรู้ความสามารถที่ตนเองได้ร่ำเรียนมาให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนในพื้นที่ที่ตนเองมีอำนาจในการปกครอง ในขณะที่นั้นไม่มีกำนันที่มีคุณวุฒิ ศักดิ์ศรีนักเรียนนอกมาก่อน ประกอบกับประชาชนในพื้นที่ค่อนข้างมีการศึกษาน้อยทำให้ ศักดิ์ศรีนักเรียนนอกของนายสุเทพ เทือกสุบรรณมีบทบาทมากในการบริหารพื้นที่ เกิดการยอมรับกดทับความคิดของประชาชนมีความเชื่อมั่นเป็นอย่างสูงในความสามารถของกำนันผู้นี้ และนายสุเทพ เทือกสุบรรณก็ไม่ทำให้ประชาชนผิดหวังแต่อย่างใด ได้มีการนำแนวคิดที่ได้ร่ำเรียนมาประยุกต์ใช้กับบริบทของชุมชน คิตรีเริ่มกิจกรรม โครงการ ตลอดจนการวางแผนในการพัฒนาอย่างเป็นระบบต่อยอดความคิดจากผู้เป็นบิดา และเสริมแนวคิดของตนเองเข้าไปทำให้เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้ทำให้นายสุเทพ เทือกสุบรรณมีชื่อเสียงโด่งดัง ถูกกล่าวถึงว่า กำนันประเทศนอก ด้วยเหตุนี้เองเมื่อครั้งนายสุเทพ เทือกสุบรรณตัดสินใจตามคำเชิญชวนจากพรรคประชาธิปัตย์ ให้เข้าสู่เส้นทางทางการเมืองระดับประเทศ สิ่งที่นายสุเทพ เทือกสุบรรณ ทำให้กับประชาชนส่งผลให้นายสุเทพ เทือกสุบรรณชนะการเลือกตั้ง ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมดังใจเปรียบได้ว่าการใช้ทุนทางสัญลักษณ์ของนายสุเทพ เทือกสุบรรณ

ที่ไม่ได้สร้างมันด้วยลมปาก แต่เกิดขึ้นจากการลงมือทำ (สุเทพ เทือกสุบรรณ, สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2562; ธาณี เทือกสุบรรณ, สัมภาษณ์, 8 มกราคม 2561)

กล่าวได้ว่าตระกูลเทือกสุบรรณใช้ความได้เปรียบจากการศึกษาที่ได้รับการเล่าเรียน อย่างพากเพียรจนจบการศึกษาจากต่างประเทศจนเป็นที่ยอมรับจากประชาชนจนได้รับการขนานนามว่ากำนันประเทศนอก เป็นสัญลักษณ์ที่ทำให้ตระกูลเทือกสุบรรณเป็นที่รู้จักและในขณะเดียวกันก็ยังทำให้เป็นที่ยอมรับจากประชาชนว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ จากการจบการศึกษาระดับสูง และจากต่างประเทศ ประกอบการที่นายสุเทพ เทือกสุบรรณทำงานที่มีแนวคิดเดียวกันกับผู้เป็นพ่อ แต่ได้เสริมเอาความรู้ที่ได้จากการศึกษามาใช้ควบคู่ทำให้การทำงานเกิดผลสำเร็จอย่างสมบูรณ์ถึงเหล่านี้นำส่งต่อให้ตระกูลเทือกสุบรรณเข้าสู่อำนาจทางการเมืองอย่างแท้จริง

การใช้ทุนสัญลักษณ์ผ่านผู้นำแห่งการต่อสู้เข้าสู่อำนาจทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณ จากการศึกษาพบว่าตระกูลเทือกสุบรรณ ได้มีการใช้ทุนทางสัญลักษณ์แสดงถึงการต่อสู้ไม่ยินยอมต่อความไม่ถูกต้อง เข้าสู่อำนาจทางการเมือง จะเห็นได้จากประชาชนได้เรียกขานนายสุเทพ เทือกสุบรรณว่า “ลุงกำนัน” ถือได้ว่าตระกูลเทือกสุบรรณได้ใช้สัญลักษณ์ผ่านความเป็นผู้นำแห่งการต่อสู้กับความไม่ถูกต้อง ส่งผ่านคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข คำย่อ กปปส. กลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองที่รู้จักกันอย่างเป็นที่มาที่นายสุเทพ เทือกสุบรรณ หรือที่รู้จักกันในนามของ “ลุงกำนัน” ดำรงตำแหน่งเลขาธิการ ที่ทำการคัดค้านกฎหมายนิรโทษกรรม ในขณะนั้นเหมือนกับว่านายสุเทพ เทือกสุบรรณได้ใช้เทคนิค ว่าด้วยการ ปรับเปลี่ยนภาพลักษณ์ของตนเอง (Rebranding) ย้อนกลับไปใช้ ทุนทางสัญลักษณ์เดิมตอนที่ตนเองเป็นกำนัน ตามวิถีผู้นำบ้านนอก ที่ได้รับการยอมรับเป็นอย่างสูงในขณะที่ตนเองอยู่ในตำแหน่งกำนันของตำบลท่าสะทอน ที่ตนเองลงมือทำด้วยความจริงใจและจริงใจ ต่อผู้เคียงของประชาชน นำภาพในอดีตที่ตราตรึงอยู่ในจิตใจของประชาชนกลับมา และผลตอบรับก็เป็นเช่นนั้นนักการเมืองใหญ่ที่เคยดำรงตำแหน่งทางการเมืองระดับชาติมา นักค่อนัก เป็นถึงรองนายกรัฐมนตรี ถอดหัวโขนและกลับสู่จุดเริ่มต้นบนเส้นทางเดิมที่คุ้นชินในอดีตกลับมาอีกครั้งหนึ่ง ภายใต้ชื่อที่เรียกแทนตนว่า ลุงกำนัน การต่อสู้อย่างอสังหา สันติวิธี ดีแต่ความไม่ถูกต้องของผู้นำทางการเมืองในขณะนั้น โคนตาโคนใจของประชาชนทั้งประเทศเข้าอย่างจัง ปลูกกระแสมวลชนออกมาเดินเคียงข้างนักรบข้างถนนนับล้านคนในเมืองหลวง คำว่าลุงกำนันเป็นคำยอดนิมิต ทั้งโลกความเป็นจริงและโลกเสมือนจริง ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มคนที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับการกระทำดังกล่าว ก็รู้จักนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ในชื่อใหม่ที่เรียกว่า ลุงกำนัน (บรรเจิด เหล่าปิยะสกุล, สัมภาษณ์, 22 มีนาคม 2562)

กระบวนการใช้ทุนทางสัญลักษณ์ผู้นำแห่งการต่อสู้เข้าสู่อำนาจทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณมีลักษณะดังนี้ คือ ตระกูลเทือกสุบรรณได้ใช้การต่อสู้กับความไม่ถูกต้อง ยุติธรรม โดยการใช้สัญลักษณ์ที่เป็นชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของประชาชนในพื้นที่ คือ ลุงกำนัน มาเป็นเครื่องมือในการเรียกร้อง เปรียบได้ด้วยการรวมตัวทางการเมืองเพื่อต่อสู้กับบุคคลที่ผ่านกระบวนการทางการเมือง นั่นก็คือการเลือกตั้งเข้ามาทำหน้าที่ในการบริหารประเทศแล้วเกิดความยุติธรรมในการบริหารประเทศ ตระกูลเทือกสุบรรณนำโดยนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ได้เสนอตัวเป็นผู้คัดค้านในการคัดค้านในเวลาต่อมาผลจากประชาชนที่มีความคิดทางการเมืองร่วมกันมีผลทำให้ ตระกูลเทือกสุบรรณได้เป็นผู้นำ แทนในการคัดค้าน ในนามของ ลุงกำนัน

กล่าวได้ว่าตระกูลเทือกสุบรรณได้เป็นสัญลักษณ์แห่งการคัดค้านความไม่ยุติธรรมทางการเมืองในลักษณะของการต่อสู้ข้างถนนเป็นตัวแทนของประชาชนที่ไม่ยินยอมกับความไม่เป็นธรรมทางการเมือง โดยชื่อที่ถูกกล่าวขานมากที่สุดในเวลานั้นคือ ลุงกำนัน ของพี่น้องประชาชน กลายเป็นผู้นำข้างถนนที่ยืนหยัดต่อสู้เพื่อประชาชนที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองเดียวกัน ตระกูลเทือกสุบรรณได้เป็นที่ยอมรับจากประชาชนหลายสิบล้านคน ด้วยเหตุนี้ตระกูลเทือกสุบรรณจึงกลายเป็นตระกูลทางการเมืองที่ประชาชนผู้สนใจการเมืองแทบ ไม่มีใครที่ไม่รู้จักว่าตระกูลนี้คือ ผู้นำแห่งการต่อสู้ทางการเมืองนอกสภา

การใช้ทุนทางสัญลักษณ์ผ่านสัญลักษณ์แห่งการคัดค้านนำไปสู่อำนาจทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณ จากการศึกษาพบว่า ตระกูลเทือกสุบรรณได้มีการใช้ทุนสัญลักษณ์ผ่านวัตถุที่เรียกว่า “นกหวีด” ถือเป็นสัญลักษณ์เชิงวัตถุแสดงถึงการคัดค้าน ที่นายสุเทพ เทือกสุบรรณได้นำมาเป็นสัญลักษณ์แห่งการคัดค้านของผู้ชุมนุมที่เรียกตนเองว่า มวลมหาประชาชน ได้แสดงออกโดยการเป่านกหวีดแสดงถึงความไม่เห็นด้วย กับ พ.ร.บ. นิรโทษกรรมของรัฐบาลพรรคเพื่อไทย ถือเป็นสัญลักษณ์ของการประท้วงอย่างสันติ สิ่งที่ผู้ชุมนุมถือติดมือ แขนงห้อยคอ ไม่ให้อาวุธที่มีไว้เพื่อทำร้ายร่างกายแต่เป็นนกหวีดคู่กาย ที่ใช้ลมปากเป่าเปล่งเสียงปลุกความถูกต้องให้เกิดขึ้นในสังคมไทย จากเสียงนกหวีดเพียงไม่กี่เสียงที่ดังแผ่เบา บนเวทีเล็ก ๆ ในพื้นที่ต่างจังหวัดกลายเป็นเสียงประสานจาก หนึ่งเสียงเป็นหลายล้านเสียงดังกึกก้องทั่วเมืองหลวงและทั่วประเทศ ตามวิถีนักสู้ ขุนศึกนอกสภา ประชาชนทุกช่วงวัย จากเด็กน้อยสู่วัยชรา จากทุกอาชีพ ทุกสาขาวิชาพากันรวมเป็นหนึ่งเดียว เกิดเป็นปรากฏการณ์ระดับโลกที่ต้องจารึกในประวัติศาสตร์การต่อสู้ข้างถนนของคนไทยที่ไม่ยอมต่อความไม่ถูกต้อง แสดงถึงเสียงคัดค้านการทำงานของผู้บริหารบ้านเมืองในเวลานั้น เสียงนกหวีดได้ปลุกเอาอุดมการณ์ที่อยู่ในจิตใจของคนไทยที่ไม่ให้อภัยต่อความไม่ถูกต้อง เพื่อทวงความถูกต้องกลับมาให้จงได้ นายสุเทพ เทือกสุบรรณทำหน้าที่เป็นผู้นำเดินหน้าทำชน ประชาชน

เดินเคียงข้าง ให้เสียงนกหวีดนำทาง จนได้รับชัยชนะ นำไปสู่การหมดซึ่งอำนาจของรัฐบาล
ผู้บริหารประเทศในขณะนั้น (ภูมิ เทือกสุบรรณ, สัมภาษณ์, 22 กุมภาพันธ์ 2562)

กระบวนการใช้ทุนทางสัญลักษณ์แห่งการคัดค้านสู่อำนาจทางการเมืองของตระกูลเทือก
สุบรรณ ตระกูลเทือกสุบรรณ ได้ดึงเอานกหวีดมาเป็นสัญลักษณ์ข้างกาย แทนอาวุธในการต่อสู้
เปรียบได้เป็นการกระทำเชิงสัญลักษณ์ที่ปราศจากความรุนแรงของผู้ร่วมชุมนุมคัดค้าน ทำให้เกิด
การยอมรับจากประชาชนในสังคมภายใน และภายนอกประเทศในเวลาเดียวกัน

กล่าวได้ว่าการตระกูลเทือกสุบรรณ ได้หยิบยกนกหวีดขึ้นมาเป็นสัญลักษณ์ที่สังคม
ภายในและนอกประเทศให้ความสนใจ และยอมรับกับกระบวนการการต่อสู้ที่ปราศจากอาวุธ ไม่ว่าจะ
จะเป็นพื้นที่ใด จังหวัดใดก็ตามแต่มีสิ่งหนึ่งที่เหมือนกันนั่นก็คือ สัญลักษณ์แห่งการคัดค้าน

การใช้ทุนทางสัญลักษณ์ผ่านการเป็นผู้ให้ใบอนุญาตเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของตระกูล
เทือกสุบรรณ จากการศึกษาพบว่าตระกูลเทือกสุบรรณ ได้นำเงินที่ได้รับจากการบริจาคจากเพื่อ
น้อมประชาชนร่วมอุดมการณ์ มาจัดตั้งเพื่อต้องการปฏิรูปประเทศชาตินับได้ว่าเป็นการต่อ ยอด
ความสำเร็จในการชุมนุมประท้วงของ คณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทย
ให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส) และเปิดรับเงิน
บริจาคจากผู้ที่มีจิตศรัทธาเข้ามามีส่วนความเป็นเจ้าของมูลนิธิร่วมกัน “เชิญชวนพี่น้องประชาชน ผู้
มีอุดมการณ์เดียวกัน มาร่วมกันเป็นเจ้าของมูลนิธิ เดินหน้าทำงานเพื่อชาติ เพื่อแผ่นดินต่อไป”

กระบวนการใช้ทุนทางสัญลักษณ์ผ่านการเป็นผู้ให้ใบอนุญาตเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของ
ตระกูลเทือกสุบรรณมีลักษณะดังนี้ คือ ได้มีการใช้ทุนทางสัญลักษณ์ผ่านภาพลักษณ์ของผู้ให้ใบอนุญาต
โดยได้มีการก่อตั้งมูลนิธิ เป็นสัญลักษณ์แห่งผู้ให้ใบอนุญาต ในนามของมูลนิธิรวมพลมหาประชาชนเพื่อ
การปฏิรูปประเทศไทย โดยมีนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ผู้ก่อตั้งและดำรงตำแหน่งประธานมูลนิธิ ได้
ก่อร่างสร้างขึ้นจากผลพวงของการไม่ยินยอมอยู่ภายใต้ความไม่ถูกต้องของผู้บริหารประเทศ โดย
วัตถุประสงค์ของมูลนิธิ เพื่อช่วยเหลือสังคม ในรูปแบบของโครงการต่าง ๆ เช่น โครงการก่อสร้าง
วิทยาลัยอาชีวศึกษาภาวนาโพธิคุณ โครงการ “บรรพชาอุปสมบท” เพื่อปฏิบัติธรรมถวายเป็นพระ
ราชกุศลฯ โครงการจัดตั้งชุมชนผู้สูงอายุ เกาะพลวย โครงการสร้างชุมชนเกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นต้น
โดยนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ใช้ทุนทางสัญลักษณ์ในลักษณะเป็นผู้ให้ เป็นผู้บริหาลคณะกรรมการ
จัดการเงินบริจาค เพื่อจัดสรรงบประมาณไปยังโครงการเพื่อตอบสนองประชาชนตามแนวทางของ
มูลนิธิ ภาพลักษณ์ของนายสุเทพ เทือกสุบรรณเปรียบเสมือนเป็นผู้ให้ ใญบุญ ไม่หวังสิ่งตอบแทน
ใด ๆ เพียงแค่ให้ประชาชนได้ประโยชน์ มีอาชีพที่ดี สามารถเลี้ยงชีพตนเองได้ โดยโครงการต่าง ๆ
ดังกล่าวผู้เข้าร่วมโครงการแทบไม่มีค่าใช้จ่ายใด ๆ เลยในการเข้าร่วม (สุเทพ เทือกสุบรรณ,
สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2562)

กล่าวได้ว่าประชาชนที่เข้าร่วมจึงมีความผูกพันในเชิงบวกกับนายสุเทพ เพื่ออุทิศตน เป็นอย่างมาก เพราะพวกเขาได้รับโอกาสได้รับประโยชน์จากมูลนิธิ สิ่งเหล่านี้เปรียบได้เหมือน เป็นผู้ที่มีพระคุณของชาวบ้าน ที่ช่วยบ้านเทาใจพร้อมช่วยเหลือนายสุเทพ เมื่อนายสุเทพนั้นต้องการ เปรียบได้กับนายสุเทพ เพื่ออุทิศตน ได้สร้างทุนทางการเมืองผ่านการให้ทุนทางสัญลักษณ์เข้าสู่ อำนาจทางการเมือง

จากการศึกษาจะเห็นได้ว่าตระกูลเพื่ออุทิศตนสะสมทุนทางการเมืองโดยใช้ทุนทาง สัญลักษณ์ เริ่มจากการได้รับรางวัลแบบทองคำ ที่นายจรัส เพื่ออุทิศตน ได้รับเป็นผลมาจากการ ทำงานที่มูมานะอุสาหะ สร้างความเจริญให้แก่ชุมชนในฐานะกำนันดีเด่นที่ทางการเมืองอบให้แก่ ข้าราชการที่ปฏิบัติงานในระดับดีเด่น ต่อด้วยเมื่อนายสุเทพ เพื่ออุทิศตน เรียนจบกลับมาจาก ต่างประเทศ จึงได้ชื่อว่า เป็นกำนันจากประเทศนอก ที่ทำงานต่อจากนายจรัส เพื่ออุทิศตนผู้เป็น บิดาจนเกิดความเจริญรุ่งเรืองของชุมชนที่ตัวเองรับผิดชอบ หลังจากนั้นได้ผันตัวเอง เข้าสู่เส้นทาง ทางการเมืองระดับชาติ และได้ต่อสู้กับความไม่ถูกต้องของผู้บริหารประเทศในนามของ ลูกกำนัน จนเป็นที่รู้จักของคนทั้งในและต่างประเทศ ในการต่อสู้ครั้งนั้นได้ใช้นักหวัดเป็นสัญลักษณ์ในการ ต่อสู้เชิงสันติวิธีจนได้รับชัยชนะ หลังจากได้รับชัยชนะได้ต่อยอดทำประโยชน์ให้แก่สังคมโดยการ จัดตั้งมูลนิธิเพื่อช่วยเหลือคนในสังคมให้มีความอยู่ดีกินดี ใช้ชีวิตได้โดยสมบูรณ์ สิ่งเหล่านี้คือการ ใช้ทุนสัญลักษณ์ในการสะสมทุนทางการเมืองนำไปสู่อำนาจทางการเมืองของตระกูลเพื่ออุทิศตน

ลักษณะความสัมพันธ์เชิงสนับสนุนของทุนแต่ละประเภทที่เป็นเงื่อนไขจำเป็นของทุน ทางการเมืองที่นำไปสู่อำนาจทางการเมืองของตระกูลเพื่ออุทิศตนจากการศึกษาสามารถอธิบาย ความได้ดังนี้

จากแนวคิดเรื่องทุนของบูร์ดิเยอ ได้ให้ความสัมพันธ์ของทุนแต่ละประเภทไว้ว่า ทุนทาง วัฒนธรรม ทุนทางสังคม และทุนทางสัญลักษณ์ เป็นทุนส่วนบุคคลแต่ทุกชนิดสามารถมาได้จาก ทุนทางเศรษฐกิจ แต่ต้องใช้เวลาในการเปลี่ยนรูปของทุนที่ต้องใช้ความพยายามและจะเห็นผลใน ระยะเวลา ผู้ที่มีทุนทางเศรษฐกิจสูง สามารถสร้างทุนทางวัฒนธรรมได้ง่ายกว่าการรวมตัวของผู้ที่มี ทุนทางวัฒนธรรมเดียวกัน ทำให้พวกเขามีทุนทางสังคมที่สูงกว่า ซึ่งทุนทางสังคมที่สูงกว่า สามารถ สร้างโอกาสในการสร้างทุนทางสัญลักษณ์ และทุนทางเศรษฐกิจที่มากขึ้นไปอีก

ความสัมพันธ์ของทุนทั้ง 4 ประเภท เริ่มจากทุนทางเศรษฐกิจของตระกูลเพื่ออุทิศตนได้ มีการสะสมทุนทางเศรษฐกิจ โดยเริ่มจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรม รับราชการ และธุรกิจ ส่วนตัว การสะสมทุนทางสังคม โดยเริ่มจากการอุทิศตนเพื่อสังคม จัดตั้งสหกรณ์ จัดทำโครงการฯ และเครือข่าย การสะสมทุนทางวัฒนธรรม ประกอบด้วย การศึกษา สถาบันการศึกษา สโมสรฟุตบอล

ซอล และอุดมการณ์ทางการเมือง การสะสมทุนทางสัญลักษณ์ ประกอบด้วย แหนบทองคำ กำนัน ประเทศนอก ลุงกำนัน และเสียนงกหวีด

จากที่กล่าวมาสามารถอธิบายถึงความสัมพันธ์ที่เป็นการสนับสนุนกันของแต่ละประเภท ทุน โดยเริ่มจากตระกูลเทือกสุบรรณมีการประกอบอาชีพเป็นการสังฆทรัพย์สิน เงินทอง ทำให้ตระกูลเทือกสุบรรณมีความมั่งคั่งในลักษณะของทุนทางเศรษฐกิจ และได้นำไปสู่การส่งเสริมในการสะสมทุนต่าง ๆ ดังนี้

ทุนทางเศรษฐกิจ กับ ทุนทางสังคม ความมั่งคั่งทางทรัพย์สินของตระกูลเทือกสุบรรณที่เป็นผลมาจากการสะสมทุนทางเศรษฐกิจ ถูกใช้เพื่อการสะสมทุนทางสังคม ในด้านที่ 1.การอุทิศตนเพื่อสังคม การสะสมทุนทางสังคมนี้นี้ตระกูลเทือกสุบรรณได้ใช้การประกอบอาชีพของคนในตระกูลเป็นหลักในการอุทิศตนเพื่อสังคมกล่าวคือ ในขณะที่สมาชิกตระกูลเทือกสุบรรณประกอบอาชีพรับราชการได้ปฏิบัติหน้าที่โดยการรับใช้ประชาชน นำตัวเองเข้าสู่ท้องถิ่นในการลงพื้นที่ทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับประชาชนในพื้นที่เป็นจำนวนมาก 2.การจัดตั้งสหกรณ์ การสะสมทุนทางสังคมนี้นี้เป็นผลจากการประกอบอาชีพรับราชการที่สมาชิกตระกูลเทือกสุบรรณดำรงตำแหน่งข้าราชการร่วมผลักดันให้มีการจัดตั้งสหกรณ์ขึ้นเป็นสหกรณ์แห่งแรกในพื้นที่และยังใช้ผลลัพธ์จากการสะสมทุนทางเศรษฐกิจก็คืองบประมาณในการนำมาใช้จ่ายเพื่อให้สหกรณ์คงอยู่ได้ในช่วงเวลาวิกฤต 3.จัดทำโครงการฯ การสะสมทุนทางสังคมนี้นี้เป็นผลจากการประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวของตระกูลเทือกสุบรรณ ซึ่งได้จัดทำโครงการต่าง ๆ ในนามของบริษัท ศรีสุบรรณฟาร์ม จำกัด 4.เครือข่าย การสะสมทุนทางสังคมนี้นี้ ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรมของตระกูลเทือกสุบรรณทำให้เกิดเครือข่ายว่าด้วยเครือข่ายชาวเกษตรกร

ทั้งนี้ทุนทางสังคมยังส่งเสริมทุนทางเศรษฐกิจด้วยเช่นกันจะเห็นได้จากการอุทิศตนเพื่อสังคมจากทุนทางสังคมส่งผลต่อทุนทางเศรษฐกิจในการรับราชการจะเห็นได้จากการที่ คนในตระกูลเทือกสุบรรณได้รับเลือกจากประชาชนดำรงตำแหน่งในระบบราชการ ไม่ว่าจะ ตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ตลอดจนข้าราชการการเมือง และการจัดตั้งสหกรณ์ ส่งผลต่อทุนทางเศรษฐกิจว่าด้วยการประกอบอาชีพเกษตรกรรมของตระกูลเทือกสุบรรณเพราะสหกรณ์กลายเป็นศูนย์กลางการเกษตรของเกษตรกรในพื้นที่รวมถึงตระกูลเทือกสุบรรณด้วย เป็นต้น

ทุนทางเศรษฐกิจ กับ ทุนทางวัฒนธรรม ความมั่งคั่งทางทรัพย์สินของตระกูลเทือกสุบรรณที่เป็นผลมาจากการสะสมทุนทางเศรษฐกิจ ถูกใช้เพื่อการสะสมทุนทางวัฒนธรรม ในด้านที่ 1.การศึกษา การสะสมทุนวัฒนธรรมนี้นี้ตระกูลเทือกสุบรรณได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการศึกษาจึงมีแนวคิดส่งเสริมสนับสนุนให้คนในตระกูลได้รับการศึกษา ตระกูลเทือกสุบรรณได้ใช้

ทุนทางเศรษฐกิจในการศึกษาทุกระดับชั้นในเรื่องของค่าใช้จ่ายตลอดระยะเวลาในการศึกษาทั้งในและต่างประเทศด้วยกัน 2.สถาบันการศึกษา การสะสมทุนทางวัฒนธรรมในรูปแบบนี้ตระกูลเทือกสุบรรณได้ใช้ทุนทางเศรษฐกิจในการสร้างโรงเรียนในท้องถิ่นเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียงได้มีสถานศึกษา ได้ศึกษาเล่าเรียนเป็นต้นทุนในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว และสังคม 3. สโมสรฟุตบอล การสะสมทุนวัฒนธรรมรูปแบบนี้ตระกูลเทือกสุบรรณได้ใช้ทุนทางเศรษฐกิจในการสนับสนุน เงินทุนในการบริหารจัดการสโมสรกีฬาฟุตบอลของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งเป็นกีฬาที่ประชาชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานีให้ความสนใจเป็นที่นิยมเป็นอย่างสูง

ทั้งนี้ทุนทางวัฒนธรรมยังส่งเสริมทุนทางเศรษฐกิจด้วยเช่นกัน จะเห็นได้จากผลจากการที่ตระกูลเทือกสุบรรณใส่ใจในด้านการศึกษาส่งคนในตระกูลเข้ารับการศึกษาระดับสูงจากสถาบันการศึกษาที่มีคุณภาพส่งผลให้ได้รับความรู้ นำกลับมาพัฒนาการประกอบอาชีพของตระกูลไม่ว่าจะมาพัฒนาผลผลิตทางการเกษตร การนำความรู้กลับมาพัฒนาพื้นที่ และพัฒนาธุรกิจส่วนตัวจนประสบความสำเร็จเพิ่มความมั่งคั่งให้กับตระกูลนั่นเอง

ทุนทางเศรษฐกิจ กับ ทุนทางสัญลักษณ์ ตระกูลเทือกสุบรรณได้ใช้ทุนทางเศรษฐกิจนำไปสู่การสะสมทุนทางสัญลักษณ์ ในด้านที่ 1. แหวนทองคำ สัญลักษณ์แหวนทองคำ ตระกูลเทือกสุบรรณได้มาจากการประกอบอาชีพรับราชการที่เป็นทุนทางเศรษฐกิจ ในขณะที่รับราชการนั้นได้ประกอบคุณงามความดี ในการปฏิบัติหน้าที่จึงได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติเป็นสัญลักษณ์แห่งข้าราชการน้ำดี 2. กำนันประเทศนอก สัญลักษณ์แห่งคุณสมบัติทางการศึกษาในขณะที่คนตระกูลเทือกสุบรรณเข้ารับราชการในตำแหน่งกำนันที่มีกริจบการศึกษาจากต่างประเทศ การศึกษาต่างประเทศนั้นต้องอาศัยผลลัพธ์จากการสะสมทุนทางเศรษฐกิจนั่นก็คือ งบประมาณ 3. ลุงกำนัน สัญลักษณ์แห่งการต่อสู้จากความทุจริต ของผู้บริหารประเทศ และได้ดึงเอาชื่อ ที่เป็นสัญลักษณ์ในขณะที่รับราชการและได้ดำรงตำแหน่งกำนันที่เป็นผลพวงจากทุนทางเศรษฐกิจว่าด้วยการประกอบอาชีพของคนในตระกูลเทือกสุบรรณ มาใช้เป็นชื่อเรียกจนเรียกได้ว่า เป็นสัญลักษณ์แห่งการต่อสู้

ทั้งนี้ทุนทางสัญลักษณ์ยังส่งเสริมทุนทางเศรษฐกิจด้วยเช่นกัน จะเห็นได้จากการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความดีใจ ได้รับรางวัลและยกย่องจากการทำงานส่งผลกับการทำงานในตำแหน่งหน้าที่ส่งผลให้การประกอบอาชีพมีความเจริญก้าวหน้า ทำให้เกิดความมั่นคงในการประกอบอาชีพนั่นก็คือการส่งผลต่อทุนทางเศรษฐกิจ เป็นต้น

จากความสัมพันธ์ของทุนทั้ง 4 ประเภทนั้นส่งผลต่อทุนทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณ และการใช้ทุนประเภทต่าง ๆ สู่อำนาจทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณ

บทที่ 5

บทสรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง เศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วยการสะสมทุนทางการเมืองของตระกูล
เทือกสุบรรณ จะนำเสนอเนื้อหาที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. สรุปผลการศึกษา
2. การอภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

1. การสะสมทุนทางการเมือง

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาการสะสมทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม ทุนทาง
วัฒนธรรมและทุนทางสัญลักษณ์ ที่เป็นเงื่อนไขจำเป็นในการสะสมทุนทางการเมือง ในบริบทของ
ตระกูลเทือกสุบรรณ จากการศึกษาสรุปแยกตามประเภทของการสะสมทุน ดังนี้

1. การสะสมทุนทางเศรษฐกิจ

การสะสมทุนทางเศรษฐกิจของตระกูลเทือกสุบรรณนั้นเริ่มจากการสะสมทุนเศรษฐกิจ
ของคนในชนบทของนายจรัส เทือกสุบรรณในลักษณะของการประกอบอาชีพรับจ้างและค้าขาย
เปลี่ยนแรงงานที่ตนเองมีเพื่อให้ได้มาซึ่งรายได้ในการเลี้ยงครอบครัว ต่อมาได้เริ่มมีการปรับเปลี่ยน
วิถีชีวิตในการประกอบอาชีพตามวิถีของเกษตรกรรม ว่าด้วยการเป็นเกษตรกรหลังจากแต่งงานได้มี
ที่ทำกินซึ่งเป็นของนางละม้ายผู้เป็นภรรยา ที่ค่อนข้างมีฐานะดี ได้มีการทำสวนยางพารา ทำไร่
ก่อนที่จะผันตัวเองเข้าสู่อาชีพรับราชการ ต่อมานายสุเทพ เทือกสุบรรณหลังจากเรียนจบระดับ
ปริญญาโทจากสหรัฐอเมริกาได้รับราชการแทนผู้เป็นบิดาและในเวลาเดียวกันได้ประกอบอาชีพ
เป็นเกษตรกร ปลูกพริกทอง และแดง โมงบนพื้นที่กว่า 500 ไร่ของครอบครัว ต่อมาได้ประกอบกิจการ
ทำสวนปาล์มน้ำมัน ฟาร์มวัวส่งขายไปยังประเทศเพื่อนบ้านและยังได้ประกอบกิจการรับเหมา
ก่อสร้าง พร้อม ๆ กับการรับราชการ ในปัจจุบันธุรกิจของครอบครัวตระกูลเทือกสุบรรณได้มีการ
จัดตั้งบริษัท และถือหุ้นหลายบริษัท มีทุนในการจัดตั้งรวมแล้วราว ๆ 580 ล้านบาท โดยสายเลือด
หลักในการเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัว นั้นก็คือ บริษัทศรีสุบรรณ ฟาร์ม จำกัด ที่มีนายแทน
เทือกสุบรรณ นางสาวแซแสง เทือกสุบรรณ และนางสาวน้ำทิพย์ เทือกสุบรรณ ถือหุ้นใหญ่ใน
บริษัท ซึ่งมีทุนจดทะเบียนจำนวน 250 ล้านบาท โดยลักษณะของบริษัท ศรีสุบรรณ ฟาร์ม จำกัด

ธุรกิจเกี่ยวกับการเลี้ยงกุ้งและการทำสวนปาล์มน้ำมันเพื่อส่งออก ปัจจุบันได้มีการขยายตัวของบริษัท ออกเป็น 7 บริษัท คือ บริษัท ศรีสุพรรณฟาร์ม 1 ถึง บริษัท ศรีสุพรรณฟาร์ม 7

2. การสะสมทุนทางสังคม

การสะสมทุนทางสังคมของตระกูลเทือกสุพรรณนั้นเริ่มจากการสืบเชื้อสายจากชนชั้นใกล้ชิดกับผู้ปกครองในอดีต ถือได้ว่าเป็นการส่งผลในประชาชนให้ความเคารพและเป็นที่น่าหน้าถือตาของคนในสังคม นายจรัส เทือกสุพรรณทำให้ประชาชนในสังคมให้การยอมรับว่าเป็นข้าราชการน้ำดีเป็นที่พึ่งพาของชาวบ้านได้ ต่อมานายสุเทพ ผู้เป็นลูกได้เข้ามารับงานสานต่อจากผู้เป็นพ่อโดยการเป็นผู้ใหญ่บ้านและกำนันตามลำดับ ทำหน้าที่ทั้งการเป็นผู้นำ และรับใช้ชาวบ้านมาโดยตลอด นอกจากสะสมทุนทางสังคมด้วยการเป็นคนดี มีศีลธรรม คุณธรรมแล้ว การสะสมทุนทางสังคมในยุคปัจจุบันของตระกูลเทือกสุพรรณนั้นคือ การเข้าร่วมงานสังคมไม่ว่าจะเป็นงานแต่งงานฉลอง งานบุญ งานบวช งานเป็นเกียรติในการร่วมงานต่าง ๆ ตลอดจนมีการจัดตั้งกองทุน การจัดกิจกรรม โครงการต่าง ๆ เพื่อสังคมโดยรวมไม่ว่าจะเป็นกิจกรรม โครงการต่อต้านยาเสพติด โครงการฟื้นฟูธรรมชาติ และสิ่งหนึ่งซึ่งถือได้ว่าเป็นการสะสมทุนทางสังคมให้แก่คนในพื้นที่ก็คือ การริเริ่มจัดตั้งสหกรณ์ ที่ก่อตั้งขึ้นให้ชาวเกษตรกรได้มีการรวมกลุ่มเพื่อประโยชน์สูงสุดของสมาชิก ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของการต่อรองราคา การจัดซื้อหาอุปกรณ์การเกษตร และเป็นตลาดกลางผลผลิตทางการเกษตร โดยให้คนในชุมชนได้สมัครเป็นสมาชิกพร้อมรับประโยชน์มากมายจากสหกรณ์

การสะสมทุนทางสังคมของตระกูลเทือกสุพรรณนั้นได้มุ่งเน้นในการสร้างเครือข่ายทางสังคม ผ่านสังคมทางเศรษฐกิจ สังคมทางวัฒนธรรม สังคมของสภาพแวดล้อม เช่น เครือข่ายข้าราชการ เครือข่ายนักการเมืองท้องถิ่น เครือข่ายผู้นำชุมชนและเครือข่ายเกษตรกร ที่คอยประสานงานช่วยเหลือมุ่งสร้างประโยชน์ให้แก่กัน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคม ตลอดจนเครือข่ายทางการให้ความช่วยเหลือสังคมต่าง ๆ จนทำให้เกิดบรรทัดฐานของการพึ่งพาอาศัยกัน ระหว่างคนในตระกูลเทือกสุพรรณกับกลุ่มคนในสังคม และเกิดการเห็นคุณค่าของการไว้วางใจที่เกิดขึ้นจากเครือข่ายในสังคมกลายเป็นทุนทางสังคมของตระกูลเทือกสุพรรณ

3. การสะสมทุนทางวัฒนธรรม

การสะสมทุนทางวัฒนธรรมของตระกูลเทือกสุพรรณนั้นเริ่มจากการเป็นตัวแบบที่ดีสู่การถ่ายทอดความเป็นตัวตนของคนตระกูลเทือกสุพรรณ ที่ได้รับรู้และรับทราบถึงความเป็นผู้นำ การมีจิตสาธารณะช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ ที่ได้รับการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น ซึมซับจนเป็นอัตลักษณ์ของคนตระกูลเทือกสุพรรณ ตระกูลเทือกสุพรรณได้เล็งเห็นคุณค่าและความสำคัญของ

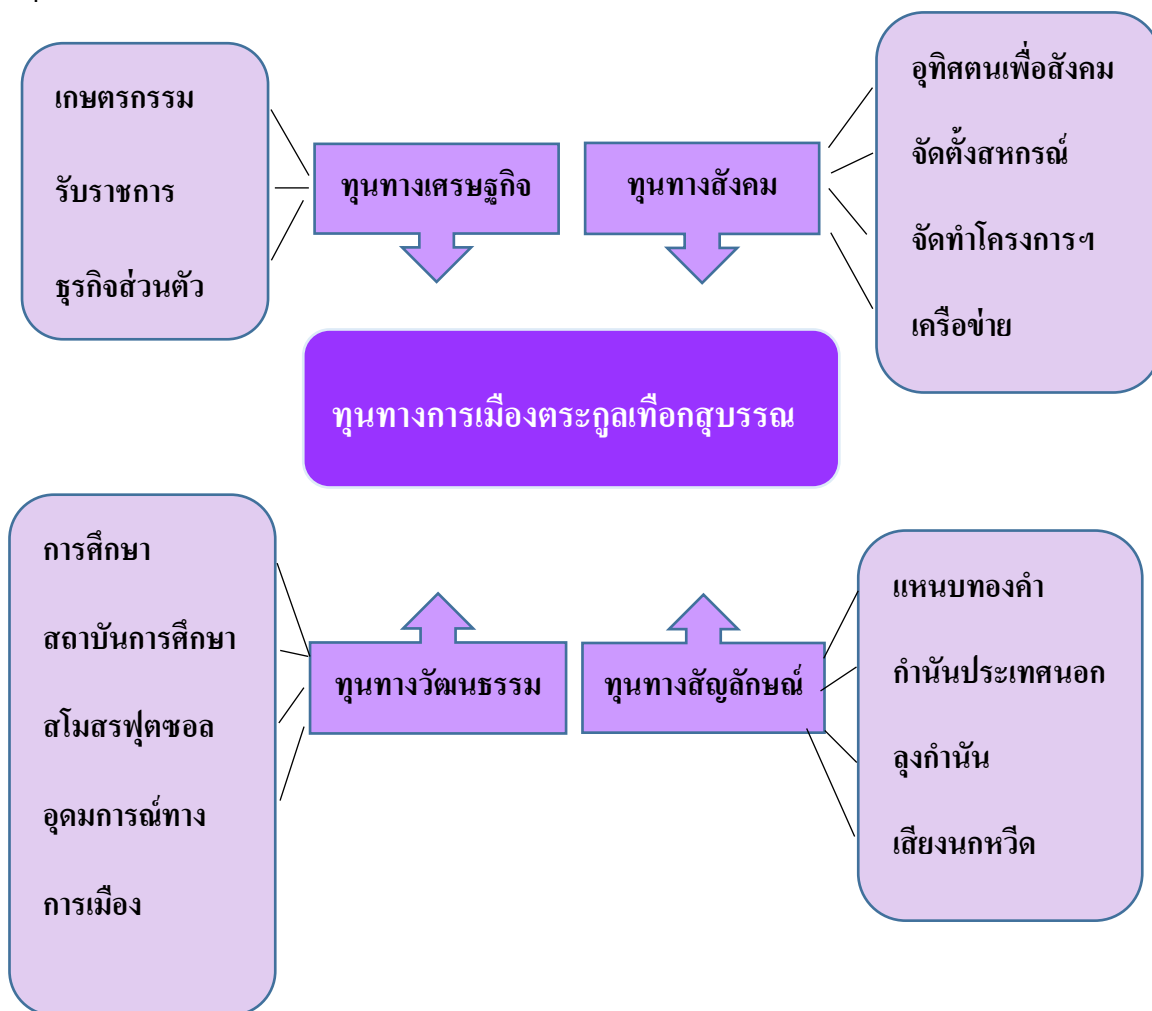
การศึกษาบรรดาลูกหลานของนายจรัส เทือกสุบรรณได้รับการศึกษาจากต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ เพื่อใช้การศึกษาเป็นต้นทุนในการกระทำการต่าง ๆ นอกจากนี้เล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาของ บุตรหลานแล้วยังมีแนวคิดในการจัดตั้งโรงเรียน โดยนายจรัส เทือกสุบรรณได้ทำการเป็นโรงเรียน บ้านบ่อกรัง ต่อมานายสุเทพ เทือกสุบรรณได้มีการจัดตั้ง โรงเรียนสหกรณ์อุปถัมภ์ และวิทยาลัย อาชีวศึกษาภavanaโพธิคุณ เพื่อให้คนในชุมชนได้เข้ารับการศึกษ เพราะการศึกษาคือกุญแจสู่ ความสำเร็จ ตระกูลเทือกสุบรรณได้มีการสะสมทุนวัฒนธรรมผ่านกระบวนการในการศึกษาเพื่อ สร้างเครือข่ายความสัมพันธ์กันเชิงสถาบัน และสถาบันยังเป็นที่สร้างการยอมรับทางสังคมบน พื้นฐานของสถาบันนั้น ๆ ที่เป็นตัวแสดงถึงคุณค่าของสถาบันเอง สถาบันการศึกษาถือเป็นสถาบัน ที่สังคมให้การยอมรับบนหลักการที่ว่าการศึกษาคือต้นทุนเพื่อนำไปต่อยอดในการพัฒนาบุคคล สังคม และประเทศชาติ สถานศึกษาถือเป็นสถาบันที่หล่อหลอมกลุ่มบุคคลให้มีแนวคิด ทักษะคิด และอุดมการณ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน การที่กลุ่มบุคคลมีแนวคิด ทักษะคิด และอุดมการณ์เดียวกัน ย่อมแสดงออกถึงสิ่งที่ตัวตนเป็นและต้องการออกมา ซึ่งการสะสมทุนทางวัฒนธรรมของตระกูล เทือกสุบรรณในลักษณะนี้ย่อมส่งผลต่ออุดมการณ์ทางการเมืองที่ถูกหล่อหลอมจากเป้าหมาย เดียวกัน

การสะสมทุนทางวัฒนธรรมของตระกูลเทือกสุบรรณมิได้มีแค่ โรงเรียนแต่ยังมีการสร้าง โดยใช้กีฬาเป็นตัวขับเคลื่อน กีฬาประเภทนั้นคือ ทีมฟุตบอลสุราษฎร์ธานีโดยมีนายแทน เทือก สุบรรณเป็นผู้จัดการทีมทำการสะสมทุนโดยใช้วิธีนี้ถือได้ว่าเป็นการได้ประโยชน์จากประชาชนที่มี หัวใจนักกีฬา และประชาชนภายในจังหวัดสุราษฎร์ธานีเพราะนี่คือทีมตัวแทนของจังหวัด การ สะสมทุนทางวัฒนธรรมในรูปแบบของกีฬา ที่ตระกูลเทือกสุบรรณได้สะสมอยู่นั้น ได้ดึงดูดกลุ่ม คนที่มีความชื่นชอบและหลงใหลในวัฒนธรรมกีฬาเข้ามารวมกัน และกระบวนการสะสมทุนใน ลักษณะนี้ตระกูลเทือกสุบรรณได้ใช้กลยุทธ์ความเป็นเจ้าของเข้ามามีบทบาทกับการสะสมทุน กล่าวคือ ใช้ชื่อของสโมสรเป็นชื่อประจำจังหวัดเป็นตัวสร้างความรักความเป็นเจ้าของความเป็น ตัวตนของคนในจังหวัด เห็นได้จากยอดผู้ชมในสนามเป็นอันดับ 1 ของประเทศตั้งแต่มีการจัดการ แข่งขันมา อีกทั้งเปิดให้เหล่าบรรดาแฟนคลับมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสโมสรอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับความจริงจังและจริงใจของผู้บริหารสโมสรที่เห็นได้จากผลการแข่งขัน ที่อยู่ลำดับหัว ตารางคะแนนอย่างสม่ำเสมอ ยิ่งเป็นแรงผลักดันให้ ตระกูลเทือกสุบรรณในตำแหน่งผู้บริหาร สโมสรได้ใจแฟน ๆ ไปเต็ม ๆ อีกทั้งการสะสมทุนทางวัฒนธรรม ในรูปแบบของอุดมการณ์ทาง การเมืองจะเห็นได้ว่าการขับเคลื่อนทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณนั้นได้อาศัยอุดมการณ์ ทางการเมืองเป็นปัจจัยหลักในการเป็นเป้าหมายหล่อหลอมความคิดทางการเมืองของประชาชน

4. การสะสมทุนสัญลักษณ์

การสะสมทุนทางสัญลักษณ์ของตระกูลเทือกสุบรรณ ใช้กระบวนการในการสร้างการรับรู้และยอมรับ จากสังคมโดยผ่านสมาชิกในตระกูล ไม่ว่าจะเป็นสัญลักษณ์แห่งคุณงามความดี สัญลักษณ์ทางความรู้ความสามารถ สัญลักษณ์แห่งผู้นำ สัญลักษณ์แห่งการต่อสู้และการคัดค้าน ความไม่ยุติธรรม เริ่มต้นตั้งแต่สมัยนายจรัส เทือกสุบรรณที่ได้ประกอบอาชีพรับราชการเป็นกำนัน และได้รับรางวัลแหวนทองคำ จากกระทรวงมหาดไทย ที่ได้รับมาจากความมุนานะอุตสาหะบนพื้นฐานแห่งความดี ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของกำนันดีที่เป็นตัวอย่าง สัญลักษณ์ของตระกูลเทือกสุบรรณนั้นแสดงออกถึงความเป็นตัวตนของคนในตระกูลในมิติของคุณงามความดี ต่อมานายสุเทพ เทือกสุบรรณได้สร้างความทรงจำให้แก่ประชาชนโดยเป็นสัญลักษณ์ของกำนันที่มีดีกรีทางการศึกษาในระดับปริญญาโทจากประเทศนอก ซึ่งถือเป็นคนแรกของวงการกำนันที่มีดีกรีเช่นนี้ และผลของการทำงานในตำแหน่งของนายสุเทพ เทือกสุบรรณภาพของประชาชนภายใต้การทำงานของกำนัน นั้นตราตรึงอยู่ในหัวใจของประชาชน จึงได้ชื่อว่า ลุงกำนัน ต่อมานายสุเทพ เทือกสุบรรณได้เป็นสัญลักษณ์แห่งการต่อสู้ทางการเมืองที่มีอุดมการณ์ต้องการให้ประเทศไทยอยู่ภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันทรงมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขอย่างแท้จริง โดยเป็นหัวหน้ากลุ่มของประชาชนที่รวมตัวกันภายใต้อุดมการณ์เดียวกันหลายล้านคนในนาม ลุงกำนัน ของมวลมหาประชาชนที่ออกมาสู่ภายใต้คำว่า การเมืองนอกสภา หรือ การเมืองข้างถนนเคียงข้างกับประชาชนนับล้านผ่านการใช้สัญลักษณ์แห่งการคัดค้าน โดยสงบปราศจากอาวุธ มีเพียงนกหวีดที่เป่าเสียงเป็นตัวแทนแห่งการคัดค้านอย่างสันติวิธี

ดังนั้นสามารถสรุปการสะสมทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรมและทุนทางสัญลักษณ์ ที่เป็นเงื่อนไขจำเป็นในการสะสมทุนทางการเมือง ในบริบทของตระกูลเทือกสุบรรณ ดังภาพ 5-1

ภาพที่ 5-1 รูปแบบการสะสมทุนที่เป็นเงื่อนไขจำเป็นในการสะสมทุนทางการเมือง

2. ปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขเพียงพอในสนามแห่งอำนาจนำไปสู่อำนาจทางการเมือง
 วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขเพียงพอในสนามแห่งอำนาจนำไปสู่อำนาจทางการเมือง ในบริบทของตระกูลเทือกสุบรรณ จากการศึกษาพบว่า ระบบอุปถัมภ์ และพรรคการเมือง เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างและขยายอำนาจทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณ สรุปแยกตามประเภทปัจจัย ดังนี้

- ปัจจัยที่หนึ่งระบบอุปถัมภ์
- ผู้ให้อุปถัมภ์-ผู้รับอุปถัมภ์

ตระกูลเทือกสุบรรณทำหน้าที่เป็นผู้อุปถัมภ์ และมีประชาชนเป็นผู้รับอุปถัมภ์ กล่าวได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตระกูลเทือกสุบรรณกับประชาชนนั้นอยู่ในลักษณะของการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ต่อกันหรืออีกในหนึ่งหมายถึงการเกิดบุญคุณระหว่างกันจนเกิดการต่างตอบแทนซึ่งกันและกัน โดยกระบวนการในการสร้างระบบอุปถัมภ์ในฐานะผู้ให้การอุปถัมภ์และประชาชนอยู่ในฐานะผู้รับอุปถัมภ์ สามารถจำแนกลักษณะของผลประโยชน์ที่เกิดจากระบบอุปถัมภ์ ออกเป็น 2 ลักษณะดังนี้

1. สร้างระบบอุปถัมภ์ผ่านความสัมพันธ์เพื่อหวังผลประโยชน์ส่วนตัวหรือปัจเจกบุคคล เป็นไปในลักษณะความสัมพันธ์ส่วนตัว เช่นการฝากบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนที่เกิดประโยชน์ต่อตนเองและบุตรหลาน เช่น โรงเรียนที่มีชื่อเสียงมีคุณภาพหรือโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่สะดวกต่อการดูแลบุตรหลานของตนเอง การฝากเข้าทำงาน การเข้าสู่ตำแหน่ง การโยกย้าย การเลื่อนขึ้นตำแหน่ง เป็นต้น

2. สร้างระบบอุปถัมภ์ผ่านความสัมพันธ์เพื่อหวังผลประโยชน์ส่วนรวมหรือเกิดประโยชน์ต่อสาธารณะ เป็นไปในเรื่องของการจัดสรรทรัพยากร ไม่ว่าจะเป็นการทำกิจกรรมในรูปแบบของ โครงการใหม่เพื่อตอบสนองโจทย์ความต้องการของประชาชน การเร่งรัด การอนุมัติ โครงการให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว การเป็นตัวกลางในการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการประจำกับประชาชน

วิธีการเป็นผู้อุปถัมภ์ของตระกูลเทือกสุบรรณ

1. การเก็บรวบรวมเรื่องราวต่าง ๆ ของประชาชน จัดการโดยการทำหนังสือส่งต่อไปยังผู้ที่รับผิดชอบตามเรื่องราวแต่ละประเภท เพื่อแจ้งให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องตามระเบียบราชการ เรื่องราวดังกล่าวจะถูกจัดพิมพ์เป็นเอกสารเพื่อเป็นหลักฐานในการกระทำดังกล่าว

2. ตระกูลเทือกสุบรรณเป็นตัวกลางในการพาประชาชนที่ได้รับความเดือนร้อนเข้าพบกับเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบด้วยตนเองเพื่อทำให้เรื่องราวต่าง ๆ ของประชาชนถึงมือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง

3. การให้ความช่วยเหลือด้วยตัวของตระกูลเทือกสุบรรณเอง การช่วยเหลือลักษณะนี้จะกระทำตามกำลัง ตามความสามารถและความพร้อมของตนเองที่พอจะกระทำได้อย่างรวดเร็วและทันทั่วถึง

ระบบเครือญาติ

การมีเครือข่ายความสัมพันธ์ในมิติของเครือญาติ ประกอบกับความมีชื่อเสียงของคนในตระกูลเทือกสุบรรณ ในเขตพื้นที่ภายในจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่มีอยู่จำนวนมาก เป็นสิ่งสำคัญที่

ส่งผลให้คนในตระกูลเทือกสุบรรณได้รับเลือกเป็นตัวแทนในการลงสมัคร และได้รับเลือกจากประชาชนจนได้รับการดำรงตำแหน่งทางการเมืองในทุกระดับของประเทศไทย

บทบาทเครือญาติตระกูลเทือกสุบรรณที่แสดงถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของคนในตระกูลไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของการหาเสียงเบื้องต้น เช่น การร่วมออกเดินหาเสียงพบกับชาวบ้านประชาชนในพื้นที่ การเข้าร่วมการปราศรัยหาเสียงตามเวทีต่าง ๆ การเคาะประตูบ้านเพื่อฝากฝังคนในตระกูลที่ลงแข่งขัน ตลอดจนเป็นหัวคะแนนในการหาเสียงเลือกตั้ง เป็นต้น รูปแบบการหาเสียงเบื้องหลัง เป็นในลักษณะที่ไม่อาจแสดงออกซึ่งหน้าได้อาจเป็นเพราะอำนาจหน้าที่ตามการงานหรืออาชีพที่ต้องปิดบังความรู้สึกความคิดเห็นทางการเมืองไม่ว่าจะเป็นเครือญาติที่รับราชการ หรือบรรดาเครือญาติที่อยู่ในสังคมที่ร่ำล้อมไปด้วยข้อห้ามทางการเมืองตามสังคมที่อาศัยอยู่

เครือญาติของคนตระกูลเทือกสุบรรณ มีความหลากหลายและแตกต่างกันในการประกอบอาชีพ จึงกล่าวได้ว่าความแตกต่างและหลากหลายทางอาชีพกลายเป็นเครือข่ายสำคัญในการสร้างฐานอำนาจทางการเมือง เครือญาติตระกูลเทือกสุบรรณมีการประกอบอาชีพที่สำคัญ เช่น การรับราชการ ส่งผลให้ในสายงานราชการมีทั้งผู้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานจำนวนมาก ส่งผลต่อการเข้าถึงหรือฐานเสียงทางการเมืองจำนวนมาก การทำบริษัทห้างร้าน ส่งผลให้มีผู้ประกอบการที่ร่วมกันทำธุรกิจ คู่ค้าที่มีผลประโยชน์ร่วมกันและบรรดาลูกจ้างที่สังกัดอยู่ในการประกอบอาชีพดังกล่าวก็เป็นฐานเสียงทางการเมืองจำนวนมาก อาจารย์ในมหาวิทยาลัย ส่งผลให้ทั้งเพื่อนร่วมงานและลูกศิษย์จำนวนมากเป็นฐานเสียงทางการเมือง การทำเกษตรกรรม ก็มีเครือข่ายทางด้านการเกษตร เกษตรกร เป็นต้น

กลุ่มพรรคพวก เพื่อนฝูง

ตระกูลเทือกสุบรรณ ได้เล็งเห็นความสำคัญและให้ความสำคัญกับพรรคพวก เพื่อนฝูงเป็นอย่างมากจะเห็นได้ว่า คำที่ใช้แทนคำเรียกบุคคลที่ 2 ทางการเมือง ซึ่งที่มีความสำคัญเป็นอันดับ 1 ทางการเมืองก็คือประชาชน ตระกูลเทือกสุบรรณจะใช้คำว่า “พี่น้องที่เคารพ” คำนี้แสดงให้เห็นประชาชนที่ได้ยิน ได้ฟังเกิดความรู้สึกถึงความเป็นกันเอง ความเป็นหนึ่งเดียวกัน ความเป็นพวกเดียวกันโดยอัตโนมัติ

ตระกูลเทือกสุบรรณ ได้มีการเชื่อมโยงประชาชนในลักษณะของการเป็นพรรคพวก เพื่อนฝูง ผ่านกระบวนการทางสังคม คนแต่ละคนนั้นมีโครงสร้างทางสังคมผ่านความสัมพันธ์ที่นอกเหนือจากเครือญาติ ก็คือสังคมของเพื่อนฝูงที่คอยผลักดัน ช่วยเหลือ สนับสนุนหรือร่วมทุกข์ร่วมสุข “นกต้องมิชน คนต้องมีเพื่อน” ความสัมพันธ์ดังกล่าวก็เป็นความสัมพันธ์ เชิงอุปถัมภ์ที่ส่งผลต่ออำนาจทางการเมือง

ตระกูลเทือกสุบรรณได้สร้างเครือข่ายเพื่อนฝูงโดยอาศัย กลุ่มที่อยู่ในรูปแบบของสมาคม ชมรมที่มีการทำกิจกรรมร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นสมาชิกสมาคมศิษย์เก่าของสถานศึกษา ซึ่งสมาคม ศิษย์เก่านั้นเป็นแหล่งรวมเพื่อนสมัยเรียนที่มารวมตัวกันเพื่อทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ให้แก่เพื่อน พี่ น้อง ในสถาบันเดียวกันตลอดจนทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์เพื่อคนในสังคม การเป็น สมาชิกชมรมสังสรรค์สามัคคีสุราษฎร์ธานี หรือที่รู้จักกันของคนในท้องถิ่น คือชมรม 3ส.ที่มีการ ก่อตั้งชมรมมาร่วม 35 ปี ตระกูลเทือกสุบรรณได้เข้าร่วม เป็นสมาชิกของชมรมและร่วมทำกิจกรรม ต่าง ๆ ของชมรม โดยกิจกรรมของชมรมล้วนแต่เป็นกิจกรรม โครงการที่ถูกจัดขึ้นในรูปแบบของ การสร้างประโยชน์แก่สังคมทั้งสิ้นอีกทั้งสมาชิกของชมรมยังได้มีการทำกิจกรรมช่วยเหลือเพื่อน สมาชิกด้วยกันเมื่อยามสมาชิกต้องการกำลังคนกำลังทรัพย์และกำลังใจ สิ่งเหล่านี้จึงเกิดเป็น เครือข่ายที่มากกว่าการเป็นสมาชิก แต่กลายเป็นเพื่อนร่วมชมรมที่คอยอุปถัมภ์ซึ่งกันและกัน ทั้งนี้ยังมีอีกหลายชมรมที่ตระกูลเทือกสุบรรณเข้าร่วม จากกิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าวเป็นการสร้างเครือข่าย พรรคพวก เพื่อนฝูง ที่มีความรักใคร่สามัคคี และมีความเข้มแข็งเป็นอย่างสูง ระบบอุปถัมภ์ใน รูปแบบนี้ส่งผลต่อเครือข่ายทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณส่งผลทำให้ตระกูลเทือกสุบรรณมี อำนาจทางการเมืองมาเป็นเวลานาน

ปัจจัยที่สองพรรคการเมือง

กล่าวได้ว่าจุดเริ่มต้นทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณนั้นเริ่มต้นจากพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานีภายใต้สังกัดของสถาบันทางการเมืองว่าด้วยพรรคการเมืองที่มีชื่อว่า พรรคประชาธิปไตย

ตระกูลเทือกสุบรรณมีความสัมพันธ์กับพรรคประชาธิปัตย์นับตั้งแต่ นายสุเทพ เทือกสุบรรณได้ตัดสินใจเข้ามาเล่นการเมืองครั้งแรกโดยพรรคประชาธิปัตย์ได้เลือกนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ลงรับเลือกตั้งในนามพรรคเมื่อ ปี พ.ศ. 2522 นายสุเทพ เทือกสุบรรณ ได้สมัครลงเวที การเมืองระดับชาติในนามพรรคประชาธิปัตย์ในขณะที่มีนายถนัด คอมันตร์ ดำรงตำแหน่งหัวหน้า พรรคประชาธิปัตย์ในขณะนั้น และผลจากการเลือกตั้งในครั้งนั้นปรากฏว่า นายสุเทพ เทือกสุบรรณ ชนะการเลือกตั้งได้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนเป็นครั้งแรก ได้รับคะแนนเป็นที่ 1 และเป็น สมาชิกสภาผู้แทนต่อเนืองยาว 9 สมัย โดยสังกัดพรรคประชาธิปัตย์นั่นเอง

พรรคการเมืองที่สังกัดเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากประการหนึ่งที่สนับสนุน ฐานอำนาจทางการเมืองของนักการเมือง หากว่าพรรคการเมืองนั้นเป็นพรรคที่ประชาชนรู้จัก มี ผลงานอย่างรูปธรรมในเชิงประจักษ์ มีบทบาททางการเมืองมายาวนานและต่อเนื่อง ก็จะส่งผล โดยตรงต่อประชาชนให้เกิดความศรัทธาและความเชื่อถือพรรคการเมืองนั้น ๆ ดังนั้น นอกเหนือจากคุณสมบัติ ลักษณะส่วนตัวของนักการเมืองเหล่านั้นที่ประชาชนให้การยอมรับในตัว

บุคคลนั้น ๆ แล้ว พรรคการเมืองถือเป็นปัจจัยสนับสนุนฐานอำนาจทางการเมืองของนักการเมืองผู้นั้นด้วย

การเป็นสมาชิกพรรคและได้รับเลือกให้ลงสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปัจจัยที่คอยสนับสนุนอย่างหนึ่งก็คือ ฐานเสียงของพรรค ค่าใช้จ่ายที่พรรคสนับสนุน และที่สำคัญที่สุดอีกประการหนึ่งคือผู้ที่สามารถลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นตามกฎหมายได้กำหนดไว้ว่าผู้ที่สามารถลงสมัครได้นั้นต้องสังกัดพรรคการเมือง อีกทั้งพรรคการเมืองมีคะแนนเสียงที่จัดตั้ง และมีโครงสร้างเครือข่ายที่เชื่อมโยงกับประชาชนแทบจะทุกกลุ่ม เมื่อชนะการเลือกตั้งคนในตระกูลเพื่ออุบลธรรมมีโอกาสในการใช้อำนาจหน้าที่ของตนเองสร้างการยอมรับสร้างความนิยมให้กับตนเองที่มีต่อประชาชนในพื้นที่ได้ง่าย ประกอบกับการดำเนินการตามนโยบายพรรคทำให้เกิดผลสำเร็จเป็นเรื่องของการแสดงถึงการก่อประโยชน์ให้กับประชาชนในเขต เพราะฉะนั้นผลจากการกระทำดังกล่าวทำให้ประชาชนเลือกพรรคการเมืองเดิม และการที่ตระกูลเพื่ออุบลธรรมเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปไตยมาโดยตลอด และได้รับเลือกจากประชาชนให้เป็นตัวแทนของตนในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรติดต่อกันอย่างยาวนาน ทำให้สามารถแสดงถึงการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ ประชาชนเห็นถึงบทบาทในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ทำหน้าที่ทั้งในสภาและนอกสภาอย่างชัดเจนเป็นอย่างดี เพราะฉะนั้นการที่ตระกูลเพื่ออุบลธรรมสังกัดพรรคประชาธิปไตยจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่เป็นตัวสนับสนุนฐานอำนาจทางการเมืองนำไปสู่อำนาจทางการเมืองของตระกูลเพื่ออุบลธรรม

ปัจจัยที่สามสนามทางสังคม

กล่าวได้ว่าสนามทางสังคมเป็นพื้นที่ที่แสดงถึงการต่อสู้เพื่อแย่งชิง/ช่วงชิง จึงทำให้เกิดการแย่งชิงในสนามทางสังคมโดยการใช้ทุนเป็นทรัพยากร

ตระกูลเพื่ออุบลธรรมได้มีวิธีการแย่งชิง และช่วงชิงพื้นที่ชุมชนให้เป็นของตนเองโดยการเข้าหาคณะกรรมการชุมชน โดยโครงสร้างประกอบไปด้วยประธานชุมชน รองประธาน และสมาชิกต่าง ๆ โดยมาจากการเลือกมาจากประชาชน สมาชิกจะเป็นผู้เลือกประธาน วิธีการในการได้มาซึ่งพื้นที่ชุมชนในสนามทางสังคมเป็นของตัวเองนั้นตระกูลเพื่ออุบลธรรมได้ใช้วิธีการดังนี้

1. ในกรณีก่อนที่ตระกูลเพื่ออุบลธรรมจะเข้าสู่อำนาจทางการเมืองนั้นได้ใช้ทุนทางสังคมที่มีความใกล้ชิดกับชุมชน ตระกูลเพื่ออุบลธรรมนั้นถือได้ว่าเป็นตระกูลเก่าแก่ในพื้นที่มีความรู้จักรักมักคุ้นกับชุมชนในพื้นที่เป็นอย่างดี ความเป็นคนของชุมชนเข้าช่วยเหลือและสนองความต้องการของคนในชุมชน โดยบางชุมชนผู้ที่อยู่ในคณะกรรมการชุมชน ก็ได้มาจากคนในตระกูลญาติพี่น้องเพื่อนฝูงของตระกูลเพื่ออุบลธรรมนั่นเอง ถือเป็นทุนของตระกูลเพื่ออุบลธรรมที่มีการสะสมไว้มากที่จะหาใครมาเอาชนะได้ในการแย่งชิงพื้นที่ในสนามทางสังคมชุมชน

2. ในกรณีที่ตระกูลเทือกสุบรรณอยู่ในอำนาจทางการเมืองนั้น ตระกูลเทือกสุบรรณจะยึดถือและปฏิบัติหน้าที่โดยใช้อำนาจที่ตนเองมี มปฏิบัติในชุมชนในรูปแบบของ โครงการ กิจกรรม มีการลงพื้นที่เข้าหาประชาชนในชุมชน รับฟังเรื่องราวจากปากคนในชุมชนและได้เก็บข้อมูลนำไปสู่การกำหนดนโยบายแล้วนำมาใช้กับชุมชน ได้จริง

ข้าราชการ

สนามทางสังคมข้าราชการ ข้าราชการถือได้ว่าเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับการเมืองโดยตรง ผู้ที่ต้องการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองหากได้ข้าราชการเป็นกำลังของฝ่ายตนเองจะยึดเอาความได้เปรียบไว้กับตนเองเพราะข้าราชการบางประเภทนั้นมีประชาชนอยู่ในความดูแล จะได้รับเสียงสนับสนุนจากประชาชนที่อยู่ภายใต้อำนาจของข้าราชการเหล่านั้นด้วย ซึ่งวิธีการในการได้มาของข้าราชการในสนามทางสังคมเป็นของตัวเองนั้นตระกูลเทือกสุบรรณได้ใช้วิธีการดังนี้

1. ในกรณีก่อนที่ตระกูลเทือกสุบรรณจะเข้าสู่อำนาจทางการเมือง ข้าราชการกับตระกูลเทือกสุบรรณมีความสัมพันธ์อันดีต่อกันเริ่มจาก การที่ข้าราชการนำนโยบายมาปฏิบัติตระกูลเทือกสุบรรณได้ทำหน้าที่ดูแลความเรียบร้อย ประสานงาน ลงพื้นที่ และร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ จนมีความใกล้ชิดกับข้าราชการเปรียบได้เป็นทีมงานเดียวกัน

2. ในกรณีที่ตระกูลเทือกสุบรรณกำลังอยู่ในอำนาจทางการเมือง ตามโครงสร้าง ข้าราชการการเมืองมีหน้าที่ในการบังคับบัญชาและดูแลการทำงานของข้าราชการประจำ ตระกูลเทือกสุบรรณได้ใช้อำนาจตามตำแหน่งหน้าที่สร้างเครือข่ายข้าราชการตลอดจน สร้างบารมีในการช่วยเหลือ จัดสรรตำแหน่งโยกย้ายเหล่าข้าราชการ ตอบสนองบรรดาข้าราชการต่าง ๆ

นักธุรกิจ

กลุ่มนักธุรกิจเป็นกลุ่มที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเมืองว่าด้วยความสัมพันธ์กับนักการเมือง ไม่ว่าจะเป็นการประกอบธุรกิจของกลุ่มนักการเมืองเองหรือการที่กลุ่มทางธุรกิจหวังประโยชน์จากนักการเมือง เรียกได้ว่าเป็นกลุ่มผลประโยชน์ สามารถแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ ๆ ได้ดังนี้ ลักษณะแรกคือกลุ่มนักธุรกิจเกษตรกรรม และลักษณะที่สองคือกลุ่มนักธุรกิจอุตสาหกรรม ตระกูลเทือกสุบรรณมีวิธีการในการได้มาของพื้นที่ในสนามทางสังคมนักธุรกิจเป็นของตัวเองนั้น โดยมีวิธีการดังนี้

1. ในกรณีก่อนที่ตระกูลเทือกสุบรรณไม่ได้มีอำนาจทางการเมือง โดยตระกูลเทือกสุบรรณได้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นฐานในการประกอบอาชีพของตระกูล ตระกูลเทือกสุบรรณจึงใช้ความใกล้ชิดกับเกษตรกร ในการเสนอตัวเองเป็นผู้นำในการเรียกร้อง ต่อสู้ กับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกลับผลผลิตทางการเกษตร ในส่วนของนักธุรกิจภาคอุตสาหกรรม หรือผู้ประกอบการ

ตระกูลเทือกสุบรรณใช้วิธีการสร้างเครือข่ายธุรกิจผ่าน บริษัท ศรีสุบรรณฟาร์ม ในการเข้าแข่งขันพื้นที่ในสนามแห่งสังคม

2. ในกรณีที่ตระกูลเทือกสุบรรณมีอำนาจทางการเมือง ใช้อำนาจหน้าที่ที่ตนเองมีทางการเมืองในการกำหนดนโยบายเพื่อช่วยเหลือปัญหาของชาวเกษตรกรในการกำหนดราคาสินค้าทางการเกษตร มีการนำปัญหาของชาวเกษตรกรที่แท้จริงไป เนื่องจากตระกูลเทือกสุบรรณได้เข้าไปอยู่ในกลุ่มชาวเกษตรกรด้วยตนเองจึงได้เปรียบกว่ากลุ่มทางการเมืองอื่น ในส่วนของกลุ่มธุรกิจอุตสาหกรรม รวมไปถึงผู้ประกอบการ ตระกูลเทือกสุบรรณได้มีการผลักดันนโยบายการผลิตสินค้าและการส่งออก ส่งผลให้ได้รับการยอมรับจากกลุ่มธุรกิจดังกล่าว

การเมืองท้องถิ่น

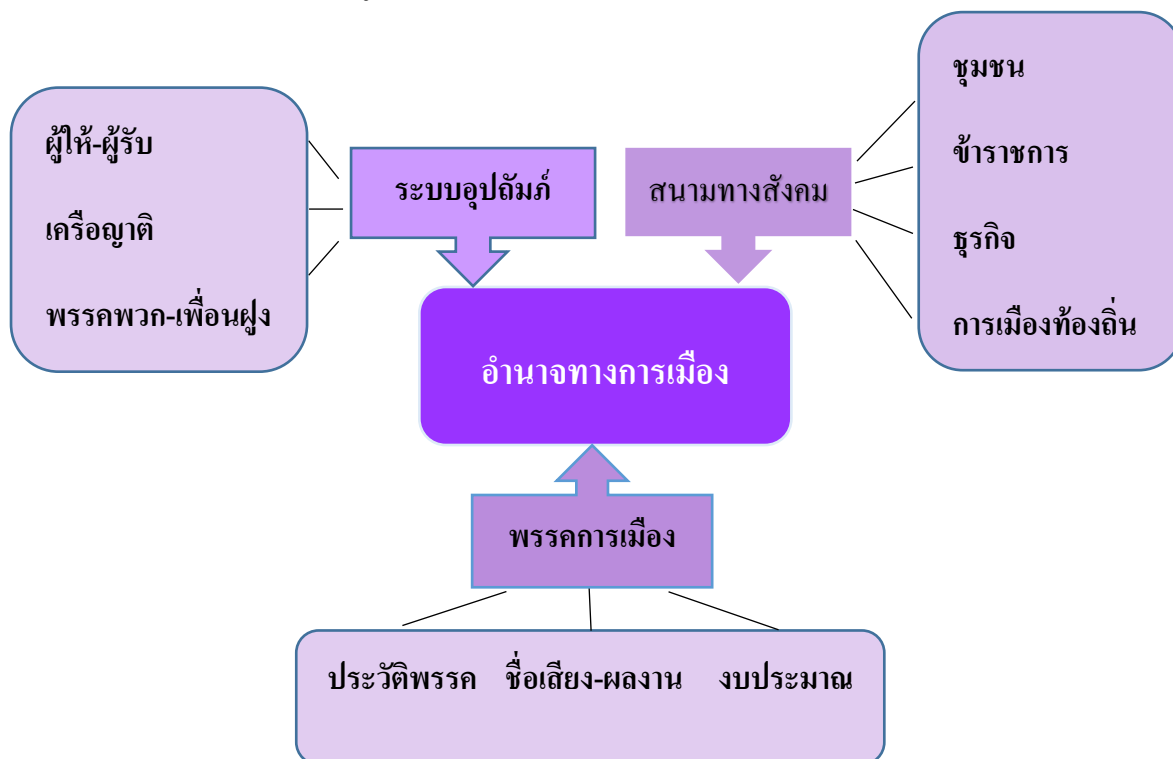
การเมืองท้องถิ่น ถือได้ว่าเป็นกลุ่มที่มีความเกี่ยวพันสูงสุดกับการเมืองระดับประเทศที่ว่าได้ถือได้ว่าเป็นสนามต่อสู้ทางการเมืองที่ชี้ให้เห็นถึงความน่าเชื่อถือของความเป็นว่าการเมืองระดับชาติจะเป็นไปในทิศทางใดในพื้นที่แต่ละพื้นที่ได้เลย เพราะบรรดาเหล่านักการเมืองท้องถิ่นนั้นต่างมีการแข่งขัน แข่งชิงพื้นที่ในท้องถิ่นของตนเองในการครอบครองฐานเสียงของตนเอง

ตระกูลเทือกสุบรรณได้เล่นเกมทางการเมืองท้องถิ่นเพื่อยึดพื้นที่ทางการเมืองท้องถิ่นส่งผลกระทบต่อการเมืองระดับประเทศ ใน 2 ลักษณะด้วยกัน คือการสนับสนุนกลุ่มการเมืองท้องถิ่น และการสนับสนุนคนในตระกูลลงช่วงชิงอำนาจทางการเมืองเสียเอง

1. การสนับสนุนกลุ่มบุคคลที่มีความสัมพันธ์เข้าช่วงชิงอำนาจทางการเมืองท้องถิ่น โดยทำหน้าที่ในการสนับสนุนกลุ่มดังกล่าวให้ได้รับชัยชนะในสนามการเมืองท้องถิ่น ได้ใช้ฐานเสียงของตนเองที่มีอยู่ในพื้นที่รวมพลังกับฐานเสียงของกลุ่มผู้ลงสมัครที่ตระกูลเทือกสุบรรณสนับสนุนอยู่นอกจากนั้นยังคงให้การสนับสนุนทางด้านความคิด เปรียบได้เหมือนกับการเป็นที่ปรึกษา การเล่นเกม วิธีการหาเสียง สนับสนุนทรัพยากรที่สำคัญในการแข่งขันตำแหน่งทางการเมืองท้องถิ่น

2. การสนับสนุนคนในตระกูลลงช่วงชิงอำนาจทางการเมืองท้องถิ่น เหล่าบรรดา เครือญาติ และเครือข่ายคือกำลังหลักสำคัญในการแข่งขันพื้นที่ในสนาม ตระกูลเทือกสุบรรณได้มีการส่งคนในตระกูลลงช่วงชิงอำนาจทางการเมืองท้องถิ่นภายในพื้นที่ ใช้การต่อสู้โดยการลงพื้นที่หาเสียงแบบปูพรม เคาะประตูบ้านแทบทุกหลัง ใช้การปราศรัยเรียกคะแนนเสียง ตลอดจนใช้วิธีการเชิงสัญลักษณ์ ตัวอย่างเช่นการใช้สีเป็นสัญลักษณ์ของผู้สมัคร ก็ใช้สีเดียวกันกับสีพรรคที่ตระกูลเทือกสุบรรณสังกัดอยู่ในการหาเสียง ส่งผลให้ตระกูลเทือกสุบรรณผูกขาดอำนาจทางการเมืองในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตระกูลเทือกสุบรรณได้ใช้ทรัพยากรเป็นทุนประเภทต่าง ๆ ที่เป็นเงื่อนไขจำเป็นในการสะสมทุนทางการเมืองที่ได้มีการสะสมมาใช้แข่งชิง ช่วงชิงพื้นที่สนามทางสังคม จนได้พื้นที่ในสนามทางสังคม ส่งผลให้ตระกูลเทือกสุบรรณผูกขาดอำนาจทางการเมืองเป็นเวลายาวนาน ดังนั้น สามารถสรุปปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขเพียงพอในสนามแห่งอำนาจนำไปสู่อำนาจทางการเมือง ในบริบทของตระกูลเทือกสุบรรณ ดังภาพ 5-2

ภาพที่ 5-2 รูปแบบปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขเพียงพอในสนามแห่งอำนาจนำไปสู่อำนาจทางการเมือง

3. กระบวนการสะสมทุนทางการเมืองไปสู่อำนาจทางการเมือง

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษากระบวนการสะสมทุนทางการเมืองไปสู่การมีอำนาจทางการเมือง ในบริบทของตระกูลเทือกสุบรรณ

ตระกูลเทือกสุบรรณได้มีการใช้ทุนประเภทต่าง ๆ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของทุนทางการเมือง นำไปสู่การมีอำนาจทางการเมือง จากการศึกษาผู้ศึกษาสรุปถึงกระบวนการใช้ทุนประเภทต่าง ๆ นำไปสู่อำนาจทางการเมืองตามลำดับ

1. ทุนทางเศรษฐกิจ

จากการศึกษาพบว่าตระกูลเทือกสุบรรณ ได้มีการสะสมทุนทางการเมืองโดยได้มีการใช้ทุนทางเศรษฐกิจนำไปสู่อำนาจทางการเมืองในลักษณะดังต่อไปนี้

การใช้ทุนเศรษฐกิจผ่านระบบเครือข่ายทางธุรกิจเข้าสู่อำนาจทางการเมือง จากการศึกษาพบว่าตระกูลเทือกสุบรรณมีการใช้ทุนทางเศรษฐกิจผ่านระบบเครือข่ายของธุรกิจเข้าสู่อำนาจทางการเมือง โดยลักษณะของการทำธุรกิจของตระกูลเทือกสุบรรณนั้นมีการประกอบธุรกิจหลากหลายรูปแบบ โดยลักษณะการประกอบธุรกิจของตระกูลเทือกสุบรรณนั้น เป็นไปในรูปแบบของการร่วมทุนการรวมกลุ่มกันของนักธุรกิจที่มีลักษณะ แนวทาง และอุดมการณ์ในการทำธุรกิจร่วมกัน ในรูปแบบของเครือข่ายทางธุรกิจที่ร่วมมือกันมีวัตถุประสงค์ที่ส่งผลต่อความสำเร็จทางธุรกิจร่วมกัน กลุ่มเครือข่ายทางธุรกิจเหล่านี้ มีทั้งกลุ่มก้อนที่มีขนาดเล็ก ไปจนถึงขนาดใหญ่ ส่วนมีโครงสร้างภายในที่มีบุคลากรในองค์กรเป็นจำนวนมากที่อยู่ภายใต้การควบคุมและดูแล ตระกูลเทือกสุบรรณได้ใช้ทุนทางเศรษฐกิจในการสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์อันดีที่มีต่อกัน ถือเป็นการใช้ทุนทางเศรษฐกิจขยายฐานกลุ่มคนที่มีความเป็นพรรคพวกกันทางธุรกิจที่คอยสนับสนุนนำไปสู่อำนาจทางการเมือง

การใช้ทุนเศรษฐกิจผ่านกระบวนการการให้ค่าจ้าง-ค่าตอบแทนเข้าสู่อำนาจทางการเมือง จากการศึกษาพบว่าตระกูลเทือกสุบรรณนั้นมีการใช้ทุนทางเศรษฐกิจในค่าจ้างและค่าตอบแทนเข้าสู่สู่อำนาจทางการเมืองตระกูลเทือกสุบรรณมีการสะสมทุนทางเศรษฐกิจมายาวนาน ผ่านการประกอบอาชีพในลักษณะต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นอาชีพ ค้าขาย เกษตรกร เป็นผู้รับเหมา เป็นเจ้าของธุรกิจในรูปแบบของเจ้าของบริษัท ตระกูลเทือกสุบรรณใช้ทุนทางเศรษฐกิจที่อยู่ในรูปของทรัพย์สินเงินทองที่เป็นผลจากการสะสมทุนเศรษฐกิจผ่านระบบการว่าจ้างที่มีค่าตอบแทนเป็นตัวเงินในลักษณะของค่าจ้างที่มีทั้ง รายวัน-รายเดือน และการช่วยเหลืออย่างเพียงพอต่อการดำรงชีพของสมาชิก การที่ตระกูลเทือกสุบรรณมีการดูแลสมาชิกเหล่านี้เป็นอย่างดีส่งผลให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันของสมาชิกกับตระกูลเทือกสุบรรณ ก่อให้เกิดประโยชน์มิได้แต่เพียงระบบเศรษฐกิจของตระกูลเพียงอย่างเดียวแต่ยังส่งผลต่อตระกูลเทือกสุบรรณในขณะที่ตระกูลเทือกสุบรรณเข้าสู่เส้นทางทางการเมืองอีกด้วย

การใช้ทุนเศรษฐกิจผ่านกระบวนการหาเสียง “เงินทุน” เข้าสู่อำนาจทางการเมือง จากการศึกษาพบว่าตระกูลเทือกสุบรรณใช้ทุนทางเศรษฐกิจในการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองผ่านการให้เงินทุนในการหาเสียง โดยลักษณะของเงินทุนที่ใช้ในการหาเสียงของตระกูลเทือกสุบรรณนั้นแบ่งได้ออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ ๆ ด้วยกัน คือ เงินทุนที่เป็นเงินส่วนตัวของผู้สมัครที่ได้มาจากการสะสมผ่านกระบวนการสะสมทุนทางเศรษฐกิจ และเงินทุนที่ได้จากผู้ที่ให้การสนับสนุน เช่น พรรคการเมือง หรือกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ เป็นต้น ตระกูลเทือกสุบรรณได้ใช้เงินทุนผ่านกระบวนการหาเสียงในรูปแบบการหาเสียงของตระกูลเทือกสุบรรณนั้น ส่วนต้องใช้เงินทุน ในการใช้จ่ายในส่วนของการวัสดุอุปกรณ์ ค่าใช้สอย ค่าตอบแทนที่ใช้ในการหาเสียง ไม่ว่าจะเป็นค่าใช้จ่ายผ่านพับ โปสเตอร์

ป้ายคัทเอ๊าท์ รถหาเสียง เครื่องเสียง เวทีปราศัย หัวคะแนน ฯลฯ อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับการเข้าร่วมในงานสังคมต่าง ๆ

การใช้ทุนเศรษฐกิจผ่านฐานการศึกษาในการเข้าสู่อำนาจทางการเมือง จากการศึกษาพบว่าตระกูลเทือกสุบรรณใช้ทุนทางเศรษฐกิจในการศึกษาเข้าสู่อำนาจทางการเมืองโดยตระกูลเทือกสุบรรณให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นฐานคิดหลักในการทำให้คนในตระกูลได้รับการยอมรับด้านความรู้ความสามารถในทุกวงการ และในวงการทางการเมืองก็เช่นกัน การศึกษาถือได้ว่าเป็นฐานคิดที่สำคัญ การศึกษาที่อยู่ในระดับสูงจากสถาบันที่มีการยอมรับว่าดีมีมาตรฐานต้องใช้ทุนทางเศรษฐกิจว่าด้วยงบประมาณเพื่อใช้ในการศึกษาเป็นจำนวนมาก ในลักษณะคำกล่าวที่ว่า “การศึกษา คือการลงทุน” ตระกูลเทือกสุบรรณได้มีการลงทุนทางด้านการศึกษาแก่คนในตระกูลมาโดยตลอด ตัวอย่างเช่น นายสุเทพ เทือกสุบรรณ จบการศึกษาในระดับปริญญาโท จากต่างประเทศ นายเชน เทือกสุบรรณ จบการศึกษาในระดับปริญญาโท นายธานี เทือกสุบรรณ จบการศึกษาในระดับปริญญาโท นายแทน เทือกสุบรรณ จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีจากต่างประเทศ นายภูมิ เทือกสุบรรณ จบการศึกษาระดับปริญญาโท จากต่างประเทศ เป็นต้น

การใช้ทุนเศรษฐกิจผ่านฐานการให้โอกาสทางการศึกษา “ทุนการศึกษา” เข้าสู่อำนาจทางการเมือง จากการศึกษาพบว่าตระกูลเทือกสุบรรณมีการใช้ทุนทางเศรษฐกิจผ่านกลไกของทุนการศึกษา เข้าสู่อำนาจทางการเมือง ตระกูลเทือกสุบรรณนอกจากจะเล็งเห็นความสำคัญทางการศึกษาที่มีให้แก่คนในตระกูลของตนเองโดยการส่งให้มีการศึกษาในระดับสูงแล้วนั้น ตระกูลเทือกสุบรรณยังให้ความสำคัญทางด้านการศึกษาแก่ประชาชน ผู้ที่มีความสนใจทางการศึกษาที่มีความรู้ความสามารถแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ โดยการใช้ทุนทางเศรษฐกิจเพื่อให้ความช่วยเหลือผ่านระบบการให้ทุนการศึกษาแก่ประชาชน ในทุกระดับชั้นของการศึกษาตั้งแต่ชั้นประถมถึงอุดมศึกษาในระดับปริญญาเอก

การใช้ทุนเศรษฐกิจผ่านภานีสังคมเข้าสู่อำนาจทางการเมือง จากการศึกษาพบว่าตระกูลเทือกสุบรรณใช้ทุนทางเศรษฐกิจผ่านภานีสังคมเข้าสู่อำนาจทางการเมือง เห็นได้ว่าเป็นตระกูลตระกูลเทือกสุบรรณเป็นตระกูลที่มีประชาชนให้การยกย่อง นับหน้าถือตา ยกให้เป็นชนชั้นนำทางการเมืองอันดับต้น ๆ ของสังคม หากนับภายในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานีแล้วนั้นถือได้ว่าตระกูลเทือกสุบรรณเป็นตระกูลอันดับหนึ่งเลยก็ว่าได้ ด้วยเหตุนี้เมื่อมีกิจกรรมทางสังคมไม่ว่าจะเป็นระดับปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มห้างร้าน องค์กรภาครัฐและเอกชน ตระกูลเทือกสุบรรณมักจะได้รับเกียรติให้ไปร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ ทำให้ตระกูลเทือกสุบรรณมีการใช้ทุนทางเศรษฐกิจในการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม โดยลักษณะภานีสังคมทั่วไปนั้นมาในรูปแบบของ งาน

สังสรรค์ งานพิธีฉลองมงคลสมรส งานบวช งานศพ งานปีใหม่ ขึ้นบ้านใหม่ และกิจกรรมต่าง ๆ ที่
ภาครัฐเอกชนจัดขึ้น

2. ทูตทางสังคม

จากการศึกษาพบว่าตระกูลเทือกสุบรรณ ได้มีการสะสมทุนทางการเมืองโดยได้มีการใช้
ทุนทางสังคมนำไปสู่อำนาจทางการเมืองในลักษณะดังต่อไปนี้

ตระกูลเทือกสุบรรณใช้ทุนทางสังคมผ่านความเป็นคนในพื้นที่เข้าสู่อำนาจทางการเมือง
จากการศึกษาพบว่า ตระกูลเทือกสุบรรณใช้ทุนทางสังคมผ่านความเป็นคนในพื้นที่หรือเรียกได้ว่า
เป็นคนในท้องถิ่นที่ก่อกำเนิดขึ้นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีภูมิฐานะในเขตพื้นที่อำเภอพุนพิน
ถือเป็นจุดเริ่มต้นของทุนทางสังคมที่ว่าได้ เริ่มต้นจากคนในครอบครัวที่มีการส่งต่อทุนทางสังคม
จากต้นตระกูล คือ นายจรัส เทือกสุบรรณ ที่มีการใช้ทุนทางสังคมจากการเป็นที่ยอมรับ เป็นที่เคารพ
นับถือจากคนในท้องถิ่นก่อนที่บรรดารุ่นลูกรุ่นหลานจะเดินบนเส้นทางการเมืองในปัจจุบัน
ประกอบกับโครงสร้างสังคมชุมชนในอดีตเป็นสังคมท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดสนิทสนมกัน
ประชาชนคนในพื้นที่อาศัยรวมตัวกันเป็นกลุ่มก้อนที่มีการสร้างที่อยู่อาศัยติดกันเป็นลักษณะบ้าน
ใกล้เรือนเคียง บุคคลที่มีหน้าที่เป็นผู้นำชุมชนถูกส่งต่อกันในกลุ่มเครือญาติเป็นส่วนใหญ่ “ญาติกัน
ช่วยเหลือกัน ไม่ทิ้งกัน” นั่นคือสิ่งที่สังคมในพื้นที่ยึดถือปฏิบัติ กล่าวได้ว่าการใช้ทุนทางสังคมใน
การสะสมทุนทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณที่มีส่วนสำคัญในการผลักดันให้เข้าสู่อำนาจ
ทางการเมือง

ตระกูลเทือกสุบรรณใช้ทุนทางสังคมผ่านความเป็นคนของสังคมเข้าสู่อำนาจทาง
การเมือง จากการศึกษาพบว่า ตระกูลเทือกสุบรรณใช้ทุนทางสังคมผ่านความเป็นของสังคม
ลักษณะโดยพื้นฐานของตระกูลเทือกสุบรรณบุคคลในตระกูลนั้น เป็นบุคคลที่มีลักษณะนิสัยชอบ
ช่วยเหลือผู้อื่น มีจิตอาสาเสนอตนเองในการทำงานเพื่อสาธารณะ สร้างประโยชน์ให้กับประชาชน
ในพื้นที่และนอกพื้นที่ในระแวกใกล้เคียงอย่างสม่ำเสมอ มีความเป็นมิตรไมตรี และมีนิสัยการ
วางตัวเป็นมิตรที่ดีต่อบุคคลทั่วไป ทำให้เกิดสายสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลในสังคมอย่างรวดเร็ว และ
การปฏิบัติตนเช่นนี้ทำให้เกิดสายสัมพันธ์ที่มั่นคง จึงได้รับการยกย่องให้เป็นแกนนำหรือผู้นำชุมชน
ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ตระกูลเทือกสุบรรณได้มีการใช้ทุนทางสังคมที่ได้สะสมมา
จากการเป็นคนของสังคมจนได้รับความไว้วางใจจากสังคมในการเป็นผู้นำทางการปฏิบัติและยังม
ความเป็นผู้นำทางความคิด สามารถนำพาประชาชนในพื้นที่ให้เกิดผลสำเร็จในการทำกิจกรรมต่าง
ๆ การใช้ทุนทางสังคมตระกูลเทือกสุบรรณในการขับเคลื่อนสังคมผูกติดและยึดโยงกับความ
เป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่มาตลอด การที่คนในตระกูลเทือกสุบรรณมีจิตสาธารณะ อุทิศตน
ให้กับสังคมมาอย่างยาวนาน ทำให้ได้ใจของประชาชนและเกิดการยอมรับในตระกูลเทือกสุบรรณ

ตระกูลเทือกสุบรรณใช้ทุนทางสังคมในนามของนักพัฒนาสังคมเข้าสู่อำนาจทางการเมือง จากการศึกษาพบว่าตระกูลเทือกสุบรรณใช้ทุนทางสังคมในนามนักพัฒนาโดยเล็งเห็นถึงความสำคัญว่าด้วยทรัพยากรที่มีความสำคัญที่สุดในการพัฒนาสังคมนั้นก็คือทรัพยากรมนุษย์ โดยตระกูลเทือกสุบรรณนั้นได้มุ่งเน้นยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน แนวทางในการยกระดับคุณภาพชีวิตคือให้ความสำคัญกับความเป็นอยู่ปากท้องของประชาชน โดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาทำงานในธุรกิจของคนในตระกูล จะเห็นได้จาก บริษัทศรีสุบรรณฟาร์มที่มีนายแทน เทือกสุบรรณเป็นประธานกรรมการบริหารได้มีนโยบายรับคนในพื้นที่เข้ามาทำงานในฟาร์มเป็นจำนวนมาก การที่ประชาชนมีอาชีพการงานที่มั่นคง ส่งผลให้สังคมมีการพัฒนาตามลำดับ อีกทั้งทางฟาร์มยังมีการจัดกิจกรรมที่อยู่ในรูปแบบของโครงการที่ทำเพื่อสังคมอีกมากมาย เพื่อตอบแทนคืนแก่สังคม ผลจากการทำกิจกรรมอย่างจริงจัง และมุ่งสู่การพัฒนาสังคมอย่างแท้จริง ทำให้ประชาชนรับรู้และยอมรับคนในตระกูลเทือกสุบรรณ เป็นการให้ทุนทางสังคมที่ส่งผลในตระกูลเทือกสุบรรณเข้าสู่อำนาจทางการเมือง

ตระกูลเทือกสุบรรณใช้ทุนทางสังคมผ่านตำแหน่งหน้าที่ทางสังคมเข้าสู่อำนาจทางการเมือง จากการศึกษาพบว่าตระกูลเทือกสุบรรณได้มีการใช้ทุนทางสังคมผ่านตำแหน่งหน้าที่ ด้วยตระกูลเทือกสุบรรณเป็นตระกูลชนชั้นนำทางสังคมตระกูลหนึ่งในจังหวัดสุราษฎร์ธานี อันเกิดจากภาวะผู้นำที่ถูกหล่อหลอมจากต้นตระกูล วุฒิภาวะ ความรู้ความสามารถ ความทุ่มเทให้กับสังคม ทำให้เกิด “อำนาจทางสังคม” ซึ่งอำนาจทางสังคมของตระกูลเทือกสุบรรณนั้นแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะดังนี้

ตำแหน่งหน้าที่ ตระกูลเทือกสุบรรณได้รับตำแหน่งหน้าที่ในสังคมในระดับผู้นำชุมชน ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ มีหน้าที่ในส่วนของ ส่วนท้องถิ่น ส่วนภูมิภาค และส่วนกลาง โดยลักษณะของตำแหน่งหน้าที่นั้นจะเป็น หัวหน้ากลุ่ม ผู้นำกิจกรรม ผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่ กำนัน สมาชิกและผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รัฐมนตรี ตามลำดับ ซึ่งล้วนแล้วแต่มีหน้าที่ในการช่วยเหลือแก้ไข ส่งเสริม และพัฒนาสังคม ในระดับ ชุมชนท้องถิ่นไปจนถึงระดับชาติ การใช้ทุนทางสังคมในลักษณะนี้ตระกูลเทือกสุบรรณได้มีแนวทางในการใช้ทุนผ่านการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ไม่ว่าจะเป็น ได้ทำกิจกรรมและมีบทบาททางการเมืองตามที่องค์กรปกครองท้องถิ่นในการให้บริการชุมชน การกำหนดนโยบายสาธารณะในการบริหารที่ตอบสนองคนในพื้นที่ ตระกูลเทือกสุบรรณยังได้มีการใช้ตำแหน่งหน้าที่ในการใช้ทุนทางสังคมส่งต่อถึงการสะสมทุนทางการเมืองในลักษณะการเลื่อนขึ้นตำแหน่ง โยกย้าย ข้าราชการ บรรจุนักงานตำแหน่งต่าง ๆ ให้กับกลุ่มบุคคลที่ส่งผลทางการเมืองไม่ว่าจะเป็นการต่างตอบแทนหรือแสวงหาผลภายภาคหน้า เพื่อรักษาอำนาจทางการเมืองของตระกูลตนเองไว้

อำนาจบารมี ตระกูลเทือกสุบรรณ สืบเนื่องจากที่คนในตระกูลเทือกสุบรรณมีการดำรงตำแหน่งมากมายหลากหลายในระดับผู้นำในชุมชนท้องถิ่นจนถึงระดับประเทศนั้นทำให้เกิดการยอมรับว่าเป็นตระกูลที่มีอำนาจ บารมีเหนือประชาชนทั่วไปตระกูลเทือกสุบรรณได้ใช้ทุนทางสังคมลักษณะนี้ในการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองในลักษณะที่ใช้อำนาจบารมีในการช่วยเหลือประชาชนที่มีความเดือดร้อน ความต้องการในสิ่งที่ตอบสนองตนเอง ไม่ว่าจะเป็นในลักษณะวิ่งเต้นคดีความ ฝากลูกฝากหลานเข้าทำงานเข้าเรียน โกงเกลี้ยข้อพิพาท ให้ความช่วยเหลือปัญหาทางการเงิน การประกอบอาชีพ เป็นตัวกลางในการเจรจาปัญหาหรือข้อตกลงต่าง ๆ ที่ประชาชนไม่สามารถกระทำได้ด้วยตนเองจึงต้องพึ่งพาอาศัย อำนาจบารมีของตระกูลเทือกสุบรรณ ในการกระทำการดังกล่าวอำนาจบารมีเหล่านี้ได้ แปรสภาพเป็นบุญคุณที่ตระกูลเทือกสุบรรณได้สร้างไว้กับประชาชน และในลักษณะของสังคมไทยนั้น โดยทั่วไป เมื่อถึงเวลาที่ต้องทดแทนก็จะกระทำการตอบแทนในรูปแบบต่าง ๆ

3. ทุนทางวัฒนธรรม

จากการศึกษาพบว่าตระกูลเทือกสุบรรณ ได้มีการสะสมทุนทางการเมืองโดยได้มีการใช้ทุนทางวัฒนธรรมนำไปสู่อำนาจทางการเมืองในลักษณะดังต่อไปนี้

ตระกูลเทือกสุบรรณใช้ทุนทางวัฒนธรรมผ่านการถ่ายทอดความเป็นตัวตนของคนในตระกูลเข้าสู่อำนาจทางการเมือง จากการศึกษพบว่าตระกูลเทือกสุบรรณได้มีการใช้ทุนทางวัฒนธรรมผ่านความเป็นตัวตนของคนในตระกูล โดยถ่ายทอดทุนทางวัฒนธรรมความเป็นตัวตนหล่อหลอมผ่านการเลี้ยงดูและการซึมซับความเป็นตัวตนของคนในครอบครัว คุณลักษณะนิสัยใจคอ ความเป็นผู้นำ ตลอดจนมีจิตใจเอื้อเฟื้อต่อบุคคลอื่นนั้นเป็นนิสัยเฉพาะตัวของผู้เป็นหัวหน้าครอบครัวนั้นก็คือนายจรัส เทือกสุบรรณนั่นเอง ผลจากการที่นายจรัส เทือกสุบรรณเป็นคนที่มิมีนิสัยดังกล่าวจึงได้มีการอบรมสั่งสอนบรรดาลูกหลาน บรรดาบุตรหลายจึงได้รับเอาสิ่งเหล่านี้มาเติม ๆ การเปิดบ้านของตนเองเป็นที่ให้ประชาชน เพื่อนบ้าน คนในชุมชนเข้ามาปรึกษาหารือ ปรับทุกข์เป็นที่รับฟังปัญหาของชาวบ้านมาโดยตลอด ทำให้คนในครอบครัวนั้นเกิดการซึมซับโดยที่ไม่รู้ตัวจนกลายเป็นตัวตนของคนในตระกูลก็ว่าได้ คนในตระกูลได้รับเอาตัวแบบจากหัวหน้าครอบครัว ส่งผลให้คนในตระกูลเทือกสุบรรณนั้นมีความเป็นผู้นำสูง เห็นแก่ประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ โดยทุนทางวัฒนธรรมในลักษณะนี้ถูกนำมาใช้ในสนามทางการเมืองถือเป็นต้นทุนที่ได้เปรียบคู่แข่งทางการเมืองอย่างยิ่ง

ตระกูลเทือกสุบรรณใช้ทุนทางวัฒนธรรมผ่านสถาบันการศึกษาเข้าสู่อำนาจทางการเมือง จากการศึกษพบว่า ตระกูลเทือกสุบรรณได้มีการใช้ทุนทางวัฒนธรรมเข้าสู่อำนาจทางการเมืองเริ่มตั้งแต่ยุคของนายจรัส เทือกสุบรรณ ตระกูลเทือกสุบรรณได้มีการใช้ทุนทางวัฒนธรรมโดยเริ่มแรก

อยู่ในรูปแบบของการจัดตั้งโรงเรียน ที่มีชื่อว่า โรงเรียนบ้านบ่อกรัง ถือเป็นการใช้ทุนทางวัฒนธรรมเชิงสถาบัน เป็นแหล่งรวมเยาวชนในพื้นที่เข้าด้วยกันเป็นกลุ่มก้อนทางการศึกษา ซึ่งถือได้ว่าเป็นการสะสมทุนทางการเมือง ผ่านทุนวัฒนธรรมอย่างหนึ่งโดยการใช้โรงเรียนเป็นสื่อกลางส่งผ่านเครือข่ายของเยาวชน ตลอดจนครอบครัวญาติพี่น้องของนักเรียนที่ส่งลูกหลานมาเรียนยังโรงเรียนที่ถูกตั้งขึ้นโดยตระกูลเทือกสุบรรณ คนในตระกูลเทือกสุบรรณได้สืบต่อแนวทางการใช้ทุนทางวัฒนธรรม ผ่านสถาบันการศึกษา ว่าด้วยการก่อตั้ง โรงเรียนขึ้นอีก คือโรงเรียนสหกรณ์อุปถัมภ์ และโรงเรียนอาชีวะ ที่มีชื่อว่า วิทยาลัยอาชีวศึกษาภาวนาโพธิคุณ เป็นวิทยาลัยอาชีวศึกษาที่เรียนฟรี ตลอดหลักสูตรเป็นเวลา 5 ปี และรับประกันเรียนจบมีงานทำทุกคน ที่จัดตั้งขึ้นโดยนายสุเทพ เทือกสุบรรณ

ตระกูลเทือกสุบรรณยังเล็งเห็นความสำคัญของทุนทางวัฒนธรรม โดยการใช้คนในตระกูลมีการศึกษาในสถาบันการศึกษาที่ดีและมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับในสังคม เพื่อสร้างฐานและยกระดับทางสังคมของคนในตระกูลโดยใช้ทุนทางวัฒนธรรมเป็นตัวขับเคลื่อน จะเห็นได้จากการที่นายสุเทพ เทือกสุบรรณ จบการศึกษาระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งถือว่าเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำของเมืองไทย จบการศึกษาระดับปริญญาโทจากประเทศสหรัฐอเมริกา บรรดาคนในตระกูลเทือกสุบรรณคนอื่น ๆ ก็ได้ใช้ทุนทางวัฒนธรรมเช่นเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็น นายแทน เทือกสุบรรณ นางสาวน้ำทิพย์ เทือกสุบรรณ และนายภูมิ เทือกสุบรรณ ได้เข้ารับการศึกษาระดับอุดมศึกษาจากต่างประเทศ นายเชน เทือกสุบรรณ นายธานี เทือกสุบรรณ ตามลำดับ โดยผลของการใช้ทุนทางวัฒนธรรมนี้ นำสู่ทุนทางการเมืองเพราะ บรรดา เพื่อนที่เรียนห้องเดียวกัน ชั้นเดียวกัน โรงเรียนเดียวกัน สาขาเดียวกัน คณะเดียวกัน จนถึงสถาบันอุดมศึกษาเดียวกัน บุคคลเหล่านี้ก็จะเป็เครือข่ายคอยช่วยเหลือตระกูลเทือกสุบรรณ ในการเข้าสู่อำนาจทางการเมือง

การใช้ทุนทางวัฒนธรรม ของตระกูลเทือกสุบรรณในรูปแบบของ กีฬา จากการศึกษาพบว่า ตระกูลเทือกสุบรรณใช้ทุนทางวัฒนธรรมผ่านวัฒนธรรมกีฬา โดยนายแทน เทือกสุบรรณ ที่มีความสนใจทางด้านกีฬาเป็นทุนเดิมเริ่มจากการเป็นแฟนคลับ และได้ยกระดับจนในปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ประธานสโมสรฟุตบอลสุราษฎร์ธานี ที่คนในวงการฟุตบอล ลือจักกันในาม กุ้งสายฟ้า ลักษณะการใช้ทุนทางวัฒนธรรมผ่านกีฬานี้ถือได้ว่าเป็นการสะสมทุนทางการเมืองประเภทหนึ่ง เพราะสโมสรฟุตบอลกุ้งสายฟ้ามีจำนวนแฟนคลับมากเป็นอันดับต้น ๆ ของประเทศ ดูได้จากจำนวนยอดผู้ชมที่เข้าชมการแข่งขัน ในนัดที่เป็นทีมเหย้า หรือเรียกว่าทีมเจ้าบ้านมีจำนวนผู้เข้าชมเป็นสถิติประเทศไทย มากที่สุดเป็นอันดับ 1 ของประเทศ และเมื่อนายแทน เทือกสุบรรณเป็นประธานสโมสรย่อมได้รับการติดตาม ชื่นชม ผลงานในการบริหารงาน ประกอบกับแนวทางการบริหารทีมของนายแทน เทือกสุบรรณ มีนโยบายสร้างความรู้สึกรักให้ทุกคนเป็นเจ้าของทีมร่วมกัน

มิได้เป็นของใครคนใดคนหนึ่ง ถือว่าได้ใจจากบรรดาแฟนคลับเป็นอย่างมาก ผลของความสัมพันธ์ของแฟนคลับกับสโมสร กลายเป็นหนึ่งเดียวกันอย่างแยกไม่ออก เมื่อนายแทน เทือกสุบรรณ มีแนวคิดหรือทำกิจกรรมใดผ่านสโมสร โดยใช้สโมสรเป็นตัวกลางก็ได้รับผลตอบรับเป็นอย่างดี จากบรรดาแฟนคลับทั้งหลาย นายแทน เทือกสุบรรณนั้นได้เข้าไปอยู่ในใจบรรดาแฟนคลับโดยปริยาย และสิ่งเหล่านี้เอง ทำให้ตระกูลเทือกสุบรรณ มีคนรู้จัก มีคนติดตาม มีความชื่นชม เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากจากการใช้ทุนทางวัฒนธรรม

4. ทุนทางสัญลักษณ์

จากการศึกษาพบว่าตระกูลเทือกสุบรรณ ได้มีการสะสมทุนทางการเมืองโดยได้มีการใช้ทุนทางสัญลักษณ์นำไปสู่อำนาจทางการเมืองในลักษณะดังต่อไปนี้

การใช้ทุนสัญลักษณ์ผ่านความดีในการปฏิบัติหน้าที่เข้าสู่อำนาจทางการเมือง จากการศึกษาพบว่า ตระกูลเทือกสุบรรณนั้นเป็นที่ยอมรับจากประชาชนว่าเป็นตระกูลที่เป็นแบบอย่างของคุณงามความดี จะเห็นได้จากการได้รับรางวัล แหวนทองคำ ที่ถือได้ว่าเป็นทุนทางสัญลักษณ์ของตระกูลเทือกสุบรรณที่เป็นที่กล่าวถึง จนเปรียบเสมือนสัญลักษณ์ของตระกูลในเวลานั้นคือรางวัล “แหวนทองคำ” ที่เป็นสัญลักษณ์แทนความมูมานะอุสาหะ เพื่อเชิดชูคุณงามความดีของผู้รับราชการในเวลานั้น หรืออาจกล่าวได้ว่า แหวนทองคำ คือสัญลักษณ์ของคุณงามความดี ที่ทางการมอบให้นายจรัส เทือกสุบรรณที่กำลังดำรงตำแหน่งเป็นกำนัน ตระกูลเทือกสุบรรณได้ใช้ทุนสัญลักษณ์ โดยภาพลักษณ์ของกำนันจรัส ในสายตาของประชาชนในสังคม คือกำนันที่มีคุณงามความดี ผลจากการทำงานทำให้ประชาชนมีทัศนคติที่ดีกับตระกูลเทือกสุบรรณ จนมีการสื่อสารกันปากต่อปากในกลุ่มของประชาชนถึงคุณงามความดีของกำนันจรัสทำให้กำนันจรัส เทือกสุบรรณได้รับความร่วมมือ ไม่ว่าจะนายจรัสจะมีแนวทางนโยบายในการบริหารท้องถิ่นอย่างไรประชาชนจะเห็นดีเห็นงามกับการคิดและปฏิบัติของกำนันเสมอ เพราะความเชื่อมั่นและความไว้วางใจที่มีต่อตัวผู้นำของเขา จนทำให้เกิดความสามัคคี เป็นแรงผลักดันทำให้พื้นที่ที่มีความเจริญ เกิดการพัฒนาอย่างรวดเร็ว สิ่งที่เกิดขึ้นเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นการสะสมทุนทางการเมืองที่ถูกส่งต่อให้กับคนในตระกูลเทือกสุบรรณเข้าสู่อำนาจทางการเมือง จากรุ่นสู่รุ่นจนถึงปัจจุบัน

การใช้ทุนสัญลักษณ์ผ่านผู้ที่มีความรู้ความสามารถเข้าสู่อำนาจทางการเมือง จากการศึกษาพบว่า ตระกูลเทือกสุบรรณได้มีการใช้ทุนสัญลักษณ์แสดงถึงความรู้ความสามารถของคนในตระกูลเพื่อเข้าสู่อำนาจทางการเมือง ดังที่เห็นได้จาก ประชาชนในพื้นที่กล่าวขานถึง “กำนันประเทศนอก” ถือได้ว่าเป็นการใช้ทุนสัญลักษณ์ผ่านตัวแสดงในตระกูลเทือกสุบรรณ นั่นก็คือนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ที่ได้ไปศึกษาต่างประเทศ จบการศึกษาในระดับปริญญาโท ทางด้านรัฐศาสตร์ ได้กลับมารับใช้พี่น้องประชาชน โดยลงรับเลือกตั้งในตำแหน่งของกำนันแทนผู้เป็นบิดา เมื่อได้รับ

การแต่งตั้งเป็นกำนันได้ใช้ความรู้ความสามารถที่ตนเองได้ร่ำเรียนมาให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนในพื้นที่ที่ตนเองมีอำนาจในการปกครอง ในขณะที่นั้นไม่มีกำนันที่มีคุณวุฒิ ดีกรีนักเรียนนอกมาก่อน ประกอบกับประชาชนในพื้นที่ค่อนข้างมีการศึกษาน้อยทำให้ ดีกรีนักเรียนนอกของนายสุเทพ เทือกสุบรรณมีบทบาทมากในการบริหารพื้นที่ เกิดการยอมรับคดทับความคิดของประชาชนมีความเชื่อมั่นเป็นอย่างสูงในความสามารถของกำนันผู้นี้ นายสุเทพ เทือกสุบรรณมีชื่อเสียงโด่งดัง ถูกกล่าวถึงว่า กำนันประเทศ เปรียบได้ว่า การใช้ทุนทางสัญลักษณ์ของนายสุเทพ ที่ไม่ได้สร้างมันด้วยลมปาก แต่เกิดขึ้นจากการลงมือทำ เป็นต้นทุนทางการเมืองที่ส่งต่อเขาให้เข้าสู่อำนาจทางการเมืองอย่างแท้จริง

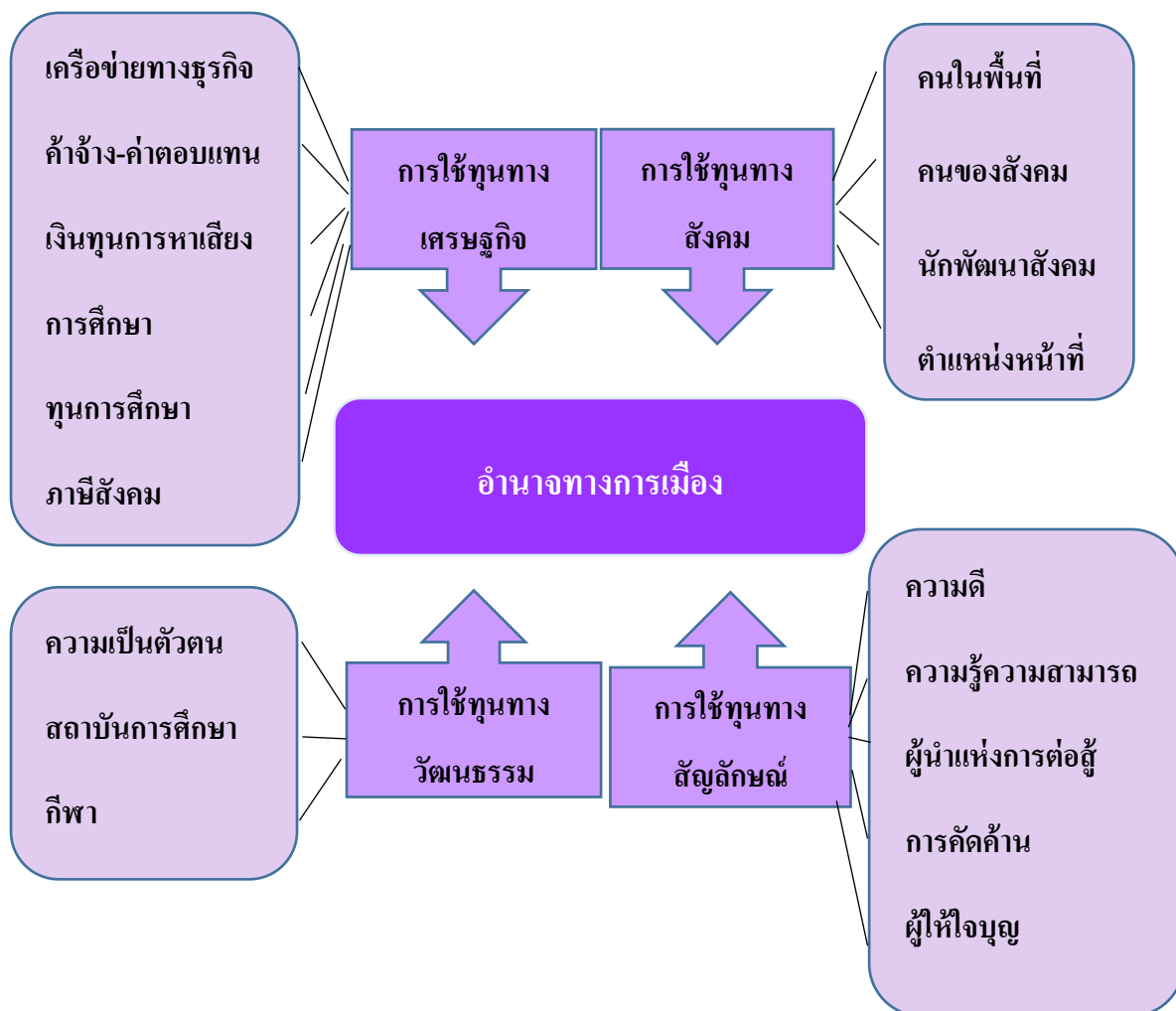
การใช้ทุนสัญลักษณ์ผ่านผู้นำแห่งการต่อสู้เข้าสู่อำนาจทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณ จากการศึกษาพบว่าตระกูลเทือกสุบรรณได้มีการใช้ทุนทางสัญลักษณ์แสดงถึงการต่อสู้ไม่ยินยอมต่อความไม่ถูกต้อง เข้าสู่อำนาจทางการเมือง จะเห็นได้จากประชาชนได้เรียกขานนายสุเทพ เทือกสุบรรณว่า “ลุงกำนัน” ถือได้ว่าตระกูลเทือกสุบรรณได้ใช้สัญลักษณ์ผ่านความเป็นผู้นำแห่งการต่อสู้กับความไม่ถูกต้อง ส่งผ่านคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข คำย่อ กปปส. กลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองที่รู้จักกันอย่างเป็นที่มาของนายสุเทพ เทือกสุบรรณ หรือที่รู้จักกันในนามของ “ลุงกำนัน” ดำรงตำแหน่งเลขาธิการ ที่ทำการคัดค้านกฎหมายนิรโทษกรรม ในขณะที่นั้นเหมือนกับว่านายสุเทพ เทือกสุบรรณได้ใช้เทคนิค ว่าด้วยการ ปรับเปลี่ยนภาพลักษณ์ของตนเอง (Rebranding) ย้อนกลับไปใช้ ทุนทางสัญลักษณ์เดิมตอนที่ตนเองเป็นกำนัน ตามวิถีผู้นำบ้านนอก ที่ได้รับการยอมรับเป็นอย่างสูงในขณะที่ตนเองอยู่ในตำแหน่งกำนันของตำบลท่าสะทอน ภายใต้ชื่อที่เรียกแทนตนว่า ลุงกำนัน การต่อสู้อย่างอสังขา สันติวิธี ดีแต่ความไม่ถูกต้องของผู้นำทางการเมืองในขณะนั้น โคนตาโคนใจของประชาชนทั่วประเทศเข้าอย่างจัง ปลุกกระแสมวลชนออกมาเดินเคียงข้างนักรบข้างถนนนับล้านคนในเมืองหลวง คำว่าลุงกำนันเป็นคำยอดนิยมนั้น ทั้งโลกความเป็นจริงและโลกเสมือนจริง ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มคนที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับการกระทำดังกล่าว ก็รู้จักนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ในชื่อใหม่ที่เรียกว่า ลุงกำนัน

การใช้ทุนทางสัญลักษณ์ผ่านสัญลักษณ์แห่งการคัดค้านนำไปสู่อำนาจทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณ จากการศึกษาพบว่า ตระกูลเทือกสุบรรณได้มีการใช้ทุนสัญลักษณ์ผ่านวัตถุที่เรียกว่า “นกหวีด” ถือสัญลักษณ์เชิงวัตถุแสดงถึงการคัดค้าน ที่นายสุเทพ เทือกสุบรรณได้นำมาเป็นสัญลักษณ์แห่งการคัดค้านของผู้ชุมนุมที่เรียกตนเองว่า มวลมหาประชาชน ได้แสดงออกโดยการเป่านกหวีดแสดงถึงความไม่เห็นด้วย กับ พ.ร.บ. นิรโทษกรรมของรัฐบาลพรรคเพื่อไทย ถือเป็นสัญลักษณ์ของการประท้วงอย่างสันติ สิ่งที่คุณชุมนุมถือติดมือ แขวานห้อยคอ ไม้โซ่อาวุธที่มีไว้เพื่อทำ

ร้ายร่างกายแต่เป็นนกหวีดคู่กาย ที่ใช้ลมปากเป่าเปล่งเสียงปลุกความถูกต้องให้เกิดขึ้นในสังคมไทย จากเสียงนกหวีดเพียงไม่กี่เสียงที่ดังแผ่วเบา บนเวทีเล็ก ๆ ในพื้นที่ต่างจังหวัดกลายเป็นเสียงผสานจากหนึ่งเสียงเป็นหลายล้านเสียงดังกึกก้องทั่วเมืองหลวงและทั่วประเทศ ตามวิถีนักสู้ขุนศึกนอกสภา ประชาชนทุกช่วงวัย จากเด็กน้อยสู่วัยชรา จากทุกอาชีพ ทุกสาขาวิชาพากันรวมเป็นหนึ่งเดียว เกิดเป็นปรากฏการณ์ระดับโลกที่ต้องจารึกในประวัติศาสตร์การต่อสู้ขังถนนของคนไทยที่ไม่ยอมต่อความไม่ถูกต้อง แสดงถึงเสียงคัดค้านการทำงานของผู้บริหารบ้านเมืองในเวลานั้น จนได้รับชัยชนะ นำไปสู่การหมดซึ่งอำนาจของรัฐบาลผู้บริหารประเทศในขณะนั้น

การใช้ทุนทางสัญลักษณ์ผ่านการเป็นผู้ให้ใบอนุญาตเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณ จากการศึกษาพบว่า ตระกูลเทือกสุบรรณ ได้มีการใช้ทุนทางสัญลักษณ์ผ่านภาพลักษณ์ของผู้ให้ใบอนุญาต โดยได้มีการก่อตั้งมูลนิธิ เป็นสัญลักษณ์แห่งผู้ให้ใบอนุญาต ในนามของมูลนิธิมวลมหาประชาชนเพื่อการปฏิรูปประเทศไทย โดยมีนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ผู้ก่อตั้งและดำรงตำแหน่งประธานมูลนิธิ ได้ก่อร่างสร้างขึ้นจากผลพวงของการไม่ยินยอมอยู่ภายใต้ความไม่ถูกต้องของผู้บริหารประเทศ ได้นำเงินที่ได้รับจากการบริจาคจากเพื่อพี่น้องประชาชนร่วมอุดมการณ์ มาจัดตั้งเพื่อต้องการปฏิรูปประเทศชาตินับได้ว่าเป็นการต่อยอดความสำเร็จในการชุมนุมประท้วงของ คณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส) และเปิดรับเงินบริจาคจากผู้ที่มีจิตศรัทธาเข้ามามีส่วนร่วมเป็นเจ้าของมูลนิธิร่วมกัน “เชิญชวนพี่น้องประชาชน ผู้มีอุดมการณ์เดียวกัน มาร่วมกันเป็นเจ้าของมูลนิธิ เดินหน้าทำงานเพื่อชาติ เพื่อแผ่นดินต่อไป” ภาพลักษณ์ของนายสุเทพ เทือกสุบรรณเปรียบเสมือนเป็นผู้ให้ ใญบุญ ไม่หวังสิ่งตอบแทนใด ๆ เพียงแค่ให้ประชาชนได้ประโยชน์ มีอาชีพที่ดี สามารถเลี้ยงชีพตนเองได้ ประชาชนที่เข้าร่วมจึงมีความผูกพันในเชิงบวกกับนายสุเทพ เทือกสุบรรณเป็นอย่างมาก เพราะพวกเขาได้รับโอกาสได้รับประโยชน์จากมูลนิธิ สิ่งเหล่านี้เปรียบได้เหมือน เป็นผู้มีพระคุณของชาวบ้าน ที่ช่วยบ้านเทาพร้อมช่วยเหลือนายสุเทพ เมื่อนายสุเทพนั้นต้องการ เปรียบได้กับนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ได้สร้างทุนทางการเมืองผ่านการใช้ทุนทางสัญลักษณ์เข้าสู่อำนาจทางการเมือง

ดังนั้นสามารถสรุปการใช้ทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรมและทุนทางสัญลักษณ์ ที่เป็นเงื่อนไขจำเป็นในการสะสมทุนทางการเมือง ไปสู่การมีอำนาจทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณ ดังภาพที่ 5-3

ภาพที่ 5-3 รูปแบบการลงทุนที่เป็นเงื่อนไขจำเป็นในการสะสมทุนทางการเมืองไปสู่การมีอำนาจทางการเมือง

อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วยการสะสมทุนทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณ ผลการศึกษาของผู้ศึกษาอาจช่วยยืนยันองค์ความรู้ และวิเคราะห์ถึงองค์ความรู้ใหม่ตามแนวคิดของบูร์ดิเอ (Bourdieu, 1989) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่ผู้ศึกษาได้สำรวจมาแล้วจากบทที่ 2 ดังนี้

1. การสะสมทุนทางการเมืองของ ปีแอร์ บูร์ดิเอ ทุนทางการเมือง เกิดได้จากการแปลงสภาพทุนต่าง ๆ มาเป็นทุนทางการเมืองอันได้แก่ ทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรม และทุนทางสัญลักษณ์ ทุนทางการเมือง เป็นผลรวมของการรวมทุนประเภทอื่น ๆ

ดังกล่าว ที่ถูกนำมาใช้สำหรับการดำเนินการทางการเมือง ที่มุ่งหวังผลแบบอย่างตรงไปตรงมา หรือ เป็นผลตอบกลับจากการดำเนินการทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นการเข้าสู่กระบวนการทางการเมือง เป็นการใช้ทุนในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีอยู่เข้าสู่กระบวนการนำทุนเหล่านั้นกลับไปสู่การผลิตใหม่ โดยการผลิต การแลกเปลี่ยน การผสมผสานของทุนในรูปแบบต่าง ๆ ผลของกระบวนการนี้ ถือเป็น ทรัพยากรที่สำคัญ และจำเป็นสำหรับการผลิตทุนทางการเมือง (Kimberly, 2008)

จากการศึกษาการสะสมทุนทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณพบว่า สอดคล้องกับ แนวคิดเรื่อง ทุนตามคำนิยามของ ปีแอร์ (Pierre, n.d. อ้างถึงใน รัฐนภา ขรรขเกษมสุข, 2556) จะ เห็นได้ว่า ตระกูลเทือกสุบรรณมีการสะสมทุนทั้ง 4 รูปแบบ ที่เป็นเงื่อนไขจำเป็นของการสะสมทุน ทางการเมือง ซึ่งตระกูลเทือกสุบรรณ ได้มีการสะสมทุนในรูปแบบต่าง ๆ มาเป็นเวลายาวนานก่อน เข้าสู่เส้นทางทางการเมือง จะเห็นได้ว่าการสะสมทุนในรูปแบบต่าง ๆ ดังกล่าวนั้น ส่งผลต่อการ นำไปสู่อำนาจทางการเมือง โดยทุนทางการเมืองเป็นผลผลิตของการแปลงทุนที่ถูกสั่งสมมาจาก พื้นที่อื่น ๆ เป็นผลผลิตที่ถูกสั่งสมมาอย่างช้า ๆ ต่อเนื่องยาวนาน และโดยทั่วไปจะใช้เวลาทั้งชีวิต

การวิเคราะห์ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ศึกษาการจากานำเอาแนวคิด เรื่อง ทุน ของ ปีแอร์ มาประยุกต์ใช้เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ของการสะสมทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม ทุนทาง วัฒนธรรม และทุนทางสัญลักษณ์ ที่เป็นเงื่อนไขจำเป็นในการสะสมทุนทางการเมือง ทั้งนี้เพราะ การสะสมทุนโดยเฉพาะการสะสมทุนทางการเมือง ถือได้ว่าเป็นการสะสมทุนที่ต้องอาศัยปัจจัย ต่าง ๆ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นในการศึกษาทุนที่เกี่ยวข้องเป็นผลให้เกิดการสะสมทุนทางการเมือง

2. ปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขเพียงพอในสนามแห่งอำนาจนำไปสู่อำนาจทางการเมืองของ ตระกูลเทือกสุบรรณ และยังสามารถพบปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขเพียงพอในสนามแห่งอำนาจนำไปสู่อำนาจ ทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณ คือ ระบบอุปถัมภ์ พรรคการเมือง และสนามทางสังคม เป็น ปัจจัยที่ส่งผลต่ออำนาจทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณ ซึ่งเป็นสิ่งที่อยู่นอกเหนือจากทุน ทั้ง 4 รูปแบบที่เป็นเงื่อนไขจำเป็นในการสะสมทุนทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณ

ปีแอร์ ไม่ได้มองการปฏิสัมพันธ์ของสิ่งอื่นที่นอกเหนือจากทรัพยากรที่นำมาใช้ในการ สะสมทุนทางการเมืองนั่นก็คือ ทุนในรูปแบบต่าง ๆ แต่ในความเป็นจริงนอกเหนือจากสิ่งที่ ปีแอร์ บุรีดิเออ ได้กล่าวไว้ในแนวคิดเรื่องทุน นั่นก็คือ ในสภาพทางสังคมยังมีปัจจัยที่ส่งผล และนำไปสู่ อำนาจทางการเมืองได้ ไม่ว่าจะเป็น ระบบอุปถัมภ์ที่ยังคงฝังตัวอยู่ในระบบทางสังคม หรือสถาบัน ทางการเมืองที่เรียกได้ว่าเป็นแหล่งรวมซึ่งอุดมการณ์ทางการเมืองของกลุ่มคนที่มีความสนใจทาง การเมืองเข้าด้วยกันนั่นก็คือ พรรคการเมือง และการช่วงชิงพื้นที่ในสนามทางสังคมที่มีการต่อสู้เพื่อ เป็นเจ้าของพื้นที่ในสนามทางสังคมรูปแบบต่าง ๆ สิ่งที่ยืนยันจากการศึกษานั้น แสดงให้เห็นได้ว่า แนวคิดเรื่องทุนที่นำไปสู่ทุนทางการเมืองของ ปีแอร์ อาจไม่สอดคล้องกับบริบทของสังคมไทยที่

ยังคงมีการฝังแน่นของระบบอุปถัมภ์ อีกยังละเลยในประเด็นปัจจัยอื่น ๆ ที่ยังไม่สามารถอธิบายได้ครบถ้วน สมบูรณ์แบบว่าด้วยการสะสมทุนทางการเมือง

แนวคิดเรื่องทุน ที่นำไปสู่ทุนทางการเมืองของ ปีแอร์ บูร์ดิเยอ สามารถอธิบายถึงการสะสมทุนทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณ ได้จากการศึกษาที่พบว่าตระกูลเทือกสุบรรณมีการสะสมทุนประเภทต่าง ๆ ที่เป็นเงื่อนไขจำเป็นในการสะสมทุนทางการเมืองตามแนวคิดของปีแอร์ บูร์ดิเยอ แต่การศึกษายังได้ค้นพบองค์ความรู้ใหม่ที่จะช่วยในการพัฒนาแนวคิดว่าด้วยทุนทางการเมืองให้เกิดความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นนั่นก็คือ การศึกษาเรื่องทุนทางการเมืองจำเป็นต้องศึกษาสิ่งที่นำมาซึ่งทุนทางการเมืองนอกจากสิ่งที่เรียกว่าทรัพยากร ต้องมองไปถึง ความสัมพันธ์ ความรู้สึก ความคิด และการต่อสู้ทางการเมือง ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ที่เป็นพื้นที่ทางการเมือง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาอภิปรายผลการศึกษาพบว่า ตระกูลเทือกสุบรรณมีการสะสมทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรม และทุนทางสัญลักษณ์ โดยทุนทางเศรษฐกิจ ตระกูลเทือกสุบรรณมีการสะสม โดยการประกอบอาชีพการทำธุรกิจ เริ่มจากการรับจ้างลากไม้ ท่อนซุง การรับราชการดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน กำนัน การทำเกษตรกรรม การทำสวนทำไร่ การทำฟาร์มเลี้ยงสัตว์ และการทำธุรกิจส่วนตัว การรับเหมาก่อสร้าง การจัดตั้งบริษัท ศรีสุบรรณฟาร์ม 1-7 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โอพาร์ ถิ่นบางเตียว (2554) ศึกษาวิจัยเรื่องตระกูลคุณปลื้ม: พัฒนาการสะสมทุนทางเศรษฐกิจและสังคม ผลของการศึกษาพบว่า การสะสมทุนทางเศรษฐกิจของตระกูลคุณปลื้มนั้นเป็นไปในลักษณะของการ สะสมทุนจากธุรกิจประมง เอเยนต์เหล่า พัฒนาไปสู่ธุรกิจนายหน้าค้าที่และดินรับเหมาก่อสร้างและต่อยอดไปสู่ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ และชัยณรงค์ เครือนวน (2555) ได้วิจัยเรื่อง การสะสมทุนและโครงสร้างอำนาจในจังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า ตระกูลนักการเมืองใหญ่มีรากฐานมาจากการสะสมทุนเบื้องต้น ที่เริ่มต้นจากธุรกิจสีดาเทาสู่ธุรกิจสีขาว เช่น การแอบค้าขายของตามชายทะเล การทำธุรกิจหอย การหักค่าหัวคิวในธุรกิจประมง ธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง ธุรกิจการบริการ ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น

การสะสมทุนทางสังคม ตระกูลเทือกสุบรรณมีการสะสม โดยการอุทิศตนเพื่อสังคม ช่วยเหลือทางราชการในการประสานติดต่อและดำเนินการเกี่ยวกับงานในพื้นที่ ช่วยเหลือประชาชนที่มีความเดือดร้อนตลอดจนการตอบสนองต้องการของประชาชน การดำเนินกิจกรรมโครงการต่าง ๆ เพื่อสังคม และการจัดตั้งสหกรณ์สุราษฎร์ธานี (CO-OP) เป็นการช่วยเหลือกลุ่มเกษตรกรในการซื้อขายผลผลิตทางการเกษตร และช่วยในเรื่องกลไกราคาผลผลิต เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โอพาร์ ถิ่นบางเตียว (2554) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ตระกูลคุณปลื้ม:

พัฒนาการสะสมทุนทางเศรษฐกิจและสังคม ผลของการศึกษาพบว่า การสะสมทุนทางสังคม ตระกูลคุณปลื้มเป็นผู้ได้ให้ความช่วยเหลือแก่ชาวบ้านทั่วไปที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ทั้งเพื่อการศึกษา ของบุตรหลานและการดำรงชีพ รวมไปถึงวัดวาอารามละหน่วยงานราชการทั้งจังหวัด ประกัน ผู้ต้องหา เจรจาข้าราชการ เจ้าหน้าที่รัฐที่มีความขัดแย้งกับประชาชน ผ่าเด็กเข้าเรียน ฯลฯ

การสะสมทุนทางวัฒนธรรม ตระกูลเทือกสุบรรณมีการสะสมโดยให้ความสำคัญกับการ เป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ปกครองครอบครัว สิ่งที่อยู่ในตัวบุคคลผ่านการหล่อหลอม อบรมเลี้ยงดู และการซึมซับจากสิ่งทีพบเห็นคนในครอบครัวประพฤติปฏิบัติเป็นประจำ การศึกษาของ คนในครอบครัวตระกูลเทือกสุบรรณ นั้นได้รับการศึกษาในระดับสูง จากสถาบันที่มีชื่อเสียงและ ได้การยอมรับจากสังคม การจัดตั้งโรงเรียนขึ้นในพื้นที่ของตนเอง และเป็นส่วนสำคัญในการ สนับสนุนกีฬา และทำหน้าที่ในการบริหารสโมสรฟุตบอลสุราษฎร์ธานี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ รุ่งนภา ธรรมเกษมสุข (2550) ได้วิจัยเรื่อง ชนชั้นนำในการเมืองไทยปัจจุบัน: การศึกษา กระบวนการผลิตซ้ำทุนทางวัฒนธรรม ตามแนวปีแอร์ บูร์ดิเยอ ผลของการศึกษาพบว่า ครอบครัว และสถานศึกษามีบทบาทหลักในการสร้างและการผลิตซ้ำทุนของชนชั้นนำให้กับบุตรหลาน ได้แก่ ทุนเศรษฐกิจ ทุนวัฒนธรรม ทุนทางสังคม และทุนสัญลักษณ์ ทุนวัฒนธรรมแบ่งออกได้เป็นสาม ชนิด คือทุนวัฒนธรรมที่อยู่ในตัวบุคคลหรือเรียกว่าฮาบิตุส แสดงออกด้วยกริยาท่าทาง มารยาท การ พูด น้ำเสียงและความสามารถทางภาษาโดยเฉพาะภาษาอังกฤษ ความคิด อุดมการณ์ ทัศนคติ ความ จงรักภักดีต่อสถาบันกษัตริย์ การให้ความสำคัญกับกีฬาและการให้ความสำคัญกับครอบครัว และ ความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะทำประ โยชน์ให้กับสังคมและประเทศชาติ ทุนทางวัฒนธรรมในรูปของ สถาบันคือ การจบการศึกษาจากสถาบันที่มีชื่อเสียง ชนชั้นนำที่มีทุนทางเศรษฐกิจมากจะเข้ารับ การศึกษาจากสถาบันที่โดดเด่นและมีชื่อเสียงจากต่างประเทศตั้งแต่ระดับมัธยมจนกระทั่งถึงระดับ ปริญญาสำหรับชนชั้นนำที่มีทุนเศรษฐกิจไม่มากจะเข้ารับการศึกษาจากสถานศึกษาที่โดดเด่นและมี ชื่อเสียงในประเทศ นอกจากนี้ยังมีสถาบันการศึกษาชั้นสูงด้วย ทุนวัฒนธรรมที่สามคือทุนในรูป วัตถุ แสดงออกด้วยการเป็นเจ้าของ เช่น วัง สิ่งสะสมรางวัลเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ธุรกิจ สินค้า หรือ ผ่านงานเขียนเช่น หนังสือ บทความ ฯลฯ

และมีการสะสมทุนทางสัญลักษณ์ ตระกูลเทือกสุบรรณมีการสะสมโดย การปฏิบัติ หน้าที่ในขณะที่รับราชการเป็นผู้ที่ได้รับรางวัลแหวนทองคำ เป็นสัญลักษณ์ของผู้ที่รับราชการ ตำแหน่งกำนันที่จบการศึกษาจากต่างประเทศ เป็นสัญลักษณ์แห่งการต่อสู้กับความไม่ยุติธรรมทาง การเมืองในนามลุงกำนัน และใช้ผู้ใช้เสียงนกหวีดเป็นสัญลักษณ์ขับไล่กลุ่มบุคคลที่กระทำการไม่ ถูกต้องของการบริหารบ้านเมือง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งนภา ธรรมเกษมสุข (2550) ได้ วิจัยเรื่อง ชนชั้นนำในการเมืองไทยปัจจุบัน: การศึกษากระบวนการผลิตซ้ำทุนทางวัฒนธรรม ตาม

แนวปีแอร์ บูร์ดิเออ ผลของการศึกษาพบว่า ทฤษฎีลักษณะ แสดงออกด้วยชื่อนามสกุลหรือคำนำหน้าชื่อที่แสดงถึงตำแหน่งในสังคม หากเกี่ยวข้องกับสถาบันกษัตริย์จะเป็นทฤษฎีลักษณะที่มีคุณค่าจะได้รับยกย่องอย่างมาก ตำแหน่งในทางธุรกิจ การเมือง สังคมทั้งของตนเองบิดาและคู่สมรสของตน การเป็นศิษย์เก่าจากสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียง การแต่งงานกับลูกหลานราชสกุล เครื่องราชอิสริยาภรณ์

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบเพียงการศึกษาการสะสมทุนทั้ง 4 ประเภทตามแนวคิดของ ปีแอร์ บูร์ดิเออ ที่เป็นเงื่อนไขจำเป็นต่อการสะสมทุนทางการเมือง แต่ละงานวิจัยไม่ได้ศึกษาการสะสมทุนครบทั้ง 4 ประเภทในแต่ละงานวิจัย โดยแต่ละงานวิจัยมีการศึกษาการสะสมทุนเพียงบางประเภทเท่านั้น อีกทั้งในงานวิจัยดังกล่าวได้ศึกษาการสะสมทุนในแง่มุมของการสะสมทุนเพื่อการสร้างสถานะชนชั้นนำในสังคม ศึกษาการสะสมทุนเพื่อสร้างโครงสร้างอำนาจที่นำไปสู่อำนาจทางการเมือง และศึกษาการสะสมทุนเพื่อสร้างเครือข่ายอำนาจนำไปสู่การเกิดกลุ่มการเมืองและบทบาทฐานะชนชั้นนำท้องถิ่น มิได้ทำการศึกษาการสะสมทุนในมุมมองของการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองว่าด้วย การสะสมทุนทางการเมืองแต่อย่างใด ซึ่งแตกต่างจากการศึกษาในครั้งนี้ที่มุ่งเน้นศึกษาการสะสมทุนครบทั้ง 4 ประเภท ที่เป็นเงื่อนไขจำเป็นของทุนทางการเมืองที่ทำให้ตระกูลเทือกสุบรรณเข้าสู่อำนาจทางการเมือง

ผลจากการศึกษา เรื่อง เศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วยการสะสมทุนทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณ ส่งผลทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ 2 ด้าน

1. มิติใหม่ของการศึกษา

การวิจัยส่วนใหญ่ที่ได้ทำการศึกษาที่ผ่านมาเป็นเรื่องของ การสะสมทุนในมิติต่าง ๆ ของทุนเท่านั้น แต่เป็นการศึกษาการสะสมทุนในบางประเภทที่เป็นเพียงองค์ประกอบของทุนทางการเมืองตามแนวคิดของ บูร์ดิเออ เท่านั้น มิได้มีการศึกษาที่เจาะจงถึงเรื่องของ การสะสมทุนทางการเมือง แต่อย่างใด

ดังที่เห็นได้จากการศึกษาครั้งนี้แตกต่างจากการศึกษาของโอพาร์ ถิ่นบางเตียว (2549) ได้ศึกษาเรื่อง พัฒนาการของ โครงสร้างอำนาจท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียง: วิเคราะห์ในเชิง เศรษฐศาสตร์การเมืองที่ได้มีการศึกษา กลุ่มชนชั้นนำทางการเมือง ในภาคตะวันออกเฉียง มีลักษณะการกระจุกตัวของอำนาจทางการเมืองและเศรษฐกิจ ในรูปตระกูลใหญ่ภายในจังหวัดเพียงไม่กี่ตระกูลแตกต่างกันไปที่เป็นผู้ที่สามารถควบคุมและครอบงำอำนาจทางการเมืองภายในจังหวัดจนตกผลึกเป็นโครงสร้างอำนาจทางการเมืองภายในจังหวัดและมีผลสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมทางการเมือง ตลอดจน ความสัมพันธ์เชิงอำนาจภายในจังหวัด กลุ่มตระกูลชนชั้นผู้มีอำนาจทางการเมืองได้ผ่านกระบวนการสะสมทุน ทางเศรษฐกิจมาอย่างยาวนานจนมีความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจมีลักษณะเป็น

นายทุนท้องถิ่น และได้แปรความร่ำรวยและสถานภาพสูงทางเศรษฐกิจให้กลายเป็นอำนาจทางการเมืองจังหวัด จะสังเกตได้ว่าการศึกษารั้งนี้เป็นการศึกษาการสะสมทุนเพียงรูปแบบเดียวก็คือทุนทางเศรษฐกิจที่นำไปสู่อำนาจทางการเมือง มิได้มีการศึกษาถึงทุนทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรม และทุนทางสัญลักษณ์ ที่นำไปสู่การสะสมทุนทางการเมืองแต่อย่างใด

การศึกษารั้งนี้แตกต่างจากการศึกษาของโอพาร์ ถิ่นบางเตียว (2554) ได้วิจัยเรื่องตระกูลคุณปลื้ม: พัฒนาการสะสมทุนทางเศรษฐกิจและสังคม ที่มีการศึกษาการสะสมทุนในรูปแบบของทุนทางเศรษฐกิจ และทุนทางสังคม ที่นำไปสู่การสถาปนาเครือข่ายอำนาจภายในจังหวัดชลบุรีอย่างกว้างขวาง เป็นฐานสำคัญจนเกิดเป็นกลุ่มการเมืองและมีบทบาทในฐานะชนชั้นนำท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี เท่านั้น มิได้มีการศึกษาการสะสมทุนทางวัฒนธรรม และทุนทางสัญลักษณ์ ที่นำไปสู่การสะสมทุนทางการเมืองแต่อย่างใด

การศึกษารั้งนี้แตกต่างจากการศึกษาของ ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์และโอพาร์ ถิ่นบางเตียว (2549) ได้ศึกษาเรื่อง เจ้าพ่อ ท้องถิ่น การเมืองและโลกาภิวัตน์ โดยเลือกจังหวัดหนึ่งของภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นกรณีศึกษา มีการสะสมทุนทางสังคม เกิดกลุ่มอุปถัมภ์สามชั่วอำนาจด้วยกัน การสะสมทุนทางเศรษฐกิจของเจ้าพ่อเจ้าแม่ท้องถิ่นในรูปแบบของธุรกิจต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการผลิตทางการเกษตร อุตสาหกรรมก่อสร้าง การค้า อสังหาริมทรัพย์ ธุรกิจบริการ ซึ่งหลายธุรกิจจะอิงกับการขยายตัวของอุตสาหกรรม จะเห็นได้ว่าได้มีการทำการศึกษาการสะสมทุนเพียง สองรูปแบบคือ การสะสมทุนทางเศรษฐกิจ และทุนทางสังคม นำไปสู่อำนาจทางการเมืองในท้องถิ่น มิได้มีการศึกษาการสะสมทุนทางวัฒนธรรมและการสะสมทุนทางสัญลักษณ์ ที่นำไปสู่การสะสมทุนทางการเมืองแต่อย่างใด

การศึกษารั้งนี้แตกต่างจากการศึกษาของ ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ และชัยณรงค์ เครื่องนวน (2555) ได้วิจัยเรื่อง การสะสมทุนและโครงสร้างอำนาจในจังหวัดชลบุรี ที่มีการศึกษาการสะสมทุนทางเศรษฐกิจ ที่เป็นการสะสมทุนเบื้องต้นที่เริ่มจากการทำธุรกิจ การสะสมทุนทางสังคม ได้มีการสร้างเครือข่ายอำนาจท้องถิ่น เป็นผู้บำเพ็ญประโยชน์แก่สังคมในรูปแบบต่าง ๆ การสะสมทุนทางวัฒนธรรม ได้มีการทำงานการเมืองเชิงวัฒนธรรม เช่น การจัดการแข่งรถ การให้การสนับสนุนในเรื่องของกีฬาหรือการจัดมหกรรมในรูปแบบต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้นำไปสู่การก่อรูปโครงสร้างอำนาจชั่วคราวของตระกูลนักการเมืองใหญ่ มิได้มีการศึกษาการสะสมทุนทางสัญลักษณ์ ที่นำไปสู่การสะสมทุนทางการเมืองแต่อย่างใด

การศึกษารั้งนี้แตกต่างจากการศึกษาของ รุ่งนภา ธรรมเกษมสุข (2556) ได้ศึกษาเรื่อง “มโนทัศน์ชนชั้นและทุนของปีแอร์ บูร์ดิเยอ” ที่ได้ศึกษาทุน ตามแนวคิด เรื่องทุนของ บูร์ดิเยอ ครบทั้ง 4 รูปแบบ แต่เป็นการศึกษาถึงการครอบครองทุนดังกล่าวเพื่อรักษาและสืบทอดการดำรง

อยู่ของชนชั้น เช่นเดียวกันกับ การศึกษาของ รุ่งนภา ขรรจงเกษมสุข (2550) ได้วิจัยเรื่อง ชนชั้นนำ ในการเมืองไทยปัจจุบัน: การศึกษากระบวนการผลิตซ้ำทุนทางวัฒนธรรม ตามแนวปีแอร์ บูร์ดิเออ ที่ได้ทำการศึกษาศึกษาทุน ตามแนวคิด เรื่องทุนของ บูร์ดิเออ ครบทั้ง 4 รูปแบบ แต่ไม่ได้มีการศึกษาทุนที่นำไปสู่การสะสมทุนทางการเมืองแต่อย่างใด

การศึกษาครั้งนี้แตกต่างจากการศึกษาของ เรจิน่า และไฮดี้ (Regina & Heidi, 2003) ได้ วิจัยเรื่อง การใช้ทุนทางสังคมเพื่อสร้างทุนทางการเมือง: ชุมชนท้องถิ่นได้รับอิทธิพลทางการเมืองอย่างไร? ที่มีการมุ่งเน้นในการศึกษาการสะสมทุนทางสังคมที่นำไปสู่ทุนทางการเมือง ในการศึกษา เป็นเพียงการศึกษาถึงทุน รูปแบบเดียวคือทุนทางสังคมที่ถูกใช้เพื่อสร้างทุนทางการเมือง ซึ่งแตกต่างจากการศึกษาครั้งนี้ที่ทำการศึกษาลงทุน อีก 3 รูปแบบ นั่นก็คือทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทาง วัฒนธรรม และทุนทางสัญลักษณ์ที่นำไปสู่การสะสมทุนทางการเมือง

จะเห็นได้ว่างานวิจัยที่มีการศึกษาที่ผ่านมามีความแตกต่างจากการศึกษา เรื่อง เศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วยการสะสมทุนทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณ ในครั้งนี้ ที่ผู้ ศึกษาได้ทำการศึกษาถึงการสะสมทุนรูปแบบต่าง ๆ ทั้ง 4 รูปแบบตามแนวคิดเรื่องทุนของ บูร์ดิเออ ที่เป็นเงื่อนไขจำเป็นในการสะสมทุนทางการเมืองโดยเฉพาะ

2. ทางทฤษฎีนวัตกรรม

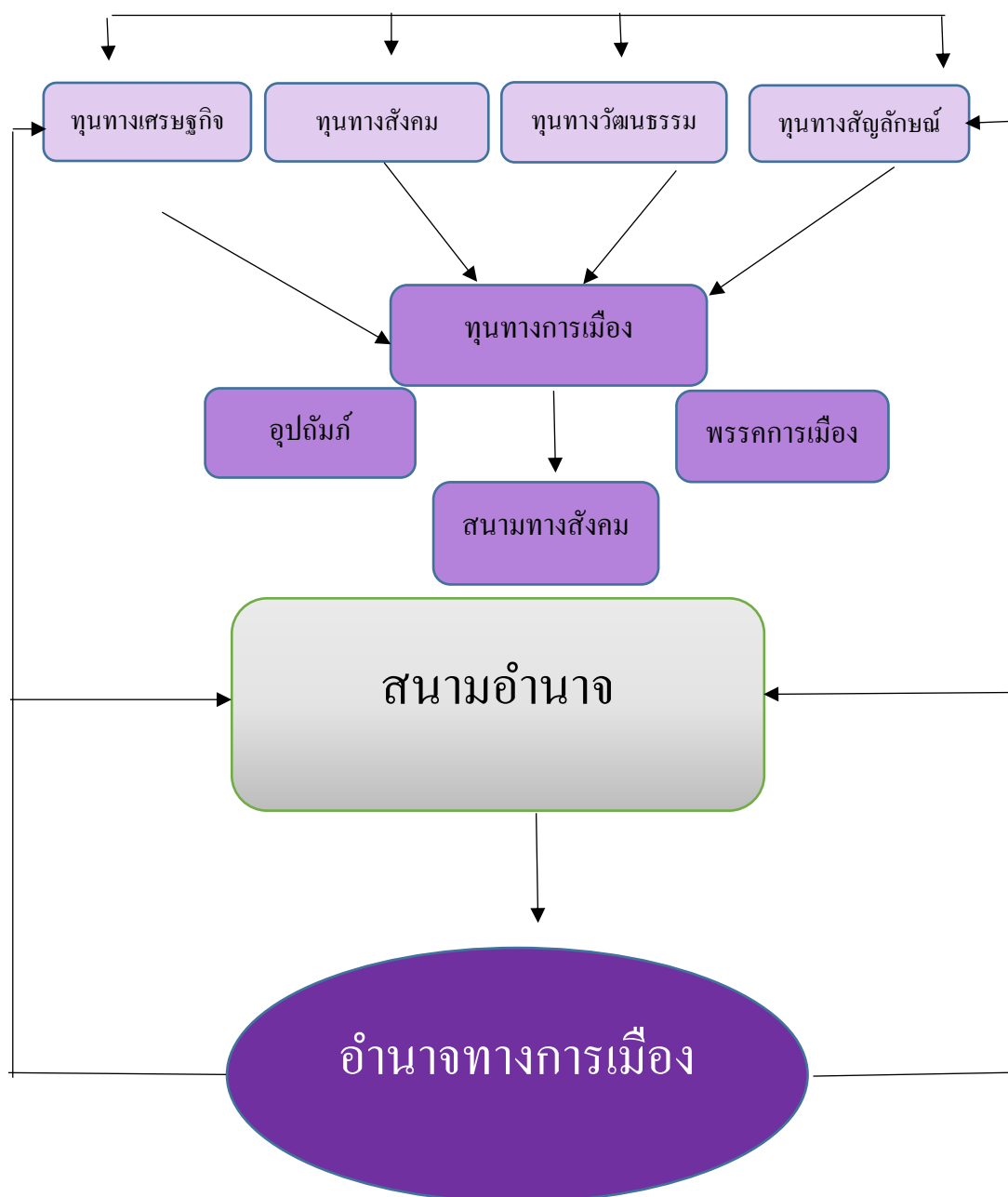
การศึกษาครั้งนี้นอกเหนือจากการพัฒนาทฤษฎี เรื่อง ทุน ของบูร์ดิเออ ที่มีการศึกษาทุน ในรูปแบบของทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรม และทุนทางสัญลักษณ์ ได้มีการ ศึกษาถึงทุนทางการเมืองที่ได้ใช้การศึกษาทุนทั้ง 4 รูปแบบที่ได้กล่าวมาเป็นเงื่อนไขจำเป็นในการ ศึกษาทุนทางการเมืองแล้วนั้น แต่การศึกษาครั้งนี้ยังพบ ปัจจัยที่นำไปสู่ทุนทางการเมืองใน บริบทของสังคมไทย นั่นก็คือ 1.ปัจจัยว่าด้วยระบบอุปถัมภ์ ซึ่งระบบอุปถัมภ์เป็นหนึ่งในวัฒนธรรม ที่อยู่คู่สังคมไทยมาช้านาน มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพ ระบบอุปถัมภ์ใน สังคมไทย เป็นระบบความสัมพันธ์ของคน 2 ฝ่าย ซึ่งไม่เท่าเทียมกัน ฝ่ายที่อยู่เหนือกว่าคือผู้มี ทรัพยากรมากกว่า หรือมีอำนาจมากกว่า จะอยู่ในฐานะผู้อุปถัมภ์ ส่วนฝ่ายที่อยู่ต่ำกว่า มีทรัพยากร หรือมีอำนาจน้อยกว่าจะเป็นผู้รับอุปถัมภ์ และถูกแฝงอยู่ในระบบเครือญาติและพรรคพวกเพื่อนฝูง

2.ปัจจัยว่าด้วยพรรคการเมือง ถือเป็นปัจจัยที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยมีนโยบายและสมาชิกพรรคเป็นเครื่องมือหลักสำคัญในการนำเสนอสิ่งที่ พรรคจะทำให้กับประชาชน ในสังคมไทยพรรคการเมืองหนึ่งหนึ่งจะมีลักษณะเป็นเจ้าของพื้นที่ ทางการเมืองแบบแบ่งพื้นที่กันอย่างเห็นได้ชัดและเป็นการผูกขาดอำนาจทางการเมืองของพรรค การเมืองกับพื้นที่ที่เป็นของตนเอง ส่งผลให้ผู้ที่ตั้งสมัครในนามพรรคที่เป็นเจ้าของพื้นที่ มีโอกาส ชนะการเลือกตั้งสูงเพราะพรรคการเมืองเหล่านั้นทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนคอยผลักดันนั่นเอง 3.

ปัจจัยว่าด้วยสนามทางสังคม เป็นพื้นที่ในการแข่งขันอำนาจของกลุ่มบุคคลที่อยู่ในสนามนั้น ๆ การแข่งขันพื้นที่ในสนามทางสังคมเพื่อส่งผลต่ออำนาจทางการเมือง สนามทางสังคมในแต่ละประเภทล้วนมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่ออำนาจทางการเมือง เปรียบเสมือนจิ๊กซอว์ในแต่ละส่วนที่เมื่อนำไปประกอบสร้างก็จะกลายเป็นหนึ่งเดียวที่สมบูรณ์

จะเห็นได้ว่าจากการศึกษาในครั้งนี้ยังมีการศึกษาเพิ่มเติมในมุมมองใหม่จากแนวคิดเรื่องทุนของบูร์ดิเอด ที่เป็นลักษณะแนวคิดที่เกิดและใช้ในบริบทของชาวตะวันตก แต่เมื่อนำแนวคิดเรื่อง ทุน ของบูร์ดิเอดมาทำการศึกษาในบริบทของประเทศไทย ทำให้พบว่า มิใช่เพียงทุนทั้ง 4 รูปแบบเท่านั้นที่นำไปสู่ทุนทางการเมือง และอำนาจทางการเมือง เพราะฉะนั้นแนวคิดเรื่องทุนของบูร์ดิเอด ที่นำมาซึ่งสู่ทุนทางการเมือง โดยอาศัยทุน 4 รูปแบบ คือ ทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรม และ ทุนทางสัญลักษณ์ ยังไม่อาจอธิบายปรากฏการณ์ ที่เกิดขึ้นใน การเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณ ได้อย่างครอบคลุม ครบถ้วน เนื่องจากการศึกษานอกจากจะพบการสะสมทุนทางการเมือง โดยอาศัย ทุนทั้ง 4 รูปแบบแล้วนั้น การศึกษาครั้งนี้ยังพบปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขเพียงพอที่ส่งผลทำให้ตระกูลเทือกสุบรรณ เข้าสู่อำนาจทางการเมือง 3 ปัจจัยด้วยกัน นั่นก็คือ ระบบอุปถัมภ์ พรรคการเมือง และสนามทางสังคม ซึ่งเป็นส่วนที่นอกเหนือจากแนวคิดเรื่องทุนของบูร์ดิเอด ที่ได้กล่าวไว้ โดยทั้ง 3 ปัจจัยนี้เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ตระกูลเทือกสุบรรณเข้าสู่อำนาจทางการเมืองและมีอำนาจทางการเมืองจากอดีตจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัจจัยที่ว่าด้วยระบบอุปถัมภ์ ถือได้ว่าเป็นสิ่งที่ถูกผูกติดกับสภาพสังคมของประเทศไทยมาเป็นเวลายาวนาน ยังคงอยู่และมีบทบาทสำคัญ ที่ไม่ปรากฏมากนักในสังคมตะวันตก จึงสามารถเปรียบเทียบได้ว่า แนวคิดจากชาติตะวันตก เมื่อนำมาใช้ในบริบทที่แตกต่างกันออกไป ส่งผลให้แนวคิดเหล่านั้นไม่สามารถอธิบายได้อย่างครอบคลุม และครบถ้วน

จากการศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมถึงผลการศึกษาเรื่อง เศรษฐศาสตร์ การเมืองว่าด้วยการสะสมทุนทางการเมืองของตระกูลเพื่ออภิสิทธิ์ชน ผู้ศึกษาสามารถวิเคราะห์ตัวแบบได้ดังนี้

ภาพที่ 5-4 ตัวแบบการสะสมทุนทางการเมืองเข้าสู่อำนาจทางการเมือง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ประโยชน์

จากการศึกษางานวิจัยฉบับนี้ผู้ศึกษาสังเกตเห็นว่าผลที่ได้รับจากการศึกษามีความน่าสนใจ และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ดังนี้

1. ตระกูลเทือกสุบรรณมีการสะสมทุน 4 รูปแบบ คือ ทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรม และทุนทางสัญลักษณ์ ซึ่งเป็นเงื่อนไขสู่การสะสมทุนทางการเมือง เพื่ออำนาจทางการเมืองบุคคลที่มีความต้องการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองสามารถใช้ผลการวิจัยในการสะสมทุนเป็นแนวทางในการนำไปสู่อำนาจทางการเมืองอย่างตระกูลเทือกสุบรรณ

2. การสะสมทุนของตระกูลเทือกสุบรรณได้มีการสะสมทุนทั้ง 4 รูปแบบโดยทราบถึงขั้นตอนและวิธีการในการสะสมทุน ผู้ที่มีความต้องการสะสมทุนสามารถนำขั้นตอนและวิธีการของตระกูลเทือกสุบรรณไปเป็นแนวทางหรือไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

3. นอกเหนือจากทุนทางการเมืองแล้วที่ส่งผลต่ออำนาจทางการเมือง ยังพบถึงปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขเพียงพอที่ส่งผลต่ออำนาจทางการเมือง นั่นก็คือ พรรคการเมือง และเครือข่าย ดังนั้นผู้ที่มีความต้องการเข้าสู่อำนาจทางการเมือง สามารถใช้ปัจจัยดังกล่าวที่พบจากการศึกษาให้เกิดประโยชน์

4. การใช้ทุนต่าง ๆ ที่เป็นเงื่อนไขจำเป็นที่มีต่อทุนทางการเมืองของตระกูลเทือกสุบรรณนั้นวิธีการและกระบวนการในการใช้อย่างไร จึงก่อให้เกิดประโยชน์บนเส้นทางทางการเมือง สามารถนำสิ่งที่ค้นพบจากการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางหรือประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในบริบทของผู้นำไปใช้ได้

5. สามารถใช้ตัวแบบการสะสมทุนทางการเมืองที่ได้จากการศึกษา นำไปใช้เป็นตัวแบบในการศึกษาการสะสมทุนทางการเมืองของตระกูลทางการเมืองตระกูลอื่น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษางานวิจัยฉบับนี้ผู้ศึกษาสังเกตเห็นว่ามีประเด็นที่น่าสนใจในการศึกษาครั้งต่อไปเพื่อเพิ่มพูนองค์ความรู้เกี่ยวกับการสะสมทุนทางการเมือง ดังนี้

1. ควรมีการวิเคราะห์ผลที่ได้รับจากการสะสมทุนในรูปแบบต่าง ๆ ที่เป็นเงื่อนไขของทุนทางการเมืองว่า การสะสมทุนในรูปแบบต่าง ๆ เหล่านี้ส่งผลต่อการได้มาซึ่งอำนาจทางการเมืองมากน้อยเพียงใด

2. ควรมีการศึกษาทุนในรูปแบบอื่น ๆ ที่อยู่นอกเหนือแนวคิด เรื่องทุนของบูร์ดิเอดู (Bourdieu) ที่อาจมีส่วนสำคัญที่นำไปสู่อำนาจทางการเมือง

3. ควรมีการศึกษาการสะสมทุนทางการเมืองของตระกูลอื่น ๆ ที่มีอำนาจทางการเมืองว่าตระกูลทางการเมืองอื่น ๆ นั้นมีการสะสมทุนตามแนวคิดของบูร์ดิเยอ (Bourdieu) หรือไม่อย่างไร ผลการศึกษาอาจนำไปสู่องค์ความรู้ใหม่ในบริบทของตระกูลที่แตกต่างกัน

บรรณานุกรม

- กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน. (2553). *สายธารแห่งนักคิดทฤษฎี เศรษฐศาสตร์การเมือง กับสื่อสารศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. (2557). *ลัทธิเศรษฐกิจการเมือง* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนิดา เสี่ยมไพศาลสุข. (2550). *เศรษฐกิจของทัพย์สินเชิงสัญลักษณ์*. กรุงเทพฯ: กบไฟ.
- ชลีย์พร อมรวัฒนา. (2551) *นวัตกรรมของทุนทางสังคมเพื่อการพัฒนา เมืองและชนบทที่ยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ชัยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์. (2555). *ความรู้พื้นฐานทางรัฐศาสตร์*. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ชัยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์. (2559). *ตำราปฏิบัติการวิจัยทางสังคม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชัยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ และชัยณรงค์ เครือนวน. (2555). *การสะสมทุนและ โครงสร้างอำนาจขั้วเดียวในจังหวัดชลบุรี*. ม.ป.ท.
- ชัยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ และโอฬาร ถิ่นบางเตียว. (2549). *บทบาททางการเมืองของเจ้าพ่อท้องถิ่นในกระแสโลกาภิวัตน์: กรณีศึกษาจังหวัดหนึ่งทางภาคตะวันออก*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.
- เซน เทือกสุบรรณ. (2562, 22 กันยายน). *อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสุราษฎร์ธานี*. สัมภาษณ์.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. (2558). *อัตวิสัย/ วัตถุวิสัยในสังคมศาสตร์/ มนุษยศาสตร์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ทัศนีย์ คำเงิน และสัมฤทธิ์ คำเงิน. (2561, 11 มกราคม). สัมภาษณ์.
- แทน เทือกสุบรรณ. (2562, 18 สิงหาคม). สัมภาษณ์.
- ธานี เทือกสุบรรณ. (2561, 8 มกราคม). *อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสุราษฎร์ธานี*. สัมภาษณ์.
- บรรเจิด เหล่าปิยะสกุล. (2562, 22 มีนาคม). *เลขาส่วนตัวของนายสุเทพ เทือกสุบรรณ*. สัมภาษณ์.
- เบญญา ยอดคำเนิน-แอ็ดติงก์ และกาญจนา ตั้งชลทิพย์. (2552). *การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ: การจัดการข้อมูล การตีความและการหาความหมาย*. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.

- ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์. (2544). *เศรษฐศาสตร์การเมืองแห่งความหายนะ หรือ หายนะของเศรษฐศาสตร์การเมือง 19 กรกฎาคม 2544*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม 1. (2562, 5 กรกฎาคม). สัมภาษณ์.
- ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม 2. (2562, 15 พฤษภาคม). สัมภาษณ์.
- ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม 3. (2561, 8 สิงหาคม). สัมภาษณ์.
- ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม 4. (2562, 11 มีนาคม). สัมภาษณ์.
- ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม 5. (2562, 20 มีนาคม). สัมภาษณ์.
- พาสกร จรูญรัตน์. (2561, 14 ธันวาคม). อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสุราษฎร์ธานี. สัมภาษณ์.
- พิชาย รัตนดิถก ณ ภูเก็ต. (2533). *โครงสร้างอำนาจและชนชั้นนำในชนบทไทย ศึกษากรณีหมู่บ้านดั้งเดิมและหมู่บ้านกำลังเปลี่ยนแปลง*. วิทยานิพนธ์พัฒนศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปฏิบัติทางสังคม, โครงการบัณฑิตศึกษาพัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ภูมิ เทือกสุบรรณ. (2562, 22 กุมภาพันธ์). สัมภาษณ์.
- วินัย บุญลือ. (2545). *ทุนทางวัฒนธรรมและการช่วงชิงอำนาจเชิงสัญลักษณ์ของชุมชนชาวปกาเกอญอ*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการพัฒนาสังคม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2535). *สถาบันและกระบวนการทางการเมืองเล่มที่ 1 หน่วย 1-7 (พิมพ์ครั้งที่ 10)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- รุ่งนภา ขรรยงเกษมสุข. (2550). *ชนชั้นนำในการเมืองไทยปัจจุบัน: การศึกษากระบวนการผลิตซ้ำทุนวัฒนธรรมตามแนวปีแอร์ บูร์ดิเยอ*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รุ่งนภา ขรรยงเกษมสุข. (2556). *มโนทัศน์ชนชั้นและทุนของปีแอร์ บูร์ดิเยอ. วารสารเศรษฐศาสตร์การเมืองบูรพา, 2(1), 29-42*.
- รุ่งนภา ขรรยงเกษมสุข. (2557). *มโนทัศน์ชนชั้นนำและทุน ของปีแอร์ บูร์ดิเยอ. วารสารเศรษฐศาสตร์การเมืองบูรพา, 2(1), 29-44*.
- รุจิรา เขาวนดี. (2557). *The Loudest Whistle: กำเนิดสุเทพ เทือกสุบรรณ บุรุษแห่งมวลหมาประชาชน. ลิปส์ (Lips), 15(16), 51-60*.
- รุจน์จำลองรัชยา คณานุรักษ์. (2553). *นักการเมืองถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า*.

- ศรีสมภพ จิตรภิมย์ศรี. (2529). *ชนชั้นนำ โครงสร้างอำนาจชุมชนและทัศนคติทางการเมือง: ศึกษาเฉพาะกรณีสองหมู่บ้านในโครงการทุ่งกุลาร้องไห้*. สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครอง, คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศรีสุบรรณฟาร์ม. (2562). *ประวัติบริษัท*. เข้าถึงได้จาก www.srisubanfarm.com/th/about
- สมศักดิ์ สามัคคีธรรม. (2554). *วิจารณ์หนังสือ เรื่อง Democracies in Flux: The Evolution of Social Capital in Contemporary Society*. *วารสารร่วมพฤษภูมิ มหาวิทยาลัยเกริก*, 30(1), 162-165.
- สำนักข่าวอิสรา. (2561). *ทรัพย์สินตระกูลเทือกสุบรรณ*. เข้าถึงได้จาก <https://www.isranews.org/main-investigative/7258--vs-.html>
- สุเทพ เทือกสุบรรณ. (2557). *Who? สุเทพ เทือกสุบรรณ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: นานามีบุ๊กส์พับลิเคชันส์.
- สุเทพ เทือกสุบรรณ. (2561, 22 สิงหาคม). *อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสุราษฎร์ธานี*. สัมภาษณ์.
- สุนีย์ ประสงค์บัณฑิต. (2553). *แนวความคิดฮาบีทัสของปีแอร์ บูร์ดิเยอเกี่ยวกับทฤษฎีทางมานุษยวิทยา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).
- สุภางค์ จันทวานิช. (2552). *การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2555). *ทฤษฎีสังคมวิทยา* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไอพาร์ วงศ์สุบรรณ. (2562, 8 เมษายน). สัมภาษณ์
- อัญชะลี ไพรีรัก และคณะ. (2558). *The Power of Change-ก้านันสุเทพ เทือกสุบรรณ*. กรุงเทพฯ: ลิปส์พับลิชซิ่ง.
- อนุสรณ์ ธรรมใจ. (2547). *พลวัตเศรษฐกิจ: เศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วยทุนและการสะสมทุน*. เข้าถึงได้จาก <http://www.nidambell.net>.
- อยุทธิ์ เพชรอินทร. (2537). *อุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคประชาธิปัตย์*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไอพาร์ ถิ่นบางเตียว. (2554ก). *พัฒนาการของโครงสร้างอำนาจท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ: วิเคราะห์ในเชิงเศรษฐศาสตร์การเมือง*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ไอพาร์ ถิ่นบางเตียว. (2554ข). *ตระกูลคุณปลื้ม: พัฒนาการสะสมทุนทางเศรษฐกิจและสังคม*. เชียงใหม่: คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Bourdieu, P. (1977). *Outline of a theory of practice*. New York: Cambridge University Press.

- Bourdieu, P. (1986). *The forms of capital*. New York: Greenwood.
- Bourdieu, P. (1989). *Distinction: A social critique of the judgement of taste*. London: Routledge.
- Chris, J. (2015). Bourdieu, social capital and online interaction. *Sociology Sage Journals*, 49(2), 356-373.
- Di Muzio, T., & Matthew, D. (2016). *Uneven and combined confusion on the geopolitical origins of capitalism and the rise of the west*. Retrieved from <http://www.capitalaspower.com/?p=2061>
- Elliot, B. W., & Annette, L. (2007). *Cultural capital*. *The blackwell encyclopedia of sociology*. New York: John Wiley & Sons.
- Haidt, J. (2006). *The happiness hypothesis: Finding modern truth in ancient wisdom*. New York: Basic Books.
- Kimberly, C. (2008). *Defining political capital: A reconsideration of bourdieu's interconvertibility theory*. Normal: Illinois State University.
- Lauretta, C. C. (1996). *The state nobility elite schools in the field of power*. California: Stanford University Press.
- Offer, J. (2006). *An intellectual history of british social policy: Idealism versus non-idealism*. Bristol: Policy Press.
- Putnam, R. D. (2000). *Bowling alone: The collapse and revival of American community*. New York: Simon & Schuster.
- Putnam, R. D. (2002). *Democracies in flux: The evolution of social capital in contemporary society*. Oxford: Oxford University Press.
- Regina, B., & Heidi, W. (2003). *Converting social capital into political capital how do local communities gain political influence ?*. Gottingen: University of Gottingen.
- Richardson, J. (1986). *Handbook of theory and research for the sociology of education*. Westport, CT: Greenwood.
- Woolcock, M. (2001). The place of social capital in understanding social and economic outcomes. *ISUMA Canadian Journal of Policy Research*, 2(1), 11-17.

ต้นฉบับไม่ปรากฏ

ภาคผนวก